

สำเนาฟ้องกับเอกสารท้ายฟ้อง

ไทยคดีระหว่าง

(๔)
คำฟ้อง

คดีหมายเลขคดีที่ ๘๒๒๖ / ๒๕๒๑

ศาล _____ แห่ง _____
วันที่ ๑๑ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๑
ความ _____ แห่ง _____

นายบริษัท พนมบังค์ โยนานพาส พนมบังค์ ผู้มีมอบอำนาจ โจทก์

ระหว่าง

นายรอง สยามานนท์ ที่ ๑, บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ที่ ๒, จำเลย
บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ที่ ๓

ข้อหาหรือฐานความผิด ละเมิด เช่นมีรูปของ พระราชวรวงศ์เธอซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง
เป็นหนังสือพิมพ์นิตยสารและเกี่ยวกับพระบรมโกศ
จำนวนทุนทรัพย์ ๓๐๐,๐๐๐ บาท - สี่ตัว

ข้าพเจ้า นายพาส พนมบังค์ ผู้มีมอบอำนาจ โจทก์

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย อาชีพ ทนายความ

เกิดวันที่ ๑๒ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ อายุ ๔๖ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๓๗๖

ถนน สารวิถี ทวีทองหรือซอย สวนพฤกษศาสตร์ ใกล้เคียง _____

ตำบล ชุมหามาตย์ อำเภอ บ้านนาหว้า จังหวัด กรุงเทพมหานคร

ขอขึ้นฟ้อง นายรอง สยามานนท์ ที่ ๑, บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ที่ ๒, จำเลย
บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ที่ ๓

เชื้อชาติ ไทย-ไทย-ไทย สัญชาติ ไทย-ไทย-ไทย อาชีพ (๑) ข้าราชการบำนาญ(๒)-

อยู่บ้านเลขที่ (๑) ๓๗ (๒) ๔๔๔ ถนน (๑) สารวิถี (๒) โมกขวิจิตร (๓) ทวีทอง

ทิวทองหรือซอย (๑) สวนพฤกษศาสตร์ (๒) - (๓) - ใกล้เคียง _____

ตำบล ชุมหามาตย์ อำเภอ บ้านนาหว้า จังหวัด กรุงเทพมหานคร

มีข้อความตามที่ระกล่าวต่อไปนี้.

ข้อ ๑. โจทก์มอบอำนาจให้ตนพาส พนมบังค์ เป็นผู้ฟ้องร้องและดำเนินกระ-

นวนคดีทางอาญาหนังสือมอบอำนาจที่แนบมาด้วยคดีนี้ เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๑

พิมพ์ตามต้นฉบับป้องกันเอกสารท้ายฟ้อง

คำฟ้อง

คดีหมายเลขคดีที่ 4226/2521

ศาลแพ่ง
วันที่ 11 เดือน เมษายน พุทธศักราช 2521

ความแพ่ง

นายปรีดี พนมยงค์ โคนายปาด พนมยงค์ ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์

นายรอง ศยามานนท์ ที่ 1, บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ที่ 2,
บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ที่ 3 จำเลย

ข้อหาหรือฐานความผิด ละเมิด มีเนื้อเรื่องว่า โจทก์หลายครั้งข้อความอันไม่เป็นความจริง
เป็นที่เสียหายหรือเสียหายและเกียรติคุณของโจทก์

จำนวนทุนทรัพย์ 300,000 บาท - สดวาง
โจทก์

ชื่อจริง ไทย สัญชาติ ไทย อาชีพ ทนายความ
เกิดวันที่ 12 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2474 อายุ 46 ปี อยู่บ้านเลขที่ 172

ถนน สาทรใต้ กรุงเทพมหานคร -
ตำบล หงษ์เหาเมฆ อำเภอ ยานนาวา จังหวัด กรุงเทพมหานคร
ชื่อที่แจ้ง นายรอง ศยามานนท์ ที่ 1, บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ที่ 2,
บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ที่ 3 จำเลย

ชื่อจริง ไทย-ไทย-ไทย สัญชาติ ไทย-ไทย-ไทย อาชีพ (1) ข้าราชการบำนาญ (2) - (3) -
อยู่บ้านเลขที่ (1) 37 (2) 599 (3) 891 ถนน (1) สาทรใต้ (2) โมกขวิจิตร (3) พระราม 1
กรอกหรือชอย (1) สวสตุ (2) - (3) - ไกลเคียง -

ตำบล หงษ์เหาเมฆ อำเภอ ยานนาวา จังหวัด กรุงเทพมหานคร
มีข้อความตามที่กล่าวต่อไปนี้

ข้อ 1. โจทก์มอบอำนาจให้นายปาด พนมยงค์ เป็นผู้ฟ้องโจทก์และทำนิติกรรมตาม
ความหนึ่งซึ่งมอบอำนาจที่ศาลพร้อมทั้งคำฟ้องนี้ เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1

ข้อ 2. เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2521 โจทก์ทราบว่าโจทก์ทั้งสองได้พิมพ์หนังสือที่จำเลย
ที่ 1 แต่งขึ้นชื่อ "ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ" หนังสือเล่มนี้พิมพ์ใน พ.ศ. 2520 (ไม่ปรากฏ
วันเดือน) ที่บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด เลขที่ 891 ถนนพระราม 1 กรุงเทพมหานคร โจทก์จำเลยที่ 2
เป็นผู้จัดทำขึ้นจำนวน และจำเลยที่ 3 เป็นผู้พิมพ์โฆษณา

โจทก์ทั้งสองรวมกันจำหน่ายจากแจกหนังสือดังกล่าวอันเป็นการโฆษณาแพร่หลายในการใช้
เป็นผู้สื่อข่าวประวัติศาสตร์ตามหลักสุตรปรัชญาอักษรศาสตร์มดลิตแบบทวยมดลิต และเพื่อใช้เป็นคู่มือ
ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย (สมัยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา) เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 2

จำเลยที่ 1 ใช้วิธีเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้โดยประหนึ่งว่าเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แต่จำเลย
ที่ 1 ได้สอดแทรกข้อความไว้มากมายหลายประโยค และหลายตอน ที่ฝ่าฝืนต่อความจริง อันทำให้เสียความน่า
เชื่อถือและเกียรติคุณของโจทก์ การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาททั้งในทางอาญาและ
ทางแพ่ง

ในทางอาญานั้น โจทก์ได้แจ้งความต่อกรมตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า
จำเลยและบุคคลที่แสดงความคิดเห็นต่อโจทก์และเสรีไทยได้หมิ่นประมาทเป็นความจริงซึ่งหมิ่นประมาทโจทก์ตาม
กำหนดเกี่ยวกับจำเลย และผู้สมรู้กับจำเลยที่ส่งให้เสียนักศึกษานัก เจริญใช้หนังสือจำเลยในหลักสูตร ทั้งนี้ เพื่อ
โจทก์มีสิทธิฟ้องจำเลยทางอาญาภายในอายุความทางอาญาที่เริ่มนับจากวันที่จำเลยกระทำความผิดเกิดขึ้น

โดยเหตุที่มีการศึกษา พ.ศ. 2521 - 2522 จะเริ่มต้นในไตรมาสมิถุนายน พ.ศ. 2521 โจทก์จึงมี
ความจำเป็นต้องขอความกรุณาศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 254 ไปร่งสั่งปิดหรืออายัด
หนังสือจำเลยทั้งหมด และไปร่งสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยกระทำความซ้ำหรือกระทำต่อไปถึงการละเมิดที่ผิดทั้งนี้
ถึงปรากฏในคำขอแต่การร้องควมในกรณีมีเหตุฉุกเฉินซึ่งโจทก์ยื่นต่อศาลแล้วแต่คำฟ้องนี้ ดังนั้น โจทก์จึงแยกฟ้อง
จำเลยทั้งสองเฉพาะคดีแพ่งต่อศาลนี้ก่อน

ข้อ 3. โดยเหตุที่จำเลยที่ 1 ได้สอดแทรกข้อความที่ฝ่าฝืนต่อความจริงหมิ่นประมาทโจทก์ไว้มากมาย
หลายตอนในหนังสือของจำเลยที่ 1 ซึ่งถ้าโจทก์นำมาฟ้องทุก ๆ ตอนในคดีนี้ก็จะต้องเขียนคำฟ้องในกรบททุก ๆ
กระทงความผิดของจำเลย อันจะเป็นคำฟ้องที่ยาวยิ่งกว่าคำฟ้องในคดีนี้ และจะเป็นการรบกวนเวลาอันมีค่า
ของศาลมาก ฉะนั้น เฉพาะคดีนี้โจทก์จึงฟ้องเพียงเท่าที่โจทก์กล่าวในข้อขอ ๆ ไป เพื่อโจทก์ขอความกรุณา
พิพากษาคำขอห้าข้อ

ข้อ 3. ในตอนท้ายคำนำของหนังสือจำเลย จำเลยที่ 1 ได้เขียนเพื่ออุทธรณ์ว่า

- ไม่ใช่เขียนอย่างมือปาหนาน (PREJUDICE) หรือมีอารมณ์คัดค้านแต่ไป การ
- เขียนด้วยความเที่ยงธรรมจะกล่าวถึงเหตุและผลของทั้งสองฝ่าย คิดฝ่ายเห็น
- ชอบด้วยกับเหตุการณ์และฝ่ายอีกด้าน แล้วผู้เขียนได้ศึกษาใจว่าฝ่ายใดถูกต้อง

แต่การปฏิบัติของจำเลยที่ 1 มิได้เป็นไปตามที่เขียนไว้ดังกล่าวนี้ คือ ในตอนท้ายแห่งคำนำอันเอง
จำเลยเจตนาเขียนในอุทธรณ์หลงเชื่อคำบอกเล่าและข่าวเล่าลือ (HEARSAY) ของบุคคลที่ทั้งคนเป็นปฏิปักษ์ต่อ
โจทก์ เพราะถือว่าโจทก์เป็นศัตรูสำคัญในคณะราษฎร

เมื่อจำเลยที่ 1 เขียนอุทธรณ์แล้ว ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับโจทก์ในฐานะส่วนบุคคลก็ ในฐานะ
ตำแหน่งหน้าที่ราชการของโจทก์ก็ ในกรณีที่โจทก์ร่วมกับเสรีไทยในการรับใช้ชาติก็ จำเลยที่ 1 ก็เก็บเอา
คำบอกเล่าของฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อโจทก์ที่ใส่ความโจทก์ไว้นั้นเพียงคำเดียวมาเขียนไว้ ประดุจเป็นเรื่องที่จำเลย
ที่ 1 ประสมพบเห็นเอง โดยจำเลยยังคงอ้างว่าไม่ได้ใส่ความโจทก์ที่จำเลยเขียนนั้นเอามาจากคำบอกเล่าหรือ
ข้อเขียนของฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อโจทก์ ทั้งนี้ จำเลยที่ 1 เจตนาอาศัยฐานะศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์ของจำเลย

เพื่อให้อ่านหนังสือเรื่องที่ไม่จริงว่าเป็นเรื่องจริง และเรื่องจริงว่าไม่จริง ๒-๓ จ่าเลขที่ 1 กับชาวเป็น
คำกลับคำเป็นชาว

ในฐานะที่จ่าเลขที่ 1 เป็นศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์ ใกล้เคียงทางประวัติศาสตร์ เกียรตินิยมจาก
อังกฤษ ถึงขนาดได้รับทุนจากสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจ่าเลขที่ 1 เองยอมรับเอกสาร
หลักฐานทางราชการ (OFFICIAL AUTHENTIC DOCUMENTS) ของประเทศไทยและประเทศสัมพันธมิตร เ
จ่าเลขที่ 1 ก็มักอ้างพราวงส์จระที่เป็นหลักฐานแท้จริงนั้นโดยไม่นำมากล่าวไว้ดังที่จ่าเลขที่ 1 กล่าวไว้ใน
ทวนทวนแห่งคำนำหนังสือของจ่าเลขที่ 1 จากอ้างไว้ข้างต้น

การกระทำของจ่าเลขที่ 1 ซึ่งโจทก์กล่าวในข้อทุก ๆ ข้อนี้ จ่าเลขที่ 1 เองยอมรับว่าเป็นข้อความจริง
ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติคุณ

(1) จ่าเลขที่ 1 กล่าวไว้ในคำนำหนังสือเล่มนี้ตอนหนึ่งว่า

"..... จ่าราชการผู้ใหญ่รุ่นเก่านั้นเห็นคุณหรือจกหมายทรงจำไต่หาสาย เอกสารถึงกล่าว
เสีย เพราะเกรงว่าฝ่ายตรงกันข้ามจะสงสัยว่าเป็นศัตรูการเมือง และอาจจะส่งเจ้าหน้าที่ไปค้นบ้านก็ได้....."

ทั้งนี้ เพื่อจ่าเลขที่ 1 จะโกนาคำบอกเล่าของบุคคลที่เป็นปฏิปักษ์ต่อโจทก์และคณะราษฎรนั้นมากกว่า
ไว้โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งเท็จที่จ่าเลขที่ 1 เรียกว่า "คุณ" "

แม้ว่าจะเป็นเรื่อง "คุณ" ที่มาจากชกไว้ก็ตาม แต่ถึงประวัติศาสตร์ที่องค์การสัจจะทางประวัติ
ศาสตร์นั้นก็ต้องทรงถามหลักฐานทางประวัติศาสตร์แห่งการทรงอภัยและขอไว้เห็นว่า คุณที่เห็นผู้เขียนได้เขียนตาม
สัจจะหรือเขียนโดยอคติ (อันหา, โทสา, ญา, โมหะ) โดยใช้นักวิจิตรคำให้การพยานและเอกสาร เช่น
เทวกับที่หาอยู่กรรมโกปฏิกติอยู่นั้น เที่จ่าเลขที่ 1 มีโกปฏิกติเช่นนั้น หากจ่าเลขที่ 1 จงใจอ่านให้หลงเชื่อ
สิ่งเท็จที่จ่าเลขที่ 1 เรียกว่า "คุณ" ที่ว่าเป็นข้อความจริง

โดยเฉพาะบิดาจ่าเลขที่ 1 ซึ่งจ่าเลขที่ 1 อ้างคำกล่าวเป็นหลักฐานในหนังสือนี้ ๆ :
ก็ปรากฏจากคำของจ่าเลขที่ 1 เองว่าไม่ได้มีฝ่ายใด และจ่าเลขที่ 1 ก็กล่าวในหนังสือของจ่าเลขที่ 1 ว่า 76
อีกว่า

- "พลเอก พระองค์เจ้าบรมเทศ ทรงถือว่า (บิดาผู้เขียน) เป็นเพื่อนกันเองกัน
- "เคยเสด็จไปเสวยพระกระยาหารที่บ้านของบิดาผู้เขียน"

คำบอกเล่าและถ้อยคำของบิดาจ่าเลขที่ 1 นั้นมีข้อความขัดต่อหลักฐานเอกสารทางราชการ อาทิ ยินที่
ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ให้เจ้าพระยาพิชัยธรรมเสนาบดีกราบทูลฯ ไปเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน
พ.ศ. 2475 ที่ได้รับสั่งทูลพระยามโนปกรณนิติธาดา, พระยาทวีศักดิ์ราชาวง, พระยาปริชาตยพ, พระยาพล-
พลพยุหเสนา และโจทก์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปเฝ้าฯ ของที่วังสุโขทัย

ในหนังสือของจ่าเลขที่ 1 หน้า 46 จ่าเลขที่ 1 เขียนไว้ว่า

"พระยาราชภักดีวิบูลย์ (วัน พนมมานนท์) บิดาผู้เขียน ซึ่งดำรงตำแหน่ง

- "ปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย รองจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรม-
- "พระนครสวรรค์วรพินิตแล้วว่า ฝ่ายตำรวจที่พร้อมที่จะจัดการกำจัดคณะราษฎร
- "แต่ประกาศของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิตฉบับ
- "ฉบับดังกล่าวนี้ใครจะจับข้อครหา"

(ประกาศที่จ่าเลขที่ 1 อ้างอ้างถึงคือประกาศถึงคณะราษฎร ขอให้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอองค์หนึ่งทรงขอโทษพร
ชาวด่านและราษฎรด้วยกันรักษาความสงบ อย่าให้เสียเลือกเนื้อของคนไทยด้วยกันเองโดยไม่จำเป็น)

ตามบันทึกพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2475
นั้น มีความพาดพิงเกี่ยวกับเรื่องจ่าเลขที่ 1 อ้างนั้น ดังต่อไปนี้

"เมื่อใดทรงฟังประกาศ (ถ้าแถลงของคณะราษฎร) ก็ไม่รู้สึกรู้สียงเห็นจะเป็นชนดกรมวัง จึงปรึกษา
มีสามทาง จะหนักมีเวลาตั้ง 24 ชั่วโมง พอแก้ไข จะสู้ก็ยังมีกำลังทหารทางหัวเมือง แต่ทรงพระราชดำริว่า ถ้า
หนักก็ระยใหญ่ อาจสากคายและร้ายแก่พระราชวงศ์ การต่อสู้ไม่ยอมจะทำ จึงให้ทรงรับ (ตามคำอัญเชิญ
ของคณะราษฎรทรงเป็นพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ) โทไม้นอนยากให้เสียเลือกเนื้อ"

ดังนั้น การที่ไม่มีการต่อสู้ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 นั้น ก็เพราะพระบาทสมเด็จพระ
ปกเกล้าฯ ไม่มีพระราชประสงค์เช่นนั้น แต่บิดาจ่าเลขที่ 1 ยกเอาประกาศของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอองค์หนึ่งเป็น
สำคัญถึงกว่าพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ

จ่าเลขที่ 1 จงใจบิดเบือนพระราชหัตถเลขา ฉบับลงวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ถึงเจ้าพระยา
วรพงษ์พิพัฒน์ ผู้สำเร็จราชการพระราชวัง ซึ่งบิดาจ่าเลขที่ 1 ทราบแล้วนั้น ซึ่งมีข้อความดังต่อไปนี้

"วังสุโขทัย

วันที่ 28 มิถุนายน พุทธศักราช 2475

ถึง เจ้าพระยารวรพงษ์พิพัฒน์

ด้วยคณะราษฎรมีหนังสือมาว่า โทมิ้นปากเสียงอันเป็นเสียงทรมานแก่ความไม่สงบเกิดขึ้นใหญ่พระราช-
วงศ์ ซึ่งถ้าหากเพิกเฉยเสียก็เกรงจะเป็นเหตุปล่อยให้อุจฉานต่อไป ฉะนั้น คณะราษฎรจึงขอมาให้ทราบ เพื่อขอ
ให้ช่วยปรับความเข้าใจในหมู่พระราชวงศ์ทั้งหลาย มีความแจ้งอยู่ในสำเนาหนังสือของข้าพระพุทธเจ้าพระนครฝ่ายทหาร ซึ่ง
โคลงมาให้ทราบด้วยแล้ว

ฉนั้นเห็นว่า ถ้าเป็นจริงดังนี้ ก็ไม่สมควรเลย พระราชวงศ์ควรช่วยกันรักษาความสงบโดยละมุนละม่อม
เพราะความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ ก็เป็นส่วนหนึ่งแห่งความทำนองดีของฉนั้น ให้เจ้าคุณพลพระบรมวงศานุวงศ์ และผู้แจ้ง
แก่ผู้จงรักภักดี อย่าให้ทำการใด ๆ ซึ่งไม่สงบราบคาบ แม้เพียงไรก็มิยวาจาเสียดสีมีมั่งคั่ง เพราะว่ามีเกิด
เป็นปากเสียงกันขึ้นแล้วก็เป็นอันทราบแก่ความสงบราบคาบ

(พระปรมาภิไธย) พระเจ้าอยู่หัว ป.ร."

พระบรมวงศานุวงศ์ส่วนมากและบุรุษภักดีส่วนมากนั้น โภปฏิบัติตามพระราชกระแส แต่ก็มีจำนวนหนึ่งที่ยืนเคียงเรือ่งเพื่อใส่ร้ายโจทก์กับคณะราษฎร

ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2476 โจเกิดชอบที่นำโดยพระองค์เจ้าวรเวท

(2) ท่อจากนั้นมาผู้ทั้งทงเป็นปฏิปักษ์ต่อโจทก์กับคณะราษฎร ก็ใช้วิธีบอกเล่าใส่ความโจทก์และคณะราษฎรตลอดมา ซึ่งจำเลยที่ 1 ได้เก็บคำบอกเล่าหลายประการมาสอดแทรกไว้ในหนังสือเล่มนี้ อาทิ จำเลยที่ 1 ได้เขียนสอดแทรกไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 57 ว่า

"ตามกระทรวงกรมต่าง ๆ ได้มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ให้ลาออก เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการชั้นรองลงมา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่มเข้ารับตำแหน่งแทน และโดยเฉพาะเพื่อให้ผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เลื่อนตำแหน่งราชการสูงขึ้นเร็ว จนถึงกับมีการกล่าวขานพูดกันว่า ในคราวเข้ารับราชการไม่มีอะไรดีกว่า "ปริญญาก.ก." คือ ถ้าเป็นผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ก็ได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นหน้าข้าราชการอื่น ๆ"

จำเลยที่ 1 เจตนานึกถึงวิธีการบรรจุข้าราชการกวีซึ่งนักเรียนทุนรัฐบาลไปศึกษาต่างประเทศตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2471 ที่ใช้อยู่ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นั้น กับฉบับ พ.ศ. 2476 เพราะตามฉบับ พ.ศ. 2471 มีการสอบแข่งขันเพื่อเข้ารับตำแหน่งราชการ และบางกระทรวงตั้งนายเวรควบคุมเท่านั้น และการส่งมักเรียนทุนรัฐบาลไปเรียนต่างประเทศนั้น บางกระทรวง เช่นกระทรวงธรรมการ ซึ่งขณะนั้นจำเลยที่ 1 เป็นปลัดทูลฉลองกองที่ระย่ายมากกระทรวงมหาดไทยไม่มีวิธีคัดเลือกเฉพาะบุตรข้าราชการผู้ใหญ่ในกระทรวงนั้นให้ไปศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งต่างกับพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2476 ที่กำหนดให้มีการสอบแข่งขันข้าราชการชั้นจ้าว, ชั้นตรี, และสอบคัดเลือกข้าราชการชั้นโท, ชั้นเอก, ชั้นพิเศษ และมีการสอบแข่งขันทั่วไปเพื่อส่งทุนรัฐบาลไปเรียนต่างประเทศ ดังนั้น เฉพาะผู้ก่อการที่มีคุณวุฒิบางคนจึงสอบแข่งขันและสอบคัดเลือกความกตัญญูมาขึ้นได้รับตำแหน่งหรือได้รับทุนรัฐบาล แต่ผู้ก่อการหลายคนก็สอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกไม่ไดก็ไม่ได้รับตำแหน่งหรือรับทุนรัฐบาล

จำเลยที่ 1 เจตนาไม่แจ้งให้ผู้อ่านเปรียบเทียบหน้าที่กับจำเลยที่ 1 โดยอ้างจากกระทรวงธรรมการมาทำางตำแหน่งปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย อันเป็นกระทรวงใหญ่กว่ากระทรวงธรรมการนั้น เป็นการข้ามหน้าผู้มีอาวุโสในกระทรวงมหาดไทยหลายคน คือ สมุหนายกวิบูลย์สารเวโรจการมณฑล (LORD PREFECT) สมุหพระนครบาล (ตำแหน่งที่ตั้งขึ้นในรัชกาลที่ 6 แทนตำแหน่งเสนาบดีนครบาล) และอธิบดี, ซึ่งท่านทั้งหลายที่กล่าวนี้มีความรู้ความชำนาญทางรัฐประศาสนศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย

(3) จากพระตะต้นฐานที่จำเลยที่ 1 มีอยู่ดังกล่าว จำเลยที่ 1 จึงมีเจตนาเขียนข้อความหลายประการสอดแทรกไว้ในหนังสือเล่มนี้เพื่อให้ผู้อ่านหลงเข้าใจผิดว่า โจทก์มีใจจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงผิดต่อประกาศพระบรมราชโองการต่อไปนี้

ประกาศ

อานันท์มหิศร

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า นายปรีดี พนมยงค์ ได้เคยรับหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในตำแหน่งสำคัญ ๆ มาแล้วหลายตำแหน่ง จนในที่สุดได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรให้ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และปรากฏว่า ตลอดเวลาที่นายปรีดี พนมยงค์ ดำรงตำแหน่งเหล่านี้ โภปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ได้แสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ในความปรึชาสามารถ นำเพียงคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติเป็นเอกประการ

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ยกของนายปรีดี พนมยงค์ ไว้ในฐานะรัฐบุรุษอาวุโส และให้เป็นที่รับมรดกกิจการการแผ่นดิน เพื่อความวัฒนาถาวรของชาติสืบไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2480

เป็นปีที่ 12 ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

นายกรัฐมนตรี"

โจทก์ยังคงดำรงตำแหน่งฐานะรัฐบุรุษอาวุโสตามประกาศพระบรมราชโองการนั้นจนปัจจุบันนี้

(4) แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ได้พระราชทานระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้ทรงสละราชอำนาจสมบูรณ์ถวายสิทธิราชย์ อันเป็นระบอบเผด็จการฟาส - ตัดกินชาติให้บุคคลเชื่อและทำตามอย่างหลับตา (BLIND OBEDIENCE) ญวาระบนนั้นแล้วก็ตาม แต่จำเลยที่ 1 ยังคงมีพระหทัยคดคางของระบอบเผด็จการฟาส - ตัดกินชาติ ฉะนั้น ในหนังสือของจำเลยที่ 1 จึงได้กล่าวสนับสนุนระบอบปกครองที่บังคับหรือจู่ใจเจ็งถึงกับให้ประชาชนไทยต้องเชื่อและทำตามผู้นำอันเป็นระบบเช่นเดียวกับระบอบฟาสซิสต์ของมุสโสลินี และระบอบนาซีของฮิตเลอร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นเผด็จการฟาส - ตัดกินชาติ

จากที่ฐานพระตะต้นของจำเลยที่ 1 ดังกล่าวแล้ว จำเลยที่ 1 จึงมีเจตนาโดยความศรัทธาใจของตน และโดยรับความจากบุคคลที่หมิ่นประมาทโจทก์ (ซึ่งโจทก์ได้แจ้งความต่อกรมตำรวจแล้ว) นั้น เขียนเรื่องย่ำยีต่อความจริง เพื่อบุคคลเหล่านี้เอาถึฐานะศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์ของจำเลยที่ 1 ว่าเป็นคนหลงเชื่อเรื่องไม่จริงว่าเป็นเรื่องจริง และหลงเชื่อเรื่องจริงว่าเป็นเรื่องไม่จริง ประจักษ์ชัดชัดว่าเป็นคำกลับคำเป็นขาว

ข้อ 4. จำเลยที่ 1 ได้เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 266 มีความตอนหนึ่งว่า

"รัฐบาลของนายปรีดี พนมยงค์ ได้รับความกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงจากกรณีสวรรคตรัชกาลที่ 8

เพราะว่าพรรคการเมืองฝ่ายค้าน คือ พรรคประชาธิปไตย หนังสือพิมพ์ และประชาชนต่างก็วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างกว้างขวาง ที่ไม่สามารถคลี่คลายสาเหตุให้แจ่มแจ้งได้ ประชาชนถึงกับโคตะโกนในโรงภาพยนตร์ว่า "ปรีทิวาในหลวง" ซึ่งก็ไม่มีใครทราบว่าเป็นเพราะเหตุใด

ข้อเขียนของจำเลยที่ 1 ผ่านต่อความจริงที่ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติยศดังต่อไปนี้

(1) จำเลยที่ 1 สอดแทรกประโยคว่า "ประชาชนถึงกับโคตะโกนในโรงภาพยนตร์ว่า "ปรีทิวาในหลวง" นั้น จำเลยที่ 1 ที่เคยเป็นศาสตราจารย์หรือกำลังเป็นอยู่ในขณะอันบรรลุนิติภาวะนั้นย่อมรู้ว่า คำว่า "ประชาชน" นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานนับหน้า 563 ให้ความหมายว่า "ประชาชน, ประชาชน" น. บรรดาพลเมือง" จำเลยที่ 1 มีเจตนาจงใจให้อยู่ในหลวงเข้าใจผิดว่า พลเมืองจำนวนมากร้องตะโกนในโรงภาพยนตร์เจนนีซึ่งเป็นการผ่านต่อความจริง เพราะผู้ที่โคตะโกนในโรงภาพยนตร์นั้นมีบุคคลเพียงหนึ่งหรือสองคนที่ได้รับจ้างและไต่รับความจากบุคคลที่เป็นปฏิปักษ์ต่อโจทก์ในมารองตะโกนดังกล่าวนี้ ดังปรากฏตามสำนวนการสอบสวนของตำรวจและพยานบุคคลที่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์

(2) จำเลยที่ 1 ทรมานคำว่า การตะโกนในโรงภาพยนตร์ดังกล่าวนี้เป็นวิธีการของพวกเขาที่ทั้งคนเป็นปฏิปักษ์ต่อโจทก์ โทกระหว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีโฆษณาตลอดจนอีกหลายอย่างหลายประการ

ในฐานะที่จำเลยที่ 1 เป็นศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์ ซึ่งถ้าหากการค้นคว้าเอกสารหลักฐานแท้จริงสมกับฐานะเช่นนี้ของจน จำเลยที่ 1 ก็คงทราบทั่วว่า แม้แต่ผู้ต้องขังประจำกรุงเทพฯ สมัยนี้ยังเป็นคนกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดก็ทราบวิธีการนั้น ดังปรากฏในโทรเลขรายงานถึงรัฐบาลอังกฤษที่สำนักงานเอกสารสาธารณะ (PUBLIC RECORD SERVICE) ของรัฐบาลอังกฤษได้แสดงเปิดเผยต่อมหาชนเมื่อ ค.ศ. 1977 (พ.ศ. 2520) ซึ่งโทรเลขฉบับของ มร.เจฟฟรีย์ ทัมป์สัน (GEOFFREY THOMPSON) ต่อมาได้นำขึ้นในคดีที่ชื่อ "เซอร์" ขณะเป็นอธิบดีราชทัณฑ์ประจำกรุงเทพฯ โทส่งไปยังกระทรวงต่างประเทศอังกฤษเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน ค.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) กล่าวถึงท่านเจ้าองค์หนึ่งโคเสด็จไปพบผู้ต้องขังในสถานผู้ต้องขังเมื่อวันที่ 11 มิถุนายนนั้น คือ 3 วันภายหลังสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ท่านเจ้าองค์นั้นโคโฆษณาถึงผู้ต้องขังในหลวงเชื่อว่าในหลวงพระองค์นั้นถูกลอบปลงพระชนม์เพราะนักการเมืองที่มิอาจกำลังสถาปนาสาธารณรัฐ พระองค์จึงทรงขอให้กองทหารอังกฤษที่กำลังจะถอนจากสยามกลับไปอังกฤษ (ภายหลังที่กองทหารอังกฤษได้จัดการปลงอาชญากรรมผู้ก่อและสังหารผู้ปลงกษัตริย์ประเทศผู้เป็นเสรีแล้ว) นั้น คงอยู่ในสยามต่อไปเพื่อป้องกันการทำลายเช่นชาติพระราชวงศ์นักผู้ต้องขังในหลวงเรื่อง จึงได้ถวายคำแนะนำท่านเจ้าองค์นั้นให้ทรงโศกโศกหลายประการ รายละเอียดปรากฏในเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 3

การโฆษณาตลอดจนทรมานดังกล่าวนั้น เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังกล่าวไว้ในรายงานว่า "since this is a country where the blindest bluffs hold good and wildest tales are true" แปลเป็นภาษาไทยว่า

"โดยที่ (ประเทศไทย) เป็นประเทศหนึ่งซึ่งกำหนดลงอย่างคมชัดที่สุกษณ์คือกันว่าเชื่อได้ และถ้ามองเล่าที่ป่าเถื่อนที่สุดก็นับถือกันว่าเป็นความจริง"

ในตอนสุดท้ายผู้ต้องขังได้สรุปว่า

"... I do not doubt that he was sent here by elements who under the impact of recent events may be contemplating some wild initiative."

แปลเป็นภาษาไทยว่า

"ข้าพเจ้าไม่สงสัยว่า เขา (ท่านเจ้าองค์นั้น) ได้ถูกส่งมาที่นี่ (สถานผู้ต้องขัง) โดยพวกที่อาศัยความตื่นเต้นจากเหตุการณ์ใหม่ (กรณีสวรรคต ร. 8) อาจกำลังพยายามริเริ่มป่าเถื่อนขึ้นมาบางอย่าง"

(3) ในหนังสือของจำเลยที่ 1 หน้า 331 มีความตอนหนึ่งว่า

"รัฐบาลของจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้ดำเนินการสำคัญอย่างหนึ่งให้เป็นที่พอใจของประชาชนโดยจักรพรรดิสวรรคตรัชกาลที่ 8 ยืนหยัดผู้ต้องหาเกี่ยวกับกรณีใน พ.ศ. 2494 ศาสนาพุทธศาสนาไทยประหารชีวิตนายจิต สิงหนเสนี มหาเถรสมาคม และปลดนายบุญ บัณฑิตมิตร และนายเฉลียว ปทุมรส ที่ออกจากคุกหา ทอมบาใน พ.ศ. 2496 ศาลอุทธรณ์ตัดสินประหารชีวิตนายจิต สิงหนเสนี และนายบุญ บัณฑิตมิตร และปลดนายเฉลียว ปทุมรส ใน พ.ศ. 2497 ศาลฎีกาตัดสินประหารชีวิตจำเลยทั้งสามคน จำเลยทั้งสามโคโศกเกล้าถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ แด่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฎีกาโทษเสีย"

จำเลยที่ 1 (นายรอง ตยมาภักดิ์) โคโศกเกล้าถึงความจริงที่ทรงกระทำแล้วแก่คดีที่นำมากำหนดไว้เพื่อความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาทั้งสามคนคือ

(ก) จำเลยที่ 1 โคโศกเกล้าถึงชื่อของพลตรี ยัดดา พิบูลสงคราม ชื่อ "จอมพล ป. พิบูลสงคราม" เล่ม 4 แต่จำเลยไม่นำความรู้สึกแห่งจิตสำนึกของจอมพลพิบูลฯ ที่โคโศกเกล้าแล้ว อัดดา โยนไปถวายตัวจิตของจอมพลพิบูลฯ ที่กรุงโคเกียว ซึ่งพลตรี ยัดดา โคโศกเกล้าไว้ในทรา 657 แห่งหนังสือฉบับนี้ว่า

"ข้าพเจ้า (พล.ต. ยัดดา) จึงระงับใจในโคโศกเกล้าต่อเรียนตามจอมพล ป. พิบูลสงคราม วันหนึ่งที่ประเทศญี่ปุ่นว่า ในฐานะที่เวลานั้นท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่ เหตุใดท่านจึงไม่ขอพระราชทานอภัยโทษให้จำเลยสามคนที่ถูกศาลฎีกาพิพากษาประหารชีวิต ท่านตอบข้าพเจ้าทันทีอย่างหนักแน่นว่า "พ่อโคโศกขอพระราชทานอภัยโทษขึ้นไปถึงสามครั้ง โคโศกเกล้าท่านหัวท้อที่สุดแล้ว" ในอดีตที่ผ่านมา มีอยู่ครั้งที่จอมพล ป. พิบูลสงครามต้องเสียใจบ้างเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ แต่ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นครั้งใดที่ท่านจะเสียใจหนักยิ่งไปกว่าที่ข้าพเจ้ากำลังเห็นท่านครั้งนั้น ขณะเมื่อโคโศกเกล้าถามของข้าพเจ้าจบควบบทหน้าที่เคร่งขรึมและสนใจไม่เปลี่ยนแปลง"

(ข) จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เชื่อว่าชาติประวัติศาสตร์ยอมรับว่าเมื่อโคโศกเกล้าเลือกตั้งพิเศษจากจิตตามรัฐธรรมนูญฉบับ 2489 (เสรีแล้ว) และเมื่อโคโศกเกล้าพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมพิเศษสภาและสภาผู้แทนสมัชชาเมื่อวันที่ 1 มิถุนายนนั้นแล้ว และสภาทั้งสองโคประชุมตามพระราชกฤษฎีกานั้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายนนั้นแล้ว โจทก์

และคณะรัฐมนตรีได้ลาออกจากตำแหน่งตามวาระรัฐธรรมนูญ

ต่อมาในวันที่ 7 มิถุนายนปีนั้น ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนได้ประชุมสมาชิกทั้งสองสภา เพื่อบรรณึ่งเสียงว่าผู้ใดสมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ที่ประชุมของสมาชิกทั้งสองสภามีความเห็น ว่า สมควรให้โจทก์เป็นนายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภาในฐานะประธานรัฐสภาจึงนำความขึ้นกราบบังคมทูลตามความเห็นของสมาชิกของทั้งสองสภา ครั้นแล้วสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้โจทก์เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ 6 มิถุนายนปีนั้น

ครั้นถึงวันที่ 9 มิถุนายนปีนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต โจทก์จึงได้เสนอต่อรัฐสภาขอให้เชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ขึ้นทรงราชย์สืบสันตติวงศ์ต่อไป ที่ประชุมรัฐสภาให้ความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ หลังจากเลิกประชุมรัฐสภาแล้ว โจทก์ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งต่อคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑. คณะผู้สำเร็จราชการฯ ได้แจ้งขอให้ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนประชุมสมาชิกทั้งสองสภา เพื่อบรรณึ่งเสียงว่าผู้ใดสมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป ที่ประชุมเห็นสมควรให้โจทก์เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไปอีก คณะผู้สำเร็จราชการฯ ก็มีพระบรมราชโองสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จึงแต่งตั้งให้โจทก์เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายนปีนั้น โจทก์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในตอนนี้เป็นเวลาเพียง 2 เดือน 10 วัน คือ เมื่อได้มีการเลือกตั้งเพิ่มเติมสมาชิกสภาผู้แทนเป็นจำนวน ๘๒ คนเสร็จสิ้นแล้ว โจทก์จึงได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคมปีนั้น

ในระหว่างเวลา 2 เดือน 10 วันที่โจทก์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น โจทก์ได้พยายามอย่างเต็มที่เพื่อคลี่คลายกรณีสวรรคตให้เป็นไปตามกำหนดของธรรมเนียม โดยโจทก์ไม่ใจวิสัยแก่สิ่งจมนับวิเศษแล้วสร้างหลักฐานขึ้นเพื่อขยายความดีเด่นของคนจำนวนหนึ่งที่ถูกลดลงโดยพวกที่ผู้ตั้งกฤษฎีกาว่า "พวกที่อาศัยความดีเด่นจากเหตุการณ์ใหม่ (กรณีสวรรคต ร. ๘) อาจกำลังพยายามริเริ่มมาเดือนมาอย่าง" นั้น

จำเลยที่ ๑ เจตนาไม่เปรียบเทียบว่ารัฐบาลคง อภัยวงศ์ ที่ตั้งขึ้นมาหลังรัฐประหาร ๘ พ.ย. ๒๔๙๐ และรัฐบาลจอมพลพิบูลฯ ที่สิ้นแทนออกมานั้นก็ไม้อาจใช้เวลาเพียง ๒ เดือน 10 วันในการคลี่คลายกรณีสวรรคต ฉะนั้น รัฐบาลดังกล่าวจึงออกกฎหมายพิเศษมีผลย้อนหลังให้ซึ่งผู้ต้องหาไว้ได้เกินกำหนดที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาได้กำหนดไว้ว่า พนักงานสอบสวนจะกักขังผู้ต้องหาได้ไม่เกินครั้งละ 12 วัน และขออำนาจศาลซึ่งต่อได้ครั้งละ 12 วัน รวม 7 ครั้งไม่เกิน ๘๔ วัน แต่กฎหมายย้อนหลังที่รัฐบาลภายหลังรัฐประหารได้ตราขึ้นนี้ให้อำนาจพนักงานสอบสวนซึ่งผู้ต้องหากรณีสวรรคตได้เป็นเวลา 6 เดือน แม้กระนั้น รัฐบาลของจอมพลพิบูลฯ ก็ไม่สามารถที่จะฟ้องผู้ต้องหาทั้งสามภายในกำหนด 6 เดือนนั้นได้ แต่จำเลยที่ ๑ ก็อ้างว่าเป็นไมรู้และกล่าวมึนคือน่า จอมพลพิบูลฯ สามารถหาความพอใจให้แก่ประชาชนได้ทั้งกล่าวแล้ว แต่เป็นความพอใจเฉพาะคนจำนวนหนึ่งที่ถูกลดลงจากพวกที่ผู้ตั้งกฤษฎีกาว่า "พวกที่อาศัยความดีเด่น

จากเหตุการณ์ใหม่ (กรณีสวรรคต ร. ๘) อาจกำลังพยายามริเริ่มมาเดือนมาอย่าง"

(ก) ในหนังสือของจำเลยที่ 1 หน้า ๒๘๓ จำเลยได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของรัฐประหาร ๘ พ.ย. ๒๔๙๐ ว่า จะหาตัวผู้ลอบปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์และจัดการฟ้องลงโทษตามกฎหมาย

นอกจากจำเลยที่ ๑ ได้สรรเสริญความสำเร็จของจอมพลพิบูลฯ ในการโค่นนายเฉลียว ปทุมรส นายฉัตร สิงหนเสนี นายบุญชัย ปัทมศรีรินทร์ มาตกลงโทษทั้งกล่าวแล้ว และจำเลยที่ ๑ โทงกเว้นไม่กล่าวถึงความรู้สึกจากจิตสำนึกของจอมพลพิบูลฯ ในชั้นปลายชีวิตของท่านนี้ ถึงที่โจทก์กล่าวไว้ใน (ก) ข้างบนนี้แล้ว จำเลยที่ ๑ ยังคงวนเวียนเรื่องที่หลายนทรมารทั้งที่ทนายของนายฉัตร สิงหนเสนี โคนำมากล่าวไว้โทงหนังสือแจกงานศพของนายฉัตร สิงหนเสนี ซ้ำอีกครึ่งหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมนายฉัตร สิงหนเสนี เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ๒๕๒1 อันเป็นทำไว้อาลัยของลูก ๆ นายฉัตร สิงหนเสนี ดังต่อไปนี้

"เมื่อพ่อสิ้นชีวิตไปแล้ว นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นได้ให้เสนาธิการมาติดต่อกับเราขอความช่วยเหลือ เพราะต้องการจะอุปการะในด้านการศึกษาของลูกของพ่อ เราปรึกษากันว่าควรจะรับหรือไม่ ในที่สุดเราก็เห็นว่าควรรับไว้ เพื่อเป็นประจักษ์พยานว่ารัฐบาลเองก็ตระหนักดีว่าพ่อเป็นผู้บริสุทธิ์ จึงต้องการอุปการะครอบครัวของเรา"

ทั้งนี้ แสดงให้เห็นได้ว่าจอมพลพิบูลฯ ทราบดีใจของทานเองแล้วว่านายฉัตร สิงหนเสนี รวมทั้งนายเฉลียว ปทุมรส และนายบุญชัย ปัทมศรีรินทร์ เป็นผู้บริสุทธิ์ ซึ่งต้องถูกขยายเพื่อวัตถุประสงค์ในการรวมรัฐประหารของจอมพลพิบูลฯ เพราะถ้าจอมพลพิบูลฯ ไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นแล้วก็ไม่จำเป็นที่จะให้เงินช่วยเหลือครอบครัวของนายฉัตร สิงหนเสนี เพื่อเป็นการตอบแทน

อนึ่ง ถ้าจอมพลพิบูลฯ ต้องการที่จะช่วยผู้บริสุทธิ์อย่างแท้จริงโดยไม่เกรงว่าทานจะเสียคำนี้ที่ไหวเพื่อวัตถุประสงค์ในการหารัฐประหารนั้นแล้ว ทานก็มีทางทำได้โดยถูกต้องตามระเบียบราชการและกรรมวิธีทางรัฐธรรมนูญ คือฎีกาของผู้ต้องหาทั้งสามมีต่อชานคณะรัฐมนตรีก่อน ในขณะนั้นจอมพลพิบูลฯ ก็มีหน้าที่แสดงความเห็นในฎีกานั้นได้ว่า ผู้ต้องหาบริสุทธิ์แล้วแต่ฎีกาที่กราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์ หรือฎีกาที่ผู้ต้องหาส่งไปถวายพระมหากษัตริย์โดยตรง พระมหากษัตริย์ก็มีไว้วินิจฉัยโดยพระองค์เอง หากมีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการวินิจฉัยตอบตามรัฐธรรมนูญ

แต่จำเลยที่ ๑ เจตนาไม่เปรียบเทียบระเบียบราชการและวิธีทางรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ และปิดบังความจริงที่จำเลยที่ ๑ รัู้หรือควรรู้ในฐานะศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์ว่า เมื่อผู้ต้องหาทั้งสามได้ทูลเกล้าถวายฎีกานั้น จอมพลพิบูลฯ ก็ได้ออกจากกรุงเทพฯ ไปมีภักดิ์ มอบให้จอมพล ฉิน ชุนหะวัณ เป็นผู้รักษาการแทนจอมพลพิบูลฯ จอมพล ฉิน ชุนหะวัณ จึงเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในฎีกาฉบับนั้น

ความเคลือบแคลงที่โจทก์เสนอศาลมาแล้วข้างต้นนั้น จำเลยที่ ๑ จึงเจตนาเขียนข้อความดังกล่าวไว้ในตอนต้นของข้อ 4 นี้ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อความจริง ทำให้โจทก์เสียหายชื่อเสียงและเกียรติคุณ

ข้อ 5. หนังสือของจำเลยที่ 1 หน้า 351 โคลงพิมพ์ประกาศพระบรมราชโองการตั้งต่อไปนี้
"ประกาศพระบรมราชโองการตั้งผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

เนื่องด้วยปรากฏว่ารัฐบาลอันมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้บริหารราชการแผ่นดินไม่เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ทั้งไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้ คณะทหารซึ่งมีจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้าได้เข้ายึดอำนาจการปกครองไว้ได้ และทำหน้าที่เป็นผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร ข้าพเจ้าจึงขอตั้งจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร ขอให้ประชาชนทั้งหลายจงอยู่ในความสงบและให้ข้าราชการทุกฝ่ายทั้งกำลังจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 16 กันยายน พุทธศักราช 2500"

แต่จำเลยที่ 1 มิได้เคารพพระบรมราชโองการส่วนที่กล่าวถึงจอมพล ป. พิบูลสงคราม ว่าบริหารราชการแผ่นดินไม่เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ทั้งไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้ โดยจำเลยเขียนแย้งพระบรมราชโองการไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 300 มีความตอนหนึ่งดังต่อไปนี้

"การที่จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้อยู่ในตำแหน่งนานเป็นเวลา 9 ปีเศษ ขอมสร้างเสถียรภาพให้แก่บ้านเมืองจนเป็นที่ไว้วางใจแก่ประชาชนชาวไทยและชาวต่างประเทศ เปิดโอกาสให้รัฐบาลของห่านดำเนินนโยบายต่อเนื่องกันเพื่อทุกประเทศ ผู้เขียนจำได้ว่าเมื่อ พ.ศ. 2496 ได้รับทุนลงศึกษาศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติและทุนผู้นำและผู้เชี่ยวชาญจากรัฐบาลอเมริกัน (Leader - Specialist Grant) ไปปฏิบัติงานในสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 4 เดือน ใน พ.ศ. 2496 บรรดาผู้ที่เขียนพบและคุยคุ้ยแฉ่งแฉ่งความพอใจที่ประเทศไทยมีเสถียรภาพ"

ยิ่งกว่านั้นจำเลยที่ 1 ได้ยกหนังสือของตนไว้หลายหน้ากระดาษโดยตั้งชื่อในบทที่ 3 ว่า "การสร้างชาติ พลตรี หลวงพิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี" พรรณานาถิกยิวว่าหลวงพิบูลสงครามเป็นผู้สร้างชาติเพียงเท่านั้นก็ยังไม่พอ คือ ถัดถึงตอนใดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติของห่านผู้เขียนซึ่งต่อมาเป็นจอมพล แปลก พิบูลสงครามแล้ว จำเลยที่ 1 ก็จักเข่าอยู่ในสิ่งที่จำเลยที่ 1 เรียกว่า "การสร้างชาติ" ซึ่งเป็นการดูหมิ่นประชาชนไทยที่ร่วมกันสร้างชาติ

จำเลยที่ 1 ได้เคยสนับสนุนวิสัยสร้างชาติของจอมพลพิบูลฯ มาแล้วตั้งแต่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 และความปรากฏจากหนังสือจำเลยหน้า 155 ว่า เมื่อจำเลยที่ 1 ได้รับแต่งตั้งเป็นราชบัณฑิตสภาประวัติศาสตร์แล้ว จำเลยที่ 1 ก็ได้เขียนบทความส่งไปโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงเปรียบเทียบการสร้างชาติของเมฆาล อคาเกอรัค ประธานาธิบดีกรีซ กับของจอมพลพิบูลฯ ทั้งยังบอกให้ส่วนหมวกมีปีก

ในการจงใจให้ผู้อ่านผู้หนึ่งพระบรมราชโองการและดูหมิ่นประชาชนไทยได้ จำเลยที่ 1 กับพวกซึ่งโจทก์จะฟ้องเป็นอีกคนหนึ่งหรือหลายคนนั้น โจ้ใจวิธียกกันเขียนและโฆษณาจงใจให้สาธุศิษย์และพวกของตน

หลงเชื่อการสร้างชาติของจอมพลพิบูลฯ ในการนั้นจำเลยที่ 1 กับพวกจึงได้ร้ายเสรีไทยที่โจทก์เป็นหัวหน้าว่าใช้วิธีการและอุบายต่าง ๆ ทำให้จอมพลพิบูลฯ ต้องออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อันเป็นเหตุทำให้ชาติไทยต้องตกเป็นฝ่ายแพ้สงคราม ซึ่งต้องชำระค่าเสียหายให้อังกฤษและประชาชนเกือบร้อย ล้านอีกทั้งใส่ความโจทก์ไว้มากมายหลายประการ พวกของจำเลยที่ 1 จึงได้แสดงความอาชวาทกรรมร้ายเสรีไทยดังปรากฏในหนังสือของพลตรี อนันต์ พิบูลสงคราม ชื่อ "จอมพล ป. พิบูลสงคราม" เล่ม 4 หน้า 720 มีความดังต่อไปนี้

"จอมพล ป. พิบูลสงคราม ขณะนั้นเหมือนพญาราชสีห์วัย 49 ที่ยังมีบุญด้วยเขี้ยวเล็บ แต่ยังไม่หายจากการถูกพวก "เสรีไทย" ลอบกัดและชวน บั๊กมีมรภคาเพื่อนราชสีห์ทั้งหลายกำลังดักทำร้ายเอาอีกก็อ่อนน้า ค้อตา กองทัพไทยซึ่งระหว่างสงครามเปรียบประดุจอยู่ราชสีห์ที่มีราชสีห์นำ บั๊กมีถูกยิงและหมิ่นเกียรติก็กำลังจะ "อึก" ซึ่มมาจริง ๆ คุ้มความคับแค้นทั้งกายและใจ" และในหน้า 740 ผู้เขียนกล่าวว่า

"เสรีไทย" บางคนมีอาวุธทิ่มแทงหมิ่นดองที่พบกของชาติว่า "กึ่งมาโก 50 ปีแล้ว ทำประโยชน์ได้ไม่เท่าเสรีไทยที่ดังมาเพียง 2 ปี" เป็นคำหาหมายอย่างโง่โง่ทรวงจะตอพิศุทหมิ่นด้วยเลือกว่ากองทัพไทยหรือเสรีไทยใครกันแน่ที่เป็นราชสีห์ ใคร เป็นลูกแกะ"

ครั้งแล้วผู้เขียนก็กล่าวไว้ว่า
"ไม่หวั่นเกรงผู้ใดทั้งสิ้น แม้ตั้งแค่นั้นเป็นหัวหน้าในหมู่ที่สงคามถึงหัวหน้าท้ายแถว ซึ่งเว้นตามนายกรัฐมนตรี พล.ร.ต.ถวัลย์ ช่างนาวาสวัสดิ์ ผู้เดียว ก็ได้แก่ห่าน "รูจ" ปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าผู้บัญชาการทหารบก "พูเลา" พล.อ. อุดม อุดมเดชวิชัย....."

เพื่อให้ข้อเขียนของ พล.ต.อนันต์ฯ มีน้ำหนักมากขึ้นในการจงใจให้คนหลงเชื่อ จำเลยที่ 1 จึงเป็นศาสตราจารย์และราชบัณฑิตสภาประวัติศาสตร์ที่ไ้รับแต่งตั้งจากจอมพลพิบูลฯ และอาจารย์ประวัติศาสตร์บางคนจึงอาศัยหนังสือของพลตรี อนันต์ฯ บาง เสริมแต่งขึ้นเรื่องนิกเบือนความจริงโดยตนเองบ้าง เขียนข้อความว่าเป็นข้อความจริงซึ่งทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติคุณมากมายหลายประการ เพื่อสอกลองกับพลตรี อนันต์ฯ และเพิ่มเติมขึ้นโดยจำเลยที่ 1 กับพวกอีกด้วย ในคดีนี้โจทก์จึงฟ้องเฉพาะจำเลยที่ 1, จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 3 เป็นคดีแรกก่อนคดีอื่น ๆ

(1) จำเลยที่ 1 เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 167 มีความตอนหนึ่งว่า
"เมื่อคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาข้อเสนองานของญี่ปุ่นที่ขอ ภิณฑิพำกับกั้นแทนไทยเมื่อคืนวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2484 นายปรีดี พนมยงค์ ได้แสดงท่าทีไม่เต็มใจ โดยที่ให้ความเห็นชอบไม่เต็มที่และขอทำการอภิปราย แต่ถูกจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ตักทิ่มเสียตั้งแต่ที่กล่าวมาแล้ว จอมพล แปลก พิบูลสงคราม คงเข้าใจทำที่ของนายปรีดี พนมยงค์ จึงได้หาทางเลือกใส่ให้ออกไปพ้นจากคณะรัฐมนตรีอย่างสมเกียรติ....."

ครั้งแล้วจำเลยที่ 1 เขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้หน้า 222 มีความตอนหนึ่งว่า
"จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีได้ตัดสินใจอย่างฉันทันทียอมให้ผู้ญี่ปุ่นเก็บทัพผ่าน

พล.ต.อ. อุดม อุดมเดชจรัส เป็นอธิบดีกรมตำรวจและรองนายกรัฐมนตรีสมัยจอมพลพิบูลฯ เป็น นายกรัฐมนตรี และเป็นอธิบดีกรมตำรวจพลพิบูลฯ ตลอดจนแต่งตั้งสองท่านศึกษาอยู่ในโรงเรียนนายร้อยทหารบก แต่ พล.ต.อ.อุดม อุดมเดชจรัส มีใจเป็นธรรม จึงทำให้การไว้วางใจความหลายตอนที่เกี่ยวกับประเด็นคำฟ้องของ โจทก์ข้อ 6 นี้ คือ

(ก) คำให้การ พล.ต.อ.อุดม อุดมเดชจรัส เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2488 มีความตอนหนึ่งว่าถึงนี้ ข้าฯ เห็นว่าจอมพล ป. มีนิสัยหรือจิตวิญญานคน และมีนิสัยที่ระแวงสงสัย ใครจะเดินเข้ามา แม้จะ โค้ดหาคุณงามความดี จอมพล ป.ก็พิจารณาและหาทางกักตวง ๆ เช่น นายปรีดีฯ ทำชื่อเสียงในเรื่องทำสนธิสัญญา กับต่างประเทศก็ ในเรื่องตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ฯ และดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ก็ จอมพล ป. ก็พิจารณา พล.ท.มังกร พรหมโยธี ได้รับความยกย่องในเรื่องกองทัพบุกา จอมพล ป. ก็พิจารณา พ.อ.ช่วง เขวงศักดิ์สงคราม เมื่อครั้งเป็น ร.ม.ท.ว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้รับความนิยมชมชอบจากบรรดาข้าราชการในกระทรวง มหาดไทยเป็นอันมาก จอมพล ป.ก็พิจารณา นอกจากนี้ในระหว่างรัฐบาลที่ร่วมกัน ผู้ใดไปมาหาสู่ติดต่อกันมาก จอมพล ป. ก็ระแวงสงสัยว่าจะคิดอะไรไว้ก็กับตัวจอมพล ป."

(ข) คำให้การ พล.ต.อ.อุดม อุดมเดชจรัส เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2488 มีความอีกตอนหนึ่งว่า "ตั้งแต่จอมพล ป. เป็นนายกรัฐมนตรีไม่เคยปรึกษาหารือถึงเรื่องโครงการหรือแผนการถาวรที่จะ จรรโลงประเทศชาติ มีแต่เฉพาะเรื่องเฉพาะราว เช่น โครงการสร้างถนน การแก้ไขนโยบายของจอมพล ป.นั้น หนักไปในทางที่จะรวบรวมอำนาจเด็กชาวมายูในกำมือ ทั้งนี้ เนื่องจากโค้งค้อมการเคลื่อนไหวและเหตุการณ์ เช่นคนที่ร่วมในคณะรัฐมนตรีผู้ใดจะแสดงความคิดเห็นโต้แย้งข้อ เสนอของจอมพล ป. แม้แต่โดยมีเหตุผลและบริสุทธิ์ ใจ จอมพล ป. ก็ไม่พอใจบางคราวถึงกับบังคับให้ออกจากตำแหน่งก็มี เป็นอันว่าความคิดความเห็นของจอมพล ป. นั้น ใครจะคัดค้านหรือหวังที่จะอะไรไม่ได้ เป็นไม่พอใจทันที รวมทั้งตัวข้าฯ ก็โดยเขาเขมกับข้าฯ แต่ที่คณะรัฐมนตรี หนักกับอยู่กันนั้น เพราะไม่ต้องการให้เกิดแยกแยะและเกิดศึกกลางเมือง เมื่อผู้ใดโค้งค้อมจอมพล ป. ใครก็โค้งค้อมพยายามที่จะ ข่มขู่ความเข้าใจให้คืนกัน และก็พอยุ่กันไปก็ ส่วนมากมักตกหน้าข้าฯ เป็นผู้ไกลเกลี่ย จนในที่สุดไม่มีรัฐมนตรีคน ใดกล้าหักท้วงความคิดเห็นของจอมพล ป. จนถึงขั้นแตกหัก ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีนั้น ถ้ารัฐมนตรีคนใดคัดค้านก็ตี หรือบึ้งตึงก็ จอมพล ป.ก็โกรธ แต่ถ้าใครเห็นชอบด้วยหรือสนับสนุนความคิดเห็นของจอมพล ป. จอมพล ป. ก็พอใจ"

(ค) คำให้การ พล.ต.อ. อุดม อุดมเดชจรัส เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2488 มีความอีกตอนหนึ่ง ดังต่อไปนี้

"ระหว่างที่พระยาพหลฯ ยังเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ และนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ กำลังเจรจากับต่างประเทศเรื่องทำสนธิสัญญากันใหม่เพื่อเสนอภาค จอมพล ป. ขณะนั้นกำลังดำรงตำแหน่ง ร.ม.ท. ว่าการกระทรวงกลาโหม โค้ดเคยกทุกทางวิญญานกระจายเสียง สมมติเรื่องว่าผู้เป็น

จะโจมตีสิ่งโค้งค้อม และการโจมตีสิ่งโค้งค้อมนั้นหากยกพลขึ้นบกที่จังหวัดสงขลา และต่อไปทางหลายเพื่อเข้าค่ายแห่ง ของสิงคโปร์ คำพูดของจอมพล ป.นี้เป็นเหตุให้กระทรวงมหาดไทยเกิดการเมืองระหว่างประเทศ ทั้งฝ่ายผู้เป็นและ ฝ่ายอังกฤษได้มาต่อความทางกระทรวงการต่างประเทศ การกระทำของจอมพล ป.นี้ ข้าฯ โศกสยกับยิ่ง ความเสี่ยงประจวบตรงใจความว่า หากเพื่อมิให้การเจรจาทำสนธิสัญญาใหม่ได้เป็นไปโดยราบรื่น ทั้งนี้ อาจเกิด จากความอิจฉาริษยา"

(ง) คำให้การ พล.ต.อ. อุดม อุดมเดชจรัส เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2488 มีความตอนหนึ่งว่า "ความคิดของข้าฯ ดังกล่าวจอมพล ป. โค้งค้อมในความคิดความเห็นความรู้ออกตนเป็นทั้ง ความคิดความเห็นของรัฐมนตรีที่โค้งค้อมความคิดความเห็นด้วยวิธีลอบใจก็ดี การฉีกเคียนของบรรดาเพื่อนฝูงที่ เห็นว่าการกระทำนั้นไม่ชอบก็ดี จอมพล ป. มักไม่ใครเอาใจใส่...จอมพล ป. มักคอยคนประจบสอพลอ แต่ ผู้ที่ไม่ประจบสอพลอแม้ดีเป็นผู้ที่ใจกว้างและมีชื่อเสียงไม่เป็นที่เคารพของผู้อื่น บุคคลเหล่านี้คือเขาจอมพล ป. เป็นที่รัง เพราะถ้าปราศจากจอมพล ป.แล้ว ตัวก็จะต้องพ้นจากตำแหน่งตำแหน่งต่าง ๆ ไป แต่ถูกบุคคลใฝ่ชิงเป็น กบฏหักเหลี่ยมเหวี่ยงการดีของจอมพล ป.แล้ว จอมพล ป.ก็มักไม่ไว้วางใจ แม้เขามิมีความสามารถเป็นที่นิยมชม ชอบของผู้อื่น ก็ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในสายตาและความสังเกตของจอมพล ป. แล้วก็พยายามที่จะกระทำค้ายประการ ใด ๆ ใหญ่ขึ้นจากความนิยมเลื่อมใสไป..... นอกจากนี้แล้ว จอมพล ป.อยากจะได้ของดีว่าสูงหรือเกินกว่า ผู้อื่น เช่นเมื่อคราวรัฐบาลอังกฤษจะให้ตราจอมพล ป.เท่ากับหลวงประจักษ์ศิลปาคม แต่จอมพลอยากจะได้ให้สูง กว่า จึงได้ให้นายดิเรก จัฒนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไปพบกับเซอร์โฮไซ กรอสบี อัคร ราชทูตอังกฤษว่า ให้รัฐบาลอังกฤษให้ตราให้สูงกว่หลวงประจักษ์ศิลปาคม สักหน่อยหนึ่ง แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ"

(จ) คำให้การ พล.ต.อ. อุดม อุดมเดชจรัส วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2488 มีความตอนหนึ่งว่า "ในวันก่อนที่ข้าฯ โค้งค้อมในเรื่องความผิดใหญ่ไปสู่ของจอมพล ป. และของกรมกรวัชกั้งถลา นั้น ยังให้ทำการโฆษณาของเกี่ยวกับคดีคือเสียงของตัวเองหรือของกรมกรวัชกั้งถลาในทางหนังสือพิมพ์และทางวิทยุ กระจายเสียง ซึ่งในขณะนั้น พ.อ.หลวงสารานุประพันธ์ เป็นหัวหน้ากองหนังสือพิมพ์เป็นผู้รับผิดชอบกับจอมพล ป. เป็นผู้ไม่ไปมาหาสู่กันเป็นประจำ หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับได้เขียนบทความยกย่องบุญคุณของจอมพล ป. และกรอ-บ-คัวว่าเป็นผู้ที่เฉลียวฉลาด มีความคิดความอ่านเกินกว่าผู้อื่นเป็นเท่าอนว่าผู้เฝ้าของชาติก็คือ จอมพล ป. พิบูลสง-คราม ฉะนั้น ในหนังสือพิมพ์แทบทุกฉบับมักจะมีตัวหนังสือใหญ่ ๆ ปรากฏว่า จอมพล ป. เป็นผู้นำชาติไทย หรือ เชื่อพิบูลสงครามชาติพิบูลย์ หนังสือพิมพ์ที่นำบทความยกย่องเกียรติคุณของฉบับเป็นความความใจใจ ทั้งนี้ เพราะ ในขณะนั้น ถ้าไม่โค้งค้อมกำลังแล้วจะโค้งค้อมอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ถ้าไม่ปฏิบัติตามแล้ว จะไม่โค้งค้อมความสะดวกในการที่จะโค้งค้อมกระต่ายมาพิมพ์หนังสือ หรือโค้งค้อมการตอนแทน ถือหนังสือฉบับใด ถ้ากล่าวยกย่องเกียรติคุณความคิดเป็นที่ถูกต้องถูกใจแล้วก็ได้รับรางวัลเป็นเงินเป็นทอง ถ้าหนังสือพิมพ์ฉบับใดลงบทความยกย่องบุญคุณของผู้อื่นก็ไม่ต้องใจ โดยเฉพาะถ้าหนังสือพิมพ์ฉบับใดยกย่องนายปรีดี พนมยงค์ แล้วยิ่งไม่พอใจ กว่าผู้อื่น"

(ฉ) คำให้การ พ.ศ.อ. อุดม อุดมเศรษฐี เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2466 มีความอีกตอนหนึ่งว่า "นิสัยจอมพล ป. เป็นผู้เห็นเสกขว่าแทนจะใกล้ชีวิตไปแล้วหวังจะโค่นล้มระบอบการปกครองไว้โดยสิ้นเชิง ทัศนคติของข้าพเจ้าต่อจอมพล ป. โดยเหตุนี้จึงได้จัดสร้างจังหวัดเพชรบูรณ์ใหม่ จัดสร้างจังหวัดเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองหลวง เปลี่ยนอักษรภาษาไทย แยกการสร้างจังหวัดเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองหลวงนั้นนอกจากจะโค่นล้มระบอบการปกครองแล้วก็มีเจตนาว่าถ้าถึงคราวจำเป็นที่จะต้องถอยห่างไปแล้วก็จะโค่นล้มรัฐบาลนี้เป็นที่ทำการคานหาบหรือเป็นที่ตั้งรัฐบาลต่อไป เมื่อครบเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2465 พลเอกเจ้าพระยาพิชัยโยธิน คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ให้ข้าฯ ไปเป็นเสนาบดีในเรื่องที่ห้ามทำพิธีกรรม เรื่องมรดกของบ้าน เมื่อทำเสร็จแล้วท่านเจ้าพระยาพิชัยโยธินได้ไปประชุมกับข้าฯ สองต่อสองว่า รู้สึกเป็นห่วงแก่ดินแดนและราษฎรลี้ภัย ขอให้ข้าฯ ช่วยระมัดระวัง และห้ามกล่าวเสริมลงไปว่า หลวงพิบูลสงครามยังไปการจะโค่นล้มถึงขั้นจอมพล การจะเป็นแต่เพียงพลเอกเป็นอย่างสูง เมื่อสงครามการรบที่เสร็จแล้วจะให้จอมพลก็เป็นการสมควร การที่เจ้าพระยาพิชัยโยธินพูดกับข้าฯ ในเรื่องนี้ ข้าฯ คิดว่าท่านคงจะใกล้ถึงความทุกข์ใจของจอมพล ป. ในเรื่องนี้ข้าฯ ไม่เคยพูดหรือเล่าให้ใครฟัง จนกระทั่งถึงเมื่อนายคองเป็นนายก ร.ม.ต. และจะตั้งคณะ ร.ม.ต. ขึ้น หลวงพิบูลโยธินก็ไปหาข้าฯ และใกล้กล่าวขึ้นว่า ในการจัดคณะรัฐบาลนี้ นายคองจะเอาเป็นรัฐมนตรีด้วย โดยเหตุที่ข้าฯ เป็นผู้ใกล้ชิดและรอบรู้ในทางการเมือง จนถึงกับเจ้าพระยาพิชัยโยธิน ก็ยังไปพูดกับฝ่ายแผ่นดินและราษฎรลี้ภัยแล้วจึงขอหารือว่าจะควรรับหรือไม่ ข้าฯ จึงเอะใจขึ้นว่าในเรื่องที่เจ้าพระยาพิชัยโยธินพูดกับข้าฯ นี้ ข้าฯ ไม่ไปพูดกับใครเลย ข้าฯ จึงถามหลวงพิบูลสงครามว่ามาจากใคร หลวงพิบูลสงครามได้เขียนขึ้นว่ามาจากแม่ แต่ก็ไม่บอกว่าเป็นใคร นอกจากนี้ข้าฯ เห็นนายคองรัฐมนตรีถามแก่ข้าฯ ว่าทำไมจึงไม่ไปบอกจอมพล ป. ขึ้นคิดไว้หัวทอนหมกหมอง และตามโรงพยาบาลตรอกหัวปลีและภายในโรงพยาบาลและมีการบรรเลงเพลงเพลงเคารพ ท่านอง
เคี้ยวกับพระเจ้าอยู่หัว ในวันเกิดก็จะให้ประชาชนตั้งกองกรำโก"

(2) โจทก์ขออ้างเอกสารหลักฐานทางราชการอีกฉบับหนึ่ง คือคำให้การของพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ที่ไปประทานแก่คณะกรรมการลาอาชญากรรมสงเคราะห์ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2468 พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ได้ให้การไว้ด้วยความถ่อมหนึ่งดังต่อไปนี้
"ควมที่จอมพล ป. นำให้มีการลาออกหรือให้พ้นจากบรรดาศักดิ์คืนแก่ผู้ได้รับครุฑ ย่อมมาตามความข้าพเจ้าว่า จะได้มีการตั้งบรรดาศักดิ์คืนใหม่เป็นสมเด็จพระเจ้าพระยาชาธิบดี สมเด็จพระเจ้าพระยาหิวงษ์นาง และสมเด็จพระนางศรีสุทนต์ผู้เป็นกรมการโดยมีหลักเกณฑ์ว่า ผู้ที่โค่นล้มสายสะพายแพรนั้น จะได้เป็นสมเด็จพระเจ้าพระยาชาธิบดีที่มีจอมพล ป. คนเดียวกับโค่นล้มสายสะพายนั้น เมื่อตั้งสมเด็จพระเจ้าพระยาชาธิบดีแล้ว เมียของผู้คนใดที่เป็นสมเด็จพระเจ้าพระยาหิวงษ์นางไปค้าย และในไปนั้นได้มีการขอพระราชทานสายสะพายคืนแก่ภรรยาคนใดเมียของข้าราชการก็ให้คร่ำครวญ นิ่งข้าพเจ้าเห็นว่าในประวัติศาสตร์ชาติไทยไม่เคยมีการให้สายสะพายผู้ร้ายและให้ตราหิวงษ์แก่ภรรยาถึงเช่นนี้ จนถึงกับข้าพเจ้าผู้ครองสายสะพายให้คืนเป็นลมนานมีดไป"

ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการจะให้เป็นพระเจ้าแผ่นดินเสียเอง แล้วทรงราชกุมพล ป. ก็มีกรรมหนักใหญ่ไต่สูงท่านองเคี้ยวกัน เอาจริงไปปลายในโรงหนังไทยแก้ความเคารพโดยมีการบังคับ ในการทำบุญวันเกิดให้ทำเทียนวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระเจ้าแผ่นดิน เริ่มมีกรำโกกางปีกประต้อมงทิวห่านองเคี้ยวกับคร่ำครวญ หรือตราพระบรมนามาก็โดยย่อ และได้สร้างเกาะขึ้นท่านองเคี้ยวกับเกาะโพธิ์ทองของพระเจ้าแผ่นดิน เว้นแต่ตราโกกางปีกแทนคร่ำครวญเท่านั้น นอกจากนี้ยังได้นำเครื่องสำอางของพระเจ้าแผ่นดินและช่างสรงเกล้าพระราชินีไปใช้โดยมิได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้ายืนยันว่าตนมีรับครุฑเป็นผู้นำเอาไปใช้ในไซ้ ข้าพเจ้าเคยขอเปลี่ยนตัวครุฑในวันครุฑ แต่จอมพลไม่ยอม ที่ขอเปลี่ยนเพราะผู้ได้รับคร่ำครวญ ไม่ใช่ที่ไว้วางใจ"

(3) โจทก์ขอประทานความกรุณาศาลโปรดสั่งเถกในเบื้องต้นนี้ว่า เพื่อให้การเป็นไปตามคดี "พิบูลสงคราม" จำเลยที่ 1 จึงกล่าวขึ้นแต่เรื่องบิดเบือนความจริงเพื่อให้ได้ความใจทศนิยมวิเศษในการปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น เพื่อจำเลยจงใจให้ข้อมูลหลงเชื่อและถูกหมิ่นเกลียดซึ่งโจทก์ว่าเป็นคนเลวทรามที่มีใจจ้าวริยาแกล้งทำลายจอมพลพิบูลฯ ทุก ๆ ทาง และจำเลยได้แก้ตัวแทนจอมพลพิบูลฯ ไว้หลายประการที่จอมพลพิบูลฯ ได้ทำขึ้นซึ่งปรากฏในเอกสารหลักฐานที่โจทก์อ้างใน (1) และ (2) ประศุกจำเลยที่ 1 กลับจ้าวเป็นคำและกลับคำเป็นจ้าว

(4) ต่อไปใน (5) และ (6) โจทก์ขอประทานเสนอความจริงที่โจทก์กับสมาชิกคณะราษฎรส่วนหนึ่งที่ยึดถืออุดมคติของคณะราษฎรและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ไปปฏิบัติเพื่อต่อต้านจอมพลพิบูลฯ มีใหม่บรรลุถึงความปรารถนาที่ผิดต่ออุดมคติของคณะราษฎรนั้น โดยโจทก์และสมาชิกคณะราษฎรส่วนที่ยึดถืออุดมคติของคณะราษฎรและนักศึกษาศรีธรรมปริยญาแห่งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองไปปฏิบัติโดยถูกต้องตามกฎหมายและวิถีทางรัฐธรรมนูญ

(5) เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2464 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้งให้จอมพลพิบูลฯ เป็นผู้สำเร็จราชการทหารสูงสุด และ พ.ท. พรหมโยธี เป็นรองผู้สำเร็จราชการ ต่อมาอีก 6 วัน คือในวันที่ 18 เดือนเดียวกันนั้นก็ได้มีกฤษฎีกาเพิ่มเติมอีกฉบับหนึ่งว่า ให้จอมพลพิบูลฯ มี "อำนาจสิทธิขาด" ผู้เดียวในการสั่งทหารสามเหล่าทัพอันเป็นอำนาจที่เฉยยิ่งกว่าผู้สำเร็จราชการทหารสูงสุดอื่น ๆ ครั้นต่อมาในปลายเดือนพฤศจิกายนตนเอง คือ ก่อนที่ผู้เป็นภรรยาประเทสไทยในวัยที่ 8 ธันวาคม 2464 จอมพลพิบูลฯ ได้เสนอให้ประชุมคณะรัฐมนตรีให้บัญญัติกฎหมายยกเลิกบรรดาศักดิ์ไทยเดิมโดยสถาปนา "ฐานันดรเจ้าศักดินา (LORDSHIP)" ตามแบบฝรั่งดีใหม่ คือ กษัตริย์, มาลควิส, เคาท์, ไวสเคาท์, บารอน ฯลฯ โดยตั้งศัพท์ไทยใหม่ขึ้นเพื่อให้สามารถเรียกชื่อใหม่ได้ คือ สมเด็จเจ้าพญา, ทานเจ้าพญา, เจ้าพญา, ทานพญา, พญา, ฯลฯ ส่วนบรรดาของฐานันดรเจ้าศักดินาใหม่เดิมให้เดิมคำว่า "หิวงษ์" ไว้ข้างท้าย เช่น "สมเด็จพระเจ้าพญาหิวงษ์" แต่หลวงวิจิตรวาทการเสนอให้เรียกว่า "สมเด็จพระเจ้าพญาหิวงษ์" ฐานันดรเจ้าศักดินาใหม่มีคำว่า "แห่ง" (OF) ต่อท้ายด้วยชื่อแคว้นหรือบริเวณที่ตั้ง เช่น "สมเด็จพระเจ้าพญาแห่งแคว้นนั้น ๆ, พญาแห่งเมืองนั้น ๆ ฯลฯ" ท่านองฐานันดรเจ้าศักดินาใหญ่ไป เช่น "กษัตริย์ ออง เบกควอร์ด" ฯลฯ ฐานันดรเจ้าศักดินาใหม่ให้แก่รัฐมนตรี และข้าราชการไทยตามลำดับสูงต่ำแห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์สายสะพาย เช่น จอมพลพิบูลฯ ได้รับพระราชทานสายสะพายแพรนั้น ก็จะได้ดำรงฐานันดรเจ้าศักดินาเป็น "สมเด็จพระเจ้าพญา"

(ข) ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฉายภาพจอมพลพิบูลฯ บรรเลงเพลงสดุดีจอมพลพิบูลฯ ที่โรงภาพยนตร์ และ
 บังคับให้คนต้องยืนขึ้นทักความเคารพนั้น โจทก์ไม่เห็นด้วย เพราะจะทำให้ประชาชนเห็นว่าการจอมพลพิบูลฯ ทำคน
 เทียบเท่าพระมหากษัตริย์ วิธีการเช่นนี้มีแต่ในอิตาลีเท่านั้น ซึ่งโรงภาพยนตร์ถูกบังคับให้ฉายภาพมอสลีและให้คน
 ยืนขึ้นทักความเคารพ โจทก์จึงขอให้ชายทหารผู้เต็มวัยแก่จอมพลพิบูลฯ ว่า ขอให้ลดธงคำซึ่งที่โรงภาพยนตร์ฉาย
 ภาพท่านและเขียนจอมพลฯ คุยว่านักเขียนที่ศึกษาประวัติศาสตร์ไทยมาปรารถน์ก็บอกว่า นายพลโชนาปรารถน์ได้เขียนที่ละ
 ก้าวๆ จากการ์ตูนเป็นผู้นำการกองทัพ แล้วเป็นกงสุลคนหนึ่งในคณะกงสุลสามคนที่ปกครองประเทศฝรั่งเศส ต่อมาขึ้น
 ขึ้นเป็นกงสุลผู้เดียว แล้วก็ขึ้นขึ้นเป็นกงสุลตลอดกาลหรือกงสุลตลอดชีวิตที่มีสิทธิตั้งนายพลได้ แล้วก็ขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์
 พรรคิ หลายคนที่ปรารถน์กับโจทก์ว่าท่านจอมพลฯ เป็นผู้นำการทหารสูงสุดแล้วต่อมามีพระราชาคณะผู้ทำให้ท่านมีอำนาจ
 สิทธิขาด และต่อมาเมื่อท่านจอมพลฯ ได้เสนอคณะรัฐมนตรีที่จะสถาปนาฐานันดรเจ้าก็ถูกนักให้ล้มเจ้าฟ้างั้น
 เมื่อท่านได้แหกคอกข้างมากในคณะรัฐมนตรีแล้ว ท่านก็ควรระวังเพียงนั้น ท่านไม่ควรที่จะให้โรงภาพยนตร์ฉายภาพของ
 ท่าน และโจทก์ขอให้ชายทหารผู้เต็มวัยแก่จอมพลฯ ว่าอย่าหลงเชื่อนักประวัติศาสตร์ที่สอพลออ้างว่าเห็นแสง
 รัศมีออกจากตัวท่านจอมพลฯ และโจทก์ขอให้ไปเรียนท่านจอมพลฯ คุยว่า โจทก์มีใจมีเจตนารายส่วนตัวท่านจอมพลฯ
 แแต่ก็ค้านเพราะเห็นว่าท่านไม่ต้องการความอุมกติกของคณะราษฎร

(ค) ส่วนการที่นักศึกษา ค.ม.จ.ก. กลุ่มหนึ่งจึงได้ไปคุกคามแล้วไม่ยื่นขึ้นเคารพภาพจอมพลฯ นั้น
 โจทก์มีใจโดยนักศึกษานักศึกษา โจทก์มีใจโดยทนายเรื่องก็ได้สอบถามได้ความว่านักศึกษากลุ่มนั้นเห็นว่าไม่มีกฎหมายฉบับใดที่
 บังคับประชาชนซึ่งไปชมภาพยนตร์ต้องยืนขึ้นทักความเคารพจอมพลฯ เมื่อโรงภาพยนตร์ได้ฉายภาพขึ้น โจทก์จึงไม่
 สามารถที่จะสั่งลงโทษนักศึกษา ค.ม.จ.ก. กลุ่มนั้นได้ ถ้ากรรมมูลเหตุหรือได้สั่งลงโทษนักศึกษาเหล่านั้นในฐานะเป็น
 บุรุษทหาร โจทก์ก็เห็นว่ากรรมมูลเหตุเพราะเมื่อก่อนรัฐธรรมนูญ นักศึกษา ค.ม.จ.ก. กลุ่มนั้น ถ้าจำฟ้องร้องทางแพ่ง
 เรียกค่าเสียหายจากผู้นับถือกรรมมูลเหตุหรือกรรมมูลเหตุ

(ง) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรุ่นเกี่ยวกับนักศึกษา ค.ม.จ.ก. รุ่นนั้นเต็มใจเป็นธรรม รักชาติ
 ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญนั้นเมื่อได้ทราบเรื่องนักศึกษา ค.ม.จ.ก. ถูกคุกคาม ก็ได้แสดงความ
 เห็นใจต่อเพื่อนักศึกษาที่ถูกคุกคามโดยไม่เป็นธรรม และเห็นพ้องว่าไม่มีกฎหมายใดที่จะลงโทษเพื่อนนักศึกษาเหล่านั้นได้
 แต่จำเลยที่ 1 ก็อาศัยคดีพิบูลตลอดกาลของตนใส่ความโจทก์อย่างกว้างขวางว่าโจทก์พยายามควยวิธี
 และกลอุบายต่าง ๆ ในการที่จะทำให้จอมพลพิบูลฯ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้ได้ แต่จอมพลพิบูลฯ ถูกออกจาก
 ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีภายหลังเหตุการณ์ฉายภาพจอมพลพิบูลฯ ที่โรงภาพยนตร์นี้เกิดโดยมติของสภาผู้แทนราษฎรที่ปฏิเสธ
 ร่างพระราชบัญญัติพระราชาคณะระเบียบบริหารนครบาลเพชรบูรณ์ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ปฏิบัติโดยเห็นแก่
 ความเดือดร้อนทุกข์ยากของราษฎร และคำแก้ไขไปตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ ขณะนั้นโจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการฯ ผู้หนึ่ง
 ในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ เมื่อจอมพลพิบูลฯ ขึ้นในศาลออกเพราะแหกคอกสภาผู้แทนราษฎร คณะผู้สำเร็จ
 ราชการแทนพระองค์ก็โอนคดีให้จอมพลพิบูลฯ ลาออกไต่ถามวิถีทางรัฐธรรมนูญ โดยโจทก์และประธานคณะผู้สำเร็จ

* ราชการฯ มิได้ใจออกอุบายแต่อย่างใด
 (7) ในบางตอนแห่งหนังสือของจำเลยนั้น จำเลยที่ 1 ได้แสดงว่าเป็นว่าขึ้นถือสถาบันพระมหากษัตริย์
 แต่มีหลายตอนที่แสดงว่าในความจริงของจำเลยนั้นถือคติ "พิบูลตลอดกาล" โดยเฉพาะตอนที่จำเลยหนักพระบาทโจทก์
 ตามฟ้องข้อ 6 นี้ ก็แสดงชัดแจ้งว่าจำเลยจัดวางและประพรมโจทก์ที่ไว้ร่วมกับสมาชิกคณะราษฎรส่วนที่ถืออุดมคติของ
 คณะราษฎร และนักศึกษา ค.ม.จ.ก. ที่เป็นบุรุษชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ จึงได้เสียสละเสีย
 ภัยอันตรายโดยกระทำการที่ถูกต้องตามกฎหมายและตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ เพื่อขึ้นยังมีให้จอมพลพิบูลฯ ไต่ก้าวไปไกล
 จนสำเร็จความประสงค์ที่พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาและเจ้าพระยาพิชฌัยเทพโยธินได้มีความวิตกกังวลถึงราชตระกูลจะมีมา
 ถึงแผ่นดินและราชบัลลังก์ ถึงกับหาหนทางไปกำจัดให้ พลตำรวจเอก อุดม อุดมเศวตฉัตร กอด้วยระบมัทธวัชวงศ์แล้วไว้ด้วย
 ข้อ 7. จำเลยที่ 1 เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 167 ซึ่งโจทก์ทราบเรียนศาลแล้วนั้น มีถ้อย
 ทอนหนึ่งว่า

"เมื่อคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาข้อเสนอของญี่ปุ่นที่ขอเงินห้าพันล้านบาทไทยเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม
 พ.ศ. 2464 นายปรีดี พนมยงค์ ได้แสดงท่าทีไม่เต็มใจ โดยที่ให้ความเห็นชอบไม่เต็มที่ และขอทำการอภิปราย แต่
 ถูกจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ตัดบทเสียตั้งแต่กล่าวมาแล้ว"

ถนัดแล้วจำเลยที่ 1 เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 222 ว่า
 "จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีได้ตัดสินใจอย่างฉับพลันที่ขอมให้ญี่ปุ่นเก็บหลักบ้าน
 กั้นแดนไทยตามคำขอ หากวีรหรือปฏิเสธคำเสนอนี้ กรุงเทพมหานครอาจจะถูกระเบิดอย่างรุนแรงจากเครื่องบิน
 ญี่ปุ่น และจะทำให้เกิดความวุ่นวายและอาคารต่าง ๆ ถูกทำลายและบุกรุกเมืองเป็นจำนวนมากก็จะต้องล้มตาย ผู้เขียน
 เองอาจจะประสบเคราะห์กรรมนี้"

ข้อความที่จำเลยที่ 1 เขียน 2 ตอนนั้น เพื่อให้สมานกันและสอดคล้องกับพวกจำเลยที่ขึ้นฟ้องโจทก์
 ไว้อีกทางหนึ่งด้วยนั้น จำเลยที่ 1 ปั่นแต่งเรื่องและบิดเบือนความจริงเพื่อจูงใจให้สามัญชนของพวกตน และผู้อ่านหลง
 เข้าใจผิดว่าโจทก์มีใจถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชนและวิคาวาราม เพราะโจทก์มีแต่ใจเอื้อที่จะอภิปราย
 ประวิงเวลาไว้ จำเลยที่ 1 จึงหนักพระบาทโจทก์ซึ่งทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติยศหลายประการ ทั้งที่โจทก์
 ขอทราบเรียนศาลตั้งข้อไม่

(1) จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นศาสตราจารย์และราชบัณฑิตประจำสภาผู้แทนราษฎรเหมือนชาวไทยที่มีอายุจำ
 ความได้ในสมัยนั้นว่า เมื่อเวลาประมาณเที่ยงวันของวันที่ 6 ธันวาคม 2464 รัฐบาลของจอมพลพิบูลฯ ได้ออกแถลง
 การประกาศทางวิทยุกระจายเสียงและทางหนังสือพิมพ์ให้ประชาชนทราบ ดังปรากฏในเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 4
 แถลงการคดีนี้โดยกล่าวไว้ชัดแจ้งว่า

(ก) เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้มาทำเนียบนายกรัฐมนตรีไว้วันที่ 7 ธันวาคม 2464 เวลาประมาณ
 22.30 น. เพื่อขอเงินห้าพันล้านบาทไทย

(ข) ตั้งแต่เวลาประมาณ 2.00 น. ของวันที่ 6 ธันวาคม กองทหารญี่ปุ่นได้เข้าสู่ประเทศไทย ทางทะเลในเขตสงขลา, ปัตตานี, ประจวบคีรีขันธ์, นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี, บางปู, พระตะบอง และ จังหวัดกัมพูชาสงคราม ทหารและตำรวจโลกทำการต่อสู้อย่างเข้มแข็ง

การต่อสู้ของทหารตำรวจและบุรุษชาติไทยถึงกลางคืนได้ดำเนินไปจนถึงเวลาประมาณ 8.00 น.

ของวันที่ 8 ธันวาคมนั้น

ผลการสำรวจปรากฏว่าทหาร ตำรวจและบุรุษชาติไทยไว้พลีชีพเพื่อชาติโดยล้มตายและบาดเจ็บประมาณ

200 คนเศษ

ทั้งนี้ แสดงว่าจอมพลพิบูลฯ นายกรัฐมนตรีจึงเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดมีอำนาจสิทธิขาดอยู่ด้วยนั้น มิใช่ปฏิบัติ "จับพลัด" เพื่อมิให้บุรุษชาติเหล่านั้นต้องสูญ

แต่จำเลยที่ 1 ก็กล่าวหาผู้กลับคำเป็นชาวในการโฆษณาว่าจอมพลพิบูลฯ ตัดสินใจ "อย่างฉกฉวย" ขอม ให้ญี่ปุ่นเห็นดีเห็นงามกับคนไทย ทั้งนี้ แสดงชัดแจ้งว่าจำเลยที่ 1 กับพวกเจตนาใส่ความใจหนักถึงกล่าวแล้ว

(2) จำเลยที่ 1 โทกล่าวไว้ในคำนำหนังสือของตนว่าตนเขียนด้วยความเป็นธรรม โดยฟังความเห็น ของสองฝ่าย คือฝ่ายเห็นชอบด้วยกับเหตุการณ์และฝ่ายค้าน อีกทั้งการเขียนตำราประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยมอบให้เขียนเป็นคู่มือในการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้น จำเลยที่ 1 ก็ต้องยกเอกสารหลักฐานที่ประจักษ์อยู่แล้วทางราชกิจจานุเบกษาและหนังสือของรัฐมนตรีที่อยู่ในเหตุการณ์ได้บันทึกไว้ รวมทั้งบันทึกของจอมพลพิบูลฯ สงคราม ด้วย เพื่อจำเลยที่ 1 จะไปปฏิบัติอย่างพาดพิงกล่าวไว้ในคำนำว่า แล้วเขียน โทกตัดสินใจว่าฝ่ายใดถูกต้องโดยไม่มีอุปาทาน ดังนั้น จำเลยที่ 1 จึงรู้ที่อยู่แล้วถึงต่อไป

(ก) เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2484 โทกให้ระบอบการปกครองโดยจอมพลพิบูลฯ รับสนองพระบรมราชโอง การแต่งตั้งให้จอมพลพิบูลฯ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและ พลโท พรหมโยธี เป็นรองผู้บัญชาการ ทหารสูงสุด ซึ่งความระเบียบทั่วไปของการทหารก็มี ถ้าจอมพลพิบูลฯ มีเหตุจำเป็นที่จะสั่งการไม่ได้ รองผู้บัญชาการ ทหารสูงสุดก็สั่งการแทนได้

(ข) แต่จอมพลพิบูลฯ ก็มีใจเพียงใจเดียวไว้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดตามพระราชบัญญัติฯ 12 พฤศจิกายน 2484 คือ อีก 6 วันก่อนกลางคืนในวันที่ 18 พฤศจิกายนนั้น จอมพลพิบูลฯ ได้เสนอคณะผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์ (พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาและเจ้าพระยาพิชัยเสนาโยธิน) ให้ลงนามในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครุฑราชูปถัมภ์อีกฉบับหนึ่ง มีความดังต่อไปนี้

"ให้จอมพลหลวงพิบูลสงคราม (แปลก ชิตตะสังคะ) นายกรัฐมนตรีจึงได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการ ทหารสูงสุด ตามประกาศลงวันที่ 12 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2484 มีอำนาจสิทธิขาดบังคับบัญชาการแม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ และแต่งตั้งข้าราชการโศภิตาที่เห็นสมควร"

กรุพระราชาลลิกี้ กรุพระโยคบุตร (กรุ ป.) ก็คือ กรุพระโยคประดม (กรุ ป.) ก็คือ กรุพระโยคมัธยม

(กรุ ป.) ก็คือ ซึ่งหลายคนได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีวิทยฐานะต่ำกว่าจำเลยที่ 1 มาก แต่กรุ เหล่านี้ก็มีสิทธิเข้าใจว่าโดยพระราชบัญญัติฯ ฉบับ 18 พฤศจิกายนนั้น จอมพลพิบูลฯ มี "อำนาจสิทธิขาด" อยู่ เกี่ยวในการบังคับบัญชาทหารทั้งสามเหล่าทัพ ยิ่งกว่านั้นเมื่อเรา "สิทธิขาด" แต่งตั้งข้าราชการโศภิตาที่เห็นสมควร อีกด้วย จอมพลพิบูลฯ จึงมีอำนาจสูงสุดเป็นที่เสมียงกว่าผู้บัญชาการทหารสูงสุดทั่วไป ครบในที่ซึ่งใจพระราชบัญญัติฯ นั้นอยู่ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุดหรือรองนายกรัฐมนตรีไม่มีอำนาจสั่งการทหารได้ เพราะถ้าจะให้ท่านทั้งสองมีอำนาจ สั่งการแทนโดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติฯ ฉบับ 18 พฤศจิกายน 2484

(ก) จำเลยที่ 1 ได้อ่านหนังสือของพลตรี อัมมัต ทัฬหสงคราม ชื่อ "จอมพล ป. พิบูลสงคราม" เล่ม 4 หน้า 561 - 576 ซึ่งได้นำคำฟ้องคดีอาชญากรรมสงคราม ซึ่งจอมพลพิบูลฯ เป็นจำเลยยื่นมาลงพิมพ์ไว้ เอกสารท้ายฟ้อง หมายเลข 5

ในคำฟ้องนั้นคณะกรรมการพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามโดยพระยาวรณภพมณฑล เป็นโจทก์ โทกล่าวไว้ในฟ้องข้อ 3 ข. (1) ว่าดังนี้

"เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2484 และวันที่ 3 ธันวาคม 2484 เวลากลางวัน จำเลย (จอมพลพิบูลฯ) โทกล่าวในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี จัดตั้งโดยอุบายด้วยประการต่าง ๆ ในรัฐมนตรีเห็นดีเห็นชอบด้วยกับความคิดเห็น ของจำเลยในการที่จะไปประเทศไทย เขารวมทำสงครามเขารวมต่างประเทศญี่ปุ่น โดยจำเลยได้วางเหตุจริงใจเป็นใจ ความว่า ถ้าเขากับญี่ปุ่นรบอังกฤษจะเสียหายน้อยกว่า และถ้ารบชนะจะโค่นล้มแทนที่เสียไปกลับคืนด้วย ขอความ ละเอียตปรากฏตามรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี 2 ฉบับ ตามเอกสารท้ายฟ้องหมาย ข. และ ง. เหตุเกิดที่ ตึกประชุมคณะรัฐมนตรี ตำบลลุมพินี อำเภอสุโขทัย จังหวัดพระนคร"

เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นระหว่าง 9 - 4 วันก่อนวันที่ 7 ธันวาคม 2484 คือก่อนวันที่เอกสาร- ราชูปถัมภ์ไปทำให้นายกรัฐมนตรี เพื่อขอเห็นดีเห็นงามเพื่อประเทศไทย แต่จอมพลพิบูลฯ มิได้โดยที่ให้นายกรัฐมนตรี 7 ธันวาคม ตามที่จำเลยที่ 1 อ้างไว้

จำเลยที่ 1 ได้อ่านหนังสือของพลตรี อัมมัตฯ หน้า 325 ที่โคลงพิมพ์บันทึกของจอมพลพิบูลฯ มีความ ตอนหนึ่งว่า

"(7) 26 พ.ย. 3 อ.ก. พลโท ก.ร.ม.นั้น เป็นการพิจารณาเหตุการณ์สงคราม ผู้เป็นประธานกอง แดลงทางไกลทางเสียให้ที่ประชุมฟัง และถึงทางร้ายตามหลักการทำสงคราม เพื่อเลือกทางเดินที่ ดีสุดแก่ ก.ร.ม. จะเลือกทางใด"

ทั้งนี้ แสดงว่าจอมพลพิบูลฯ ได้ยอมรับว่าทำไม่ได้ทุกตามรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีแห่งวันที่ 26 พ.ย. จะต่างกันเฉพาะในรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีบันทึกว่า "วันที่ 26 พ.ย. 2484" แต่จอมพลพิบูลฯ เจริญใน บันทึกว่า "26 พ.ย." ส่วนวันที่ 3 อ.ก. 2484 นั้นตรงกับคำฟ้องของโจทก์ จอมพลพิบูลฯ แก้อ้อหาเพียงแต่ว่า ท่านแดลงทางไกลทางเสียให้ที่ประชุมฟัง แต่อย่างไรก็ตาม ทำได้กล่าวเฉพาะทางไกลการรวบรวมกับญี่ปุ่นนั้น ซึ่ง ท่านได้กล่าวไว้หลายวันก่อนที่ไปกรุงเทพฯ ประเทศไทยในวันที่ 8 ธันวาคม 2484

จำเลยที่ 1 จึงทราบโดยแล้วว่าจอมพลพิบูลฯ ได้มีความคิดที่จะร่วมกับผู้ต้องหาสงครามกองทัพอากาศและ
สันติชนมิตรเป็นเป็นเวลาหลายวันก่อนวันที่ผู้ต้องหากรมประเทไทยแล้ว แต่จำเลยที่ 1 มีเจตนาบิดเบือนความจริง
เพื่อจูงใจในสำนึกของทุกคนและผู้ต้องหาหลงเชื่อว่าจอมพลพิบูลฯ โค้ดกลืนใจโดย "ฉันทัน" ให้ผู้ต้องหา
ประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อจำเลยที่ 1 กับพวกอาศัยเป็นเหตุใส่ความโจทก์ทั้งที่โจทก์ทราบเรียนศาลแล้วในตอนต้นข้าง
ต้น

(ง) จำเลยที่ 1 ที่ได้อ่านหนังสือของพลตรี อเนกต์ฯ เล่มที่โจทก์อ้างถึงแล้วนั้น จำเลยที่ 1 ยอมรับ
แล้วว่าจอมพลพิบูลฯ ได้ใช้นายนิช ปานะเนนท์ และพระบริรักษ์ฯ (ภรา เทียรเลิศ บริรักษ์พุกอกิจ) รัฐมนตรีเสนา
การ เป็นผู้ชักจูงด้วยผู้ต้องหาและผู้ต้องหาผู้มีการโกหกไขว่โกหกทั้งสองได้ตกลงกับจอมพลพิบูลฯ

(จ) รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีระหว่างคืนวันที่ 7 ธันวาคม ถึงเช้า 8 ธันวาคม 2484 นั้น
ก็ปรากฏชัดแจ้งว่าจอมพลพิบูลฯ มิได้รวมประชุมรัฐมนตรี หากท่านผู้ต้องหาออกจากกรุงเทพฯ ไปต่างจังหวัดคืนที่ 7
ธันวาคม 2484 และกลับมาพร้อมประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อเวลาประมาณ 6.50 น. ของวันที่ 8 ธันวาคม 2484 ภาย
หลังหลังที่ทหาร ตำรวจ เขียวจน ราษฎร ได้เสียสละชีวิตต่อสู้ผู้ต้องหาเป็นเวลา 5 ชั่วโมงเต็มแล้ว แม้จำเลย
ที่ 1 จะแก้ตัวว่าตนไม่รู้เรื่องการประชุมคณะรัฐมนตรีระหว่างคืนวันที่ 7 ถึง 8 ธันวาคม เวลารุ่งขึ้น แต่จำเลยที่ 1
อ้างไว้ในคำนำว่าถนัดอ่านหนังสือของทุกฝ่าย ตนก็ต้องทราบจากหนังสือของนายศิริกร ชัยนาม เรื่อง "ไทยกับสงคราม
โลกครั้งที่ 2" ซึ่งปรากฏบันทึกของนายทวี บุณยเกตุ ที่เป็นรัฐมนตรีและเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขณะที่อยู่ขอเงินทัพ
ชาประเทศไทย และปรากฏข้อความที่นายศิริกร ชัยนาม ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศขณะที่อยู่ขอเงินทัพชา
ประเทศไทยก็เกี่ยวข้องกัน

ฉะนั้น จำเลยที่ 1 จึงต้องทราบความจริงประการสำคัญดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 ในวันที่ 7 ธันวาคม 2484 เวลาประมาณย่ำค่ำ อัครราชทูตอังกฤษประจำกรุงเทพฯ ได้
แจ้งนายศิริกรว่า ราชอาณาจักรอังกฤษจะส่งกองเรือรบออกจากแหลมซุมบงงหน้าเข้ามาในอ่าวไทย ทั้งนี้
จอมพลพิบูลฯ ที่เป็นบัญชาการทหารสูงสุด "มีอำนาจสิทธิขาด" ดังกล่าวแล้วนั้น ก็ต้องมีสมรรถภาพไม่น้อยกว่าทูต
อังกฤษที่จะทราบได้ว่า ผู้ต้องหาซึ่งเคลื่อนทัพทางเรือเข้ามายังชายฝั่งประเทศไทย

ประการที่ 2 นายนิช ปานะเนนท์ กับพระบริรักษ์ฯ ซึ่งเป็นบุคคลที่จอมพลพิบูลฯ ใจให้คิดต่อกับผู้ต้องหา
ทราบล่วงหน้าว่า คณะผู้ต้องหาจะไปพบจอมพลพิบูลฯ เพื่อขอเงินทัพชาประเทศไทย คือ พระบริรักษ์ฯ ได้โทรศัพท์
ในตอนย่ำค่ำเศษ แจ้งให้ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส รองนายกรัฐมนตรีทราบ เพราะพระบริรักษ์ฯ ไม่อาจติดต่อก
กับจอมพลพิบูลฯ ได้ ส่วนนายนิช ปานะเนนท์ นั้นก็ไปมาพร้อมกับคณะผู้ต้องหาที่เข้าเป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อเวลา
ประมาณ 22.30 น. แต่ไม่พบจอมพลพิบูลฯ เพราะท่านผู้ต้องหาเดินทางออกจากกรุงเทพฯ ตั้งแต่ย่ำค่ำวันก่อน

ประการที่ 3 เมื่อคณะผู้ต้องหาไม่พบจอมพลพิบูลฯ ตามเวลาค้างคาว พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส รอง
นายกรัฐมนตรีจึงสั่งให้นายศิริกร ชัยนาม รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศขอเงินทัพชาประเทศไทย คณะผู้ต้องหาแจ้งว่า ฝ่าย
ผู้ต้องหาขอเงินทัพชาประเทศไทยและขอให้รัฐบาลไทยส่งกองทหารไทยมิให้กองทัพเรือผู้ต้องหาไปหาเรือผู้ต้องหา

ตนไม่มีอำนาจตกลงหรือสั่งการแก่ทหารไทยได้ จึงขอในขณะผู้ต้องหาพร้อมจอมพลพิบูลฯ เพราะอำนาจสั่งการใด ๆ
อยู่ที่จอมพลพิบูลฯ ตามแต่

จอมพลพิบูลฯ ก็ยังไม่กลับมาหาผู้ต้องหาโดย "ฉันทัน" รองนายกรัฐมนตรีจึงเรียกประชุมรัฐมนตรีเก่าที่
อยู่ในกรุงเทพฯ นับเป็นการความเมื่อเวลาประมาณ 23.30 น. พล.ท. พรหมโยธี รองบัญชาการทหารสูงสุด
และ พล.ต.อ. อดุลฯ รองนายกรัฐมนตรี แสดงว่าท่านทั้งสองไม่มีอำนาจสั่งกองทหารไทยให้เคลื่อนย้ายกองทัพอากาศ
เพราะจอมพลพิบูลฯ ได้รวมอำนาจ "สิทธิขาด" ไว้ผู้เกี่ยวข้องพระราชนัดดาที่โจทก์อ้างแล้วนั้น ที่ประชุมคณะรัฐ
มนตรีจึงให้โจทก์และพระองค์เจ้าวรดิษฐ์พาเรือไปช่วยผู้ต้องหาผู้ต้องหาในเรือเจ้าจอมพลพิบูลฯ โดยตรง
เพราะมีอำนาจสิทธิขาดผู้เกี่ยวข้อง และแจ้งว่า เรา (รัฐมนตรีที่มาประชุมในคืนวันนั้น) จะพยายามติดต่อเจ้จอมพลพิบูลฯ
กลับมาโดยด่วน ฝ่ายผู้ต้องหาพร้อมจอมพลพิบูลฯ กลับแล้ว พล.ต.อ.อดุลฯ ใจความพยายามจนสามารถติดต่อทาง
โทรศัพท์กับจอมพลพิบูลฯ จึงขอเชิญกลับมาด้วย จอมพลพิบูลฯ ตอบว่าจะกลับมาประชุมคณะรัฐมนตรีเวลาบ่ายของวันที่
6 ธันวาคม และพระเวชยันต์ฯ รัฐมนตรี ได้ขึ้นรถยนต์คนหาจอมพลพิบูลฯ ได้ที่สระบุรี แต่จอมพลพิบูลฯ ก็ยังไม่กลับมา
"ฉันทัน" หากจอมพลพิบูลฯ กลับมากรุงเทพฯ เข้ามาประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อเวลา 8.50 น. ของวันที่ 8 ธันวาคม
ประการที่ 4 จำเลยที่ 1 อ้างไว้ในคำนำว่าถนัดอ่านหนังสือของทุกฝ่าย ฉะนั้น จำเลยที่ 1 ได้อ่าน
หนังสือของพลตรี อเนกต์ พิบูลสงคราม ข้อหนังสือที่โจทก์อ้างไว้แล้วนั้น จำเลยที่ 1 จึงต้องทราบเป็นอย่างดีว่าในคืน
วันที่ 7 ธันวาคม 2484 นั้น จอมพลพิบูลฯ ไม่ยอมมารวมประชุมคณะรัฐมนตรีที่ท้องสนามหลวงที่สภาผู้บังคับบัญชา
ชาติ ก็ปรากฏความตามบันทึกของจอมพลพิบูลฯ ซึ่งพลตรี อเนกต์ฯ โยนร่างหนังสือให้โจทก์อ้างข้อแล้วเล่ม 4
หน้า 312 มีความดังต่อไปนี้

"(5) ก่อนไปยุโรปประเทศเพื่อตรวจราชการวางทหารตามคำสั่งยุทธการที่ 5 โดมอบให้คุณแทน และ
พรหมโยธีดูแลหน้าที่ ณ. สูงสุด ได้สั่งแก่พรหมโยธีที่เมรุวัดเทพศิรินทร์ของ น. ศิว ลพบุกรมทั้งฝากลูก ๆ ไว้กับ
อดุล และการไปนี้อดุลไม่ได้ออกว่าผู้ต้องหาจะโจมตีอย่างไรโดย

(6) เมื่อมีการบุกกรุงเทพฯ อ.ค. 64 ทาง ก.ร.ม.โทรเลขด่วนให้กลับ ส่งเครื่องบินไปรับ ส่งพระเวชยันต์
ไปตาม นอกแก่ผู้ต้องหา ก.ร.ม.ไม่ตกลงใจอย่างใดเลย หากจะรบก็ควรบอกไว้ว่าตกลงรบและย้าย ก.ร.ม.ไปเข้า
ที่บัญชาการรบ จะอยู่ที่เดิมก็ตายหมดและถูกจับทั้งอำนาจการไม่ได้ ไม่เหมาะเป็นเหตุ ภาการที่พยายามศึกกราวนี้ ควรไป
ฐานทัพสหรัฐ แต่ ก.ร.ม.ไม่มีการปฏิบัติอย่างไร แม้ถึงประชุมแล้วกันอยู่ นอกผู้ต้องหาให้เขียนชี้แจง ๆ โจรเขาจะยืนยันใน
การที่ถี่ใหญ่ ๆ อย่างนี้"

จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์ยอมรับทราบโดยแล้ว

(ก) การที่จอมพลพิบูลฯ อ้างว่า พล.ต.อ.อดุลฯ ไม่ได้ออกว่าผู้ต้องหาจะโจมตีอย่างไรโดยนั้น เป็นการบิด
ความรับผิดชอบที่จะเกิดขึ้นนั้นไปให้ตำรวจ จำเลยที่ 1 ทราบดีว่า การศึกสงครามนั้นต่างกับวิธีอื่น "ไปลิสลับขโมย"

การสืบสวนความเคลื่อนไหวทางการทหารนั้นเป็นหน้าที่ของกองบัญชาการทหารสูงสุดโดยตรง ซึ่งต้อง
มีสมรรถภาพไม่น้อยกว่าทูตอังกฤษที่จะรู้ได้ว่า กองทัพเรือผู้ต้องหาไปหาเรือผู้ต้องหา

ถ้าท่านจอมพลพิบูลฯ ไม่มีสมรรถภาพที่จะรัฐโลก แต่ท่านก็ควรรัฐเมื่อ พล.ต.อ. อุดมฯ โทรทัศน์ไปบอก และพระเวทย์ย่นคำ ไปตามทางกึ่งที่หาเยื่อมรับความเจริญในบันทึกของท่านแล้ว แต่หากก็ไม่กลับมารวมประชุมคณะรัฐมนตรีโดย "ฉิมพลี" เพราะสถานที่ซึ่งท่านไปอยู่ขณะนั้นคือสระบุรี ห่างกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตรเท่านั้น ซึ่งท่านสามารถขับรถยนต์มาจนถึงกรุงเทพฯ ได้ภายในเวลา 1 ชั่วโมงเศษ

(ข) การที่จอมพลพิบูลฯ อาจว่า มอบให้ พล.ต.อ. อุดมฯ แทนและให้ พล.ท. พรหมโยธี กุศล ทางหน้าที่ผู้บัญชาการทหารสูงสุดนั้น เป็นการที่จอมพลพิบูลฯ พุดปากเปล่า ซึ่งมีโคทำเป็นคำสั่งไปยังสามเหล่าทัพว่า ให้ท่านทั้งสองสั่งการแทนได้ ท่านทั้งสองรวมทั้งกองทัพและรัฐมนตรีอื่น ๆ จึงไม่มีอำนาจที่จะสั่งการให้ผู้บัญชาการทั้งสามเหล่าทัพซึ่งเป็นภารกิจที่บรรดาอัยการชั้น 16 พ.ย. 2464 กึ่งที่กองทัพแล้ว จึงจอมพลพิบูลฯ ได้พูดว่า "อำนาจสิทธิขาด" ไปด้วย จึงเป็นหน้าที่ของจอมพลพิบูลฯ ที่จะสั่งผู้บังคับบัญชาทหารทั้งสามเหล่าทัพ ถ้าหากว่า พล.ต.อ. อุดมฯ ซึ่งเป็นอธิบดีตำรวจและรัฐมนตรีอื่น ๆ สิ่งทหารมีให้ทศยานี่แหละ ทหารก็จะถือวินัยของทหารไม่ฟังคำสั่งของอธิบดีตำรวจจึงแม้ว่าท่านผู้นี้เป็นรองนายกรัฐมนตรี หรือไม่ฟังกองทัพที่ขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการคลัง

(ก) ในบันทึกของจอมพลพิบูลฯ ข้อ (6) นั้นก็แสดงให้เห็นแก่ข้ารัฐการที่มาประชุมในคืนวันนั้นได้พยายามจนเต็มกำลังความสามารถที่จะเชิญให้จอมพลพิบูลฯ รับผิดชอบโดย "ฉิมพลี" ถ้าหาแต่ใจกล้ากรุงเทพฯ โดย "ฉิมพลี" ท่านเด็กอัยการกรุงเทพฯ หันเวลาเจรจากับคณะผู้ชุมนุม และสั่งให้ทหารทั้งสามเหล่าทัพให้ถอดกางเกงทหาร ขึ้นไปโดย "ฉิมพลี" ไม่ต้องนั่งเฉยปล่อยให้ทหาร ตำรวจ รวมทั้งเขาวุธและราษฎรไทยต้องรบตายบาดเจ็บเป็นจำนวนประมาณ 200 คนในการต่อสู้กับผู้ชุมนุม จำนวนที่ 1 ไม่มีความกระตือรือร้นในการกล่าวหาเพื่อให้ผู้อ่านหลงเข้าใจว่าจอมพลพิบูลฯ ได้ตัดสินใจอย่าง "ฉิมพลี" ที่ยอมให้ผู้ชุมนุมเกินพิกัดในแดนไทยเพื่อป้องกันการทำลายกรุงเทพฯ และป้องกันผลเมืองมิให้ล้มตาย

(ง) จำเลยที่ 1 ต้องทราบดีแล้วว่าเมื่อจอมพลพิบูลฯ ได้รับโทรเลขคว่ำให้กลับและส่งเรื่องขึ้นไปยัง และส่งพระเวทย์ย่นคำ ไปตามแล้ว ถ้าท่านยังไม่กลับมารวมประชุมกับรัฐมนตรี "ฉิมพลี" ก็เป็นหน้าที่ของท่านที่จะสั่งมายังรัฐมนตรีให้สมกับที่ท่านกล่าวไว้ในบันทึกว่า "หากคณะรัฐมนตรีต้องการรบก็ให้อพยพหนีไปอยู่ฐานทัพลพบุรี"

แต่รัฐมนตรีจะพากันอพยพไปอยู่ฐานทัพลพบุรีได้อย่างไร เพราะท่านจอมพลพิบูลฯ มีคำสั่งการไว้ ดังนั้นกองทหารที่ลพบุรีก็จะไม่ยอมให้รัฐมนตรีพากันอพยพไปลพบุรี

คณะรัฐมนตรีมีใจ "ว่าหนึ่งประชุมตัวสั้นกันอยู่" หากทุกคนที่มาประชุมในที่นั้นได้ยอมเสียสละชีวิตของตนเพื่อเดโชรัฐสถานการณ์อันเป็นที่จับขั้วของประเทศไทย และได้พยายามเต็มความสามารถที่ยั่งยืนไว้เพื่อรอเวลาให้จอมพลพิบูลฯ กลับมา ซึ่งคณะผู้ชุมนุมได้ยึดมั่นและนั่งรอคอยจอมพลพิบูลฯ ที่ทำเนียบนายกรัฐมนตรีเป็นเวลาหลายชั่วโมง แต่จอมพลพิบูลฯ ก็ไม่ยอมกลับมา "ฉิมพลี"

(จ) จำเลยที่ 1 ได้อ่านบันทึกของจอมพลพิบูลฯ ตามที่กองทัพอ้างข้างบนนั้น จำเลยก็มีวิจารณ์ตามข้อเท็จจริงใจกว้างวิพากษ์วิจารณ์ที่จอมพลพิบูลฯ ได้ปฏิบัติระหว่างเวลาค่ำของวันที่ 7 ธันวาคมถึงเช้าวันที่ 8 ธันวาคม 2464

นั้น จอมพลพิบูลฯ ต้องการโยนความรับผิดชอบมาให้แก่คณะรัฐมนตรี โดยท่านเปิดเทปออกไปอยู่ที่ทางจังหวัด แม้ว่าในบันทึกก่อนอื่น ๆ ของจอมพลพิบูลฯ จะอ้างว่าเพื่อไปตรวจแนวรบด้านเหนือประเทศและพระตะบองซึ่งเป็นแนวรบทางบกด้านตะวันออกเท่านั้น จอมพลพิบูลฯ ซึ่งเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดมีอำนาจสิทธิขาดที่จะสั่งทหารทั้งสามเหล่าทัพท่านนั้น ซึ่งรู้แล้วหรือสามารถรู้ว่ากองทัพเรืออยู่บนทะเลก็เลื่อนเข้ามาในอ่าวไทย แม้ขณะนั้นยังไม่มีการรบกับทหารไทย แต่ในฐานะผู้บัญชาการทหารสูงสุดที่มีอำนาจสิทธิขาดเหนือทหารสามเหล่าทัพนั้น ท่านยอมทราบถึงความหมายที่จะมีการรบทางทะเลและทางชายฝั่งทะเลของประเทศไทยนั้น เหตุใดท่านไม่คำนึงถึงแนวรบด้านชายฝั่งทะเล โดยท่านปล่อยให้ทหาร ตำรวจ เขาวุธ ราษฎรชายฝั่งทะเลอันอับยวของประเทศไทยนั้นทำการต่อสู้ผู้ไปตามจิตสำนึกรักชาติ

(5) จำเลยที่ 1 ทราบดีว่าเมื่อจอมพลพิบูลฯ ได้กลับมารวมประชุมกับคณะรัฐมนตรีเมื่อเวลาประมาณ 6.50 น. ของวันที่ 8 ธันวาคม 2464 นั้น เมื่อจอมพลพิบูลฯ ได้สั่งให้กองทหารไทยหยุดรบผู้ชุมนุมแล้ว จอมพลพิบูลฯ ก็นายก็เรียก ชัยนาม โคออกจากที่ประชุมไปพบคณะผู้ชุมนุมที่เฝ้ารอยเท้าโยนเขาวุธราษฎรที่ เจริญจากเฝ้าประมาณ 1 ชั่วโมงแล้วทั้งสองท่านกลับสู่ห้องประชุมที่ขอเสนอของผู้ชุมนุม 4 แผนกับปลัดขอยสุภพรวมสาระสำคัญ 3 ข้อมาให้ฝ่ายไทยเลือกว่าจะตกลงข้อใด คือ

(ก) ข้อที่ 1 ให้ประเทศไทยเป็นภาคีลัทธิ (เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น)

(ข) ข้อที่ 2 อนุญาตให้กองทัพผู้ชุมนุมเกินพิกัดในประเทศไทยและป้องกันการปะทะระหว่างทหารไทยกับทหารผู้ชุมนุม

(ค) ข้อที่ 3 ประเทศไทยกับผู้ชุมนุมทำสัญญาพันธมิตรทางทหารร่วมรบและรวมการป้องกัน

รัฐมนตรีมีความเห็นในชั้นแรกแตกต่างกัน คือ บางท่านเห็นควรเจรจาร่วมกับผู้ชุมนุมอย่างเต็มที่ รวมทั้งเป็นภาคีลัทธิเพื่อต้องการได้ดินแดนคืนจากอังกฤษ ส่วนบางท่านเห็นควรว่าเมื่อทางจอมพลพิบูลฯ เห็นว่าประเทศไทยไม่อาจต่อต้านผู้ชุมนุมทางทหารได้เลือกเอาวิธีอนุญาตให้กองทัพผู้ชุมนุมเกินพิกัดในประเทศไทย ใจทศโยเห็นด้วยในวิธีหลังนี้ และได้อ้างตัวอย่างของประเทศสวีเดนซึ่งเป็นประเทศเล็กที่จำใจต้องยอมให้เยอรมันเข่นทหารผ่านประเทศนั้นได้ (ตัวอย่างของเยอรมันครั้งมีกองทัพเล็กจึงไม่สามารถต้านทานกองทหารเยอรมันที่ถูกรบโดยยกพลขึ้นบกที่ชายฝั่งเดนมาร์ก จึงจำใจต้องยอมให้กองทัพเยอรมันเข้ามาในประเทศเดนมาร์กได้ ซึ่งลักษณะนี้มีความเห็นใจประเทศทั้งสองและไม่ถือว่าประเทศทั้งสองนั้นเป็นศัตรู)

เมื่ออภิปรายในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพอสมควรแล้ว ที่ประชุมจึงตกลงตามวิธีที่ยอมให้ผู้ชุมนุมเกินพิกัดในประเทศไทยได้ ดังได้ถาวรรัฐบาลที่จอมพลพิบูลฯ เป็นกษัตริย์ราษฎรใจกระทำเพียงออกแถลงการณ์ว่า ประเทศไทยจะรักษาความเป็นเอกราช อธิปไตย และเอกภาพของชาติไทยไว้ได้เมื่อสงครามได้สิ้นสุดลงโดยฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นผู้ชนะสงคราม ท่านองคมนตรีกับประเทศสวีเดนและเดนมาร์ก

ข้อ 8. พลตรี อนันท์ พิเศษสงคราม โกล่อ่าวไผ่แห่งชื่อคือ "จอมพล ป.พิบูลสงคราม" เมื่อ 4 มิถุนายนหนึ่งซึ่งตรงกับที่จอมพลพิบูลฯ และสภานิติบัญญัติของท่านแถลงว่าเป็นการทรงบุญคุณว่า เมื่อได้ตกลงยอม

ที่ผู้เขียนเห็นด้วยว่าประเทศไทยแล้ว ผู้เขียน "จะเล่นงาน" โจทก์ แต่จอมพลพิบูลฯ ได้ช่วยโจทก์ไว้โดยช่วยให้โจทก์ เป็นผู้สำเริงราชการแทนพระองค์ และกล่าวหาว่าโจทก์ไม่สำนึกในบุญคุณของจอมพลพิบูลฯ หากโจทก์กลับให้ชญาบาลต่าง ๆ ที่จะทำในจอมพลพิบูลฯ ออกจากตำแหน่งนางอภิรัฐมนตรีให้จงได้ จำเลยที่ 1 จึงได้เขียนข้อความไว้ใน หน้า 167 แห่งหนังสือของจำเลยดังต่อไปนี้

"อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาขอเสนอของผู้เขียนที่ขอคืนที่พญาเกษมไทย เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2464 นายปรีดี พนมยงค์ ได้แสดงท่าทีไม่เต็มใจ โดยที่ให้ความเห็นชอบไม่เต็มที่และขอทำการ อภิปราย แต่ถูกจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ตักทอเสียถึงที่กล่าวมาแล้ว จอมพล แปลก พิบูลสงคราม คงเข้าใจ ท่าทีของนายปรีดี พนมยงค์ จึงได้หาทางเลือกใส่ให้ออกไปพ้นจากคณะรัฐมนตรีอย่างสมเกียรติในฐานะที่เป็นรัฐมนตรี สำคัญ และร่วมมือในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างใกล้ชิดกับจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ตลอดจนตั้งแต่ได้มีการ เปลี่ยนแปลงการปกครอง ถ้ายกเว้น จึงไม่มีประกาศตั้งจอมพลผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2464 โดยมีพระยามานวราชเสวี ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ลงนาม"

ข้อความที่จำเลยที่ 1 เขียนไว้ดังกล่าวข้างบนนั้นฝ่าฝืนต่อความจริงอันเป็นการทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง และเกียรติคุณ เพราะเหตุว่า

(1) โจทก์ได้ทราบเรียบเนื้อเท็จจริงตามคำฟ้องของโจทก์ในข้อ 7 แล้วว่า ตามเอกสารหลักฐานแห่ง รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีตอนกลางถึงระหว่างวันที่ 7 - 8 ธันวาคม 2464 ที่ 1 และเอกสารที่ พล.ต.อนันต์ พิบูลสงคราม อ้างว่าเป็นบันทึกที่จอมพลพิบูลฯ เขียนขึ้น เพื่อแถลงต่อราษฎรในคดีอาชญากรรมนั้น ก็ปรากฏแต่ก็ ว่าจอมพลพิบูลฯ เองเป็นผู้ที่ไม่ยอมคัดลิกใจโดยฉันทตามขอเสนอของผู้เขียนที่ขอคืนที่พญาเกษมไทยโดยจอมพล- พิบูลฯ ไม่ยอมร่วมประชุมคณะรัฐมนตรีและไม่ยอมให้อำนาจสิทธิขาดเหนือ 3 เหล่าทัพที่จะสั่งให้ทหารหยุดยิง จอมพล- พิบูลฯ กลับมาประชุมคณะรัฐมนตรีก็เมื่อผู้พิศาลไทยอันประกอบด้วยทหาร ตำรวจ เขาวาชนและราษฎร ได้ต่อสู้ผู้เขียน ไปเป็นเวลาประมาณ 5 ชั่วโมงแล้ว ผู้พิศาลไทยนั้นต้องเสียชีวิตและบาดเจ็บประมาณ 200 คน

(2) การที่โจทก์ขออุทธรณ์ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีนั้นก็เป็นเรื่องที่โจทก์ถือว่าโจทก์มีใจบริสุทธิ์ที่เชื่อและทำตามผู้นำอย่างหลับหูหลับตา (Blind obedience) คือ จำต้องปฏิบัติตามให้เข้าใจถึงผลเสียของประเทศชาติ แต่เมื่อจอมพลพิบูลฯ สั่งให้ทหารและผู้รักษาดินแดนผู้เขียน โจทก์ก็อภิปรายแสดงความเห็นเลือกเอาทางที่ถูกต้องที่สุดตาม ทัศนคติของประเศสวีเดน ที่สามารถรักษาความเป็นเอกราช เอกภาพ อธิปไตยของชาติของเขาไว้ได้ เมื่อ สัมพันธมิตร เป็นฝ่ายชนะสงคราม — ขณะนั้นรัฐมนตรีส่วนมากมีความเห็นเช่นเดียวกับโจทก์ จึงตกลงเพียงให้ ผู้เขียนคืนที่พญาเกษมไทยเท่านั้น และโจทก์ยังได้เสนอเงื่อนไขว่าควรตกลงครั้งนี้เป็นอันที่สุด ผู้เขียนจะขออะไรเพิ่ม ขึ้นอีกไม่ได้ ความเห็นของโจทก์ขัดแย้งกับรัฐมนตรีส่วนหนึ่งที่ต้องการให้ประเทศไทยรวมเข้ากับจักรวรรดิญี่ปุ่น ในทางรุกและทางป้องกันอันเป็นการผูกมัดประเทศไทยให้เข้าอยู่ฝ่ายญี่ปุ่น

(3) ต่อมาอีก 8 วัน คือในวันที่ 16 ธันวาคม 2464 โจทก์ได้พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลของ

ของจอมพลพิบูลฯ เพราะสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้โจทก์ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในขณะที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แล้ว รัฐบาลของจอมพลพิบูลฯ ก็ได้ดำเนินก้าวต่อไปที่ขัดจากข้อตกลงในคณะ รัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2464 นั่นคือในวันที่ 21 ธันวาคม จอมพลพิบูลฯ ตลอดจนข้ากติกาสัญญาที่เอโนสก็ กับผู้เขียนที่ต่างฝ่ายจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และการทหารทั้งทางรุกและทางรับและ ป้องกัน จอมพลพิบูลฯ ได้จัดพิธีลงนามกติกาสัญญาในสวดักพระศรีรัตนศาสดาราม (พระแก้วมรกต) ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ของชาวไทย อันเป็นประวัติดั้งของชาติไทยที่ไม่เคยมีมาแต่ปางก่อนแห่งนามกติกาสัญญา ระหว่างประเทศต่อเทพพระ แก้วมรกต

ในวันนั้นเอง จอมพลพิบูลฯ ได้ร่วมกับผู้เขียนขอสาบานต่อหน้าพระแก้วมรกตว่าจะมีสัตย์ต่อกันจนถึงที่สุด ความข้อนี้เป็นประเศสำคัญที่โจทก์จะได้อ้างในข้อ 12 เพื่อขอความกรุณาแล้วจึงมาถึงการที่จำเลยที่ 1 กับพวก อ้างว่าในคืนมี พ.ศ. 2467 จอมพลพิบูลฯ ได้สั่งนายทหารไปติดต่อกับนายทหารชายแดนจีนเพื่อขอร่วมมือกับจีนใน การรบผู้เขียนนั้น จะเป็นความจริงหรือไม่สำหรับคนไทยที่สามารถต่อหน้าพระแก้วมรกตว่าจะมีสัตย์กับผู้เขียนจนถึงที่สุด และในเดือนตุลาคม 2468 จอมพลพิบูลฯ ได้เขียนจดหมายถึงโจทก์ตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 7 ซึ่งแสดงว่ายังมีดีต่อพระแก้วมรกตอยู่ ทั้งที่โจทก์จะได้อ้างไว้ในข้อ 12

(4) จำเลยที่ 1 ได้วาดภาพขึ้นเองในการที่โจทก์ได้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในวันที่ 16 ธ.ค. 2464 เพื่อแสดงถึงความกรุณาปราณีอันเป็นผู้คุณที่จอมพลพิบูลฯ มีต่อโจทก์ โดยจำเลยที่ 1 เจกหาที่จะให้ ความตอนนี้ของจำเลยสมานกับพวกจำเลยที่ได้นั้นมีประมาทโจทก์ไว้ว่าโจทก์ไม่มีถึงบุญคุณของจอมพลพิบูลฯ หาก โจทก์มีแต่ใช้วิธีการและอุบายต่าง ๆ เพื่อโค่นล้มจอมพลพิบูลฯ ข้อเขียนของจำเลยฝ่าฝืนต่อความจริงทั้งในทาง รัฐธรรมนูญและในทางข้อเท็จจริงที่โจทก์ขอประทานกราบเรียนศาลดังต่อไปนี้

(ก) ในทางรัฐธรรมนูญ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มิได้ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยนายกรัฐมนตรี หากตาม มาตรา 10 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับ 10 ธันวาคม 2475 ก็ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า

"ถ้าหากพระมหากษัตริย์มิได้ทรงตั้งหรือไม่สามารถจะทรงตั้งได้ไซ้ ท่านใดในสภาผู้แทนราษฎรปรึกษา กันตั้งขึ้น"

จำเลยที่ 1 ก็ทราบบทบัญญัติที่กล่าวไว้ระหว่างที่พระมหากษัตริย์ยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะขึ้น สภาผู้แทน ราษฎรจึงประกอบด้วยสมาชิกประเภทที่ 1 ซึ่งราษฎรเป็นผู้เลือกตั้ง กับสมาชิกประเภทที่ 2 ที่ได้รับมาแต่งตั้งจาก พระมหากษัตริย์ก็ทรงพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ และสืบความอันได้มีมติเป็นเอกฉันท์แต่งตั้งโจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการ แทนพระองค์ ดังนั้นพระชนกสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นผู้ลงนามประกาศแต่งตั้งโจทก์ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทน พระองค์ตามมติเอกฉันท์ของสภาผู้แทนราษฎร มิใช่จอมพลพิบูลฯ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามประกาศแต่งตั้งโจทก์ ดังกล่าวนั้น

แม้ว่ารัฐบาลเป็นผู้ทำหนังสือไปยังสภาผู้แทนราษฎรขอเสนอโจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แต่ขณะนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายคนก็ได้เตรียมการที่จะเสนอผู้ให้โจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

แทนตำแหน่งที่ว่างอยู่โดยเจ้าพระยาบวรราชโกลีถึงแก่สัญกรรมไปก่อนนั้น จึงโจทก์มีหลักฐานเสนอต่อศาลในชั้นพิจารณา

๕) โจทก์ขออ้างเอกสารหลักฐานทางราชการ คือ คำให้การของ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส ที่โกสุมภดีแล้วให้การถอดคณะกรรมการอาชญากรรมสงครามเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2485 มีความตอนหนึ่งว่าถึงที่ข้าฯ ไปที่วังสวนกุหลาบซึ่งเป็นที่พักของนายกรัฐมนตรีในเวลานั้น ได้พบนายกรัฐมนตรีกับนายวินิจ ปานะเนตย์ นายวินิจ ได้ทักทายห่างๆ ไม่มีความรังเกียจหลวงประดิษฐมนูธรรม และนายวิลาศ โอสถานนท์ เพราะสองคนนี้เคยไปหาอังกฤษ คณะรัฐมนตรีจะมีความคิดเห็นร่วมกับผู้ปกครองประเภทใด ๆ ก็ทำไปไม่สะกาด เพราะสองคนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้ปกครอง เขาจะให้สองคนนี้ออกจากคณะรัฐมนตรี เฉพาะหลวงประดิษฐมนูธรรมนั้นผู้ปกครองเห็นว่าควรแต่งตั้งให้เป็นคณะผู้สำเร็จราชการแทนคืน ที่ผู้ปกครองมีความประสงค์จะให้หลวงประดิษฐมนูธรรมเป็นผู้สำเร็จราชการนั้น ข้าฯ คิดเห็นว่าหลวงประดิษฐมนูธรรมยังเป็นอยู่ที่ดีพอแล้ว ข้าราชการและประชาชนนับถืออยู่มาก ถ้าโจทก์เป็นผู้สำเร็จแล้วจะได้ออกจากหน้าที่การ เมืองและผู้ปกครองก็จะไม่ทำให้ประชาชนเห็นว่าผู้ปกครองแกล้งหลวงประดิษฐมนูธรรม เมื่อนายวินิจ ได้ทักทายว่า ถึงกล่าวแล้ว นายกรัฐมนตรีก็ทักทายกับข้าฯ เชนเดียวกับและขอรองให้ข้าฯ เชิญหลวงประดิษฐมนูธรรม นายวิลาศ โอสถานนท์ และนายทวี บุญยเกตุ มาปรับความเข้าใจแล้วก็เป็นคารมต่อไป ข้าฯ จึงได้เชิญบุคคลทั้งสามมาที่วังสวนกุหลาบ ได้แจ้งเหตุการณ์และความประสงค์ให้ฟัง หลวงประดิษฐมนูธรรม ตอบว่าจะต้องไปปรึกษากับพวกของพวกคน ส่วนนายวิลาศฯ นั้นว่าไม่ขัดข้องอะไร ครั้นเป็นในวันนั้นหลวงประดิษฐมนูธรรม ได้ไปหาข้าฯ ที่วังปารุสกวันซึ่งเป็นที่พักของข้าฯ ได้ชี้แจงกับข้าฯ ว่าได้หาวิธีแก้พวกของแล้ว แต่ยังรู้สึกตะขิดตะขวงใจในการที่จะร่วมคณะผู้สำเร็จราชการนั้นเป็นการไม่เหมาะสมหรือไม่ก็ถาม ข้าฯ ได้พยายามชี้แจงแสดงเหตุผลด้วยประการต่าง ๆ ว่ามีความจำเป็นเพื่อเหตุการณ์อันไกล ในที่สุดหลวงประดิษฐมนูธรรม ก็ยอม แล้วนายทวี บุญยเกตุ ก็ให้ทำเรื่องราวคำเนิการให้หลวงประดิษฐมนูธรรม และนายวิลาศฯ ออกจากรัฐมนตรี และให้หลวงประดิษฐมนูธรรม รวมอยู่ในคณะผู้สำเร็จราชการต่อไป

เอกสารหลักฐานทางราชการที่โจทก์อ้างข้างบนนั้นแสดงชัดว่าฝ่ายผู้ฟ้อง (โดยผ่านทางนายวินิจ ปานะเนตย์) ได้ขอให้รัฐบาลไทยจัดการให้โจทก์ออกจากคณะรัฐบาลของจอมพลพิบูลฯ และให้โจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มิได้เป็นเรื่องที่จอมพลพิบูลฯ และสภานิติบัญญัติของพวกรวมทั้งจำเลยที่ 1 ได้เสนอว่าจอมพลพิบูลฯ มีความกรุณาปรานีที่จะให้โจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพื่อพ้นจากการที่เรียกกันว่า "ผู้รับเงินเดือนานอาจารย์" เพราะถ้าผู้ฟ้องจะเสนองานโจทก์แล้ว แม้โจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ผู้รับเงินเดือนานอาจารย์ได้ไม่ยากเลย แต่เป็นเพราะเหตุทางการเมืองของผู้ฟ้องที่ พล.ต.อ.อดุลฯ กล่าวไว้ว่าผู้ฟ้องต้องการให้โจทก์ออกจากรัฐบาลพิบูลฯ ที่ร่วมมือกับผู้ฟ้อง แต่ผู้ฟ้องไม่ยอมที่จะทำให้ประชาชนไทยเห็นว่าผู้ฟ้องแกล้งโจทก์ ดังนั้น ผู้ฟ้องจึงต้องการให้รัฐบาลจัดการให้โจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(6) จอมพลพิบูลฯ ไม่มีความเต็มใจที่จะให้โจทก์ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการฯ อันเป็นตำแหน่งที่สูงกว่านายกรัฐมนตรีตามเหตุผลที่ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส โทษกล่าวถึงนัยจอมพลพิบูลฯ ไว้ซึ่งโจทก์ได้อ้างคำให้การของ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส ในพียงข้อ 6 แล้ว

(ก) นอกจากนั้นยังมีหลักฐานที่โจทก์สามารถแสดงต่อศาลได้อีกว่า เมื่อโจทก์ได้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประมาณ 2 เดือนเศษ ครั้นถึงวันที่ 6 มีนาคม 2485 จอมพลพิบูลฯ ได้ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งคณะผู้สำเร็จราชการได้มอบให้ลาออกตามที่โจทก์อ้างไว้ในพียงข้อ 12 ของพียงข้อ 1 นั้น คณะผู้สำเร็จราชการฯ ได้แต่งตั้งจอมพลพิบูลฯ ให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งตามคำแนะนำของประธานสภาผู้แทนราษฎร จอมพลพิบูลฯ จึงได้เตรียมจัดตั้งคณะรัฐมนตรีใหม่ขึ้น ระหว่างนั้นโจทก์ไปพักที่ขอนแก่นตามปกติที่อยู่ชยา ครั้นถึงวันจันทร์ต่อมาเข้าโจทก์กลับจากขอนแก่นโดยทางเรือ เมื่อเรือย่นางจังหวัดนครราชสีมา นายตำรวจคนหนึ่งได้ขอให้เรือของโจทก์เทียบที่ท่าหน้าจังหวัดนครราชสีมา แล้วแจ้งให้โจทก์ทราบว่ามีคดีกรมตำรวจ (พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส) ให้นำนายตำรวจคนนั้นขึ้นทนายโจทก์ให้โจทก์ทราบว่า จอมพลพิบูลฯ เตรียมการที่จะเอาโจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนในคณะรัฐมนตรีของจอมพลพิบูลฯ ที่ตั้งขึ้นใหม่ แต่ พล.ต.อ.อดุลฯ ได้ทักท้วงไว้ ฉะนั้นจึงให้โจทก์เมื่อกลับไปถึงท่าเทียบแล้วรีบบอกปฏิเสธทันที มิฉะนั้นจอมพลพิบูลฯ อาจนำรายชื่อคณะรัฐมนตรีเสนอผู้สำเร็จราชการฯ อีกสองท่านให้ลงนามแต่งตั้ง ก็จะเกิดปัญหาใหญ่ เมื่อโจทก์กลับถึงที่พักก็เขียนจดหมายบอกความมากราบขอโทษเลขาธิการส่วนตัวนำไปยื่นที่สำนักงานนายกรัฐมนตรีที่แจ้งแก่จอมพลพิบูลฯ ว่าโจทก์กลับมาถึงกรุงเทพฯ แล้ว ขออย่าเอาชื่อโจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการฯ ในบัญชีที่รัฐมนตรีที่จะเสนอต่อคณะผู้สำเร็จราชการฯ เพราะโจทก์ไม่เต็มใจที่จะเป็นรัฐมนตรีอีกแล้ว เมื่อจอมพลพิบูลฯ ทราบว่าโจทก์กลับมากรุงเทพฯ แล้ว ตามชื่อโจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการฯ โจทก์ก็จะถูกคัดค้านในคณะผู้สำเร็จราชการฯ ดังนั้น จอมพลพิบูลฯ จึงมิได้เอาชื่อโจทก์ใส่ในบัญชีรัฐมนตรีที่จะเสนอต่อคณะผู้สำเร็จราชการฯ ทั้งนี้ก็เป็นเหตุผลอย่างหนึ่งที่แสดงว่าการที่โจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้นจอมพลพิบูลฯ มิได้มีความเต็มใจ หากจำต้องทำตามความประสงค์ของผู้ฟ้อง แต่ไปใจจริงก็ต้องการให้โจทก์อยู่ไปบังคับบัญชาของจอมพลพิบูลฯ

(ข) โจทก์ขอประทานเสนอศาลโปรดพิจารณาเอกสารหลักฐานตามที่โจทก์กล่าวไว้ในข้อ 10 ของพียงข้อที่ 4 (ง) คือในวันที่ 30 มีนาคม 24๘6 จอมพลพิบูลฯ ได้ออกคำสั่งให้พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาและโจทก์ประจำกองบัญชาการทหารสูงสุด ทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาและโจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แต่จอมพลพิบูลฯ ก็ต้องการให้ผู้แทนองค์พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของจอมพลพิบูลฯ ที่อ้างตำแหน่งบัญชาการทหารสูงสุด

(ค) แม้ว่าโจทก์ได้รับแต่งตั้งโดยมติเอกฉันท์ของสภาผู้แทนราษฎรให้โจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพียงผู้เดียวเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 24๘7 ภายหลังจากที่จอมพลพิบูลฯ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว แต่ยังเป็นผู้สำเร็จราชการทหารสูงสุดอยู่จน จอมพลพิบูลฯ ถูกล้มล้างที่ระงับโจทก์ต่อไปอีก ทั้งปรากฏในคำให้การของ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส ที่ให้ไว้แก่คณะกรรมการอาชญากรรมสงครามเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 24๘๕ มีความตอนหนึ่งดังต่อไปนี้

"การประชุมนายทหารในเบื้องต้นคนประหนึ่งว่าจะปฏิบัติตามความคิดเห็นของจอมพล ป. แต่ต่อมาในภายหลังนายทหารชั้นผู้ใหญ่เมื่อได้พบกับข้าฯ หรือใกล้ชิดกับข้าฯ ในทางอื่นก็จะไหลลางไป แต่โดยเฉพาะ พ.อ.บุญเลิศภักดิ์ชัย นั้นดูประหนึ่งว่ายังไม่กลับความนึกความเห็น อยากปฏิบัติตามความคิดเห็นของจอมพล ป. เมื่อเป็นที่

ประจักษ์ถึงนี้แล้ว โคมี่รัฐมนตรีผู้ใหญ่หลายคนไปหาวิถิกับข้า ว่าควรให้จอมพล ป. พ้นจากตำแหน่งบัญชาการทหารสูงสุด ข้า ก็เห็นพ้องควย และความคิดเห็นอันนี้ไต่ทราบไปถึงจอมพล ป. ในเบื้องต้นก็ยังไม่ยินยอมออก แต่ครั้นต่อมาก็ยอมออกแก้ออกไปเป็นผู้สำเร็จราชการฯ โดยแจ้งความประสงค์อันนี้มายัง พล.ท.พิชิต (เกรียงศักดิ์พิชิต) ซึ่ง พล.ท.พิชิตฯ ก็ไปแจ้งให้ข้า ทราบ ข้า ก็ชี้แจงความประสงค์อันนี้แก่รัฐมนตรีหลายท่านเพื่อให้ออมพล ป. พ้นจากบัญชาการทหารสูงสุดและไปเป็นผู้สำเร็จฯ กรึ้นความเห็นที่ทราบไปถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็มีปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายคนไม่เห็นด้วยที่จะให้จอมพล ป. เป็นผู้สำเร็จราชการฯ พล.ท.พิชิตฯ จึงหาวิธีอื่นว่า ควรจะหาอย่างใดออกไป และก็ได้ให้ความเห็นต่อข้า ว่าควรจะต้องตั้งให้เป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน เพราะเป็นตำแหน่งที่มิเคยมีและเคยมีตัวอย่างมาแล้ว ข้า เห็นชอบด้วยจึงตอบว่า ข้า นำเรื่องนี้ไปหาวิถึ พ.ศ. ๒๔๘๔ จากคุณหล้า และรัฐมนตรีผู้นั้นก็ไม่ ในขณะเดียวกันที่ปรึกษาด้วยกัน พล.ท.พิชิตฯ ก็บอกข้า ว่าการให้จอมพล ป. ต้องการเป็นผู้สำเร็จราชการฯ นั้นก็เพื่อจะควบคุมนายปรีดี พนมยงค์"

(๓) โจทก์ออกหมายเรียกจากจอมพล ป. หลายประการถึงกล่าวข้างบนแล้ว แต่จอมพล ป. ก็พยายามหาทางที่จะหลีกเลี่ยงโดยอุบายโดยอำนาจของตน แต่จำเลยที่ ๑ กลับหาวิถึเป็นกวีและกลอุบายให้เป็นกวี โดยเขียนเรื่องใจให้สาบสูญของพวกตนและผู้อ่านหลงเชื่อว่าจอมพลพิบูลฯ มีบุคลิกจิตใจที่กลายพันธุ์ในกรณีที่ให้โจทก์พ้นจากคณะรัฐมนตรี "อย่างสมเกียรติ"

ข้อ ๑. ในการวินิจฉัยในอุทธรณ์ของจำเลยหลงเชื่อว่าโจทก์เป็นบุคคลที่โจทก์อุบายถึงที่โจทก์ได้กล่าวในข้อข้อ ๖ นั้น จำเลยที่ ๑ จึงได้หมิ่นประมาทโจทก์อันเป็นความผิดอีกกระทงหนึ่ง คือ จำเลยได้กล่าวไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า ๑๖๗ มีความตอนหนึ่งว่า

"ขอควรสังเกตุอีกข้อหนึ่งคือในคำประกาศสงกรรมมีแก่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไกลงพระนามและนามเพียงสองท่าน คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา และพลเอกเจ้าพระยาพิชเชษฐโยธิน ส่วนนายปรีดี พนมยงค์ (หลวงประดิษฐมนูธรรม) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อีกท่านหนึ่งไม่ไกลงนามด้วย เนื่องจากได้เดินทางไปจังหวัดอุบลราชธานีไม่มีใครทราบเหตุผล แต่อาจสันนิษฐานได้ว่า เป็นอุบายของท่านที่จะหลบเลี่ยงไม่รับหรือรับนิคมอบในการประกาศสงกรรมก็ได้ หากพิจารณาพระบรมราชโองการประกาศสัทธิภาพ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยมีท่านเองลงนามในคำแห่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่ว่า "การประกาศสงกรรมต่อสหรัฐอเมริกานและบริเตนใหญ่เป็นไปโดยดีและเรียบร้อย" ก็พออนุมานได้ว่าไม่ประสงค์รับนิคมอบในการประกาศดังกล่าว"

โจทก์ขอทราบเรียนศาลว่า วิธีเขียนสอแรกประโยคที่ว่า "เนื่องจากได้เดินทางไปจังหวัดอุบลราชธานีจึงไม่มีใครทราบเหตุผล แต่อาจสันนิษฐานได้ว่า เป็นอุบายของท่านที่จะหลบเลี่ยงไม่รับหรือรับนิคมอบในการประกาศสงกรรมก็ได้" และประโยคสุดท้ายที่ว่า "ก็พออนุมานได้ว่าท่านไม่ประสงค์รับนิคมอบในการประกาศดังกล่าว" นั้น จำเลยที่ ๑ เจตนาที่จะให้ผู้อ่านหลงเชื่อว่าโจทก์เป็นกวีมีอุบายต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่จำเลยที่ ๑ หมิ่นประมาทโจทก์ไว้ในความข้อ ๖ มีใจการสันนิษฐานหรือการอนุมานโดยสุจริตเพราะเหตุดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยที่ ๑ เป็นศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์และได้รับแต่งตั้งสมัยจอมพลพิบูลฯ ให้เป็นราชบัณฑิตสภาประวัติศาสตร์ จำเลยจึงต้องคิดว่าหลักฐานความจริงควรที่จะศึกษาว่า เป็นอุบายของโจทก์ที่จะหลบเลี่ยงไม่รับหรือรับนิคมอบในการประกาศสงกรรม

(๒) จำเลยที่ ๑ ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าตนมีใค้อาภพทั้งสี่ของพลตรี อนันต์ พิบูลสงกรรม ที่อ้างว่าโจทก์คำพยานคืออาชีพการสงกรรมไว้นั้น มารวบทพิมพ์ในหนังสือชื่อ "จอมพล ป. พิบูลสงกรรม" เล่ม ๔ หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔ ซึ่งมีคำให้การของหลวงชำนาญวิถึกรร ข้าราชการชั้นพิเศษสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดังต่อไปนี้

"ตอบโจทก์ : เมื่อวันประชุมคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ ทนายอยู่ในที่ประชุมด้วย ในที่ประชุมหลวงวิถึกรรวาทการ เป็นคนเสนอร่างประกาศสงกรรมต่อที่ประชุม และนำไปอ่านทางวิทยุ เมื่อนำคำประกาศสงกรรมไปอ่านทางวิทยุใน ตอนนั้นยังไม่ได้อ่าน และสายนได้เห็นต้นฉบับเมื่อจวนเลิกงานแล้ว ตอนนั้นมีประกาศสงกรรมก็มีชื่อจอมพล ป. พิบูลสงกรรม ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ มีผู้สำเร็จฯ เช่นแล้วสองท่าน แต่หาปรีดีฯ ยังไม่ไกลงชื่อ เพราะไม่ไค้อยู่ในกรุงเทพฯ หลังจากนั้นตนเข้าใจว่า หาปรีดีฯ ไม่ไกลงนามในคำประกาศสงกรรม ส่วนต้นฉบับก็หายไปแล้วเพราะถูกขอมบ"

ในราชกิจจานุ การที่ผู้สำเร็จฯ กรณทั้งสามท่านรวมทั้งหาปรีดีฯ ด้วยนั้น เพราะได้ขอมบ ฎัดไปทางประธานผู้สำเร็จฯ และหาขอมบ ฎัดไปประกาศไปก่อนได้"

การที่หลวงชำนาญวิถึกรรหาวิถึกรรว่า "แต่ต้นฉบับก็หายไปแล้วเพราะถูกขอมบ" นั้น ก็หมายถึงว่าต้นฉบับได้เก็บรวมกันไว้ในลาออกของจอมพลพิบูลฯ เมื่อเดือนตุลาคมปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ซึ่งเมื่อจอมพลพิบูลฯ ได้กลับใจไม่ลาออก ไปลาและเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งประกาศสงกรรมที่อยู่ที่และต้นฉบับก็หายไปเพราะ "ถูกขอมบ" ดังปรากฏในการสอบสวนของคณะกรรมการอำนวยการสงกรรม ซึ่งคณะกรรมการได้เคยแยกมล วรรณประกาศ ใค้เป็นโจทก์ฟ้องจอมพลพิบูลฯ และพลตรี ประยูร ภมรมนตรี อีกจำนวนหนึ่งตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๖

ถึงนั้น บุคคลที่แม่ไม่ประสงค์ถึงขอหากเป็นศาสตราจารย์และเป็นราชบัณฑิตสภาประวัติศาสตร์ ก็ย่อมเห็นว่าการประกาศสงกรรมนั้นได้ทำกันครบบริบูรณ์เหลือวิสัยที่ผู้สำเร็จราชการฯ จะรู้งานเท่าใด

(๓) จำเลยเป็นเรื่องซึ่งไม่ไช่เป็นข้อสันนิษฐานว่าโจทก์ได้เดินทางไปอุบลราชธานีไม่มีใครทราบเหตุผล แต่ความจริงนั้นประธานผู้สำเร็จราชการฯ ก็ได้ เจาหน้าที่ดำเนินการส่วนพระองค์ก็ได้ และนายกรัฐมนตรีนั้นเองก็ได้ ถูกรู้อยู่แล้วว่าในวันปลายปีค.ศ. คือวัน สาร์ถึงวันอาทิตย์ก่อนเข็นเส้น โจทก์ไปพักผ่อนที่อุบลฯเป็นการชิลล์เปลี่ยนกันกับประธานผู้สำเร็จราชการฯ ที่หาไปพักผ่อนที่หัวหินครั้งละ ๓ - ๔ สัปดาห์ ๗ สถานที่ "คุ้มขุนแผน" ซึ่งโจทก์พักนอนอยู่นั้น ก็มีโทรทัศน์ที่ติดต่อกับกันไว้ ถ้าหากจอมพลพิบูลฯ ไม่ทำการไปโดยลำพังในวิ ฤตภาพความเป็นความตายของประเทศชาติ โดยปรึกษาโจทก์ซึ่งเป็นผู้นั่งในคณะผู้สำเร็จราชการฯ แล้ว ก็โทรทัศน์ก็ต่อไปยังโจทก์ที่รับมากรุงเทพฯ ได้ โจทก์ก็จะมากรุงเทพฯ ได้โดยทางรถยนต์ภายในเวลา ๑ ชั่วโมงเศษ ซึ่งต่างกับคืนวันที่ ๗ - ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ ซึ่งจอมพลพิบูลฯ อยู่ที่ทางจังหวัดบุรีรัมย์ก่อนแล้วจึงไปพบเพื่อขอเดินที่พยานประเทศไทย แต่

จอมพลพิบูลฯ ก็ไม่ยอมกลับมาประชุมคณะรัฐมนตรีและไม่ยอมสั่งให้ทหาร ตำรวจ ผู้รักษาไทยต่อต้านผู้ปล้นที่ตั้งโจทก์
กล่าวไว้ในข้อ 7 นั้น โจทก์มิใช่เป็นบุคคลที่โชບหมายเดิมเดิมไม่ไปประชุมแสดงความคิดเห็นก่อนปัญหาสำคัญของ
ประเทศชาติ

(4) โจทก์ขออ้างเอกสารหลักฐานทางราชการ คือ คำให้การของ พล.ต.อ.อดุล อุกุลเกษราธิ์ ต่อ
คณะกรรมการอำนวยการสงครามเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2486 มีความต่อเนื่องเกี่ยวกับประกาศสงครามตอบริเตนใหญ่
และสหรัฐอเมริกาดังต่อไปนี้

“ในวันที่ 25 มกราคม 2485 ซึ่งเป็นวันที่ประเทศไทยประกาศสงครามกับอังกฤษ - อเมริกานั้น ข้า
เจ้าได้ทราบกับวันอาทิตย์ ข้า โจทก์อยู่ ณ พัทธังปารุสทวัน ได้มีการเรียกประชุมคณะรัฐมนตรีไทยด้วยเมื่อเวลา
เที่ยงวัน ข้า โจทก์ไปประชุม เมื่อถึงที่ประชุมคณะรัฐมนตรีปรากฏว่าประชุมกัน เรื่องจะประกาศสงครามกับอังกฤษ -
อเมริกาไทยกระทั่มัน ในการที่จะประกาศสงครามกับอังกฤษ - อเมริกานี้ ข้า เห็นว่าหลวงวิจิตรวาทการกับนายวิช
ปานะเนท โทเป็นกั้วตั้งกั้วที่แสดงให้ที่ประชุมทราบ คล้าย ๆ กับว่าสองคนนี้ได้ทำการคิดค่อหรือรูเรื่องที่จะประกาศ
สงครามอยู่ก่อนแล้ว ส่วนรัฐมนตรีนอกจากนี้ทั้งข้า ด้วยก็ยังไม่รูต้นสายปลายเหตุว่าเหตุใดจึงจะต้องประกาศ
สงครามกับเขาโดยกระทั่มัน เช่นนั้น ครั้นเมื่อได้ประกาศสงครามกับอังกฤษ - อเมริกาแล้ว ข้า โจทก์พยายามสืบสวน
ถึงมูลเหตุใดก็ตามว่าก่อนที่จะประกาศสงครามวันหนึ่งหรือสองวัน ปรากฏว่ามีหลวงวิจิตรวาทการกับนายวิช ปานะเนท
ได้คิดค่อกับผู้ปล้นจีนฉีกปรกติกว่าเดิม และได้คิดค่อกับนายกรัฐมนตรีบอชขึ้น และได้ความต่อไปว่าสองคนนี้เป็นผู้ไป
ทวนถามฝ่ายผู้ปล้นเพื่อจะขอประกาศสงครามกับอังกฤษ - อเมริกา พลเรือนฝ่ายผู้ปล้นไม่ขัดข้อง แต่ทางทหารผู้ปล้นไม่เห็น
สมควรให้ประกาศ ข้า โจทก์นายรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีที่เลขครั้งที่ 4/2485 วันอาทิตย์ที่ 25 มกราคม 2485
แล้ว ขอรับรองว่าเป็นการถูกต้อง ในการที่มีผู้ตั้งเห็นเห็นเห็นต่อที่จะประกาศสงครามนี้ก็เพราะเหตุว่า ในขณะที่ผู้ปล้น
ทำสงครามกำลังไปเปรียบ ทางด้านยุโรปเยอรมันก็ทำการรุกไปเกือบจะถึงสควิลแลนด แล้วก็จะพุ่งมาทางคอเคซัสมา
บรรจบทางอินเดีย และในขณะที่เดียวกันนั้นทางผู้ปล้นก็กำลังตีหมาเกือบจะโคแรงกุนอยู่แล้ว พัททั้งสองฝ่ายก็จะโคบรรจบกัน
ข้า โจทก์เห็นเป็นเหตุสิ่งเกิดได้ว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรีคราวนี้มีรัฐมนตรีประชุมกันหลายคน แต่มีรัฐมนตรีน้อยคนที่ออก
ความเห็น ผู้ที่ออกความเห็นก็เป็นผู้หนึ่งเห็นเห็นเห็นค่อมาคั้งที่ให้การมาแล้ว การประชุมได้กระทำกันอย่างรวบรัด ฉะนั้น
รัฐมนตรีส่วนมากจึงไม่ได้ออกความคิดเห็นแต่อย่างใด คำประกาศสงครามนี้ ข้า ทราบว่าในเวลานั้นคณะผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ก็สามคนด้วยกัน แต่ได้ลงชื่อเพียงสองคนเท่านั้น ส่วนหลวงประภังค์บรมบรรณินมิได้ลงนามในต้นฉบับคำประกาศ
สงคราม เพราะในวันนั้นหลวงประภังค์บรมบรรณินมิได้ไปจังหวัดกฤษณ์ยา หาได้อยู่ในกรุงเทพฯไม่ เมื่อได้ประกาศสงครามแล้ว
ในฐานะที่ข้า เป็นอธิบดีกรมตำรวจได้สลับตัวรับฟังถึงความรู้สึกของประชาชนคนไทยรวมทั้งชาวต่างประเทศ ซึ่งได้พำนักอยู่
ในประเทศไทย ปรากฏว่ารู้สึกเศร้าสลดใจแต่ไม่มีใครกล้าออกความคิดเห็นเพราะกลัวโดยขัดแย้งออกมา ต่อจากนั้นไป
ในราวปี พ.ศ. 2486 ข้า โจทก์ทำการคิดค่อกับชาวต่างประเทศมีอังกฤษ - อเมริกา ซึ่งพำนักอยู่ในประเทศไทยและคน
ไทยซึ่งอยู่ในต่างประเทศ เพื่อทราบว่าการที่ประเทศไทยยินยอมให้ผู้ปล้นผ่านกั้ว ทำสัญญารวบรวมรวมรุกรกกับผู้ปล้นกั้ว และได้

ประกาศสงครามกับอังกฤษ - อเมริกา กั้ว ว่าจะมีความรู้สึกความเห็นประการใดบ้าง ถึงได้ความว่าที่ประเทศไทย
ยินยอมให้ผู้ปล้นผ่านหรือทำสัญญารวบรวมรวมรุกรกกับ ผู้ปล้น เขาเห็นว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องทำ เพื่อป้องกันไปสามเหตุ
การณ เขาไม่ได้คิดเทียบหรือเอาใจใส่แต่อย่างใด ส่วนที่ไปประกาศสงครามกับเขา ข้าได้ทราบจากประเทศโดยเฉพาะ
อังกฤษไม่พอใจอย่างยิ่ง เพราะเขาเห็นว่าไทยเป็นประเทศเล็กนิดเดียวไปประกาศสงครามกับเขา เขา

(5) ภายหลังประกาศสงครามตอบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกาแล้วไม่กี่วัน คือ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2485
นั้นจอมพลพิบูลฯ ได้สั่งให้หลวงวิจิตรวาทการ รัฐมนตรีช่วยว่าการต่างประเทศขณะนั้นเขียนหนังสือราชการไปถึงนายกิเร
ชัยนาม ซึ่งขณะนั้นเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงโตเกียว สั่งให้นายกิเร ทักค่อกับรัฐมนตรีต่างประเทศผู้ปล้น เพื่อ
ขอสมัครเป็นภาคีอักษะ (กลุ่มเนกั้วการพาสัณติและนาซีเยอรมัน อิตาลี และเนกั้วการนายทหารผู้ปล้น) โดยให้เหตุผล
แก่นายกิเร ทว่ากั้วต่อไปนี้

“ถ้าเสร็จสงครามแล้ว อักษะชนะ ไทยเราจะเสียเปรียบ เพราะอาจถูกปฏิบัติในฐานเป็นประเทศเล็กซึ่ง
ไม่มีสิทธิคุ้มเสียอะไร ฉะนั้นจึงให้เรจกั้วกับรัฐบาลผู้ปล้นเพื่อเขาเป็นกั้วจะให้ได้ ไทยเราจะได้คุ้มเสียในโต๊ะกั้ว
กั้วได้”

นายกิเร ชัยนาม ได้คิดค่อกับรัฐมนตรีต่างประเทศผู้ปล้น ฝ่ายผู้ปล้นเห็นว่าไทยกับผู้ปล้นโครวมกั้วกันเป็นที่
พอใจแล้ว ไม่เห็นมีความจำเป็นจะต้องไปพึ่งผู้อื่น เราเองเขียนกั้วกัน เราทั้งฉิ่งกันและกันดีกว่า นายกิเร ทว่า ไกรยงาน
รัฐบาลว่า การที่ผู้ปล้นไม่ประสงค์ให้ประเทศไทยเข้าอักษะนั้น เพราะฉักกับหลักการกั้วกั้ววงใหญ่ของรัฐบาลในมหาเอเซีย
บูรพา (ต่อมาผู้ปล้นกั้วว่าประเทศไทยเข้าอยู่ในวงใหญ่ของรัฐบาลในมหาเอเซียบูรพาภายใต้การนำของผู้ปล้น) นายกิเร
ได้กล่าวถึงการที่จอมพลพิบูลฯ ได้สั่งให้ค่อว่าควรที่ท่านผู้ขอเจ้าเป็นภาคีอักษะนั้นเป็น เรื่องความลับโดยเด็ดขาด กั้วมี
ความที่นายกิเร ทว่า เขียนไว้กั้วต่อไปนี้

“จอมพล พ. พิบูลสงคราม ได้สั่งให้หลวงวิจิตรวาทการยอมรับชอบใจและเห็นด้วยกับข้าพเจ้าทุกประการ
ในการที่ได้ปฏิบัติไป มีผู้ที่ได้อ่านรายงานที่กรุงเทพฯ ได้เขียนบอกไปยังข้าพเจ้าเป็นส่วนตัวไว้ นายกรัฐมนตรีจึงกับ
เขียนคำสั่งในรายงานของข้าพเจ้าฉบับนั้นว่า ขอให้ทุกคนรักษาเป็นความลับที่สุด ถ้าปรากฏว่าให้ลาจากไปจะถูกลงโทษ
ชีวิต เมื่อข้าพเจ้ากลับมารับราชการในเดือนหลังกั้วได้เรียกเรื่องนี้มาทักโลกเห็นกั้วดังนี้”

ข้อ 10. ข้อเขียนของจำเลยที่ 1 ซึ่งโจทก์อ้างในข้อ 5 นั้น จำเลยเขียนไว้ในหน้า 209 แห่งหนังสือ
ของจำเลย มีความตอนหนึ่งว่ากั้วนี้

“ในกั้วการเมือง นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พยายามหาวิธีต่าง ๆ ที่จะโค
รัฐบาลของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ประกอบด้วยการกั้วกันของฝ่ายผู้ปล้นที่โครวมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นเหตุที่อาจ
ทำให้เมื่อหน้าค่อหน้ากั้วราชการ จึงเป็นเหตุที่อาจทำให้ท่านเป็นผู้ที่มีใจร้อนไปมากก็ได้ในบางกั้วบางคราว เมื่อมีเสียง
วิพากษ์วิจารณ์งานของท่านบ่อยครั้ง ท่านจึงย้ายไปลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486
เพื่อทดสอบว่าประชาชนยังสนับสนุนท่านหรือไม่ ท่านยืนยันต่อคณะผู้สำเร็จราชการ ว่าท่านขอลาออกแน เพราะสุขภาพ
ไม่สมบูรณ์ คณะผู้สำเร็จราชการจึงอนุมัติให้ลาออกของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม แล้วมีกั้วในนายทวิ บุณยเขต

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องนี้ไปประกาศทางวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้ประชาชนทราบ ครั้นถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เปลี่ยนใจสั่งให้เอก อภิสิทธิ์เสรีชัย นายทหารประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่ไปประกาศแก่ชาวทางวิทยุกระจายเสียงว่า จอมพลแปลก พิบูลสงคราม มีใ้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ส่วนนายทวี บุณยเกตุ รัฐมนตรีเองรับผิดชอบในเรื่องที่ผิดได้เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ก็เลยลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ตำแหน่งเดียว แล้วก็เข้าร่วมมือกับนายปรีดี พนมยงค์ อย่างใกล้ชิดในการดำเนินงานของขบวนการเสรีไทย นายทอง อภัยวงศ์ ซึ่งเห็นว่านายทวี บุณยเกตุ ได้ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องก็สนับสนุนเขาโดยลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นอันว่า จอมพลแปลก พิบูลสงคราม คงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป แต่ต้องเผชิญกับอุปนิสัยของนายปรีดี พนมยงค์ ที่จะให้ท่านพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้ได้"

จำเลยมีเจตนาร้ายบั่นแค้น รังแกและบดบังเบื้องหน้าความจริงหมิ่นประมาทโจทก์หลายประการ ทั้งนี้เพื่อความสะกดแค้นการพิจารณาของศาล โจทก์จึงขอประหารจำคุกความผิดของจำเลยตามฟ้องข้อ 10 นี้ออกเป็นหลายอนุกระทง (sub-counts) ตามความผิดของจำเลย ดังต่อไปนี้

(1) อนุกระทงที่ 1

ขณะเกิดเหตุการณ์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2486 โจทก์มิใช่เป็นผู้สำเร็จราชการฯ แต่เพียงคนเดียว หากโจทก์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพียงผู้หนึ่งในขณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งมีพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาเป็นประธาน การปฏิบัติภารกิจเป็นไปโดยคณะ แต่จำเลยมุ่งร้ายเอาโจทก์คนเดียว แม้ความในวรรคก่อนจำเลยกล่าวถึงคณะผู้สำเร็จราชการฯ แต่เมื่อพิจารณาข้อเขียนของจำเลยทั้งวรรคแล้วแสดงชัดแจ้งว่าจำเลยที่ 1 มุ่งเอาโจทก์เป็นหัวหน้าสำคัญในคณะผู้สำเร็จราชการฯ ซึ่งจำเลยบ่นเรื่องเท็จบดบังเบื้องหน้าความจริงดังต่อไปนี้

จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์ และเป็นราชบัณฑิตสภาประวัติศาสตร์ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลพิบูลฯ นี้ จำเลยที่ 1 ค่องูแล้วว่า คณะผู้สำเร็จราชการฯ ชุดที่โจทก์ร่วมด้วยนั้นมิใช่เพียงเคยอนุมัติให้จอมพลพิบูลฯ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนับเป็นครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์เท่านั้น หากคณะผู้สำเร็จราชการฯ เคยอนุมัติให้จอมพลพิบูลฯ ลาออกจากตำแหน่งนับมากก่อนแล้วเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2485 ดังปรากฏในราชกิจจานุเบกษาและวิทยุกระจายเสียงนั้นแล้ว ในครั้งนั้นจอมพลพิบูลฯ ก็มีใ้ลาออกโดยให้เหตุผลว่า คณะผู้สำเร็จราชการฯ ก็ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ โดยเชิญประธานสภาผู้แทนราษฎรมาปรึกษาเพื่อให้ทราบความสมัครใจก่อนว่าผู้ใดสมควรเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป เมื่อประธานสภาได้ทราบความเสียสมัครใจแล้วเสนอว่าสมัครใจส่วนมากเห็นว่าจอมพลพิบูลฯ สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป คณะผู้สำเร็จราชการฯ ในพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแต่งตั้งจอมพลพิบูลฯ เป็นนายกรัฐมนตรีตามความประสงค์ของสมาชิกสภาส่วนมาก ทั้งนี้ประธานสภาว่าเสนอ จำเลยที่ 1 รู้เรื่องนี้ดี แต่จำเลยที่ 1 ก็ยังกล่าวใ้ลาออกโดยปราศจากพิธีโดยดัดบัง

(2) อนุกระทงที่ 2

กรุประชาชนหลายคนต้องการทราบความจริงเรื่องจอมพลพิบูลฯ ลาออกแล้วกลับใจไม่ลาออกนั้นได้สอบถามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไปประชุมกันเป็นการภายในเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2486 จึงประชาชนสภาฯ ได้แถลงความจริงให้ทราบพร้อมทั้งแสดงเอกสารหลักฐานประกอบตามความจริง และกรุประชาชนเหล่านี้ก็ยังได้ทราบความจริงจากผู้ที่ถูกคุกคามโดยจอมพลพิบูลฯ กับพวกซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเศร้ามากที่คนอยู่ในสมัยนั้น จำเลยที่ 1 ซึ่งมีความรู้สูงกว่ากรุประชาชนหลายเท่า จนถึงขนาดเป็นราชบัณฑิตสภาประวัติศาสตร์ ก็คงรู้ความจริงไม่มียกกว่าที่กรุประชาชนรู้ แต่จำเลยที่ 1 ก็อาจหาญเขี้ยวจงใจให้สมาชิกของตนและผู้อันหลงเชื่อคำสั่งบัญชาเพื่อแก้ตัวแทนจอมพลพิบูลฯ ว่า

"ประกอบกับพรรคก๊กของฝ่ายผู้ขึ้นหมิ่นต่อจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นเหตุที่อาจทำให้เบื้องหน้าต่อหน้าที่ราชการ จึงเป็นเหตุที่อาจทำให้ท่านเป็นผู้ที่มีใจร้อนไปมางัดโกธในบางกริ่งบางคราว เมื่อมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์งานของท่านบ่อยครั้ง ท่านจึงหนีไปลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 เพื่อทดสอบว่าประชาชนยังสนับสนุนท่านหรือไม่"

จำเลยไม่อาจแก้ตัวหลอกไปว่าความใจคำว่า "อาจ" เพราะเหตุว่า ประการหนึ่งจำเลยที่ 1 รู้ความจริงแล้วว่าความจริงเต็มใจเป็นถึงที่จำเลยตั้งข้อสันนิษฐาน คือแม้แต่กรุประชาชนที่รู้ความจริงก็มีใ้ตั้งข้อสันนิษฐานเช่นนั้น ประการสอง จำเลยที่ 1 ใจวีธีจงใจให้สมาชิกของตนและผู้อันหลงเชื่อไปทางเดียวเท่านั้น ถ้าจำเลยที่ 1 มีเจตนาร้ายที่ใ้ตั้งข้อสันนิษฐานไว้มากมาย ๆ ทาง คือ นอกจากที่จำเลยใจคำว่า "อาจ" ในทางนั้นแล้ว จำเลยที่ 1 ซึ่งมีฐานะศาสตราจารย์และราชบัณฑิตก็จะคงกล่าวหาว่า "อาจ" ในทางอื่น ๆ ด้วย ซึ่งไม่เกิดวิสัยที่คนมีฐานะอย่างจำเลยหรือคอบอกว่าจำเลยมากแค้นใจเป็นธรรมดา เมื่อยังไม่รู้ความจริงที่ถูกกองกัสนิษฐานไว้มากมาย ๆ ทาง ข้อเขียนของจำเลยที่โจทก์อ้างข้างบนนั้นเป็นการแสดงเจตนาอย่างชัดแจ้งของจำเลยที่ 1 ที่ต้องการอ้างเอาเป็นเหตุหมิ่นประมาทโจทก์กับผู้นิรโทษในการลาออกของจอมพลพิบูลฯ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2486

โจทก์ขอประหารกรมเวียนศาลถึงความจริงของการที่จอมพลพิบูลฯ ลาออกแล้วเปลี่ยนใจไม่ลาออกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 โดยโจทก์ขออ้างเอกสารหลักฐานทางราชการดังต่อไปนี้

(ก) คำให้การของ พล.ต.อ.อ.กุล อุดมเศรษฐี สอดณะกรมการอาชญากรรมสงกรรมเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2488 ที่โจทก์อ้างแล้วมีความตอนหนึ่งเกี่ยวกับประเศอนุกระทงที่ 2 นี้มีความดังต่อไปนี้

"เมื่อ พ.ศ. 2486 จอมพล ป. ได้ทำหนังสือถึงผู้สำเร็จราชการฯ ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้รับในเวลาแล้วได้เรียกข้าฯ ไปหา ถามว่าจะให้ทำอย่างไร ข้าฯ ตอบว่าก็ควรปฏิบัติไปตามวิถีมารัฐธรรมนูญ ในขณะนั้นมีคนอยู่ที่นั่นหลายคน เขาที่จำใ้มี พระองค์เจ้าอาทิตย์, นายปรีดี, ชุนนิรันดร์ชัย, นายทวี บุณยเกตุ ใ้ลาขยับนั้นข้าฯ ได้เห็นและใ้อ่านใ้โดยตลอด มีข้อ

ความว่า ขอลาออกจริง ๆ และให้หลวงพรหมโยธีเป็นนายกรัฐมนตรีแทน ในเรื่องนี้ทางคณะผู้สำเร็จราชการ ได้เรียกพระยามานวราชเสวี ประธานสภาไปพบเพื่อให้คำเนิการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีตามวิถิต่างรัฐธรรมนูญต่อไป และในวันเดียวกันนั้น ข้าฯ ได้ไปพบจอมพล ป. เพื่อสอบถามเรื่องที่จะลาออก จอมพล ป. ก็ยืนยันว่า จะลาออกจริง ๆ โดยแจ้งว่าสาเหตุจากเรื่องกลุ่มใจทางกรมกรวัฏ แล้วในคืนนั้นก็ไม่มีประกาศทางวิทยุกระจายเสียงว่า จอมพล ป. ลาออกจากนายกรัฐมนตรีแล้ว ในตอนที่ประกาศวิทยุกระจายเสียงเรื่องนี้ พล.ต.ประยูร ภมรมนตรี ได้โทรศัพท์ไปหาข้าฯ ที่วังปารุส บอกว่า การที่ประกาศให้จอมพล ป. ลาออกจากนายนั้น ในขณะนั้นนายพลผู้ขึ้นมาตั้งข้าฯ ราวอายุที่กรมประสานงานและไม่ยอมกลับจนกว่าจะรู้ว่าอะไรจะเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป ข้าฯ รู้สึกไม่พอใจที่ พล.ต.ประยูร เอาอำนาจของนายพลผู้ขึ้นมาพูดเป็นเชิงข่มขู่ข้าฯ แล้วข้าฯ จึงโทรศัพท์ไปที่บ้านจอมพล ป. หลักสี่ ว่าจะไปพบเกี่ยวกับใครหรือไม้ม ก็ได้รับตอบว่าให้ไปพบโต ข้าฯ จึงขึ้นรถยนต์ไปที่บ้านจอมพล ป. หลักสี่ในทันที เมื่อถึงแล้วโตเห็น พล.ต.ชุมพลปรีภัก, พล.ต.ประยูร ภมรมนตรี, พล.ต.ชัย ประทีปเสนา พร้อมด้วยจอมพล ป. อยู่กัน ข้าฯ จึงพูดว่า พล.ต.ประยูร อย่างรุนแรงว่า ในการที่ให้นายพลผู้ขึ้นมาตั้งข้าฯ นั้นเป็นวิธีที่เลวทราม เพราะนายพลผู้ขึ้นมาไม่ได้เป็นเต็ม (พอ) ข้าฯ ตามมีเรื่องอะไรเราก็ควรพูดกันตามวิถิต่าง อยาเอาอำนาจของผู้อื่นมาข่มขู่กัน เมื่อก่อนยามกรมประสานงานมาก็ไม่เห็นมีนายพลผู้ไปสักคนเคียว ต่อจากนี้ไปจอมพล ป. ก็พูดกับข้าฯ ว่า มันเลวตกลงกันแล้ว เพราะอยากให้เราออก ที่นี่เราจะไม่ออกแล้วโตสั่งให้ พล.ต.ชัย ให้อายุแก่ข้าฯ ในเช้าวันรุ่งขึ้น รุ่งขึ้นจะมีมีการประกาศวิทยุแต่โตก็ประกาศโต ข้าฯ ไม่ทราบ เหตุที่จอมพล ป. โคลาออกแล้วกลับไม่ออกเขาทำไม ข้าฯ เห็นว่าในเบื้องต้นจอมพล ป. คงคิดว่าถ้าลาออกแล้วก็จะโตเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปอีก แต่คงจะมีอะไรสะกิดใจว่าถ้าลาออกแล้วตัวคงจะไม่โตเป็นนายกรัฐมนตรีอีก จึงโตกลับใจเสียเจ้านี่ นอกจากนี้โตเมื่อคราวขยายอายุสมาชิกสภาผู้แทนประเภท ๑ โดยไม่ต้องการเลือกตั้งในครั้งแรก ตามความเข้าใจของข้าฯ เห็นว่าถ้ามีการเลือกตั้งสมาชิกใหม่ก็ต้องมีการเลือกนายกรัฐมนตรีใหม่ ถ้าอาจไม่โตเป็นโตได้ ในเรื่องขยายอายุสมาชิกสภาผู้แทน ข้าฯ โตเสนอความเห็นว่าการจะให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวิถิต่างรัฐธรรมนูญ และมี พล.ท. พรหมโยธี ซึ่งเวลานั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยมีสนทนความเห็นของข้าฯ อย่างเต็มที่ แต่นายกรัฐมนตรีก็ยืนยันความเห็นโดยมีเจตนาดังกล่าวข้างต้น เมื่อเป็นเช่นนั้นรัฐมนตรีคนอื่น ๆ ซึ่งมีความเกรงกลัวและเกรงใจอยู่ก็ต้องคล้อยตาม แต่อย่างไรก็ดี ข้าฯ ยังโตเสนอความเห็นต่อไปว่า แม้จะโตขยายอายุต่อไปก็ไม่ควรเกิน 2 ปี ในที่สุดก็ตกลงความเห็นข้าฯ นี้ ข้าฯ จึงโตพูดกับหลวงพรหมโยธีว่า ขอให้เตรียมการไว้เพราะโตคิดว่าไม่เกิน 2 ปี ในการนี้หลวงพรหมโยธี โตเตรียมการไว้พร้อม นอกจากนี้แล้วโดยความเกรงกลัวว่าจะพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จอมพล ป. โดมีคำสั่งไปยังกระทรวงมหาดทุกแห่งว่ามีข้าราชการไปมาหาสู่หลักผู้ใหญ่ในเมื่อมีเหตุการณ์ทางการเมือง เจ้าหน้าที่ย่าง ๆ จะให้ความอารักขาแก่โตจะต้องได้รับอนุญาตจากบัญชาการทหารสูงสุดเสียก่อน ที่จอมพล ป. มีคำสั่งเช่นนี้ก็เนื่องด้วยเหตุว่า เมื่อมีข้าราชการว่า

จอมพล ป. ลาออกแล้วไม่ออกก็เกรงทำให้เกิดความวุ่นวายในหมู่ข้าราชการและประชาชนเองด้วย และในการที่ลาออกแล้วไม่ออกก็เกรงทางนายทหาร เรือบางคนและข้าราชการพลเรือนบางคนและนายทหารบกบางคน โดให้ความอารักขาแก่คณะผู้สำเร็จราชการ คือ นายปรีดี พนมยงค์ และพระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ และไปมาหาสู่กับคณะผู้สำเร็จทั้งสองนี้ด้วย แต่โดยเฉพาะทางราชการตำรวจ ข้าฯ โตพิจารณาเห็นว่าเป็นการชักจูงของตำรวจ เพราะตำรวจมีหน้าที่ให้ความอารักขาแก่บุคคลทั่วไป รักษาความสงบเรียบร้อยและสืบสวนแก่การผิดทั้ ๆ ไป ข้าฯ จึงโตมีคำสั่งเช่นนี้ว่า คำสั่งบัญชาการทหารสูงสุดฉบับที่กล่าวนี้ไม่ได้หมายความว่าถึงตำรวจด้วย ในเวลาใกล้ ๆ กันนี้เอง จอมพล ป. ก็โตมีหนังสือเวียนไปยังกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เพื่อให้ข้าราชการเสนอความเห็นว่าการจะให้ใครเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ก็ไม่มีข้าราชการสักคนหนึ่งที่เสนอความเห็นว่าการจะให้ใครเป็น ทั้งนี้ ก็โดยจอมพล ป. มีกลอุบายที่จะให้บรรดาข้าราชการทั่ว ๆ ไป เสนอความเห็นว่าการจอมพล ป. โตเหมาะจะเป็นนายกรัฐมนตรี ถ้าหากเป็นจำเพาะพวกพลแล้วก็จะโตโฆษณาเผยแพร่เป็นหลักฐานว่าข้าราชการเห็นก็เห็นชอบโดยทั่วกัน แต่ความหวังของจอมพล ป. ยึดขาดไป เพราะปรากฏว่ามีผู้เสนอให้จอมพล ป. เป็นนายกรัฐมนตรีไว้แต่คนเดียว จึงโตกล้าโฆษณาออกมา

จากหลักฐานเอกสารทางราชการดังกล่าวแล้ว โจทย์ของความกระจ่างต่อไปก็พิจารณาในเรื่องเกี่ยวกับเหตุแท้จริงที่จอมพลพิบูลฯ ขอลาออกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2486 นั้นเป็นเรื่องที่หาหลักฐานได้จากเรื่องกลุ่มใจทางกรมกรวัฏ การที่จำเลยที่ ๑ ขึ้นแดงเรื่องขึ้นเพื่อจงใจในสำนวนของคดีนี้ผู้กล่าวหาซึ่งคดีนี้ฐานว่าเป็นเรื่องที่จอมพลพิบูลฯ ถูกกดดันจากญี่ปุ่น จึงลาออกนั้นก็ขัดข้องความไม่จริงถึงปรากฏจากคำให้การของ พ.ต.อ.อุตุล อุตุลเศรษฐีส นั้นแล้ว

(ข) โจทย์ไม่ปรากฏว่า จะนำพยานบุคคลและพยานเอกสารหลักฐานรวมทั้งสำเนาการสอบสวนของตำรวจเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวแห่งกรมกรวัฏของจอมพลพิบูลฯ มาสืบในคดีนี้ เพราะเป็นเรื่องที่บุคคลชนากราชบัณฑิตยประวัติศาสตรนั้นยอมรู้อยู่แล้วและเป็นเรื่องหรืออำนาจอยู่ในสมัยนั้น แต่จำเลยให้การต่อสู้ในประเด็นนี้ โจทย์มีความจำเป็นในชั้นพิจารณาของศาลที่จะขอความกรุณาศาลนำพยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวมาสืบเพื่อประกอบสำนวน

(ก) ในประเด็นนี้แตกต่างจากเหตุส่วนตัวแห่งกรมกรวัฏของจอมพลพิบูลฯ แล้ว โจทย์ขออ้างคำให้การของพระองค์เจ้าอาทิตย์ที่พยานบุคคลกรมการอาชญากรรมสงคราม มีความพอเพียงที่เกี่ยวกับการลาออกของจอมพลพิบูลฯ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2486 ในสาระที่เกี่ยวข้องกับคณะผู้สำเร็จราชการฯ เมื่อได้รับในลาออกจากจอมพลพิบูลฯ แล้ว เชิญ พ.ต.อ.อุตุล อุตุลเศรษฐีส รองนายกรัฐมนตรีกับหลวงพรหมโยธี และนายทวี บุณยเกตุ และพระยามานวราชเสวี มาพยานคดีครั้งนี้ พ.ต.อ.อุตุล อุตุลเศรษฐีส ในการไว้ถ้อยแถลงกรมการอาชญากรรมสงครามถึงที่โจทย์โตกล่าวถึงแล้วโต (ก) ข้างบนคดี ส่วนที่เพิ่มเติมก็เกี่ยวกับเหตุการณ์ภายหลังที่ พ.ต.อ.อุตุล ลาออกไปแล้ว นายทวี บุณยเกตุ และฯ ข้าราชการ โดแจ้งองค์คณะผู้สำเร็จฯ ขอให้

สองท่านนั้นไปพบจอมพลพิบูลฯ มีความว่าดังนี้

นายทวีและขุนนิรันดร์ฯ โกลลัมมาหาข้าพเจ้า นายทวีแจ้งว่าตัวเขาเองท่านนายทมิฬไม่พบบน ให้ขุนนิรันดร์ฯ เขาไปพบ ข้าพเจ้าได้ถามขุนนิรันดร์ฯว่าโลกความว่าอย่างไร ขุนนิรันดร์ฯบอกว่านายทมิฬออกนอกเขต การลาออกมีอยู่ในใบลาแล้ว ไม่มีอะไรจะพูดกันอีก"

".....วันรุ่งขึ้นตอนเช้าคณะผู้สำเร็จได้สั่งให้นายทวี ขุนยงเกตุ ไปติดต่อขอให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม มาพบคณะผู้สำเร็จราชการ เพื่อจะไต่ถามเรื่องจากนี้ใน เรื่องราวนี้ นายทวีกลับมารายงานว่าท่าน นายทมิฬยอมมาพบคณะผู้สำเร็จราชการ (ตอนว่า) มีใบลาแล้วผู้สำเร็จดำเนินการไปจึ....."

ภายหลังที่คณะผู้สำเร็จราชการฯ ได้อนุมัติให้จอมพลพิบูลฯ ลาออกได้ตามความประสงค์ และวิหุญ กระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้ประกาศการลาออกของจอมพลพิบูลสงครามแล้ว พระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ ได้ ให้การต่อคณะกรรมการราชูปถัมภ์สงครามต่อไปว่า

"เวลาประมาณ 4 - 5 โมง ข้าพเจ้าได้รีบโทรที่โทรจาก พล.ต.ชัย ประทีปะเสน แก้วข้าพเจ้า ไม่ไปทักเอง ในนายเมืองเวียง วสันตสิงห์ ไปรับโทรที่โทรแทน ได้ความว่า พล.ต.ชัย ต้องการจะพูดกับ ข้าพเจ้าเองโดยเฉพาะ ข้าพเจ้าจึงให้หม่อมกอนแก้วไปทักแทน โดยอ้างว่าข้าพเจ้าป่วย เมื่อหม่อมโทรที่ทัก กับ พล.ต.ชัย แล้วกลับมารอบอกว่า พล.ต.ชัย ให้พูดว่าเรื่องนายกลาออกนั้นทางฝ่ายทหารขุนนายพลยามาจะ ต้องการทราบว่า เมื่อให้นายกลาออกแล้ว จะตั้งใครเป็นนายกแทน ข้าพเจ้าให้หม่อมกอนแก้วกลับไปทักกับ พล.ต.ชัย ว่าการที่ใครจะเป็นนายกแทนของแล้วแต่สภา ต่อมาหม่อมกอนแก้วได้กลับมาบอก พล.ต.ชัย บอก ว่าการตั้งนายกนี้เป็นเหตุสำคัญ ถ้ามีคดีคดีก็เกิดความยุ่งกันใหญ่ และพูดข้อความอื่น ๆ เป็นทำนองว่า การตั้งกอนแก้วนั้นออกจากรวม พล. พิบูลสงครามแล้วจะเกิดการยุ่งกันใหญ่ ขุนยงเกตุเอาเรื่องถึงกับมาเมือง ฉิบหาย ต่อมาสำคัญใหญ่ ๆ คนไปโทรที่โทรมาบอกว่าคุณพลเอกปรีชานี้ ต้องการจะพูดโทรที่โทรกับข้าพเจ้าให้ จงได้ ข้าพเจ้าจึงสั่งนายเมืองเวียงไปบอก ว่า ข้าพเจ้าไม่สบาย พูดคุยไม่ได้ แล้วนายเมืองเวียงกลับมาบอก ว่า ขุนยงเกตุ บอกว่าจะต้องพบข้าพเจ้าในคืนนี้ให้ได้ เพื่อจะไต่ถามว่าเสียงทหารว่าอย่างไร เพราะการตั้ง นายกรัฐมนตรีเป็นเรื่องสำคัญ ข้าพเจ้าก็สั่งนายเมืองเวียงให้วางหูโทรที่โทรเสีย แล้วข้าพเจ้าได้โทรที่โทรที่เรียน เรื่องที่ พล.ต.ชัยฯ และขุนยงเกตุฯ โทรที่โทรที่โทรมาบอกให้ท่านปรีชิตทราบ และยังได้ส่งคนไปเรียนให้ท่านปรีชิตทราบ แล้วข้าพเจ้าได้โทรที่โทรไปยังท่านปรีชิตเรียนว่า ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะอยู่ที่ไม่ปลอดภัย โดยวิธีการของพวก น้อยแล้ว เกรงว่าจะนำทหารมารั้งแกหรือยังกับ และได้เรียกต่อไปว่าเพื่อประโยชน์เห็นควรว่าผู้สำเร็จควร จะอยู่รวมกันและประสงค์จะไปพักอยู่ด้วย ท่านปรีชิตตอบไม่ชัดของ ข้าพเจ้าได้เลยพักอยู่ที่ทำเนียบท่านปรีชิตจน เสร็จเรื่อง พล.ต.ชัย และขุนยงเกตุฯ เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ และเป็นญาติกับหม่อมกอนแก้วกับจอมพลพิบูลสงคราม

วันรุ่งขึ้นจากวันข้าพเจ้าไปรอนค่างที่ท่าเขียนตามปรีชิต ตอนเช้าข้าพเจ้าได้ถูกถามให้ไปพบนายกรัฐมนตรี (จอมพล ป.พิบูลสงคราม) ที่หอประชุมคณะรัฐมนตรี แต่ข้าพเจ้าไม่ไป เพราะรู้สึกว่าคุณทมิฬไม่สันทัด ที่จะเรียกผู้สำเร็จไปหา ถ้าอยากจะทำก็คงมาหาผู้สำเร็จ ตอนนั้นมากดูเหมือนจะเป็นขุนนิรันดร์ฯจะมาแจ้งต่อ

คณะผู้สำเร็จฯ นายทมิฬประสงค์จะลาออก จะคงเป็นนายกออกไป และขอให้สั่งระงับเรื่องการลาออก คณะ ผู้สำเร็จฯได้ตอบต่อขุนนิรันดร์ฯว่า ถ้าหากไม่ประสงค์จะลาออกก็ทำหน้าที่ดอบในลามา เพราะเรื่องได้ผ่าน สภายุแห่งราษฎรแล้ว ขุนนิรันดร์ฯตั้งข้อหาข้อห้ามเพื่อโทษคณะผู้สำเร็จฯ ระงับ เรื่องโดยมีมติให้ทำหน้าที่คือ ดอบใบลา แต่คณะผู้สำเร็จฯ ไม่ยอม ขุนนิรันดร์ฯ ก็กลับออกไป

ใบลาของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเวลานี้ เมื่อคณะผู้ สำเร็จราชการได้อนุมัติแล้ว ได้มอบให้ขุนนิรันดร์ฯไปเก็บไว้ไว้ที่ท่าราชเลขาญการไปกระทรวงแล้วต่อหน้าท่านปรีชิต และพระยามาหาราชเสวีและคนอื่น ๆ อีกแต่จำไม่ได้"

(ง) คำให้การหม่อมกอนแก้ว อากาทร ที่ได้ให้แก่คณะกรรมการราชูปถัมภ์สงครามเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2466 ซึ่งมีหลายเรื่องรวมทั้งเรื่องภายหลังเหตุการณ์กบฏ 2466 แล้ว จอมพลพิบูลฯ จะขอ ย้ายที่ที่อยู่ที่ใดในหม่อมกอนแก้ว หม่อมกอนแก้วไม่สมควรเพราะตนไม่มีความรู้ทางทหาร จอมพลบอกว่าไม่มีความรู้ทางทหารก็ไม่เป็นไร เพราะได้ช่วยราชการบ้านเมือง อยากได้ความรู้ทางทหารก็จะไปส่งคนมาช่วย อบรมให้ เมื่อขอพระราชทานยศพันโทหญิงได้แล้ว หม่อมกอนแก้วได้รับการตั้งขึ้นพันโทหญิงในและรับกระษัตริย์ จากจอมพลพิบูลฯ ส่วนที่เกี่ยวกับเรื่อง พล.ต.ชัยฯ และขุนยงเกตุฯ คุณความดี หม่อมกอนแก้วได้ให้การใน สาระตรงกับที่พระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ ได้ให้การไว้

(จ) โจทก์ขออ้างกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศประชาธิปไตยในสากลโลกที่มีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขก็ดี หรือมีประธานาธิบดีเป็นประมุขก็ตาม ไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ทั้งห้าเลยที่ 1 ซึ่งเป็น ราชบัณฑิตประวัติศาสตร์ ท่านมากล่าวว่านายกรัฐมนตรีในลาออกคือประมุขรัฐ เพื่อทักท้วงว่าประจาสถาปัตย์ยอม อนุญาตหรือไม่ จอมเขตการมุขสัสสันกัไม่บังอาจที่จะทำเล่น ๆ เขาก็ต่อประมุขแห่งรัฐอิตาลี แม้โจทก์เป็น บุคคลสามเฒ่าได้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แต่โจทก์ก็ได้รับการแต่งตั้งโดยมติเอกฉันท์ของสภายุแห่งราษฎร การที่จำเลยที่ 1 ได้เขียนตั้งจริงให้สำนักเขียนและผู้อาแหล่งเชื้อตามจดสันนิษฐานทาง เดียวของจำเลยก็กล่าว ว่าเป็น จำเลยที่ 1 จึงทำให้ผู้หลงเชื่อจำเลยเข้าใจผิดในวิธีการที่ผิดของจอมพลพิบูลฯ จึงจะเป็นบรรทัดฐานให้ นายกรัฐมนตรีห้าคนที่แก่องค์พระมหากษัตริย์ จึงไม่โจทก์ "สร้างชาติ" ของประเทศไทย

(3) อนุกระทงที่ 3
จำเลยที่ 1 ซึ่งจำเลยคือความจริง จึงได้กล่าวในประโยคก่อนจากที่โจทก์อ้างไว้ในอนุกระทง ที่ 2 ใหม่ว่า

"ท่าน (จอมพลพิบูลฯ) ยินยอมต่อคณะผู้สำเร็จราชการว่าท่านขอลาออกแต่เพราะสุขภาพไม่สมบูรณ์ คณะผู้สำเร็จราชการจึงอนุมัติใบลาออกของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม"

แม้ว่าจำเลยที่ 1 ยอมรับตามความจริงดังกล่าวมาแล้ว แต่จำเลยที่ 1 ก็เจตนาเขียนเพิ่มเติมเพิ่ม ต่อไปอีกดังนี้ว่า

"แล้วมีผู้เข้าใจนายทวี บุณยเกตุ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีทำเรื่องไปประกาศทางวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้ประชาชนทราบ ครั้นถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เปลี่ยนใจสั่งพันเอกขุนทิพย์ศรีชัย นายทหารประจำสำนักนายกรัฐมนตรีให้ไปประกาศแก่ชาวทางวิทยุกระจายเสียงว่า จอมพล แปลก พิบูลสงคราม มีโศกนาฏกรรมจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ส่วนนายทวี บุณยเกตุ รู้สึกตนเองรับผิดชอบในเรื่องนี้ที่มีใครไปไปอย่างตรงไปตรงมา ก็เลยลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรี คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ตำแหน่งเดียว แล้วก็เข้าร่วมมือกับนายปรีดี พนมยงค์ อย่างใกล้ชิดในการดำเนินงานของขบวนการเสรีไทย"

โจทก์ขอทราบเรียนศาลว่า จำเลยที่ 1 กล่าวความในตอนสุดท้ายเจตนาใส่ความโจทก์และนายทวี บุณยเกตุ นั้น เพราะเหตุใดถึงเช่นนั้น

(ก) จำเลยยอมรับว่าจอมพลพิบูลฯ ยืนยันต่อคณะผู้สำเร็จราชการว่า ท่านขอลาออกแล้ว การที่คณะผู้สำเร็จราชการอนุมัติให้จอมพลพิบูลฯ ลาออกตามความประสงค์นั้นจะเป็นเรื่องที่ไม่ตรงไปตรงมาโดยประการใด และการที่นายทวี บุณยเกตุ นำเรื่องไปประกาศทางวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้ประชาชนทราบ ก็จะเป็นเรื่องที่ไม่ตรงไปตรงมาโดยประการใด จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นศาสตราจารย์และเป็นราชบัณฑิตประวัติศาสตร์ ก็คงรู้อยู่แล้วว่าการกระเบื้องบารพการที่เมื่อพระบรมราชโองการใดหรือมหากษัตริย์ใดถึงที่สุดแล้ว เลขาธิการคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการก็เข้าไปประกาศทางวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้ประชาชนทราบ แต่จำเลยที่ 1 กลับมีความกระตือรือร้นในการเอาเรื่องที่คณะผู้สำเร็จราชการและนายทวี บุณยเกตุ โกหกไปอย่างตรงไปตรงมานั้นมาใส่ความว่าไม่ตรงไปตรงมาประจวบจำเลยที่ 1 เอาเรื่องข้างหลังเป็นเรื่องราว แล้วเอาเรื่องคำที่บันทึกขึ้นลงลับเป็นเรื่องราว

(ข) จำเลยที่ 1 บันทึกเรื่องขึ้นเองว่าจอมพลพิบูลฯ สั่งพันเอกขุนทิพย์ศรีชัย นายทหารประจำสำนักนายกรัฐมนตรีให้ไปประกาศแก่ชาวทางวิทยุกระจายเสียงว่าจอมพลพิบูลฯ มีโศกนาฏกรรมจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

โจทก์ขอทราบเรียนศาลว่า จำเลยที่ 1 บันทึกเรื่องขึ้นประจวบจำเลยที่ 1 เป็นผู้เขียนข้อความและผู้อ่านหนังสือที่ให้ลง ชื่อว่าท่านขุนแก่ไปประกาศแก่ชาวทางวิทยุได้ตามที่ขอ โดยจำเลยที่ 1 ไม่อาศัยความรู้เบื้องต้นว่าการเอาข่าววิทยุกระจายเสียงนั้นเขาทำกันอย่างไร บุคคลใด ๆ ที่จะลงข่าวเข้าไปในสถานีวิทยุกระจายเสียงนั้น ถ้าไม่ได้อ่านจริงในบังคับก็ หรือไม่มีผู้รับอาสาที่จะประกาศข่าววิทยุก็ การประกาศแก่ชาวทางวิทยุนั้นก็ไม่มีทางสำเร็จได้

จำเลยที่ 1 สมมุติเอาขุนทิพย์ศรีชัยเป็นเค็ดการในการประกาศแก่ชาวว่าจอมพลพิบูลฯ ไม่ลาออก จึงเป็นบาปกรรมที่จำเลยที่ 1 โกหกแต่หาเหตุหาแก้กันขึ้นขึ้นก็ถึงแก่กรรมไปแล้ว

โจทก์ขออ้างคำให้การของนายทวี บุณยเกตุ ที่ให้ไว้แก่คณะกรรมการอำนวยการสงคราม เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2486

คำให้การนี้มีความตอนหนึ่งเกี่ยวกับประกาศแก่ชาวการลาออกของจอมพลพิบูลฯ มีความว่าดังนี้

"ในค่ำวันนั้น (14 กุมภาพันธ์ 2486) ภายหลังรายการอ่านข่าวคือ ในระหว่างการบรรเลงดนตรี ก็ยังมีกรมประกาศคำแถลงการณ์ทางวิทยุ เป็นประกาศข่าวราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องคณะรัฐมนตรีลาออก ครั้นรุ่งขึ้น คือวันจันทร์ที่ 15 กุมภาพันธ์ 2486 ในรายการวิทยุภาคเช้าก็มีการแถลงการณ์อีกฉบับหนึ่ง เป็นคำแถลงของวิทยุไทยว่า ตามประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรีที่ว่านายกรัฐมนตรีลาออกนั้นเป็นการคลาดเคลื่อน เมื่อวิทยุไทยซึ่งไม่ใช่ของกิจการของรัฐบาลก็ได้ถือสิทธิประกาศแก่ชาวขึ้นเช่นนี้ จึงทำให้ข้าพเจ้าสงสัยในพฤติการณ์ ข้าพเจ้าจึงได้โทรศัพท์เชิญนายโทโรจ ชัยนาม อธิบดีกรมโฆษณาการ มาพบข้าพเจ้าและไครายงานให้ข้าพเจ้าทราบว่า

(ต่อไปเป็นคำรายงานของนายโทโรจ ชัยนาม)

เมื่อคืนนี้ ภายหลังที่ฉันมีประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องนายกรัฐมนตรีลาออกแล้ว นายประยูร ภมรมนตรี ได้โทรศัพท์มาถึงผมบอกว่า โทรศัพท์มาจากนายคนหนึ่งที่ลักลอบว่า นายถ้อยการไปพบเกี่ยวกับฉัน ผมจึงได้ช่วยตามไปว่าหาเขาคนนั้นมาด้วยคุณหรือสิ่งมาเกี่ยวกับ นายประยูรบอกกับผมว่า ท่าน นายถ้อยมาเกี่ยวกับคุณชัย (ชัย ประทีปเสม) ผมจึงรีบส่งสหาย เพราะคุณชัยเห็นโทรศัพท์ถึงผมว่าหุหนุบ ๆ คุณประยูรก็โทรศัพท์มา ผมจึงได้บอกคุณประยูรไปว่า ถ้าเจตนาของผมอยากจะทำโทรศัพท์กับคุณชัยสักหน่อยจะได้อะไร คุณประยูรก็วางหูโทรศัพท์เลย ผมจึงแน่ใจว่าถ้าจะมีเรื่องลับลอมกในอะไรก็เกิดขึ้นเสียแล้ว ต่อมาคุณชัยได้โทรมาหาผมและพูดเป็นเสียงสั่งผมว่า ในกรมประกาศแก่ชาวเสียว่า ที่สำนักนายกรัฐมนตรีได้ประกาศไปว่า นายถ้อยลาออกนั้นไม่เป็นความจริง ผมจึงได้คอยชี้แจงไปว่าผมทำเช่นนี้ไม่ได้ เพราะประกาศที่ถ้อย บุณยเกตุ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งมาให้ประกาศ ถ้าจะสั่งแก้ก็ต้องให้ถ้อยเป็นผู้สั่งแก้จึงจะถูก คุณชัยจึงพูดว่า ถ้อยสั่งแก้ได้อย่างไร ถ้าไม่แก้ไม่แก้ไข ผมจึงได้ตอบไปว่าถ้อยไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาของผม ผมจึงไม่มีอำนาจที่จะสั่งได้ เรื่องนี้ที่สั่งแก้ได้ก็มีเพียงสองคนเท่านั้น คือคุณถ้อยกับหัวหน้าหน่วยออกเสียง เพราะหวนทั้งสองนี้เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผม จึงขอไปติดต่อโดยตรงกับถ้อยดีกว่า ผมแก้ถ้อยจะสั่งมาทางโทรศัพท์ผมก็จะสั่งแก้ให้ เมื่อคุณชัยได้ฟังคำชี้แจงของผมแล้วก็ได้ว่าประกาศได้โศกนาฏกรรมไป แล้วไปสั่งให้พระราชธรรมนิเทศเป็นผู้แก้ ซึ่งในที่สุดพระราชธรรมนิเทศก็ให้ความประสงค์ของคุณชัย เรื่องนี้ดังนี้"

(4) อนุประบทที่ 4

จำเลยที่ 1 ได้เอาเจตนาร้ายที่เคียดแค้นโจทก์ถึงที่ได้ทราบเรียนศาลแล้วในข้อก่อน ๆ นี้ว่า จำเลยที่ 1 ใฝ่ใจเขียนแรงใจใส่สำนักนายกรัฐมนตรีและผู้อ่านหนังสือจำเลยเอง เข้าใจคิดว่าโจทก์เป็นคนใจอูบายและวิธีการต่าง ๆ ที่จะโค่นล้มจอมพลพิบูลฯ ทั้งนี้แต่เมื่อถึงกรณีใดที่จะยกเอาเป็น เรื่องที่ผู้จำเจตนาร้ายของ

จำเลย จำเลยจึงได้ยื่นเรื่องขึ้นเมื่อความจริงใจหลายแห่งหลายทวน ซึ่งจำเลยกระทำผิดมากมายหลายกระทง โดยเฉพาะอนุกระทงที่ 4 นี้ จำเลยที่ 1 ได้กล่าวสืบต่อจากการกระทำผิดตามอนุกระทงที่ 1, อนุกระทงที่ 2, อนุกระทงที่ 3 คือจำเลยได้กล่าวความตงจากที่ใจทงอวงแล้วข้างตงกับใจอีกตงต่อไป

“นายค่าง อภัยวงศ์ ซึ่งเห็นว่านายทวี บุญยเกตุ ได้ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องก็สนับสนุนเขาโดยลาออก จากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นถิ่นเวลาจอมพล แปลก พิบูลสงคราม คงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป สักต้องเผชิญกับอนุบายของนายปรีดี พนมยงค์ ที่จะไล่ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในไท้”

โดยเฉพาะอนุกระทงที่ 4 นี้ โจทก์ขอประหาเถรารเรียนศาลถึงกรณีเมื่อจอมพลพิบูลฯ ได้กลับ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายในเดือนกุมภาพันธ์ 24๘6 จนถึงก่อนที่จอมพลพิบูลฯ ต้อง ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือนกรกฎาคม 24๘7 นั้น ว่าโจทก์มีใจกระทำการใดที่ละเมิดกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ และอุกมคติของคณะราษฎร เพื่อที่จะโอนล้ม จอมพลพิบูลฯ ตามที่จำเลยที่ 1 ได้ใส่ความโจทก์ไว้นั้น แต่จำเลยก็ไม่ได้แต่งเรื่องและบิดเบือนความจริงเพื่อ ใส่ร้ายโจทก์ประจุจำเลยกลับขาไวเป็นคำ ส่วนการที่จอมพลพิบูลฯ ได้ปฏิบัติระหว่างนั้นหลายประการที่ฝ่าฝืน ชาติ พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ กับอุกมคติของคณะราษฎรนั้น จำเลยที่ 1 กลับเห็นว่าเป็นการสร้างชาติ ตามความหมายของจำเลยที่ 1 ประจุจำเลยที่ 1 กลับคำให้เป็นขาว ถึงต่อไปนี้

(ก) เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2486 จอมพลพิบูลฯ ได้อาศัยอำนาจบัญญัติการทหารสูงสุดมีค- หมายไปข่มอุประธานสภาผู้แทนราษฎร (ป.วิเชียร ๗ สงขลา หรือพระยามานวราชเสวี) มีความถึงต่อไปนี้

“ท. สนาม
ที่ 1324/2486
17 กุมภาพันธ์ 2486

เรื่อง ขงความร่วมมือกับฝ่ายทหารและรัฐบาล
จาก ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
ถึง ประธานสภาผู้แทนราษฎร

เนื่องด้วยขณะนี้ประเทศไทยกำลังอยู่ในสภาวะสงคราม และได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก กองทัพอ ของ เรา ทางเหนือกำลังทำการรบอยู่ตลอดเวลาควความยากลำบากแสนสาหัส ฉะนั้น จึงใคร่ขอวิงวอน ท่านให้ช่วยร่วมมือกับฝ่ายทหารและรัฐบาล อย่านให้เกิดความไม่สงบหรือระส่ำระสายขึ้นในวงราชการและ ประชาชนอย่างเต็มที่ และหวังว่าจะได้มีการประชุมกันเพื่อพิจารณาบ้านเมืองจนเกิดไป ซึ่งจะเป้นข้อเกิดแห่ง การรวนเรในทางปกครอง ตามที่เรียนมาดี เพื่อขอความกรุณาเป็นพิเศรให้หมายกับข้าพเจ้าเท่านั้น หวังว่าจะจะ ได้กรุณาร่วมมือโดยจริงใจ นอกจากนั้น เมื่อท่านได้รับหนังสือแล้ว ขอได้คอยรับและแสดงความเห็นในการ ร่วมมืออย่างเต็มที่ให้ทราบด้วยก็จะเป็นการดียิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) จอมพล ป. พิบูลสงคราม
(ป. พิบูลสงคราม)”

การกระทำของจอมพลพิบูลฯ ดังกล่าวแล้วเป็นการใช้อำนาจทหารมาคุกคามประชาชนฝ่ายนิติบัญญัติ มิให้ปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญเพื่อที่จอมพลพิบูลฯ ด้คขวางการประชุมของสภาจกสภาผู้แทนราษฎรที่จะเปิดอภิ- ปรายเรื่องที่ประชาชนสนใจจากทราบความจริงถึงสาเหตุแห่งการที่จอมพลพิบูลฯ ลาออกแล้วไว้วิธีการที่ให้หา- คงอยู่ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป แก่จำเลยที่ 1 ก็คือว่าการละเมิดรัฐธรรมนูญของจอมพลพิบูลฯ ก็เป็นการ สร้างชาติ คือ จำเลย เจตนากลั้มคำให้เป็นขาว

(ข) ระหว่างวันที่ 14 - 15 กุมภาพันธ์ 2486 ซึ่งพระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ ก็หม่อมกอนแก้ว ราชยา ไกล่กัยจากการคุกคามของนายทหารฝ่ายจอมพลพิบูลฯ และได้มาพักอยู่กับโจทก์ที่ท่าเหมืองของโจทก์ ๗ ปากคลอง หลอดริมแม่น้ำเจ้าพระยานั้น พระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ กับโจทก์ได้ปรึกษากันตกลงกันว่า ในฐานะที่เราทั้งสองเป็นผู้ สำเร็จราชการแทนพระองค์พระมหากษัตริย์ซึ่งดำรงตำแหน่งจอมทัพ ฉะนั้น เมื่อผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ถูกคุกคามจากทหารของจอมพลพิบูลฯ เราก็มีสติขอความคุ้มครองจากพลเรือตรี ยัน นาวาวิจิตร ผู้นั่งกับกอง เรือรบ ที่จอดอยู่หลายลำกลางแม่น้ำเจ้าพระยาหน้าท่าเหมืองโจทก์ และได้ขอความคุ้มครองจากพลเรือตรี สิงวร สุวรรณหงษ์ นายพลเรือทั้งสองก็ปฏิบัติโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ คือ ในความคุ้มครองแก่ผู้แทนองค์พระมหากษัตริย์ โดยส่งเรือยามฝั่งและนายทหารกับพลทหารเรือจำนวนหนึ่งมาพิทักษ์ท่าเหมืองโจทก์คาตึกกันแม่น้ำเจ้าพระยา แล เมื่อเหตุการณ์ถึงวันที่ 2486 สงบแล้ว นายพลเรือทั้งสองก็ได้ออกเดินทางกลับไปแล้ว จอมพลพิบูลฯ ที่ไกล่กัยเป็น นายกรัฐมนตรี โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นได้ทำการแก้แค้นนายพลเรือทั้งสองกับไทยสั่งตั้งการทหารพลเรือตรี ยัน นาวาวิจิตร และสั่งย้ายพลเรือตรี สิงวร สุวรรณหงษ์ จากการเป็นนายทหารฝ่ายรบไปประจำกรมเสนาบดีทหารทหาร แล้วต่อมาถึงตั้งการนายพลเรือตรีผู้เดิม แก่จำเลยที่ 1 กลับเห็นว่าเป็นการที่จอมพลพิบูลฯ ปฏิบัติต่อนายพลเรือทั้งสองนั้นเป็นการถูกต้องตามวิธีสร้างชาติ

(ค) เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2486 จอมพลพิบูลฯ ได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาไปยังคณะผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์โดยมีหลักการมอบอำนาจเพิ่มเติมแก่ผู้บัญชาการทหาร สูงสุดยิ่งขึ้นกว่าที่เคยมีอำนาจสิทธิขาด ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับ 18 พฤศจิกายน 2484 ที่ให้อำนาจสิทธิขาดแก่จอมพลพิบูลฯ ผู้เดียวในการสั่งทหาร สามเหล่าทัพทั้งที่โจทก์ได้ทราบเรียนต่อศาลในข้อ 7 แล้วนั้น ร่างพระราชกฤษฎีกาที่จอมพลพิบูลฯ เสนอขึ้นมา ใหม่นี้ให้อำนาจผู้บัญชาการสูงสุดมีอำนาจที่จะสั่งการเกี่ยวกับปกครองของประเทศทุกกระทรวงทบวงกรม ซึ่ง เท่ากับมีอำนาจเหนือฝ่ายบริหารและเหนือองค์พระมหากษัตริย์ พระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ ประธานคณะผู้สำเร็จ ราชการฯ และโจทก์ได้ปรึกษากันเห็นชอบพร้อมกันว่าในฐานะที่เราทั้งสองเป็นผู้แทนพระองค์ผู้ซึ่งมีหน้าที่ต้องปกป้อง อดานันพระมหากษัตริย์ไว้ ฉะนั้น จึงไม่อาจลงนามในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระราชกฤษฎีกา ที่จอมพลพิบูลฯ เสนอขึ้นมาใหม่นี้ ซึ่งเป็นการกักพระราชาอำนาจพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญ และถ้าเราทั้งสอง ลงนามในพระราชกฤษฎีกานั้นแล้ว ก็เท่ากับมอบบ้านเมืองให้แก่จอมพลพิบูลฯ ให้อำนาจเด็ดขาดแบบลัทธินาซีของ อิตเลออร์ ดังนั้น เราจึงได้ส่งร่างพระราชกฤษฎีกานั้นกลับคืนไปยังรัฐบาล พร้อมกับถึงคณะผู้สำเร็จราชการฯ

ก็ให้ห้ามให้ใครแจ่งเหตุผลไปยังรัฐบาลถึงการที่คณะผู้สำเร็จราชการฯ จำต้องยับยั้ง (VETO) นอกจากนี้
โจทก์เห็นว่า พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส รองนายกรัฐมนตรี เป็นบุคคลหนึ่งที่ตกลงกับโจทก์ไว้ว่าจะรักษา
สถาบันพระมหากษัตริย์มิให้อาจยอมพลีพินาศ ละเมิดได้ โจทก์จึงได้มีจดหมายฉบับหนึ่งถึง พล.ต.อ.อดุล อดุล-
เดชจรัส แจ่งเรื่องยับยั้งร่างพระราชกฤษฎีกานั้น ดังปรากฏในคำให้การของ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส
ต่อคณะกรรมการอำนวยการสงคราม เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 24๘๘ มีความตอนหนึ่งว่าดังนี้

"ในวันที่เดียวกับที่คณะผู้สำเร็จ ไล่ VETO (ยับยั้ง) พระราชกฤษฎีกานั้น นายปรีดี พนมยงค์
ได้มีจดหมายถึงข้าฯ แจ่งว่าพระราชกฤษฎีกานอนอำนาจให้บัญชาการทหารสูงสุดนั้น คณะผู้สำเร็จราชการ
ไล่ VETO (ยับยั้ง) พร้อมทั้งได้ให้เหตุผลในการที่ VETO (ยับยั้ง) นั้นด้วย แล้วข้าฯ ก็ได้ไปพบกับนายปรีดี
พนมยงค์ เพื่อแจ่งว่า ในเรื่องนั้นข้าฯ ก็ได้คัดค้านท่านเองเดียวกัน พร้อมกับให้นำสำเนารายงานการประชุม
คณะรัฐมนตรีให้นายปรีดี ดูด้วย"

ความอีกตอนหนึ่งมีว่า

"ข้าฯ ได้คัดค้านในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพราะในกฤษฎีกานี้มีหลักการใหญ่อยู่ข้อหนึ่ง ผู้บัญชา
การทหารสูงสุดมีอำนาจที่จะสั่งการเกี่ยวกับการปกครองของประเทศทุกกระทรวงทบวงกรมได้หมด การที่มี
กฤษฎีกานี้ย่อมให้ความเข้มแข็งเหมือนหนึ่งว่าผู้บัญชาการทหารสูงสุดมีอำนาจเด็ดขาดในทางบริหาร ในทาง
ราชการแทนคณะรัฐมนตรี เพราะคณะรัฐมนตรีที่ตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจบริหารตามกฎหมาย เมื่อมีผู้บัญชาการ
ทหารสูงสุดมีอำนาจเช่นเดียวกันนี้ ก็เท่ากับว่ามีคณะรัฐมนตรีก็ไม่มีประโยชน์อะไรในทางกานสภายุแทนราษฎร
ก็เป็นท่านเองเดียวกันอีก เพราะเหตุว่าจะเลือกตั้งให้ใครเป็นนายกรัฐมนตรี หรือให้ใครเป็นคณะรัฐบาล แม้
ผู้บัญชาการทหารสูงสุดจะไม่ไ้รวมอยู่ในคณะรัฐบาล ก็มีอำนาจที่จะปฏิบัติงานตามกฤษฎีกานี้ได้.....ผู้ที่เห็น
เจ้าก็เจ้าการว่าเห็นกรรมที่จะไล่ถอดพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจผู้บัญชาการทหารสูงสุดโดยบริหารราชการทั่ว ๆ
ไปนั้น มีหลวงวิจิตรวาทการ พระราชกฤษฎีกานี้ได้เสนอคณะรัฐมนตรีซึ่งมีชื่อความโง่และโง่โดยรายงานการ
ประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว ขอให้เรียกมาประกอบด้วย ครั้นเมื่อเลิกประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว จอมพล ป. ได้
เรียก พล.ท.พิริศา ไปพบเป็นส่วนตัว และบอกว่าท่านในกรณีที่ลี้ภัยหลบหนีในความเห็นของข้าฯ อย่างรุนแรง
และแสดงความไม่พอใจออกพอใจในส่วนตัวข้าฯ อย่างมากด้วย ในข้อนี้ถ้าจะทราบโดยละเอียดแล้วขอให้เรียก
พล.ท.พิริศา มาสอบถามต่อไป แล้วในที่สุดคณะรัฐมนตรีส่วนมากก็ลงมติให้ในกฤษฎีกานี้เสนอผู้สำเร็จ
ราชการแผ่นดินต่อไป แต่คณะผู้สำเร็จราชการโดยยอมเห็นชื่อในพระราชกฤษฎีกา ไล่ VETO (ยับยั้ง) ลงมา
มีเหตุผลหาเองเดียวกับที่ข้าฯ ได้คัดค้านในคณะรัฐมนตรี คำ VETO (ยับยั้ง) ของคณะผู้สำเร็จในเรื่องนี้
จะเรียกได้จากรวมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี"

(ง) ในการที่คณะผู้สำเร็จราชการโดยปฏิบัติเพื่อพิทักษ์ชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ วิถีทางรัฐ-
ธรรมนูญ ประชาธิปไตยทั้งกลางใน (ค) ข้างบนนั้น คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้รับผลจากจอมพล
พิบูลฯ คือ จอมพลพิบูลฯ อาจตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดออกคำสั่ง 3 ฉบับ ดังต่อไปนี้

คำสั่งฉบับหนึ่ง มีความว่า

"ให้พลตรีพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาเป็นประจำ บก. สูงสุด

30 มีนาคม 24๘6

ให้สั่งพลตรีพระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ ผบ.ก.พิเศษ ร.พัน 1 เข้าประจำ บก.สูงสุด และเป็น

ปรึกษา บก.สูงสุด"

คำสั่งอีกฉบับหนึ่ง มีความว่า

"ให้นายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้บัญชาทางกฎหมายประจำ บก.ทหารสูงสุด

30 มี.ค. ๒6

เวลานี้คือกองทัพของชาติกำลังทำสงครามอยู่ด้วยการเสียสละทุกอย่าง คนไทยทุกคนต้องเสียสละ
เพื่อช่วยราชการทหารให้สามารถดำเนินการยุทธต่อไปได้โดยราบรื่นอย่างที่สุด ทั้งนี้ไม่ว่าบุคคลใด ๆ และ
กฎอัยการศึกษามาตรา 6 ก็ไม่ควรกล่าวไว้เช่นกัน

และในเวลาอัน บ.บ.สูงสุดยังจากผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายอยู่ พิจารณาสมควรให้ประกาศนียบัตร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์การเมือง ซึ่งนับเป็นเกียรติความรุดหนุนยกย่องเกียรติตำแหน่งนี้ได้ จึงให้มรรจุนายปรีดี
พนมยงค์ เข้าประจำ บก.สูงสุด และทำหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายประจำ บก.สูงสุด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป"

คำสั่งอีกฉบับหนึ่ง ความว่า ให้พระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ กับโจทก์ไปรายงานตัวที่จอมพลพิบูลฯ

จำเลยที่ 1 ในคดีนี้ทราบคำสั่ง 3 ฉบับดังกล่าวนี้ เพราะพลตรี อนันต์ ทิพย์สงคราม โคนามา
ลงพิมพ์ไว้ จำเลยที่ 1 จึงทราบคำว่า จอมพลพิบูลฯ เจกนาใหญ่แทนองค์พระมหากษัตริย์อยู่โดยบังคับบัญชาของ
จอมพลพิบูลฯ โดยตรง แม้ว่าท่านอาจตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษ ร.พัน 1 ของพระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ แต่ท่าน
ก็ทราบทั่วว่าตำแหน่งพิเศษนั้นไม่ใช่ตำแหน่งประจำการ พระมหากษัตริย์บางองค์ เช่น พระราชวชิรก็องค์
ก็ทรงดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษของทหารหลายกรม มกุฎราชกุมารวิศิษฐ์ก็เป็นผู้บังคับการพิเศษของทหาร
หลายกรม แต่ทว่าวิศิษฐ์นั้นจอมเผด็จการก็ไม่บังอาจที่จะสั่งให้มกุฎราชกุมารวิศิษฐ์ประจำกองบัญชาการของตน
ส่วนกรณีโจทก์นี้ ตำแหน่งผู้ประจำการพิเศษของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ก็เป็นตำแหน่งพิเศษมิใช่
เป็นตำแหน่งประจำ คือ ใจมิได้ใจแต่ประจำเมื่อถึงตำแหน่งจึงปฏิบัติหน้าที่ในสมัยต่อมา เจ้าศักดิ์เวียงกษ
หลายองค์ก็ดำรงตำแหน่งเช่นเดียวกับตำแหน่งพิเศษ อาทิ เจ้าฟ้าชายฟิลิปต์ พระสวามี
แห่งสมเด็จพระบรมราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2 ก็ทรงดำรงตำแหน่งพิเศษดังกล่าวนี้เองบางมหาวิทยาลัยฯ

พลตำรวจเอก อดุล อดุลเดชจรัส ได้คัดค้านคำสั่งนี้ของจอมพลพิบูลฯ จอมพลพิบูลฯ จึงมีคำสั่ง
ใหม่ว่า โจทก์ไม่ต้องไปรายงานตัวที่จอมพลพิบูลฯ หากมีเรื่องกฎหมายก็จะส่งไปขอความเห็นโจทก์

(จ) คำให้การของ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส ต่อคณะกรรมการอำนวยการสงคราม ฉบับที่
โจทก์อ้างแล้วนั้น มีความตอนหนึ่งว่า

"ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วในตอนต้น จอมพล ป. รู้สึกไม่พอใจและเกิดความไม่พอใจในทางคณะผู้สำเร็จราชการมาก จึงได้ออกคำสั่งในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดให้พระองค์เจ้าอาทิตย์ยา ประธานผู้สำเร็จราชการและนายปรีทีย์ พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการฯ ไปประจำกองบัญชาการทหารสูงสุด นี่ก็ยิ่งเป็นข้อแสดงว่า ไม่มีความเคารพศรัทธาอะไรต่อพระมหากษัตริย์ เพราะพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญย่อมเป็นที่เคารพสักการะของปวงชนทั่วไป คณะผู้สำเร็จราชการฯ ก็ควรจะโค่นเทือกไว้ในตัวเองเกี่ยวกับ ความประวัติศาสตร์หรือขนบธรรมเนียมของไทยก็ดี หรือของต่างประเทศก็ดี ยังไม่เคยปรากฏว่าที่ละสลบลึกเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์หรือผู้แทนพระมหากษัตริย์ตั้งแต่ที่จอมพล ป. โค่นระหัดเขาแต่เลย"

โจทก์ขอทราบเรียบศาลว่า กรณีที่จำเลยที่ 1 ใ้ข้อความโจทก์ว่าใช้กลอุบายโก่งแถมจอมพลพิบูลฯ นั้น โจทก์ยังอยู่ในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จำเลยที่ 1 กับพวกที่ทั้งตนเป็นอาจารย์ประวัติศาสตร์ที่ปลูกปั้นสายสัมพันธ์ของสถาบันตัวเองเกี่ยวกับที่จำเลยที่ 1 ใ้ข้อความโจทก์ ซึ่งโจทก์จะไต่พ้องในทางอาญา และทางแพ่งต่อไปนั้น โจทก์สมคบกันนำแฉ่งเรื่องบิดเบือนความจริงทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติคุณ และจำเลยที่ 1 กับพวกใช้วิธีการจูงใจให้สายสัมพันธ์ของพวกตนและผู้อ่านเห็นดีเห็นชอบกับการปฏิวัติของจอมพลพิบูลฯ ที่ผิดต่อประโยชน์ของชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย โดยจำเลยที่ 1 กับพวกได้ส่งเสริมวิธีสร้างชาติของจอมพลพิบูลฯ ที่ขัดต่อประโยชน์แท้จริงของชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย โจทก์จึงขอความกรุณาศาลโปรดดำเนินถึงเรื่องนี้เพื่อประกอบดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณาคำขอหายฟ้องของโจทก์น้อย่างบริบูรณ์ด้วย

ข้อ 11. โดยเหตุที่จำเลยที่ 1 กับพวกบางคนที่เป็นอาจารย์ประวัติศาสตร์ได้สมคบกันโฆษณาจูงใจให้สายสัมพันธ์ของพวกตนหลงเชื่อหนังสือและคำโฆษณาของพวกตนว่า การที่จอมพลพิบูลฯ คิดสร้างเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองหลวงใหม่ของประเทศไทยนั้น เป็นการที่จำเลยกับพวกเรียกว่า "สร้างชาติ" ดังนั้นจำเลยที่ 1 กับพวกจึงได้โฆษณาใส่ร้ายโจทก์ไว้ในที่ต่าง ๆ ว่า เป็นผู้ทำลายแผนการสร้างนครเพชรบูรณ์ของจอมพลพิบูลฯ ซึ่งโจทก์จะได้คำเบิกคดีแก่พวกจำเลยอีกทางหนึ่งแล้ว

โดยเฉพาะจำเลยที่ 1 ในคดีได้เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยตั้งแต่โจทก์อ้างหลักฐานไว้ในข้อก่อน ๆ แล้ว ใ้ข้อความโจทก์ว่าเป็นผู้พยายามหาวิธีและกลอุบายที่จะทำให้จอมพลพิบูลฯ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้จงได้ เพื่อสอคล้องกับข้อเขียนของจำเลยที่ 1 ดังกล่าวนั้น จำเลยที่ 1 จึงได้เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 211 มีความดังต่อไปนี้

"เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2487 รัฐบาลของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติโอนสิทธิ์พระราชอำนาจและเปลี่ยนราชการบริหารนครบาลเพชรบูรณ์ พุทธศักราช 2487 ต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา ในขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนหนึ่งซึ่งเป็นพรรคพวกของนายปรีทีย์ พนมยงค์ ในฐานะที่เป็นเสรีไทย เช่น นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์, นายเตียง ศิริขันธ์, นายถวิล อุดล และนายจำลอง ดาวเรือง

เป็นต้น ได้โอกาสที่จะทำให้รัฐบาลของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม แพ้การออกเสียงลงคะแนน ซึ่งจะเป็นการบังคับให้นายกรัฐมนตรีต้องลาออก และก็ได้ขอลาความมุ่งหมาย ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ให้มีการโหวตแล้วจะรับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่ มีผู้เห็นว่าไม่ควรรับหลักการ 48 เสียง และควรรับหลักการ 36 เสียง"

ในการที่จำเลยสอดแทรกประโยคที่ว่า "ในขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนหนึ่งซึ่งเป็นพรรคพวกของนายปรีทีย์ พนมยงค์ ในฐานะที่เป็นเสรีไทย เช่น นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์, นายเตียง ศิริขันธ์, นายถวิล อุดล และนายจำลอง ดาวเรือง เป็นต้น ได้โอกาสที่จะทำให้รัฐบาลของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม แพ้การออกเสียงลงคะแนน ซึ่งจะเป็นการบังคับให้นายกรัฐมนตรีต้องลาออก และก็ได้ขอลาความมุ่งหมาย"

ความดังกล่าวนั้น แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ 1 เจกนาที่จะให้สายสัมพันธ์และผู้อ่านหนังสือของตนหลงเข้าใจผิดว่าโจทก์เป็นศัตรูที่สำคัญที่ขัดลอบอุบายทำให้จอมพลพิบูลฯ ต้องออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้จงได้ ความที่จำเลยที่ 1 ได้ตั้งพระตะเพียนมีพระมาทโจทก์ โดยนำแฉ่งเรื่องบิดเบือนความจริง ซึ่งทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติคุณอันเป็นความผิดของจำเลยที่อีกกระหนึ่ง ทั้งนี้โจทก์ขอทราบเรียบศาลดังต่อไปนี้

(1) จำเลยที่ 1 เป็นศาสตราจารย์และราชบัณฑิตยสาขประวัติศาสตร์เขียนหนังสือ "ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ" จำเลยที่ 1 จึงรู้อยู่แล้วว่าการลงมติลับซึ่งจำเลยเรียกว่า "โหวตลับ" ในสภาผู้แทนราษฎรนั้น สมาชิกสภาฯ ไ้แสดงมติโดยความบริสุทธิ์ใจของตน โจทก์และบุคคลที่จำเลยอ้างขื่อนั้นไม่อาจใช้กลอุบายใด ๆ ให้สมาชิกสภาฯ ลงมติที่ผิดจากความบริสุทธิ์ใจของสมาชิกเหล่านี้ได้ ทั้งนี้เป็นการรู้เบื้องต้นที่แม้กระประชาบาลจำนวนมากก็ทราบ แต่จำเลยที่ 1 ก็เขียนจูงใจให้สายสัมพันธ์ของตนและผู้อ่านหนังสือจำเลยหลงเข้าใจผิดว่าโจทก์ใช้กลอุบายและฉวยโอกาสทำให้จอมพลพิบูลฯ ต้องลาออก

(2) จำเลยที่ 1 เขียนไว้ในหน้า 210 มีความตอนหนึ่งว่า "ผู้เขียนจำได้ว่าเป็นการกระทำหนึ่งในคณะกรรมการเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยไปยั้งจังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อไปเห็นสภาพจังหวัดก็หมกความกระตือรือร้นที่จะทำงาน เพราะได้ไปเห็นสภาพราษฎรที่ถูกเกณฑ์ไปสร้างเมืองหลวงใหม่ที่ก้าวร้าสลใจ เพราะราษฎรที่ถูกเกณฑ์ไปเจ็บล้มตายเป็นอันมาก ส่วนใหญ่เป็นโรคไข้จับสั่นหรือมาเลเรีย ก็จะเห็นอย่างคร่าว ๆ จากสถิติต่อไปนี้

"ราษฎรที่ถูกเกณฑ์ไปทำงานจากจังหวัดต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2487

มีจำนวน	127,281 คน
ป่วย	14,316 คน
ตาย	4,040 คน"

แม้ว่าสถิตินี้เป็นของเจ้าหน้าที่ภายใต้จอมพลพิบูลฯ ไ้บอกแก่จำเลยที่ 1 ซึ่งต่ำกว่าตัวเลขจริง

มากก็กลาม แดงที่จำเลยที่ 1 เห็นขณะนั้นว่ามีผู้พบ 14,316 คน แดงป่วยขณะใดก็กำลังรอคอยรักษาอยู่ ซึ่งคือหากตายก็จะถึงจำนวน 18,356 คนเป็นอย่างน้อย ส่วนผู้ที่เหลือจากค่ายที่เมืองหนองหมื่นหมื่นหมื่นเพราะขาดอาหารและอื่น ๆ อีกไม่ต่ำกว่า 1 แสนคนที่กำลังรอรักษาอยู่เช่นกัน แดงจำเลยที่ 1 กับพวกก็เห็นว่า การนี้เป็น "การสร้างชาติ" ของจอมพลพิบูลฯ จนถึงขนาดที่จำเลยไปยอมมิคว่ำแห่ราษฎรซึ่งอยู่ใกล้ติดกับราษฎรยิ่งกว่าจำเลยกับพวกนั้นจะไม่มีความสามารถที่จะทราบถึงความเดือดร้อนแสนสาหัสของราษฎรแล้ว ผู้แห่ราษฎรส่วนมากนั้นจะเกิดจิตสำนึกจากการที่เขาประสบเห็นเอง แล้วจึงแสดงสติปัญญาด้วยความบริสุทธิ์ใจของเขาเองไป โดยใจหัดหรือบุคคลที่จำเลยที่ 1 อ้างชื่อนี้ไม่จำเป็นต้องใดกลอุบายให้ ขาดสติเช่นนี้

(3) เมื่อจอมพลพิบูลฯ แห่งศึกษา ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2467 แล้ว ต่อมาอีก 2 วัน คือ วันที่ 22 เดือนนั้น จอมพลพิบูลฯ ก็ไปเห็นศึกษารีกครั้งหนึ่ง คือ สภาฯ ลงมติลับปฏิเสธร่างพระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดสร้างพุทธบริษัทใหม่บริเวณรอบพระพุทธรูปฯ ซึ่งในสมัยนั้นมีใจจับสั้นทุกกรม

(4) ความทุกข์ยากแสนสาหัสของราษฎรที่ถูกเกณฑ์ไปทำงานดังกล่าวแล้วนั้น มีใจเฉพาะราษฎรที่ถูกเกณฑ์ ผู้กักขังของราษฎรที่ถูกเกณฑ์ ผู้แห่ราษฎร และรัฐมนตรีส่วนมากซึ่งเป็นผู้รักชาติในคณะรัฐบาลจอมพลพิบูลฯ เองเท่านั้น ซึ่งไปเห็นพ้องกันกับวิธีสร้างชาติแบบเก่าของจอมพลพิบูลฯ แม้พระมหาเถระขณะนั้นหลายองค์ก็แสดงความวิตกกังวลต่อภัยอันตรายที่จะมาถึงชาติและปวงประชาชน และศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ กังกับ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (จวน อุฏฐายี) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระราชาคณะชั้นผู้ใหญ่ไปขอพบโจทก์ที่ท่าเยี่ยมโจทก์ ประารถึงความวิตกกังวลของฝ่ายสงฆ์ที่ต่อวงศา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ อันเนื่องจากการที่ราษฎรถูกเกณฑ์ไปลงทำงานในโรงงานในป่าในเหมือง หลวงใน พระมหาเถระองค์ที่เยี่ยมโจทก์ว่าในวงราชการไม่มีใครคัดค้านบ้างหรือ โจทก์ตอบว่าเจ้าเท้าที่ช่วยพวกไม่แท้ต้องกัวยกับวิธีสร้างชาติแบบของจอมพลพิบูลฯ แต่เกรงกลัวว่าเราจะไม่กล้าหักทวนและทำให้ตามคำสั่ง แต่มีอีกพวกหนึ่งที่สวดพลอเพื่อหาความชอบใจตัว ก็เสนอที่จะย้ายองค์การของตนที่ไม่จำเป็นต้องย้ายนั้นไปอยู่ที่เพชรบูรณ์ พระมหาเถระองค์ที่เยี่ยมโจทก์จึงถามว่าคณะผู้สำเร็จราชการฯ จะย้ายไปอยู่เพชรบูรณ์หรือไม่ โจทก์ตอบว่า จอมพลพิบูลฯ ได้วางแผนที่จะตั้งป่าสร้างโรงเรือนทั่วหัวท้าวให้คณะผู้สำเร็จราชการฯ ย้ายไปอยู่เพชรบูรณ์ พระมหาเถระจึงถามโจทก์ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะย้ายไปเพชรบูรณ์ ก็เท่ากับเอาหนังสือไปตายที่เพชรบูรณ์ คุรบาว่าจารย์ที่จัดการย้ายมหาวิทยาลัยนั้นก็เป็นผู้มีความรู้สูง เหลือใครพวกเขาจึง "เห็นแก่อัจฉริยะเป็นกบฏ เห็นเลือดที่ไหลในหม้อหัวเป็นเครื่องประทุษร้าย" หากจึงถามโจทก์ว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ฯ จะย้ายไปเพชรบูรณ์อย่างมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์หรือไม่ โจทก์ตอบว่าโจทก์ไม่เห็นแก่อัจฉริยะเป็นกบฏ กังกับโจทก์จึงได้แจ้งแก่รัฐบาลแล้วว่าไม่จำเป็นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ฯ จะต้องย้ายไปเพชรบูรณ์ เพราะเหตุความมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในทางประเทศทั่วโลกตั้งอยู่ที่เมืองหลวง เช่น มหาวิทยาลัยอังกอร์และเคมบริดจ์ ก็มีที่ตั้งอยู่ที่กรุงลอนดอน พระมหาเถระองค์ที่เยี่ยมโจทก์จึงถามโจทก์ว่าพระมหากษัตริย์องค์ใดจะประทับที่เมืองหลวงใน โจทก์ตอบว่าก็เป็นเรื่องของอนาคต พระมหาเถระองค์ที่เยี่ยมโจทก์ว่า

"อาณาจักรปากไว้วัด"

(5) ประกาศความตามคำให้การของ พล.ต.อ.ออด อุดมเดชจรัส รองนายกรัฐมนตรีที่ให้การแก่คณะกรรมการอาชญากรรมสงเคราะห์ มีความตอนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องว่า เมื่อรัฐบาลจอมพลพิบูลฯ แห่งศึกษาผู้แห่ราษฎรเรื่องนครเพชรบูรณ์และพุทธบริษัท 2 ฉบับติด ๆ กันแล้ว จอมพลพิบูลฯ มีความเห็นที่จะยุบสภาผู้แห่ราษฎร พล.ต.อ.ออดฯ จึงไปหมายกรีก ดับนาม ขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศมาปรึกษาโจทก์ว่า เมื่อรัฐบาลเห็นศึกษา ในเรื่องสำคัญเช่นนี้แล้วจะควรยุบสภาหรือรัฐบาลลาออก โจทก์จึงให้ความเห็นไปโดยสุจริตใจว่า พระยาพลพลพยุหเสนา หัวเท้าคณะราษฎรโคปฏิวัติเป็นบรรพตฐานตามวิถีทางประชาธิปไตยแล้ว คือ เมื่อ พ.ศ. 2477 รัฐบาลพลฯ ได้เสนอสัญญาจำกัด (โค้วก้า) ย่างพาราที่โคลงนามไว้กับนานาประเทศนั้นต่อสภาผู้แห่ราษฎรเพื่อขออภัยนั้น แต่สภาฯ มีมติไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของรัฐบาล รัฐบาลพลฯ ก็มีได้ใช้วิธียุบสภาผู้แห่ราษฎร หากรัฐบาลได้ทราบความบังคมลาออกจากตำแหน่ง ณะใด จึงควรที่จะรักษาบรรพตฐานตามวิถีทางรัฐธรรมนูญไว้ อันเป็นบรรพตฐานแก่ชาติกับรัฐบาลประชาธิปไตยทั่วโลก ดังนั้นเมื่อจอมพลพิบูลฯ เสนอในคณะรัฐมนตรีที่จะยุบสภาผู้แห่ราษฎร พล.ต.อ.ออด อุดมเดชจรัส รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีส่วนมากที่รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ จึงแสดงความเห็นไปในทางที่ไม่ปฏิบัติตามบรรพตฐานที่พระยาพลฯ หัวเท้าคณะราษฎรโค้วก้าไว้และตามบรรพตฐานของรัฐบาลประชาธิปไตยทั่วโลกจอมพลพิบูลฯ ซึ่งเป็นฝ่ายข้างน้อยในรัฐบาลของตนเอง จึงยื่นหนังสือขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมายังคณะผู้สำเร็จราชการฯ

ความปรากฏจากคำให้การของพระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ อดีตประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่ไปไว้แก่คณะกรรมการอาชญากรรมสงเคราะห์ มีความอีกตอนหนึ่งว่า ก่อนที่พระยามา จะปฏิบัติให้ลาออกนั้น จอมพลพิบูลฯ ต้องการทราบว่าจะทรงแต่งตั้งผู้ใดเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ในที่สุดพระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ และโจทก์เห็นพ้องกันว่าความบรรพตฐานที่มีอยู่เมื่อครั้งพระยาพลฯ กิติ และบรรพตฐานของรัฐบาลประชาธิปไตยทั่วโลกนั้นเมื่อรัฐบาลเห็นศึกษา ในร่างกฎหมายสำคัญ รัฐบาลนั้นก็ควรลาออกตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ และโดยเฉพาะการเห็นคดีเรื่องนครเพชรบูรณ์และพุทธบริษัทนั้น รัฐบาลพิบูลฯ ได้เห็นสติปัญญาของราษฎรส่วนมากโคลงมกด้วยความบริสุทธิ์ใจ คณะผู้สำเร็จราชการฯ ไม่มีทางอื่นนอกจากอนุมัติให้จอมพลพิบูลฯ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้

โจทก์ขอประหาทราบเรียนเกล้าว่าโจทก์และพระองค์เจ้าอาทิตย์ฯ มิได้ใดกลอุบายอย่างใดที่พาให้จอมพลพิบูลฯ ต้องออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หากโจทก์ปฏิบัติตามบรรพตฐานแห่งรัฐบาลประชาธิปไตยและตามวิถีทางรัฐธรรมนูญและเพื่อปกป้องชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้รักชาติไทยทั้งที่เป็นเหตุผู้สัดและพระมหาเถระทรงวิตกกังวลมากนั้น แดงจำเลยที่ 1 กับพวกไม่พอใจในวิถีทางโจทก์และคณะผู้สำเร็จราชการฯ โคปฏิวัติไป หากจำเลยที่ 1 กับพวกที่ถือคติ "พิบูลฯตลงกลาง" และต้องการให้จอมพลพิบูลฯ

ครองอำนาจแผ่นดินไทยต่อไปเพื่อสร้างชาติตามความหมายของเจ้าเลขที่ 1 กับพวก ดังได้เจ้าเลขที่ 1 จึง
นำแต่งเรื่องและนิพนธ์นิพนธ์ความจริงเพื่อจงใจสาบสูญของพวกกษัตริย์และขุนนางทั้งเจ้าเลขหนึ่งเชื่อว่าโจทก์
เป็นกบฏเลวทรามที่ชักลอบยาที่จะทำให้จอมพลพิบูลฯ ออกจากตำแหน่งให้จงได้

(6) ความปรารถนาจากเอกสารท้ายฟ้องที่โจทก์อ้างถึงแล้วอีกชั้นหลังสรุปของคณะกรรมการ
อาชญากรรมสงครามที่ได้สอบสวนพยานปากอื่น ๆ เสร็จแล้วรวมทั้งได้สอบสวนจอมพลพิบูลฯ ด้วย ตามเอกสาร
ท้ายฟ้องหมายเลข 6 นั้น

เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2489 คณะกรรมการอาชญากรรมสงคราม (โดยนายถนอม วรรณประภา)
โจทก์ชั้นสองจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ที่ 1 พลตรีประยูร ภมรมนตรี ที่ 2 จำเลยต่อศาลฎีกา เฉพาะ
ประเด็นที่โจทก์กล่าวถึงนั้น ปรากฏในฟ้องข้อ 3. ง. ซึ่งมีความตรงกันที่ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส พระ
องค์เจ้าอาทิตย์ฯ และนายควง อภัยวงศ์ โจทก์ให้การไว้ สรุปเป็นใจความที่โจทก์ในคดีอาชญากรรมสงครามได้
นำมากกล่าวไว้ในฟ้องข้อ 3. ง. ว่าดังนี้

“ง. เมื่อเดือนกรกฎาคม 2487 จำเลยที่ 1 ได้ลาออกจากนายกรัฐมนตรีและสภายุทธ
ราชกรโกลนมาเลือกนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว จำเลยที่ 1 ได้กล่าวแก่พระเจ้าวรวงศ์
เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ว่า สภานิติบัญญัติ
กำลังนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ฝ่ายทหารรับรองไม่ได้ว่าจะไม่ยุ่ง กองทัพอากาศและกองทัพบก
ที่ 1 คงจะเคลื่อนลงมาเป็นแน่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือและจงใจมิให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
อาทิตย์ทิพอาภาทรงลงพระนามประกาศแต่งตั้งนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี และจำเลยยังได้พูด
ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อจงใจให้เห็นชอบกับจำเลยเช่นเดียวกัน ขณะนั้นจำเลยยังงดการกำกับ
บัญชาการทหารสูงสุดอยู่ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาทรงหลงเชื่อ และมีความกลัว
จะยุ่งอย่างจำเลยมา จึงได้ลาออกจากประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จำเลยทั้งสองกับพวกได้
พยายามชักจูงนางเอกสภายุทธราชกรโกลนให้จะกักกันเช็ดขวาง เพื่อมิให้นายควง อภัยวงศ์ ได้เป็นนายก
รัฐมนตรี ซึ่งเป็นคนไม่ชอบด้วยกฎหมายและวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ กระนั้นระหว่างเวลาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม
จนถึงเดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2487 เมื่อนายควง อภัยวงศ์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีถูกต้อง
แล้ว จำเลยที่ 1 ก็ยังใช้อำนาจในตำแหน่งบัญชาการทหารสูงสุดกีดกันข่มขู่บังคับ จำเลยที่ 1 ซึ่งแต่งตั้ง
นายทหารโดยมิได้รับความเห็นชอบเป็นทางการ จำเลยที่ 1 พยายามที่จะให้นายทหารชั้นผู้ใหญ่ไม่รับรอง
รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ จำเลยที่ 1 ใจให้อื่นดูคนสามและและสั่งให้ยึดสถานีวิทยุกระจายเสียงที่จังหวัด
ลพบุรี และเรียกประชุมนายทหารชั้นผู้ใหญ่เพื่อยกราชทัณฑ์เอาการร้ายในจังหวัดพระนคร เหล่านี้ จนเป็น
เหตุให้นายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรีต้องไปขอรองและปรับความเข้าใจกับจำเลยที่ 1 ที่จังหวัดลพบุรี
ถึง 2 ครั้ง”

ฟ้องของคณะกรรมการอาชญากรรมสงครามได้กล่าวไว้เพียงข้อสรุปถึงการคุกคามของจอมพล
พิบูลฯ ต่อรัฐบาลควง อภัยวงศ์ แต่รายละเอียดแห่งการคุกคามของจอมพลพิบูลฯ นั้นร้ายแรงมาก แม้
นายควงฯ สามารถพุดทลกลใจจอมพลพิบูลฯ คลายความตึงเครียดได้ชั่วคราว แต่ไม่สามารถที่จะทำให้แนว
การที่จะโค่นล้มรัฐบาลควงฯ เลิกสิ้นไปได้ คณะกรรมการอาชญากรรมสงครามจึงจะกล่าวสืบทางคำให้การของ
พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส และพยานปากอื่น ๆ แต่ศาลฎีกาได้ตัดสินในพระ ऐกษัตริย์ว่าพระราชมัญญัติ
อาชญากรรมสงครามเป็นโมฆะ จึงมิได้มีการสืบพยานไปเป็นหลักฐานต่อโจทก์จึงให้ละเอียดพิจารณาว่าพระราชมัญญัติ
และถูกคุกคามอย่างไร โจทก์จึงได้อ้างคำให้การของ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส ใจความแห่งการขู่ของ
จอมพลพิบูลฯ นั้นคือ มิใช่ขู่ทางวาจา หากโคลงมือเตรียมทำรัฐประหารแล้ว โดยวางแผนจับคณะรัฐมนตรีใหม่
ทั้งหมดรวมทั้งพระยาพหลพลพยุหเสนาและจะทำลายชีวิตนายควง อภัยวงศ์ แต่ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส
ในฐานะอธิบดีตำรวจได้ให้ความคุ้มครองและเจรจากับนายทหารลูกมือของจอมพลพิบูลฯ ให้ยับยั้งการทำรัฐ-
ประหาร และแจ้งว่าฝ่ายตำรวจจะต่อต้านการทำผิดกฎหมายทุกชนิดรวมทั้งจะจับผู้ก่อกวนรัฐประหารได้ นอก
จากนั้นฝ่ายทหารเรือก็ได้ช่วยปกป้องรัฐบาลควง อภัยวงศ์ นั้น แล้วต่อมารัฐบาลควงฯ โดยความเห็นชอบของ
พลเรือโท สินธุ์ กมลนาวิน แม่ทัพเรือ และ พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรัส อธิบดีกรมตำรวจ จึงได้เสนอโจทก์
ในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ให้ลงนามในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้ายู่อัยหัวอาเนมหินทล บรมเล็ก
ตำแหน่งบัญชาการทหารสูงสุด ที่เป็นตำแหน่งซึ่งพระมหากษัตริย์ ซึ่งทรงเป็นจอมทัพ พร้อมกับแต่งตั้ง
ตั้งพลเอก ทรง พหลโยธิน (พระยาพหลพลพยุหเสนา) เป็นแม่ทัพใหญ่ และพลโท ชึก มั่นถือปล สิบเอกโอรสภิรมย์
เป็นรองแม่ทัพใหญ่ ทั้งนี้ ก็เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่ปรากฏอยู่ในกฎอัยการศึก และแบบแผนของประเทศ
ประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น ในยามศึกสงครามก็มิใช่ขยับส่งบดก็มิใช่พระมหากษัตริย์องค์
เกี่ยวเท่านั้นที่ทรงเป็นจอมทัพ คือ ทรงเป็นบัญชาการทหารสูงสุด กฎอัยการศึกก็ไม่ได้กล่าวไว้ชัดว่าในยาม
สงครามผู้ที่มีอำนาจทางทหารรองจากจอมทัพก็คือ “แม่ทัพใหญ่”

(7) ความที่โจทก์ได้กราบเรียนศาลมาแล้วทั้งแห่งแห่งข้อ 10 นี้ แสดงให้เห็นถึงเจตจำนงจำเลย
ที่ 1 โท้บแต่งเรื่องและนิพนธ์นิพนธ์ความจริงเพื่อใส่ร้ายโจทก์ในการที่โจทก์ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยความซื่อสัตย์สุจริต
แต่จำเลยที่ 1 กับพวกกลับเอาการที่จอมพลพิบูลฯ ได้ปฏิบัติไม่ถูกต้องได้เขาสันนิษฐานว่าเป็นการถูกต้อง ประจวบ
จำเลยที่ 1 กลับกล่าวให้เป็นคำและกลั่นแกล้งให้เป็นชาว โจทก์จึงขอความกรุณาศาลโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ของจำเลยที่ 1 ดังกล่าวมาแล้วแต่ประกอบคดีนี้จะส่งศาลตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์

ข้อ 12 ก่อนที่จำเลยที่ 1 เขียนหนังสือประมาทโจทก์ตามที่โจทก์กล่าวไว้ในฟ้องข้อ 9 นั้น จำเลย
ที่ 1 ได้เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 208 - 209 เป็นการเปิดเรื่องมีข้อความดังต่อไปนี้

“ในการปรับความเข้าใจกับเจ้าชชาตินิยม จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ซึ่งให้กองทัพอากาศ
ทางทิศต่อกับกองทัพอากาศนิคมในฉะพยุคนาน กองทัพอากาศและสหภาพความสำเร็จในเรื่องนี้ กองทัพอากาศ
นิคมยอมมาว่าบันทึกที่จะพบคณะแทนกองทัพไทยที่ตำบลเชียงล้อในพระนครสนธิรัฐไทยเดิม และฉะพยุคนาน

ในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2487 (ค.ศ. 1944) คณะผู้แทนของไทยซึ่งประกอบด้วยพันเอก อาร
 ๒ นางข้าง พิไล แสง พิษะสุต และร้อยโท สมาน วีระไพลยะ ได้ไปพบคณะนายทหารอังกฤษที่ค่าย
 เชียงฉอ คณะผู้แทนนายทหารจีนยังมี พลตรี นววิเือง ผู้บัญชาการกองพลที่ 93 เป็นหัวหน้า ได้จัดการสนทนา
 แยกกับคณะนายทหารไทยไว้อย่างรวบรัด โดยมอบให้นายบุญศรี รัตนชัย ซึ่งเคยเป็นนักเรียนโรงเรียน
 ฝรั่งศึกษาและพูดไทยได้เป็นล่าม ครั้นถึงวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2487 คณะนายทหารไทยได้ไปพบกับ
 คณะนายทหารจีน เป็นครั้งที่สองที่เมืองเชียงฉอ โดยที่พลตรี หลวงนาญสงคราม แม่ทัพกองทัพบก และทำ
 ทหารที่แทนผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นหัวหน้า และพันเอก เบลร เจมะโยฮัน ทำหน้าที่เสนาธิการ แต่ความ
 ตกลงใจ ๆ กับจีนเขาตีเสมอจะมีผลก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายพันธมิตร จอมพลเจียงไคเช็ค มีบท
 ยานาห์สำคัญในเรื่องนี้ กองบัญชาการทหารสูงสุดของจีนได้แจ้งให้ไทยเตรียมส่งคณะผู้แทนรัฐบาลและกองทั
 ไทยไปพบจอมพลผู้ที่เมืองจุงกิง โดยรัฐบาลจีนจะส่งเครื่องบินมารับที่เมืองเจียงรุ่ง ซึ่งอยู่ทางเหนือของ
 ค่ายฉอ เชียงฉอ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้กำหนดตัวผู้แทนรัฐบาลและกองทัไทยไว้ดังนี้ คือ

1. พลตำรวจเอก อุดล อุดลเศรษฐี หัวหน้า
2. พลโท ประยูร ภมรมนตรี ผู้แทนฝ่ายการเมือง
3. พลตรี หลวงนาญสงคราม ผู้แทนฝ่ายทหาร
4. พันเอก เบลร เจมะโยฮัน ผู้แทนฝ่ายทหาร

ในระหว่างนั้น จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ก็ได้เร่งดำเนินการสร้างนครหลวงใหม่ที่จังหวัด
 เพชรบูรณ์ ซึ่งทางราชการได้แถลงการว่าเป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศสวยงามและอากาศดี สมควรเป็น "สวีต
 เวิลด์แห่งแรกของไทย" กองบัญชาการกองทัพบกฯ เสนอความเห็นและโรงเรียนนายร้อยทหารบก โดยย้ายไปที่
 จังหวัดใหม่ ทรัพย์สินของชาติก็ถูกขนย้ายไปเก็บรักษาไว้ในถ้ำตามภูเขาลึกด้วย แต่ที่จริงแล้ว จังหวัดเพช
 บูรณ์เป็นเมืองอยู่ในภาคกระหะ มีภูเขาล้อมรอบ และแม้ว่าป่าสักโผล่มากลาง ไม่น่าสวยงามเหมือนภาค
 สวิส เพราะผู้เขียนได้ไปเห็นประเทศสวิสและจังหวัดเพชรบูรณ์ในระหว่างก่อสร้างเป็นนครหลวงใหม่ด้วยตา
 ของตนเอง

คณะผู้แทนไทยชุดที่มี พลตำรวจเอก อุดล อุดลเศรษฐี ไม่ได้เดินทางไปเมืองจุงกิง เนื่อง
 จาก จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาผู้แทน
 ราษฎรลงมติไม่รับรองร่างพระราชบัญญัติฉบับที่พระราชกำหนดระเบียบบริหารราชการนครบาลเพชรบูรณ์
 และร่างพระราชบัญญัติฉบับที่พระราชกำหนดสร้างพระพุทธรูปวิมลผด จังหวัดสระบุรี เมื่อปลายเดือนกรกฎาคม
 พ.ศ. 2487 และพันตรี ทรง อภิวัฒน์ จึงได้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อมาอีกไม่มีแผนการที่จะส่งคณะผู้แทน
 ไปยังเมืองจุงกิง"

ขอเขียนร่างบันทึกของจำเลยสนทนากับข้อเขียนของจำเลยที่โจทก์อ้างไว้ในคำฟ้องข้อ 9 ซึ่ง
 จำเลยโต้แย้งกันว่า

"ในคำให้การเรื่อง นายปรีดี พนมยงค์ ผู้ว่าราชการการแห่งประเทศไทยต่าง ๆ
 ที่จะโค่นรัฐบาลของจอมพล แปลก พิบูลสงคราม" และจรรยาภรณ์ด้วยควมว่า "เป็นอันว่าจอมพล แปลก
 พิบูลสงคราม คงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป แต่คงแต่งตั้งผู้บัญชาการของนายปรีดี พนมยงค์ ที่จะให้แทน
 ต้องพิจารณาตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้โค" และข้อความที่สนทนากับผู้สมคบและผู้สมรู้กับจำเลยหมิ่นประมาท
 โจทก์ไว้ในหนังสือและในการโฆษณาว่าเพราะโจทก์กับเสรีไทยทำให้จอมพลพิบูลฯ ต้องออกจากตำแหน่งนาย
 กรัฐมนตรี ชาติไทยจึงต้องชำระค่าเสียหายในแก๊งคอมมิวนิสต์และประชาชนไทยต้องได้รับความเดือดร้อน ทวคสมคบ
 และผู้สมรู้กับจำเลยที่ 1 คงกล่าวนี้ไว้เพื่ออภัยจำเลยซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าสวญจาวรและราชบัณฑิตยประวัติศาสตร
 เขียนใส่ความโจทก์ถึงโจทก์กล่าวในฟ้องข้อ 9 เพื่อผู้สมคบกับผู้สมรู้กับจำเลยซึ่งโจทก์จะฟ้องเป็นอีกคดี
 หนึ่งนั้นที่โจทก์ใช้เป็นข้ออ้างในการใส่ความโจทก์มีน้ำหนักต่อผู้หลงเชื่อมากเกิน

เพื่อความสะดวกแก่การพิจารณาของศาล โจทก์จึงขอประทานจำแนกความผิดของจำเลยตามฟ้อง
 ข้อ 11 นี้ ออกเป็น 4 อนุกระทงดังต่อไปนี้

(1) อนุกระทงที่ 1

จำเลยมีเจตนาจงใจให้สาบสูญของจำเลยและบิดาของจำเลยหลงเข้าใจผิดว่าโจทก์
 โจทก์วิชีและอุบายต่าง ๆ ทำให้จอมพลพิบูลฯ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงเป็นเหตุทำให้จอมพลพิบูลฯ
 ไม่อาจดำเนินการร่วมกับเจียงไคเช็ค ประมุขจีนและผู้บัญชาการทหารสูงสุดจึงไปเจรจากับจอมพลพิบูลฯ จะ
 ไร้วรรณด้วยเงินรายปีขึ้นเพื่อช่วยชาติไทยให้พ้นจากฐานะเป็นเขตปกครอง

การที่จำเลยที่ 1 โกงบังแแต่งเรื่องและบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้นทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง
 และเกียรติยศ ถึงที่โจทก์จะโคกรวม เวียนศาลต่อไป

(ก) การที่นายทหารของคู่สงครามคิดลอบไปในบางส่วนของแนวรบนั้น เป็นเรื่องที่ทำกันอยู่ทุก ๆ

ส่วนของแนวรบของทุก ๆ สงคราม แต่การที่จำเลยที่ 1 บังแแต่งเรื่องและบิดเบือนความจริงว่าจอมพลเจียง-
 ไคเช็คตกลงเห็นดีเห็นชอบที่จะให้จอมพลพิบูลฯ ร่วมกับฝ่ายจีนทำการรบอยู่นั้น จำเลยที่ 1 เขียนขึ้นดำเนิน
 ต่อความจริงทั้งในทางข้อเท็จจริงและในวิธีเขียนเชยคุณภูมิระหว่างสัมพันธมิตร

(ข) จำเลยที่ 1 ทรานอยู่แล้วเช่นเดียวกับคนไทยหลายคนและนักประวัติศาสตร์ทั่วไปก็รู้กันอยู่

ว่าสัมพันธมิตรได้แบ่งเขตคุณภูมิต่าง ๆ ในกวางตุ้งกัน โดยเฉพาะคุณภูมิเอเซียภาคเหนือซึ่งรวมทั้งประเทศ
 ไทยด้วยนั้น อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตรภาคเอเชียอาคเนย์ ซึ่งออร์ดเมอท์
 แมทเทเป็นบัญชาการสูงสุด ส่วนคุณภูมิจีนนั้นคือกองบัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตรแห่งคุณภูมิจีน
 ซึ่งมีเจียงไคเช็คเป็นจอมทัพ (GENERALISSIMO) อันเป็นตำแหน่งบัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตรของ
 เขตคุณภูมินั้น ดังนั้น จำเลยที่ 1 ทรานคืออยู่แล้วเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ จำเลยแรกแล้วว่าตามระเบียบการ
 ทำสงครามร่วมกันของสัมพันธมิตรนั้น จอมพลพิบูลฯ ก็จะต้องติดต่อกับออร์ดเมอท์แมทเทตามสายงานราชการทหาร

เหตุที่จอมพลพิบูลฯ จึงลี้ภัยกับเวียงไค้ เหตุนี้จึงไม่ใช่อำนาจที่เกี่ยวกับยุทธภูมิประเทศไทยและเอเชีย
ภาคเนย เพราะการจอมพลพิบูลฯ มีความจริงใจที่จะร่วมมือกับสัมพันธมิตรบนดิน หากมีความสามารถที่จะ
ลี้ภัยกับอัครราชทูตแห่งสหประชาชาติไทยคง

(ค) นายทหารไทยหลายคนได้ออกมายืนยันว่า "เกียรติ วิริยะ กล้าหาญ" นั้นมีความ
กล้าหาญจริงประเสริฐกว่าสงครามของชาติไทยอื่น จึงสามารถที่จะเป็นพยานยืนยันความจริงกับไทยและ
ทรานส์โยมา จอมพลพิบูลฯ ไปส่งกองทหารไทยไปเชียงคิงในกิ่งเขตพุกาม และมิถุนายน พ.ศ. 2485
นั้น เพื่อโจมตีกองทหารจีนมางทวยที่อยู่บริเวณนั้น ครั้นแล้วกองทหารไทยก็กล่าวไต่ถามกับนายโอบิไว
ค้เพื่อป้องกันกองทหารจีนขอเข้ามาโจมตีแนวหลังของกองทัพญี่ปุ่น ที่โค้เคลื่อนเข้าไปในภาคกลางของพม่าอัน
เป็นผลให้กองทัพญี่ปุ่นได้ทำการรวมยึดต่อไป ดังนั้น จึงเป็นการทำให้ประมุขรัฐและรัฐบาลจึงมีความเห็น
เลื่องจอมพลพิบูลฯ คงปรากฏในเอกสารหลักฐานหลายอย่างของรัฐบาลจีนในสมัยนั้น และเอกสารหลักฐาน
ของศาลอาชญากรรมสันนิบาตชาติไทยและของอนุกรรมการสืบประจักษ์ว่าความผิดอาชญากรรมสงครามใน
เอเชียอาคเนย์

(ง) ถ้าจำเล็ดลือในทิวเขาสลับซับซ้อนของเขตนพทางของจอมพลพิบูลฯ กองทหารไทยไป
เชียงคิงที่รวมกันเป็นหนึ่งกับที่โค้ โจ้กล้วว้างเวศการลี้ภัยที่ถึงใจที่อาจไวแล้วในท้องถื่น 9 อนุประ
4 คือประมาณที่ 1324/2486 ของจอมพลพิบูลฯ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2486 ถึง
พระยามหาเวราชะวี ประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งข้อความตอนหนึ่งว่า

"กองทัพของเวราชะวีกำลังทำการรบอยู่ตลอดเวลาคอยความพ่ายแพ้
ทั้งนี้ แสงถึงความจริงว่าขณะนั้นกองทหารไทยที่เชียงคิงกำลังรบของทหารจีนอยู่อย่างหนัก
เพื่อป้องกันทัพโจ้วไว้ใหญ่เข้ามาโจมตีแนวหลังของกองทัพญี่ปุ่นในพม่า ถ้าหากจอมพลพิบูลฯ ร่วมมือกับ
ญี่ปุ่นแล้วก็จะทำให้เราเสียที และกองทัพก็จะสามารถโจมตีแนวหลังของญี่ปุ่นในพม่าที่จะทำให้กองทัพ
ถูกกระหนาบทั้งทางแนวหน้าและแนวหลังที่กองทัพนพและอินเดียนกำลังโจมตีญี่ปุ่นอย่างหนักและถูกกระหนาบแนวหลัง
โดยกองทัพจีนจะเข้าโจมตีและยึดพม่าคืน"

(จ) ความประสงค์ที่จอมพลพิบูลฯ ส่งกองทัพไทยไปเชียงคิงในกิ่งเขตพุกาม และมิถุนายน
พ.ศ. 2485 นั้น หนังสือของรัฐบาลอเมริกันชื่อ "FOREIGN RELATIONS OF THE UNITED STATES"
แปลว่า "ความสัมพันธ์ต่างประเศของสหรัฐอเมริกา" ก.ค. 1942 — เล่ม 1 หน้า 917 - 920
ซึ่งได้ลงพิมพ์รายงานของนายเชนแนล (CHANNAN) เลขาธิการสถานทูตอเมริกันถึงนายเจ้าทหารร่วม
ของสภาผู้แทนที่รายงานไปยังกระทรวงการต่างประเทศอเมริกันเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม ค.ศ. 1942
(พ.ศ. 2485) ว่าควมเห็นด้วยของไทยถึงขั้นที่โค้จากรากดงพม่า เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ. 1942
(พ.ศ. 2485) เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของอเมริกาเมื่อใดแล้วแต่จะดีด้วยประการของ

ฝ่ายที่เมืองท่า "ลาเรนโซ มาร์เควส (Laurenço Marques)" แห่งอาณานิคมโปรตุเกสในอาซีกา
ตะวันออกเฉียงใต้เสร็จแล้ว นายเชนแนลและอัครรัฐทูตอเมริกันก็ได้รับคำสั่งจากรัฐบาลอเมริกันให้เขียน
รายงานสถานการณ์ประเทศไทยตั้งแต่เริ่มปฏิบัติการ จนถึงจุดที่ปลดปล่อยจากดงพม่า นายเชนแนลและ
อัครรัฐทูตอเมริกันก็ได้เขียนจากเมืองท่าในกิ่งเขตพุกามทางภาคกลาง ๒๕ มิถุนายน ๑๙๔๕ และนายเชนแนล
เขียนรายงานถึงอัครรัฐทูตอเมริกันที่ได้รับทราบว่าจุดประสงค์ของกองโจ้วไว้ใหญ่ของรัฐบาลอเมริกัน มีความ
ตอนหนึ่งเกี่ยวกับการที่จอมพลพิบูลฯ ไปส่งกองทหารไทยไปเชียงคิงรัฐฉาน (SIAN STATES) ซึ่ง
ไทยรู้จักในนามว่า "เชียงคิง" (ในปัจจุบันมีหัวโถงรู้จักในนามว่า "บริเวณพม่าเหนือสุดของกัม") รายงาน
นั้นมีความตอนหนึ่งดังต่อไปนี้

"The Thai "conquest" of portions of the Shan States in May
and June, where there could not have been opposing forces of any conse-
quence, because Japan had already overcome British and Chinese resistance
in Burma, appears to have been a Japanese inspired move to provide a
quick Thai victory to bolster the morale of the Thai people and divert
their thoughts from increasing economic difficulties at home."

แปลเป็นไทยดังนี้

"การ "พิชิต" ของไทยซึ่งส่วนหนึ่งแห่งสหพันธรัฐฉานในเดือนเมษายนถึงมิถุนายน ๒๕
มิถุนายนเป็นการกล้าหาญที่กล้าเป็นต้น เพราะญี่ปุ่นได้เอาชนะการต่อต้านของบริติชกับจีนไปก่อนแล้ว แต่ถึง
การจึงจะอันเป็นเจตนาจริงของญี่ปุ่นที่จะให้ไทยมีชัยชนะเร็ว เพื่อส่งเสริมกำลังใจของประชาชนไทยและ
เบนความสนใจของประชาชนไทยจากความลำบากยากแค้นทางเศรษฐกิจภายในประเทศ"

ทั้งนี้ ก็แสดงว่าในขณะที่จอมพลพิบูลฯ ส่งกองทัพไทยไปเชียงคิงนั้น ราษฎรไทยรวมทั้ง
ครี่ของทหารไทยมีความลี้ภัยที่เชียงคิงทางพม่าอยู่ด้วย อันเนื่องจากการที่รัฐบาลไทยสนับสนุนโดย
ตกลงการค้าของเงินบาทซึ่งเมื่อก่อนสงครามมีการประมาณหนึ่งประเทศสหประชาชาติในที่สุดมีราคาเท่ากับหนึ่ง
และรัฐบาลไทยยอมตกลงให้ญี่ปุ่นนำเงินยนต์ที่เสียดมาเป็นจำนวนความแลกกับเงินบาทเพื่อใช้จ่ายในการ
ทหาร และเสียแก่ปรากฏอยู่ในข้อตกลงต่าง ๆ ที่จอมพลพิบูลฯ ทำไว้กับญี่ปุ่น ดังกรณีของราษฎรภายใน
ประเทศจึงสูงขึ้นอย่างมาก

จำเริญ 1 จึงทราบอยู่ดีแล้วว่า การที่จอมพลพิบูลฯ ส่งกองทัพไทยไปเชียงคิงนั้นมิใช่เพื่อ
กับรัฐบาลจีนญี่ปุ่น

(๑) เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1943 (พ.ศ. 2486) ก่อนที่พลเอกโทโจ นายกรัฐมนตรี
ญี่ปุ่นจะเดินทางมากรุงเทพฯ เพื่อสนทนากับจอมพลพิบูลฯ นั้น พลเอกโทโจได้แถลงกับนายโอบิไว้รัฐสภา
ญี่ปุ่นเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1943 (พ.ศ. 2486) ใจความว่า

"ประเทศผู้ปกครองถึงความปรารถนาอันดีมาของประชาชนไทย และโดยประสงค์ให้ความ
ก้าวหน้าของประเทศต่อไป ประเทศผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือแก่ประเทศนี้"

คำเนรมิตของพลเอกโคโลจน์กล่าวเน้นหมายถึงการขอให้ออมพลพิบูลฯ สถาปนาสิ่งที่เรียก
ว่า "มหาอาณาจักรไทย" ดังที่คนไทยรุ่นจ๋าเคยได้ย่ำเท้ากระจ่ายเสียงของรัฐบาลไทยตั้งแต่ก่อนวันผู้
บูรณาการออกมา จนถึงจอมพลพิบูลฯ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือนกรกฎาคม 2487 นั้น ที่โคจรกระจาย
เสียงบอย ๆ ครั้ง พร้อมทั้งกระจ่ายเพลงหัวใจประชาชนไทยส่วนที่เงาให้นิยมในสิ่งที่เรียกว่า "มหาอาณาจักร
ไทย" คนไทยหลายคนที่ปัจจุบันก็ยังจำได้ว่า เพลงนี้มีเนื้อร้องแสดงถึงเขตแดนที่มั่นคง เรือชาติไทยอยู่เหนือ
ประเทศไทยขึ้นไปแล้วก็ดาวดึงส์ชาติไทยไปถิ่นเกษมลาภยูว

"ไทยสยามอยู่ด้วยปักษีชาติ กอกลงไปไทยก็มีอยู่เหนืออื่นกัน"

พลเอกโคโลจน์เดินทางถึงกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม ค.ศ. 1943 (พ.ศ. 2486) ตอน
บ่าย รุ่งขึ้นวันที่ 4 ก็พบกับ พลเอกโคโลจน์จอมพลพิบูลฯ ถอดคำแถลงร่วมกันใจความว่า เพื่อส่งเสริม
ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองไทยและที่เจ้าใหม่หาเอเซียบูรพาเป็นผืนดิน จึงตกลงกันให้รัฐเสียงสูงและ
รัฐเมืองสวนแห่งสหพันธรัฐแคนาดาทั้งรัฐเปอร์ลิส รัฐโทรนรี รัฐกลันตัน และกรังกาบู ในสหพันธรัฐมาลายูใน
ผนวกรวมอยู่ไปประเทศไทย จอมพลพิบูลฯ ก็ได้รับรู้เหล่านี้ตามข้อตกลงและก็มีมีการลงใหญ่โดยทหาร
ในความสำเร็จที่โคโลจน์นำมหาอาณาจักรไทย แคมมหาอาณาจักรไทยดังกล่าวจึงรวมทั้งดินแดนของประเทศ
ไทยที่มีอยู่เดิมก่อนสงครามกับครองรวมอยู่ภายใน "วงสนโพลญแห่งมหาเอเซียบูรพา" ซึ่งผู้ปกครองเห็นว่า อัน
เนื่องจากการที่จอมพลพิบูลฯ โคโลจน์มีเป็นภาคีลักษณะเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2485 แล้วแต่ผู้ปกครองไม่เห็น
ควรโดยให้เหตุผลว่าไทยกับผู้ปกครองเป็นชาวเอเซียด้วยกัน จึงให้ทั้งระหว่างชาวเอเซียด้วยกัน ดังที่ ผู้ปกครอง
ให้ประเทศไทยอยู่ในวงสนโพลญแห่งมหาเอเซียบูรพาภายใต้การนำของผู้ปกครองดังกล่าว

จำเลยที่ 1 กับผู้สมรู้ยอมนทราบข้อความการปฏิบัติของจอมพลพิบูลฯ ดังกล่าวให้มีใช้ร่วมกับรัฐ
บาลจีนรบผู้

(๓) เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2488 ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม
2486 และก่อนที่จอมพลพิบูลฯ ถูกจับในวันที่ 16 เดือนกันยายน โจอทโคโลจน์กับเจ้านายมีมติของจอมพลพิบูลฯ
เข้าช่วยขยายมือของหาตัวเอง จึงหาวิธีไล่ลงวันที่ เป็นเจตนาหมายมือความ 10 หน้ากระดาษ โจอทจึงถ่าย
ภาพจากหมายจับใส่ซองกระดาษเป็นเอกสารถ่ายซองหมายเลขที่ 7

จอมพลพิบูลฯ โคโลจน์กล่าวไว้เกี่ยวกับเหตุที่หาผู้ปกครองกำหนดเป็นอาชญากรรมสงครามใน
กองทหารของเจ้านาย จอมพลพิบูลฯ เขียน (ตามบันทึกประวัติของจอมพลพิบูลฯ) ว่า

"ผมชุกมามากแล้ว ตามมติและระบอบการปกครองที่คอย คมโตเอเซียแล้วการปฏิบัติภารกิจ
ผู้ปกครองและส่งไปทางราชการสภา และให้เพื่อนฝูงงาน มีความประสงค์เพียงจะช่วยให้เพื่อนฝูงไม่

อาชญากรรมสงคราม รวมทั้งหน่วยทหารจีนชาติฐานของกองทัพเมืองก๊อตัน อาจารย์จึงได้กรุ่นแก่ขงในเรื่อง
นี้ด้วย เพราะถ้านิ่งไว้คงไม่รู้เหตุผลการปฏิบัติของเรา ก็จะทำให้เขาเข้าใจผิดออกไป ชื่อเสียงก็
จะเสีย ผมก็ใจแล้วว่า ที่เราทำมาแล้วนั้น หย่างเอือพระแค้นวกรกตยังหมย ขึ้นไม่ชนเอาไปหย่างแห่งอื่น

เกรงและถึงถืออย่างสูง

ป. พิบูลสงคราม"

โจทก์ขอประหารชีวิตตามเริ่มกล่าวพิจารณาประการสำคัญดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 ตามวันที่จำเลยที่ 1 อ้างว่าจอมพลพิบูลฯ ส่งคณะแทนกองทัพไทยไปพบนาย
ทหารจีนชายแก่เพียงสองเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ และ 2 เมษายน ค.ศ. 1944 (พ.ศ. 2487) นั้น เป็น
วันภายหลังจากที่วอชิงตันได้ยอมรับให้เอเซียบูรพาเป็นผืนดิน ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1943 (พ.ศ. 2486) แล้ว และภาย
หลังจากที่พิบูลฯ ได้พ่ายแพ้กับเอเซียตะวันออกที่โมเวียตที่กรุงเวียงจันทน์และภายหลังผู้
โคโลจน์แพ้กับพันธมิตรทางเรือ ทางอากาศ และทางบกในยุทธภูมิที่เกาะวีทอกกับผู้คุมสายแห่งกองทัพอังกฤษ
และอินเดียในยุทธภูมิที่เกาะวีทอกและพม่ากลางแล้ว วิชยอังกฤษ อเมริกา และจีน จึงโคจรกระจายเสียง
ตลอดมาที่โคจรกระจายเสียงบอยครั้งยิ่งขึ้นคุกคามที่จะเอาตัวจอมพลพิบูลฯ ไปชำระศาลอาชญากรรมสงคราม
ฉบับนี้ จะเป็นไปโดยเร็วไม่ช้ากว่าความประสงค์แท้จริงของจอมพลพิบูลฯ นั้น หาแต่ผู้ต้องการบรรลุผลตามที่หา
กล่าวไว้โดยเจตนาหมายนั้นว่า

"มีความประสงค์เพียงจะช่วยให้เพื่อนฝูงไม่เป่าอาชญากรรมสงคราม รวมทั้งหน่วยทหาร
สันชาติฐานของกองทัพเมืองก๊อตัน"

ประการที่ 2 เหตุผลที่จอมพลพิบูลฯ กล่าวไว้ในเจตนาหมายหลายประการข้างต้น จอมพลพิบูลฯ
มิได้กล่าวถึงความสำนึกที่หาโคโลจน์กับประมุขจีนเรียกว่ารัฐบาลจีนได้ตกลงตามคำขอของห่านจอมพลฯ ที่
ปลดปล่อยจากผู้ปกครองกับจีนรบผู้ปกครอง เพราะถ้าความเป็นจริงเป็นแต่ผู้ปกครองเป็นประมุขสำคัญที่สุดยิ่งกว่าการ
พรรคณาของความอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ห่านจอมพลฯ ผู้ที่ไม่ต้องถูกตำราวจับกุมไปขอหาว่าเป็นอาชญากรรมสงคราม
อาชญากรรมพิบูลฯ แจงให้โจทก์ทราบแต่คดี โจทก์ก็จะขอให้รัฐบาลเอเซียบูรพาไปถามยังรัฐบาลจีนในขณะ
มากว่าว่าตกลงกับจอมพลพิบูลฯ ที่จะร่วมรบผู้ปกครองไทย ถ้าเป็นความจริง รัฐบาลจีนก็ต้องถามห่านที่
จอมพลพิบูลฯ ถูกจับกุม หรือถามห่านชาติจีนไม่ว่าเด็กกว่า 3 เดือน ดังกล่าววันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2488
คือก่อนวันที่เกิดระบอบการอาชญากรรมสงครามโดยจอมพลพิบูลฯ กับผู้สมรู้ยอมน ๆ

ประการที่ 3 ในตอนท้ายเจตนาหมายกับ จอมพลพิบูลฯ ได้ย่ำเท้าถึงเอือพระแค้นวกรกตที่เป็นสิ่งศักดิ์
สิทธิ์ของชาวไทย จำเลยที่ 1 ในคดีนี้และคนไทยจำนวนอีกไม่น้อยยังคงจำได้ว่าวิหยของรัฐบาลไทยและ
หนังสือพิมพ์ในประเทศไทยโคจรกระจายข่าวและลงอาพรหลายถึงการที่หาจอมพลพิบูลฯ ได้สามารถร่วมรบกับ
ผู้ปกครองหน้าพระแค้นวกรกต (เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2484) ที่จะเอือศัญเจกต์และร่วมกับเอือศัญวีทกร

ถึงที่สุดโดยไม่แยกกันเสงกับกันสัมพันธมิตร ทั้งนี้ ตามอุบายของจอมพลพิบูลฯ ว่า "สันชาติญาณของคน
กองทัพไทย" นั้น ถ้าความจริงมีว่าจอมพลพิบูลฯ ได้ปลัดคนจากญี่ปุ่น โดยรวมเมื่อกับรัฐบาลจีนที่ญี่ปุ่นเห็น
จอมพลพิบูลฯ ก็คงอาจไวใจจนหมายที่เขียนถึงโจทก์ หรือในคำให้การชั้นสอบสวนเฉพาะคณะกรรมการอาชญากร
สงครามหรือในคำให้การศาลฎีกา

ประการที่ 4 คณะกรรมการอาชญากรสงครามซึ่งทำรวจับกุมจอมพล ป. พิบูลสงคราม ใน
วันที่ 16 ตุลาคม 2489 ส่งให้คณะกรรมการอาชญากรสงครามทำการสอบสวนตามพระราชบัญญัติอาชญากร
สงคราม 2489

คณะกรรมการอาชญากรสงครามได้ให้โอกาสแก่ท่านจอมพลพิบูลฯ ที่จะให้การแก้ข้อหาอย่างเสรี
โดยไม่มีการขู่แจ้งหรือร้ายร่างกายขู่ต่อหา ดังที่กล่าวจนสำคัญ ๆ สมัยจอมพลพิบูลฯ เป็นนายกรัฐมนตรีใน
ปฏิวัติอยู่ จอมพลพิบูลฯ ได้ให้การภาคเสธหลายประการ แต่ในคำภาคเสธของหาแต่ก็ หาไม่ได้อ้างว่าหา
ตกลงร่วมมือกับรัฐบาลจีนที่ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้คณะกรรมการอาชญากรสงครามปล่อยตัว
หาในชั้นสอบสวน

ประการที่ 5 คณะกรรมการอาชญากรสงคราม จึงไต่พ้องจอมพลพิบูลฯ กับผู้ต้องหาที่ร่วมกับ
จอมพลพิบูลฯ หลายส่วนต่อศาลฎีกาเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2489

โดยเฉพาะเกี่ยวกับประเด็นที่โจทก์กล่าวถึงถึงมี โจทก์ขออ้างคำพ้องของคณะกรรมการอาชญา
กรสงคราม (พระราชบัญญัติธรรมนูญ) ที่ไต่สอบสวนจอมพลพิบูลฯ แล้วจึงยื่นฟ้องต่อ ตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข
เลขที่ 5

คณะกรรมการอาชญากรสงครามได้อาศัยข้อเท็จจริงหลายประการที่ปรากฏในเอกสารทางราช
การสมัยจอมพลพิบูลฯ เป็นเกณฑ์รัฐมนตรี

โจทก์ในคดีนี้ (ปรีดี พนมยงค์) ที่ฟ้องขายรอง ผยามาหาท์ เป็นจำเลยคดี ขออ้างเอกสาร
บางประเภทที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

เอกสารประเภท 1

รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2484 (อันเป็นเวลา
10 วันก่อนวันที่ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย) และอีกฉบับหนึ่งเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2484 (อันเป็นเวลา 6 วัน
ก่อนวันที่ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย) ปรากฏว่าจอมพลพิบูลฯ ได้กล่าวในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีตั้งแต่ 10 ถึง 6
วันก่อนที่ญี่ปุ่นบุกประเทศไทยจริงใจรัฐมนตรีว่า ถ้าเกิดสงครามระหว่างอังกฤษกับญี่ปุ่น ถ้าประเทศไทยเข้ากับญี่ปุ่น
รวมอังกฤษ ประเทศไทยจะโค่นล้มและคืนจากอังกฤษ

เอกสารประเภท 2

ระหว่างวันที่ 25 ธันวาคม ถึง 31 ธันวาคม 2485 จอมพลพิบูลฯ ได้โฆษณาทาง
วิทยุกระจายเสียงและทางหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีส่วนสำคัญของจอมพลพิบูลฯ รักชานจอมพลเจียงไคเช็คประมุข

รัฐบาลจีน ในปรองดองกับญี่ปุ่นและร่วมมือกับญี่ปุ่นระบบสันติเอมิกร

โจทก์ในคดีนี้ (ปรีดี พนมยงค์) ขอความกรุณาศาลพิจารณาคำความปรากฏชัดแจ้งว่าจอมพล
พิบูลฯ ได้ชักชวนเจียงไคเช็คให้ร่วมมือกับญี่ปุ่นระบบสันติเอมิกร อีกฝั่งจอมพลพิบูลฯ ได้เขียนกับสมเด็จพระ
มรทจกรมทนายฉันทน์ที่เขียนถึงโจทก์ถึงกล่าวใน (6) ข้างต้นนี้ จึงเป็นไปไม่ได้สำหรับคนไทยที่มีต่อพระ
แก้วมรทจกรมหนึ่งเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาติไทยและได้พยายามถวายพระแก้วมรทจกรมว่าจะไม่สละคืนกับญี่ปุ่นจนถึงที่สุดนั้น
แล้วก็จะกลับสละคืนปลัดคนจากญี่ปุ่นและเปลี่ยนการชักชวนเจียงไคเช็คให้ร่วมมือกับญี่ปุ่นระบบสันติเอมิกรนั้น มา
เป็นขอร่วมมือเจียงไคเช็คกับญี่ปุ่น

เอกสารประเภท 3

คำกล่าวของจอมพลพิบูลฯ หลายครั้งทางวิทยุกระจายเสียงและกรมโฆษณาการในเขต
แก่งหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์โฆษณาใน จอมพลพิบูลฯ ได้ชักชวนทหาร ตำรวจ ประชาชนไทยให้ร่วมมือ
กับญี่ปุ่นระบบสันติเอมิกรโดยอ้างเหตุผลว่าญี่ปุ่นเป็นมิตรที่หวังดี และจะชนะสงครามแน่นอน

ในระหว่างวันที่ 2 กรกฎาคมถึง 21 กรกฎาคม 2486 จอมพลพิบูลฯ ได้กล่าวแก่ "สาวกดี
ไทย" ได้โฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงถึงบทความชื่อ "ใครจะชนะสงครามคราวนี้" ท้ายจอมพลพิบูลฯ ได้ใจ
ใหญ่ฟังและขลุ่ยบทความหลงเชื่อว่าญี่ปุ่นจะชนะสงครามแน่นอน โดยหาแสดงข้อพิสูจน์ว่า อังกฤษ อเมริกา
รัสเซีย มีพลเมืองรวมกันไม่เกิน 250 ล้านคนเศษ ส่วนฝ่ายอักษะ เยอรมัน ญี่ปุ่น อิตาลี รวมกันมีพลเมือง
260 ล้านคนเศษ ทั้งนี้ ตามสถิติของหาจอมพลพิบูลฯ

อันนี้ ในระหว่างวันที่ 16 กรกฎาคมถึง 31 ธันวาคม 2486 จอมพลพิบูลฯ ได้กล่าวแก่
"สาวกดีไทย" ได้โฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงและทางหนังสือพิมพ์ถึงบทความชื่อ "วิจารณ์สงครามคราวนี้"
ใจความว่า สัมพันธมิตรที่เกาะมิชิได้ตกลงเตรียมการมากว่า 2 ปี ถ้าสัมพันธมิตรจะตีปารีสคืนได้ก็ต้อง
ใช้เวลาเตรียมการอีกสี่ปี และถ้าจะตีไปถึงเบอร์ลินก็จะต้องใช้กำลังอีกที่แสนเท่าของภารกิจมิชิ จอมพล
พิบูลฯ จึงสรุปว่า "มองไม่เห็นทางจะทำได้เลย"

จอมพลพิบูลฯ กล่าวไว้แต่ต้นไม่นานเท่าใด แล้วหาแต่จะส่งผู้แทนรัฐบาลและกองทัพไทยไป
ขอร่วมกับรัฐบาลจีนเพื่อร่วมมือกับญี่ปุ่นตามที่ขายรอง ผยามาหาท์ จำเลย เขียนไว้ในหนังสือของหา

ประการที่ 6

เมื่อคณะกรรมการอาชญากรสงคราม (พระราชบัญญัติธรรมนูญ) ไต่พ้องจอมพล
พิบูลฯ ต่อศาลฎีกาเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2488 แล้ว ศาลฎีกาได้ใช้เวลา 1 เดือนเศษแก่จอมพลพิบูลฯ
ในการที่แก้คำให้การ

จอมพลพิบูลฯ จึงยื่นคำให้การต่อศาลฎีกาเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2488 ระหว่างที่หา
จอมพลก็มีเวลาพอที่จะยื่นคำร้องขอศาลเพื่อขอปรึกษากับเจียงไคเช็คประมุขรัฐบาลจีนให้รับส่งหลักฐานที่หา
จอมพลพิบูลฯ ได้ตกลงกับรัฐบาลจีนร่วมรบกับญี่ปุ่นและขออุปถัมภ์วิทยุโทรคมนาคมกับเจียงไคเช็คซึ่งหาได้สะดวก

บึงกว่าในระหว่างสงคราม เพราะในหนังสือของพลตรี อนันต์ ทัพยสงคราม โคน้ำสิ่งใที่เรียกว่าบันทึกของท่าน
จอมพลผู้เฒ่ามาลงพิมพ์ไว้ซึ่งมีความตอนหนึ่งอ้างว่าท่านจอมพลพิบูลฯ เคยพูดกับโทรทัหกับเจียงไคเช็คใน
ระหว่างสงคราม ถ้าความเป็นจริงเช่นนั้นก็แสดงว่าแม้ในระหว่างสงครามการพูดวิทยุโทรทัหทำโดยยากที่สุด
และคงใช้ความระมัดระวังใหม่ปลอดภัยที่สุด เพื่อมิให้ผู้บันทึกฟังโก้นั้น ท่านจอมพลพิบูลฯ ก็ยังสามารถพูดวิทยุ
โทรทัหกับเจียงไคเช็คได้ เหตุใดในยามปกติจึงท่านจอมพลฯ จำเป็นต้องขอหลักฐานยืนยันจากเจียงไคเช็ค
เพื่อให้ท่านหลุดพ้นข้อหาฐานอาชญากรรมสงครามนั้น ท่านจึงไม่ไว้ใจอีกกล่าว

ประการที่ 7 คำให้การของจอมพลพิบูลฯ ต่อศาลฎีกานั้นมีข้อความบิดยวบรวม 12 ข้อ ดังปรากฏ

ในเอกสารหายฟ้องหมายเลข 8

โดยเฉพาะเกี่ยวกับประเด็นที่โจทก์ฟ้องนายรอง ศยามานนท์ จำเลยดังกล่าวนั้น จอมพลพิบูลฯ
มิได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญทั้งที่นายรอง ศยามานนท์ จำเลยได้พรรณนาไว้ในหนังสือของท่านจอมพลพิบูลฯ
ได้ตกลงกับเจียงไคเช็คในการร่วมรบกัน และจอมพลพิบูลฯ มิได้ปฏิเสธความจริงที่ท่านโจทก์ในคณะ ร.ม.ค.
และโฆษณาทรงวิทยุกระจายเสียงและทางหนังสือพิมพ์ถึงที่คณะกรรมการอาชญากรรมสงคราม (พระยาอรตรณ-
มณฑล) ได้อ้างเอกสารหลักฐานไว้ใน/ลงถึงดังกล่าว และจอมพลพิบูลฯ มิได้ปฏิเสธความจริงที่ท่านโจทก์โฆษณ
สาส์นชักชวนเจียงไคเช็คให้รวมมือกับญี่ปุ่นรบสัมพันธมิตร

ส่วนการต่อสู้ว่าพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม 2486 เป็นโมฆะนั้น จอมพลพิบูลฯ ก็ได้กล่าว
ไว้ในคำให้การข้อ 10 มีความว่า "ข้อ 10 พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม 2486 ที่โจทก์ฟ้องนับตั้งแต่วันที่
มีผลย้อนหลัง แต่ศาลจะตีความให้กฎหมายมีผลย้อนหลังไปชักแย้งก่อนหน้าปฏิวัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยไม่ได้ และนับพระราชบัญญัตินี้จะตกเป็นโมฆะตามมาตรา 61 แห่งรัฐธรรมนูญ การกระทำที่โจทก์ฟ้อง
กล่าวหาจำเลยในคดีนี้เป็นการใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญโดยชอบ จึงเป็นความผิดตาม
พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามตามฟ้องของโจทก์ไม่ได้"

ทั้งนี้ ย่อมเห็นได้ว่าจอมพลพิบูลฯ ยังยอมรับว่า "ศาลจะตีความให้กฎหมายที่ (พระราชบัญญัติ
อาชญากรรมสงคราม) มีผลย้อนหลังไปชักแย้งก่อนหน้าปฏิวัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไม่ได้" จอมพล
พิบูลฯ ต่อสู้โดยอ้างเหตุที่ท่านไม่มีความผิด เพราะท่านใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ
โดยชอบ

ประการที่ 8 เมื่อจอมพลพิบูลฯ มิได้ถือเอาประเด็นข้อกฎหมายเป็นข้อต่อสู้ว่าพระราชบัญญัติ

อาชญากรรมสงครามเป็นโมฆะ ศาลฎีกาจึงเริ่มพิจารณาโดยให้คณะกรรมการอาชญากรรมสงคราม (พระยาอรตรณ-
กรมณฑล) พัทโท หลวงเจริญนิติศาสตร์ นายกรมล วรณประภา) ที่จอมพลพิบูลฯ เป็นจำเลยหลายคนคดี
อาชญากรรมสงครามนั้นนำพยานเอกสารและพยานบุคคลมาสืบในปัญหาข้อเท็จจริงในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์
ถึงปลายเดือนมีนาคม 2489

ต่อมาเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2489 นายทวง อภัยวงศ์ ได้กราบบังคมทูลฯ ลาออกจากตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี รัฐบาลไทยจึงวางลงคนมีตำแหน่งทวง อภัยวงศ์ และรัฐมนตรีที่ลาออกแล้วเป็นผู้รักษาการรัฐ-
บาล ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรกำลังเลือกหาบุคคลที่เหมาะสมเพื่อที่จะนำความกราบบังคมทูลฯ ให้ตั้งเป็น
นายกรัฐมนตรีคนต่อไปนั้น ครั้นถึงวันที่ 23 มีนาคมมีใต้อีกเป็นเวลา 1 วัน ก่อนที่โจทก์รับตำแหน่งเอก
รัฐมนตรีครั้งแรกนั้น ศาลฎีกาก็ได้ตัดสินโดยวินิจฉัยข้อกฎหมายว่าพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม 2486
เป็นโมฆะ จึงปล่อยผู้ต้องหาที่อาชญากรรมสงคราม เมื่อศาลฎีกาได้วินิจฉัยปัญหากฎหมายเช่นนั้น จึงมิได้วินิจฉัย
ข้อเท็จจริงดังปรากฏในเอกสารหายฟ้องหมายเลข 9

ทั้งนี้ ศาลฎีกาวินิจฉัยเฉพาะข้อกฎหมายเท่านั้น มิใช่พิจารณาคัดเลือกว่ากฎหมายอาชญากรรมสงคราม
เป็นโมฆะแล้ว ก็จะยอมรับข้อเท็จจริงว่าเจียงไคเช็คตกลงให้จอมพลพิบูลฯ ร่วมรบกับเขาในกรณีนั้น หาก
เจียงไคเช็คต้องการเอาจอมพลพิบูลฯ ขึ้นศาลอาชญากรรมสงครามสัมพันธมิตรทั้งที่โจทก์ได้กล่าวไว้ใน
ประการที่ 10 หรือไม่

ประการที่ 9 นายรอง ศยามานนท์ จำเลยได้อ้างถึงความความที่พลตรี อนันต์ ทัพยสงคราม

พิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ "จอมพล พ. พิบูลสงคราม" ซึ่งสิ่งนี้ผู้พิมพ์เรียกว่า "บันทึกข้อต่อสู้ที่ไม่มีโอกาสแสดง"
อ้างเตรียมไว้แสดงต่อศาลเมื่อถึงเวลาเปิดคดีฝ่ายจำเลย แต่ไม่มีโอกาสแสดงนั้นมีหลายตอนที่นายรอง
ศยามานนท์ จำเลยได้เอามาคัดแปลงเขียนขึ้นเป็นการยื่นชี้แจงว่าตนเองได้เตรียมไว้เป็นการยื่นต่อความ
จริง เพราะเหตุว่า

จอมพลพิบูลฯ มิได้อ้างขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในคำให้การที่ขึ้นต่อศาลฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงที่อ้าง
ว่ามีอยู่ในบันทึกของจอมพลพิบูลฯ นั้น ฉะนั้น ความวิสัยพิจารณาของศาลยุติธรรมก็ย่อมถือว่าไม่มีประเด็นที่
จำเลยจะนำสืบข้อเท็จจริงใด ส่วนการที่จอมพลพิบูลฯ เตรียมบันทึกของทนายไว้ "แถลง" ต่อศาลนั้นก็
เพียง "คำแถลง" ซึ่งท่านจะกล่าวโต้ความที่โจทก์ฟ้อง แต่ไม่มีว่าบันทึกที่ศาลยุติธรรมจะรับฟังว่าเป็นข้อต่อสู้
ของท่าน แต่ที่ท่านแถลงที่เป็นผลไม่ก็แก้ความ โจทก์ในคดีของท่านแก้ไขขึ้นท่านได้

ถ้าจอมพลพิบูลฯ โทษว่าความที่อ้างว่าเป็นบันทึกนั้นมาแสดงต่อศาล ศาลก็จะเห็นได้ว่าข้อ
ต่อสู้ข้อเท็จจริงหลายประการ และโดยเฉพาะหลายข้อแย้งเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงตามที่โจทก์ฟ้องคดี
อาชญากรรมสงครามได้วางในคำฟ้อง อาทิ ในหนังสือของพลตรี อนันต์ ทัพยสงคราม หน้า 325 โถงพิมพ์
บันทึกของจอมพลพิบูลฯ มีความตอนหนึ่งว่าดังนี้

"(7) 26 พ.ย. 3 ธ.ค. 84 ทุกใน ค.ร.ม.นั้น เป็นเหตุการณ์การแห่งการแห่งสงคราม
ผู้เป็นประธานของแถลงทางใต้ ทางเสีย ให้ที่ประชุมฟัง และถึงทางรับตามหลักการ สงคราม เพื่อ
เลือกทางเดินที่ สุกแก่ ค.ร.ม. จะเลือกทางใด"

ทั้งนี้ แสดงว่าจอมพลพิบูลฯ ก็ยอมรับว่าท่านได้พูดความร้ายงามการประทุมคณะรัฐมนตรีนั้น

วันที่ 26 พ.ย. จะตรงกับเฉพาะในรายงานการประมุขคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 พ.ย. 2484 แต่จอมพลพิบูลฯ เขียนในบันทึกว่า "26 พ.ย." ส่วนวันที่ 3 ธ.ค. 2484 นั้นตรงกับคำฟ้องของโจทก์ จอมพลพิบูลฯ แถลงหาเพียงแต่ความหาญแสดงทางโลกทางเสียในที่ประชุมถึง แต่อย่างไรก็ตาม หากโลกกล่าว เฉพาะทางได้จากการร่วมรบกับญี่ปุ่นนั้น - ซึ่งท้ายโลกกล่าวไว้ว่าล้าหลังก่อนญี่ปุ่นบุกวางประเทศไทยในวันที่ 8 ธันวาคม 2484 และหากโลกมีการปฏิบัติความหาญทางที่หาญโลกที่คณะรัฐมนตรี

ประการที่ 10 คำกล่าวอ้างของจำเลยว่าเป็นความจริงจากเอกสารทางราชการ รัฐบาลจีนขณะที่เจียงไคเช็คยังคงดำรงตำแหน่งประมุขรัฐจีนก่อนที่รัฐบาลจีนจะอพยพหนีภัยของประชาชนจีน ภายใต้การนำของประธานเหมาเจ๋อตง

ในระหว่าง พ.ศ. 2489 - 2490 โจทก์ในฐานะรัฐมนตรีอาวุโสได้รับคำเชิญจากรัฐบาลจีน (สมัยใหม่) รัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา และรัฐบาลฝรั่งเศส ให้ไปเยือนประเทศนั้น ๆ เพื่อพบปะและสนทนากับประมุขรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ โจทก์ได้ไปถึงกรุงปักกิ่งเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2489 เจียงไคเช็คประมุขรัฐจีนและ ดร.ที.วี.ซุง ประธานสภาบริหารจีน (เท่ากับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี) ได้ต้อนรับโจทก์กับคณะเป็นการสนทนาทั่วไปครั้งที่หนึ่งเมื่อวันที่ 4 เดือนนั้น วันที่ 5 เดือนนั้นเวลาบ่ายก่อนที่จะเสด็จอาหารค่ำที่ทำเนียบประมุขรัฐบาลจีน ประมุขรัฐบาลจีนได้เชิญโจทก์และหลวงสุภุมย์ประดิษฐ์ เสนาธิการ ก.พ. ซึ่งทำหน้าที่เสนาธิการชั่วคราวของโจทก์ ในฐานะรัฐมนตรีอาวุโสไปสนทนาโดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องราชการระหว่างประเทศทั้งสอง เมื่อได้สนทนาจนเป็นที่ตกลงว่ารัฐบาลจีนจะให้ผู้แทนจีนในสภาความมั่นคงแห่งประชาชาติลงคะแนนเสียงกับทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งจีนด้วย เจียงไคเช็ค และ ดร.ที.วี.ซุง แสดงความขงใจที่ศาลฎีกาไทยได้ปล่อยตัวจอมพลพิบูลฯ โดยอ้างเหตุว่าพระราชนัดดาของจอมพลพิบูลฯ เป็นผู้ประมุขของจีนแล้ว หากทั้งสองจึงกล่าวเป็นใจความว่าชาวจีนถือว่าจอมพลพิบูลฯ เป็นผู้ประมุขของชาติจีน เพราะได้รวมกันญี่ปุ่นทำสงครามกับประเทศจีนและได้รับรองรัฐบาลจีนจากญี่ปุ่น และรัฐบาลจึงไว้ที่ชาวจีนยอมรับชาติถือว่ารัฐบาลเหล่านี้ที่หยกของชาติจีน จอมพลพิบูลฯ ได้สมัครใจเองขอสมัครเป็นภาคีอักษะ (เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น) แต่รัฐบาลญี่ปุ่นไม่เต็มใจที่จะรับประเทศไทยเป็นภาคีอักษะโดยญี่ปุ่น เปลี่ยนใจประเทศไทยอยู่ในวงสหไทยสมัยแห่งมหาเอเซียบูรพา (CO-PROSPERITY SPHERE IN GREATER EAST ASIA) เจียงไคเช็คได้ปรารถนาที่จะหาใจจอมพลพิบูลฯ ไปหาที่ไต้หวันเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2484 จอมพลพิบูลฯ ได้ให้วิทยุกระจายเสียงเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน ซึ่งสาระของจอมพลพิบูลฯ ถึงเจียงไคเช็ค ชักชวนให้เจียงไคเช็คปรองดองกับญี่ปุ่นเพื่อร่วมมือกับญี่ปุ่นร่วมกับพันธมิตร เจียงไคเช็คถือว่าการกระทำของ จอมพลพิบูลฯ นั้น เป็นการเหยียดหยามเกียรติของเจียงไคเช็ค และของชาติจีนมาก เพราะเป็นการที่จอมพลพิบูลฯ ชักชวนให้กรมหัวก่อญี่ปุ่น ดังนั้น เจียงไคเช็คและ ดร.ที.วี.ซุง จึงขอให้โจทก์นำความไปแจ้งต่อ รัฐบาลไทยให้พิจารณาเพื่อปฏิบัติการณ์ตามความในภาคผนวก (ANNEX) ต่อท้ายสัญญาฉบับใหม่ที่ประเทศไทย

ทำไว้กับรัฐบาลอังกฤษเดิม จึงมีข้อความในภาคผนวก (ANNEX) ว่ารัฐบาลไทยตกลงที่จะจับกุมจอมพลพิบูลฯ ที่มีหลักฐานการร่วมมือกับญี่ปุ่นเพื่อส่งให้ศาลอาชญากรรมสัมพันธมิตรพิจารณาโทษฐานอาชญากรรมสงคราม

โจทก์จึงได้ถามหาทั้งสองนั้นเป็นใจความว่า มีความจริงอย่างไรที่มีผู้เผยแพร่ข่าวในกองทหารไทยบางหน่วยและในบางสถานที่แถวจอมพลพิบูลฯ มีหลักฐานว่าท่านประมุขแห่งรัฐบาลจีนได้ตกลงให้จอมพลพิบูลฯ ร่วมมือรบญี่ปุ่น ถ้าความจริงมีแต่กับแล้ว แม้รัฐบาลไทยจะส่งตัวจอมพลพิบูลฯ ให้สัมพันธมิตรไปชำระที่ศาลอาชญากรรมสัมพันธมิตร ณ กรุงโตเกียว ศาลนั้นก็จะต้องตัดสินปล่อยตัวจอมพลพิบูลฯ เจียงไคเช็ค จึงปฏิเสธโดยอ้างเหตุว่าเป็นไปไม่ได้ เพราะเหตุที่เจียงไคเช็คได้ปรารถนาฆ่าทั้งแผ่นดินแล้ว ครั้นแล้ว เจียงไคเช็ค และ ดร.ที.วี.ซุง ได้ให้โจทก์และหลวงสุภุมฯ ไปดูแผนที่ของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับจอมพลพิบูลฯ และหาหนังสือได้เปิดในรายงานของฉบับของนายทหารจีนชายแดน ดร.ที.วี.ซุง ได้แปลเป็นภาษาอังกฤษ ในตอนสำคัญให้โจทก์และหลวงสุภุมฯ จดบันทึกไว้ หลวงสุภุมฯ ได้จดบันทึกการสนทนาเรื่องต่าง ๆ กับผู้นำจีน ทั้งสองท่านนั้น และได้ส่งบันทึกนี้ไปให้ ดร.ที.วี.ซุง ทหาร ดร.ที.วี.ซุง ได้รับรองถูกต้องแล้วถึงปรากฏในเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 10

โดยเฉพาะที่มีรายงานนายทหารจีนชายแดน 2 ฉบับถึงต่อไปนี้

รายงานนายทหารจีนชายแดนฉบับ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1944 (พ.ศ. 2487) เจียงไคเช็ค ได้เขียนคำสั่งนายราชว่า

- 1. เมื่อเขาเห็นว่าผู้กำลังชนะในตอนต้นสงคราม เขาชวนเรา (จีน) กับหัวให้ญี่ปุ่น เขาสามารถค้นหาพระพุทธรูปหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ ในเขตที่เขาครอบครองได้
- 2. นายสิบนายร้อยจีนรูปเบื้องต้นการคำสั่งกรมของฝ่ายสัมพันธมิตรแยกกองบัญชาการสูงสุด ออกเป็นเขตยุทธภัณฑ์ต่าง ๆ จีน (จอมทัพเจียง) เป็นผู้บัญชาการสูงสุดยุทธภัณฑ์จีน เม้าท์แมนแทนเป็นผู้บัญชาการสูงสุดเอเชียอาคเนย์ เขตไทยพิบูลฯ ไม่คิดคิดกับเม้าท์แมนแทน
- 3. กลยุทธ์ญี่ปุ่นที่ 7 หัวทำให้สัมพันธมิตรแตกกัน

รายงานนายทหารจีนชายแดน ฉบับ 15 เมษายน ค.ศ. 1944 (พ.ศ. 2487) นายทหารจีนชายแดนได้พรรณนาถึงการที่นายทหารไทยชายแดนแจ้งว่า จอมพลพิบูลฯ รอในใจมากอยากตกลงร่วมกับ รัฐบาลญี่ปุ่น และอ้างว่าจอมพลพิบูลฯ สร้างฐานทัพที่กองทัพญี่ปุ่นไว้ที่เพชรบูรณ์แล้ว นายทหารจีนจึงแสดงความ เห็นของคนที่คอยหาข่าวรายงานว่า ท.โกโงให้หน่วยสืบไปสำรวจจากอ้างของนายทหารไทยนั้นแล้ว มีความเห็นว่า

- 1. เมืองใหม่สร้างด้วยไม้บ้าง ไม้บาง ไม่มีวัสดุก่อสร้างแข็งแรง ถ้าพบคนหาก มีมณฑลแห่ง ก็ทั้งหลาย
- 2. ราษฎรถูกเกณฑ์ไปสร้างเมืองใหม่ล้มตาย เพราะใช้จับสัมพันธมิตร ยารักษาโรคไม่พอ ทหารไทยที่เชียงตุงตายมากเพราะขาดยา

- 3. กว่าจะสร้างเมืองใหม่สำเร็จต้องใช้เวลาหลายสิบปี ไม่ทันสงครามที่ใกล้เข้ามาแล้ว
- 4. เพชรบูรณ์ไม่เหมาะเป็นฐานทัพ ถ้าผู้ปล้นลอยมาทางแม่น้ำป่าสัก 3 วันก็ถึงเพชรบูรณ์แตก
- 5. ทหารไทยทั่วประเทศมีประมาณ 2 แสนคน จะย้ายไปเพชรบูรณ์ได้อย่างไรมาก 5 หมื่นคน

ทหารไทยที่เหลืออยู่ในภาคอื่น ๆ จะคงถูกผู้ปล้นทำลาย
เจียงไคเช็คเขียนกล่าวถึงในรายงานฉบับว่า

- 1. เห็นความวุ่นวายฐานทัพเพชรบูรณ์เหลวไหล
- 2. สร้างเพชรบูรณ์เพื่อพิบูลา เอาตัวรอด เพราะเห็นว่าผู้ปล้นกำลังจะแพ้ หรือเป็นกลยุทธ์
ลวงเรา (จีน) ให้เราจัดกับแม่ทัพแทน
- 3. หวังบางกอกไปอยู่เพชรบูรณ์ ผู้ปล้นจะปล้นของที่มีค่าของไทยและของเงิน ผู้ปล้นจะยึดภาค
กลางฮั่วชวอาน่า คนไทยและทหารไทยที่ไม่อยู่เพชรบูรณ์จะออกชวากาย
- 4. จีนไม่ถ้าวาดยุทธภูมิของแม่ทัพแทน แต่พิบูลา เร่งจะให้กองทัพจีนเข้าไปในประเทศไทย
ไทยให้โก

(2) อนุกระทงที่ 2

ในหนังสือของจำเริญเทา 206 - 209 ซึ่งโจทก์ได้อ้างไว้ในตอนต้นแห่งข้อ 12
นั้น มีความตอนหนึ่งว่า

"จอมพลเจียงไคเช็คมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ กองบัญชาการทหารสูงสุดของจีนได้แจ้งให้ไทย
เตรียมส่งคณะผู้แทนรัฐบาลและกองทัพอไทย ไปพบจอมพลผู้บัญชาการที่เมืองจุงกิง โดยรัฐบาลจีนจะส่งเครื่องนิมมา
รับที่เมืองเซียงรุ่ง ซึ่งอยู่ทางเหนือของท่าลเจียงลือ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้กำหนดตัวผู้แทนรัฐบาล
และกองทัพอไทยไว้ดังนี้ คือ

- 1. พลตำรวจเอก อุดล อุดลเศรษฐี หัวหน้า
- 2. พลโท ประยูร ภมรมนตรี ผู้แทนฝ่ายการเมือง
- 3. พลตรี หลวงหาญสงคราม ผู้แทนฝ่ายทหาร
- 4. พันเอก เหน็บ เชมะโยธิน ผู้แทนฝ่ายทหาร"

ครั้นแล้วจำเริญเทา 1 ได้พรรณาน่าว่า จอมพลพิบูลา ได้เร่งสร้างนครหลวงใหม่ที่เพชรบูรณ์ถึง
เป็นแผนการสร้างชาติตามความหมายของจำเริญเทา 1 เสร็จแล้วจำเริญเทา 1 ได้เขียนแสดงความอาลัยอย่าง
สุดถึงโจทก์ต่อไปนี้

"คณะผู้แทนไทยชุดที่พลตำรวจเอก อุดล อุดลเศรษฐี ไม่ได้เดินทางไปเมืองจุงกิง เนื่อง
จากจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาผู้แทน
ราษฎรมลลิวได้รับรองร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชกำหนดระเบียบบริหารราชการกรมเพชรบูรณ์

และร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชกำหนดสร้างพระพุทธรูปรมณฑล จังหวัดสระบุรี เมื่อปลายเดือนกรกฎาคม
พ.ศ. 2487 และพันตรี คง อภัยวงศ์ จึงได้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อมา ก็ไม่มีแผนการที่จะส่งคณะผู้
แทนไปยังเมืองจุงกิง"

จำเริญเทา 1 เขียนข้อความตอนดังกล่าวถึงนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับที่จำเริญเทา 1 ได้เขียนถึง
ประมาทโจทก์ไว้ ทั้งที่โจทก์กราบเรียนต่อศาลในคำฟ้องข้อก่อน ๆ นั้นแล้วว่าโจทก์กับเสรีไทยเป็นผู้ใช้
วิธีการและกลอุบายทำให้จอมพลพิบูลา ตองออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น จำเริญเทา 1 จึงได้เขียนเพื่อ
จงใจสำนึกขึ้นของพวกตนและผู้อื่นในหลงเชื่อว่า พล.ต.อ. อุดล อุดลเศรษฐี ไม่สามารถเดินทางไปจุงกิง
เพื่อเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนจอมพลลา ไปเจรจาขอร่วมกับจีนรับผู้ปล้น ความที่เจียงไคเช็คได้เตรียมจะส่งเครื่อง
นิมมารับที่เมืองเซียงรุ่ง จึงเป็นเหตุทำให้แผนการก่อกบฏของจอมพลพิบูลา ถูกรื้อเสียไป และรัฐบาลคง -
อภัยวงศ์ ก็ไม่มีแผนการที่จะส่งคณะผู้แทนไปจุงกิงเพื่อดำเนินการต่อจากที่จอมพลพิบูลา ใ้วางแผนก่อกบฏไว้
นั้น จำเริญเทา 1 ได้กล่าวข้อความว่าในข้อความจริงอันเป็นการทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติยศ ทั้งที่
โจทก์ขอประทานกราบเรียนศาลดังต่อไปนี้

(ก) โจทก์กราบเรียนต่อศาลไว้ในอนุกระทงที่ 1 แห่งฟ้องข้อ 12 นี้แล้วว่า เอกสารหลัก
ฐานพร้อมทั้งจดหมายที่เขียนด้วยลายมือของจอมพลพิบูลา ที่ส่งมายังโจทก์นั้น ไม่ปรากฏว่าจอมพลพิบูลา ได้
อ้างถึงเรื่องที่จำเริญเทา 1 ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้เป็นการช่วยให้ความจริงของจอมพลพิบูลา หลุดพ้นจากการถูกจับกุม
และถูกฟ้องฐานเป็นอาชญากรสงคราม และจำเริญเทา 1 ก็ยั่วให้เชื่อว่าข้อความที่เขียนในเล่มนี้เป็นความ
จริงแล้ว เหตุใดจำเริญเทา 1 กับพวกจึงเป็นผู้สามัคคีกันอย่างสมบูรณ์ต่อจอมพลพิบูลา จึงไม่เขียนข้อความนี้
ไว้หรือร้องเรียนต่อรัฐบาลก่อนที่จอมพลพิบูลา ถูกจับในข้อหาว่าเป็นอาชญากรสงคราม และแม้ว่าจอมพลพิบูลา
ถูกจับและถูกฟ้องต่อศาลก็ว่าเป็นอาชญากรสงครามแล้วก็ตาม แต่จำเริญเทา 1 กับพวกก็หาว่ามีใจที่ปฏิบัติไม่
สมกับที่เป็นผู้จงรักภักดีต่อจอมพลพิบูลา เพราะไม่ยอมเขียนเปิดเผยหรือร้องเรียนต่อรัฐบาลรับขึ้น และขอ
คณะกรรมการอาชญากรสงครามที่จะช่วยให้จอมพลพิบูลา ไม่ถูกจับและเมื่อถูกจับแล้วก็ให้ปล่อยตัวไปชั้น
สอบสวน และเมื่อถูกฟ้องต่อศาลก็กล่าวแต่เพียงมีทางที่จะอ้างเรื่องจำเริญเทา 1 เพื่อให้คณะกรรมการ
อาชญากรสงครามปล่อยจอมพลพิบูลา เพราะเหตุที่หาว่าผู้ใดตกลงร่วมมือกับเจียงไคเช็คกับผู้ปล้น แต่จำเริญ
เทา 1 กับพวกก็นิ่งเสียในขณะที่ไทยปล่อยให้จอมพลพิบูลา ตองถูกจับเป็นเวลาหลายเดือนระหว่างการพิจารณ
ของศาลฎีกา พวกของจำเริญเทา 1 เพิ่งเขียนเรื่องขึ้นภายหลังหลายปีที่จอมพลพิบูลา ได้รับความปล่อยตัวจาก
ศาลฎีกาแล้ว ส่วนจำเริญเทา 1 ก็เพิ่งเขียนเรื่องขึ้นใน พ.ศ. 2520 นี้เอง

(ข) จำเริญเทา 1 เป็นเผ่าทวารวดีและราชันย์วัดประวัติศาสตร์ ก็ยอมรับที่จารึกเบื้องหน้าว่า
เมืองเซียงรุ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคอย่างไร และในสมัยสงครามที่จำเริญเทา 1 อ้างไว้สมัยวิเศษของเมือง
เซียงรุ่งต่างกับในัจจุบันนี้มาก เสรีไทยจากสหรัฐอเมริกาหลายคนต้องเดินทางเข้ามายังเมืองเซียงรุ่งแล้ว

เกินทางเท้าออกมาเพื่อเสียดอกเข้ามาในประเทศไทย จำเลยที่ 1 กับพวกอาจตั้งใจให้สาธุเกี่ยวกับผู้อื่นที่ยังไม่รู้สภาพของเมืองเชียงรุ่งสมัยสงครามนั้นหลงเข้าใจผิดคิดว่า เมืองเชียงรุ่งมีสนามบินที่เครื่องบินชนาคริทัศณะผู้แทนของจอมพลพิบูลฯ ขึ้นลงได้อย่างสบายเหมือนปัจจุบันนี้ หรืออาจตั้งใจเครื่องบินที่เรียกว่า "แวลี-คอปเตอร์" ที่ปัจจุบันได้ลงไล่สะกดแยกแยะในบึงสาวยิน แต่สภาพของเชียงรุ่งสมัยสงครามมีใจเหมือนสภาพปัจจุบันที่รัฐบาลของประชาชนจีนได้สร้างขึ้นเป็นเมืองที่มีถนนลาดเรียบ

อันนี้ จำเลยที่ 1 จึงเป็นศาสตราจารย์และราชบัณฑิตประจำศาลฎีกา แต่ไม่มีความรู้เบื้องต้นทางการทหาร แต่จำเลยที่ 1 ต้องทราบถึงการทำสงครามเบื้องต้นที่ตำราประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่า แต่ละฝ่ายที่ทำการรบก็มีกองกำลังรบตามหน้าอย่างเดียวกัน หากกองระวังแนวหลังที่ฝ่ายตรงข้ามจะจับตอนหรือทำลายได้

ในกรณีที่จำเลยที่ 1 อ้างว่าจอมพลพิบูลฯ จะส่ง พล.ต.อ.อตุลา กับคณะไปสู้ถึงกัน แม้เป็นกาลเวลาที่ผู้แทนสัมพันธมิตรทางเรือและทางอากาศในย่านแปซิฟิกและแปซิฟิกในยุทธภูมิจีนตะวันออกและแปซิฟิกและอินเดียในยุทธภูมิพม่าตะวันตก แต่ผู้จำยังมีเครื่องบินในยุทธภูมิพม่าและในอินโดจีนซึ่งอยู่ในใจควบคุมทางอากาศเหนือจีนและอินเดียในมหาสมุทรอินเดียเป็นประจำ เพื่อระมัดระวังมิให้กองทัพจีนรุกเข้ามาโจมตีแนวหลังของผู้เป็น ถ้าเครื่องบินที่มาจากฐานของผู้เป็นเห็นเวลาเป็นในท้องที่ใดแห่งมหาสมุทรอินเดีย ผู้เป็นก็ส่งเครื่องบินไม่กี่ลำมาทิ้งระเบิดเพื่อไม่ให้ใช้การได้ ฉะนั้น จำเลยที่ 1 จึงมีเจตนาเสียเพื่อรู้อาสาธุกรรมของพวกตนและผู้อาวุโสมองเชื่อว่า เจียงไคเช็คตกลงยอมรับจอมพลพิบูลฯ ในวาระที่จีนรบผู้เป็น

(ก) โศกเฉพาะข้ออ้างของจำเลยที่ 1 เกี่ยวกับ พล.ต.อ.อตุลา อตุลา เกจจรัส ที่จำเลยอ้างว่าจอมพลพิบูลฯ ได้กำหนดตัวให้เป็นหัวหน้าคณะแทนจอมพลพิบูลฯ กับ และอ้างว่าพลตำรวจเอกผู้ใดลงตามจอมพลพิบูลฯ ได้กำหนดตัวไว้แล้ว ก็เป็นเรื่องที่จำเลยที่ 1 ปับแต่งเรื่องขึ้น และบิดเบือนความจริง เพราะเหตุว่าหากจอมพลพิบูลฯ จะเขียนแต่การอย่างใดก็ตามแต่เมื่อใดก็ตามใจชอบ แต่ขอเท็จจริงอยู่ที่ พล.ต.อ.อตุลา อตุลา เกจจรัส ได้ตกลงรับอาสาที่จะเป็นหัวหน้าคณะแทนจอมพลพิบูลฯ ไปสู้ถึงถึงกลางนั้นหรือไม่

ตามความเป็นจริงนั้น พล.ต.อ.อตุลา อตุลา เกจจรัส มิได้ตกลงยอมรับเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนถึงกลาง เพราะเหตุหลายประการ คือ

ประการที่ 1 โจทก์อ้างเอกสารหลักฐานที่ พล.ต.อ.อตุลา อตุลา เกจจรัส ให้การไว้ต่อคณะกรรมการอาชญากรรมสงคราม ถึงที่โจทก์กล่าวในคำฟ้องหลายข้ออ้างที่ตนแล้ว มิได้มีความว่าภายหลังที่จอมพลพิบูลฯ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีและได้รับยศเป็นจอมพลแล้ว จอมพลพิบูลฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ตนของคณะราษฎรหลายประการ และอีกข้อหาที่ ศาสตราจารย์ วัชรธรรมบุญ นิ่ง พล.ต.อ.อตุลา ไม่เห็นด้วยและพยายามคัดค้านเท่าที่จะทำได้

พล.ต.อ.อตุลา อตุลา เกจจรัส ได้ให้การต่อคณะกรรมการอาชญากรรมสงครามไว้ถึงกรณีที่ไม่

ประสงค์ที่จะร่วมอยู่ในคณะรัฐบาลของจอมพลพิบูลฯ และใ้กองกรที่ต่อจอมพลพิบูลฯ ตั้งให้นายทหารนำทหารอันรบนั้นบุกบุกคุกคามหนังสือพิมพ์ "ประชาชาติ" อันเป็นกรณีที่เกิดขึ้นหนังสือพิมพ์สมัยนั้นและคนไทยอีกจำนวนไม่เอ่ยรวมทั้งจำเลยที่ 1 ทราบกันอยู่แล้ว พล.ต.อ.อตุลา เห็นว่าจอมพลพิบูลฯ ได้ว่านายทหารผ่านศึกกฎหมายของบ้านเมือง ฉะนั้น พล.ต.อ.อตุลา จึงไ้ยืนในลาออกจากตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจและรัฐมนตรีเพื่อเป็นการประท้วงการกระทำของจอมพลพิบูลฯ แต่รัฐบาลไ้ยินยอมในลาออกของ พล.ต.อ.อตุลา ไว้

พล.ต.อ.อตุลา รู้เท่าทันถึงวิธีการที่จอมพลพิบูลฯ ไ้ตั้ง พล.ต.อ.อตุลา เป็นรองนายกรัฐมนตรีเพื่อให้เป็นผู้รับมอบแทนจอมพลพิบูลฯ กรณีสำคัญคืออย่างหนึ่งที่ พล.ต.อ.อตุลา ไม่พอใจเป็นอย่างมากก็คือ กรณีที่คณะผู้ปฏิรูปได้หมายว่าเปลี่ยนนายกรัฐมนตรีระหว่างคืนวันที่ 7 - 8 ธันวาคม เพื่อขอคืนที่สนามบินแคนไทยนั้น จอมพลพิบูลฯ รู้ล่วงหน้าแล้วว่าฝ่ายผู้ปฏิรูปจะมาพบตน แต่ท่านก็รีบออกไปจากกรุงเทพฯ โดยปล่อยให้ พล.ต.อ.อตุลา กับรัฐมนตรีอื่น ๆ เป็นผู้รับหน้ากับคณะผู้ปฏิรูป ส่วนจอมพล ป. ก็อยู่ระหว่างอยู่ที่ประเทศ-สวิตเซอร์รี่ ซึ่งแม้ พล.ต.อ.อตุลา จะเชิญให้รีบกลับมาประชุมคณะรัฐมนตรีและพระเวชยันตีฯ ไปตามที่ตั้งใจที่กรมเรียนศาลไว้ในคำฟ้องข้อ 7 นั้น จอมพลพิบูลฯ ก็ไปกลับมาโดยฉับพลัน หากปล่อยให้ พล.ต.อ.อตุลา กับรัฐมนตรีอื่น ๆ เป็นผู้รับหน้าในกรณีที่เกิดขึ้น

พล.ต.อ.อตุลา ยังไ้ให้การต่อคณะกรรมการอาชญากรรมสงครามถึงกรณีต่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีความประสงค์จะสร้างทางรถไฟสายเล็กจากลพบุรีถึงโลกกระเทียม ไ้มอบให้ พลโท เสรีฯ ซึ่งขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีกรมคมนาคมดำเนินการ แต่ พลโท เสรีฯ ไ้ทำบันทึกเป็นตำแหน่งซีของ จอมพลพิบูลฯ ไ้ขอมาก จึงยังคับให้ พลโท เสรีฯ ยืนในลาออก พลโท เสรีฯ ก็ยืนในลาออก แต่ในใบลาไ้ไ้แสดงความคิดเห็นทางานมา พล.ต.อ.อตุลา จึงไ้ให้การต่อไปว่าดังนี้

"จอมพล ป. จึงหาทางออกแล้วส่งเรื่องไปให้ข้าฯ ออกความเห็นในฐานะที่เป็นรองนายกรัฐมนตรี ข้าฯ จึงเขียนลงไปในเรื่องนั้นว่า "บา" แล้วเก็บเรื่องนั้นเสีย ซึ่งข้าฯ จะนำส่งต่อคณะกรรมการในวันพรุ่งนี้"

พล.ต.อ.อตุลา ไ้ให้การเกี่ยวกับเรื่องนั้นต่อไปว่า

"ถ้าข้าฯ เห็นความเห็นว่าการให้ออก ก็อาจไ้ว่าข้าฯ เป็นผู้ให้ออก ข้าฯ ก็จักจะตกอยู่แก่ข้าฯ อีกนัยหนึ่งแม้ข้าฯ จะเสนอความเห็นให้ออกแล้ว จอมพล ป. ไม่ให้ออกก็ไ้ไ้ว่าข้าฯ ออกเองเป็นผู้ไม่ให้ออก"

นอกจากนั้นยังมีหลายกรณีไ้แสดงว่า พล.ต.อ.อตุลา ไม่พอใจในการที่จอมพล ป. บิดความรับผิดชอบให้ พล.ต.อ.อตุลา

ประการที่ 2 พล.ต.อ.อตุลา ทราบเรื่องคดีถึงการที่ชวนก่อค้ายาในในประเทศไทยไ้ส่งนายจำคุก หลวงกุง เกินทางไปสู้ถึงเมื่อทศ. พ.ศ. 2486 ตอนนายสงวน ตุลาภิรักษ์ กับนายแวง กุณะศิลา

พร้อมด้วยคณะที่ใดเป็นตัวแทนของชนวนท้องถิ่นไปเจรจากับรัฐบาลจีนที่กรุงปักกิ่ง และเมื่อภายหลังสงคราม ตูลารักขี กับนายแดง คณะก๊กมินตั๋งก็ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากชนวนท้องถิ่นสำเร็จแล้ว โค้เดินทางจากประเทศจีนไปอังกฤษและสหรัฐอเมริกาและอินเดีย ชนวนท้องถิ่นก็ได้นำนายตูลิว อูกล เป็นหัวหน้าคณะ พันโท พระอภัยพรหม (ชโล อภัยพรหมพร นายทหารกองหนุน) เป็นที่ปรึกษาและคณะไปประจำที่นครกรุงปักกิ่ง กระทั่งเสร็จสงครามโลกครั้งที่ 2 ฉะนั้น พล.ต.อ.อตุลา จึงไม่มีความจำเป็นอย่างใดที่จะอาสาเป็นตัวแทนของจอมพลพิบูลฯ ไปกรุงปักกิ่งเพื่อแย่งงานของชนวนท้องถิ่นหรือเสรีไทย

ประการที่ 3 ตามคำให้การของ พล.ต.อ.อตุลา ทอดณะกรมการอาชญากรรมสงครามยังปรากฏอีกว่า จอมพลพิบูลฯ ทราบว่านายสงวน ตูลารักขี ไปกรุงปักกิ่ง เพราะระหว่างเดินทางนั้นได้ส่วนทางกับคนจีนจำนวนหนึ่งที่ได้ไปกรุงปักกิ่งแล้ว เดินทางเพื่อกลับมาประเทศไทย คนจีนนั้นเมื่อกลับมาถึงประเทศไทยก็ได้มาพูดคุยถึงการหมายสงวน ตูลารักขี กลางทาง ชาวจีนแพร่หลายไปถึงหุบจอมพลพิบูลฯ จอมพลพิบูลฯ จึงมีคำสั่งต่อนิสิตวิชาพยาบาลสงวน ตูลารักขี จากสัญชาติไทยและถือว่าเป็นพลชาติก๊กมินตั๋ง ประการนี้ก็มีทั้งราชกิจจานุเบกษาและทางวิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์ ซึ่งจำเลยที่ 1 กับพวกก็ทราบที่อยู่แล้ว

ท่านจอมพลพิบูลฯ รู้ว่านายสงวน ตูลารักขี โค้เดินทางไปกรุงปักกิ่งก็มิใช่ไปทัศนจารจรในยามสงครามแต่กลับ ท่านเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดก็ย่อมมีบัญชาพอที่จะเข้าใจได้ว่านายสงวนฯ ต้องไปรู้อะไรเกี่ยวกับกิจการบ้านเมืองที่พรรคพวกในประเทศไทยส่งไป แต่เหตุใดในกรณีที่ท่านจอมพลพิบูลฯ และสมาชิกของทหารกองการร่วมกับสัมพันธมิตรญี่ปุ่นนั้น จึงไม่ติดต่อกับผู้บัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตรภาคเอเชียอาคเนย์ ซึ่งลอร์ดเมานท์แบตเต็น เป็นผู้บัญชาการสูงสุด เพื่อให้ไปหาตามระเบียบแบบแผนทางการทหาร แต่ท่านจอมพลพิบูลฯ กลับใช้วิธีหาทางที่จะติดต่อกับเจียงไคเช็คซึ่งเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดแห่งยุทธภุมิริน

ประการที่ 4 จำเลยที่ 1 ทราบที่อยู่แล้วจากข้อความที่พลตรี อนันตคำ เขียนไว้ในหนังสือชื่อ "จอมพล ป. พิบูลสงคราม" เล่ม 4 หน้า 720 - 740 ที่มีความกล่าวถึงเสรีไทยว่าเป็น "แกะ" ส่วนท่านจอมพลพิบูลฯ เป็น "ราชสีห์" ดังที่เจียงไคเช็คในข้อ 5 นั้นแล้ว และนี่ก็หมายรวมถึงเจียงไคเช็ค และ พล.ต.อ.อตุลา ด้วย เพราะพลตรี อนันตคำ ได้สรุปความต่อจากลูกแกะไว้ว่าดังนี้

"(จอมพลพิบูลฯ) ไม่ทันทันเกรงอยู่ก็ทั้งอันนับตั้งแต่เป็นหัวหน้าใหญ่ที่สุดลงมาถึงหัวหน้าท้ายแถวซึ่งเว้นท่าแถวกับรัฐมนตรี พล.ร.ต.ฉวีชัย ช่างรบวราสวัสดิ์ ผู้เดียว ก็โค้แก่หา "รัฐ" ปรีดี พนมยงค์ ท่านผู้บัญชาการทหารบก "สุเลา" พล.อ.อตุลา อตุลเสหจรัส"

เมื่อหาจอมพลพิบูลฯ มีความเห็นว่า พล.ต.อ.อตุลา เป็น "แกะ" ที่เข้ายุ่งราชสีห์ดังนั้นก็แล้วแต่ให้ท่านจอมพลพิบูลฯ จึงจะใช้ "แกะ" เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนของท่านจอมพลพิบูลฯ เพื่อไปเจรจากับเจียงไคเช็คที่นครกรุงปักกิ่ง

ประการที่ 5 พล.ต.อ.อตุลา โย้แจ้งให้เจียงไคเช็คและนายทวี บุญยเกตุ กับนายตรีเอก ชัยนาม เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2487 ว่า จอมพลพิบูลฯ โค้พูดเป็นเห็นที่จริงกับ พล.ต.อ.อตุลา ว่าจะเป็นตัวแทนเดินทางไปพบเจียงไคเช็คที่กรุงปักกิ่งเพื่อขอรวมกับจีนรบญี่ปุ่นโค้หรือไม

พล.ต.อ.อตุลา จึงตอบว่า เป็นการซ้ำเติมไปแล้วที่จะคิดเอาตัวรอด เพราะขณะนั้นก็เป็นที่น่าปรากฏว่าอิศาตักโค้ยอมแพ้สัมพันธมิตรแล้ว เยอรมันก็โค้พ่ายแพ้แก่กองทัพโซเวียตที่โค้รุกเข้ามาใกล้เขตแดนเยอรมัน ฝ่ายญี่ปุ่นก็พ่ายแพ้ทางเรือ ทางอากาศและทางบกไปยุทธภุมิรินก็กัมยพหุภุมิรินมาตะวันออก เจียงไคเช็คก็จะไม่เชื่อว่าจอมพลพิบูลฯ มีความบริสุทธิ์ใจที่จะรบกับญี่ปุ่น และถ้าเจียงไคเช็คถามว่าจอมพลพิบูลฯ โค้เคยจัดชวนเจียงไคเช็คไว้ให้รวมกับญี่ปุ่นในการรวบรวมสัมพันธมิตร และจอมพลพิบูลฯ โค้สามารถต่อแทนระแค้นมรดกที่จะขอติดกับญี่ปุ่น พล.ต.อ.อตุลา ก็ไม่สามารรถที่จะตอบเจียงไคเช็คได้ว่าจอมพลพิบูลฯ กลั้มสัจย์ที่โค้สามารถไว้

จอมพลพิบูลฯ จึงกล่าวว่า โย้บอกเจียงไคเช็คว่าที่จอมพลพิบูลฯ ทำไปนั้นเพื่อทรงญี่ปุ่น พล.ต.อ.อตุลา จึงกล่าวว่าแต่ด้วยอย่างนั้นโย้ทำให้เจียงไคเช็คเชื่อโค้ และกลับจะหาว่าเมื่อกลับยึดที่อยู่โค้ก็อาจกลับยึดต่อเจียงไคเช็คโค้ ถ้าหากจอมพลพิบูลฯ เห็นว่าญี่ปุ่นกลับจะมีชัยขึ้นมาอีก จอมพลพิบูลฯ จึงกล่าวว่าโย้บอกเจียงไคเช็คว่าโค้เตรียมสร้างเพชรบูรณ์เป็นฐานที่ไว้แล้ว พล.ต.อ.อตุลา จึงตอบว่าอย่าพูดเล่น ๆ ความใจชอบ เพราะเจียงไคเช็คมีสายลับที่เป็นตาจีนก๊กมินตั๋งอยู่ในเมืองไทยมากมายที่สืบสวนความเคลื่อนไหวในประเทศไทยและเฝ้าลอบไปรายงานที่กรุงปักกิ่งเสมอ ๆ พวกเหล่านี้ก็รู้ว่าไม่มีการก่อสร้างเป็นลั่วเป็นเส้นอันใด ผู้คนก็ล้มตายกันมากจึงจะเอาเรื่องเพชรบูรณ์ไป "บดสี" (หลอกลวงตกตา) เจียงไคเช็คไม่โค้

พล.ต.อ.อตุลา จึงขอปฏิเสธไม่ยอมเดินทางไปนครกรุงปักกิ่งเพื่อเป็นตัวแทนของจอมพลพิบูลฯ และกล่าวว่าถ้าจอมพลพิบูลฯ ต้องการส่งตัวแทนไปกรุงปักกิ่งขอโค้โค้เลือกนายทหารคนอื่นที่สามารถทำให้เจียงไคเช็คเข้าใจได้ว่าการสวามนโค้หาพระแควมรดกนั้นไม่โค้เร็ววงสำคัญสำรับคนไทย และที่สามารถบรรยายภาพเมืองหลวงใหม่ที่เพชรบูรณ์ที่โค้ก่อสร้างเป็นเมืองท่าเมืองสวรรค์ไปแล้วและเป็นฐานที่แข็งแรงแกร่ง

พล.ต.อ.อตุลา โค้เถะเถ่าเดือนเสด็จจอมพลพิบูลฯ ต่อไปว่าโย้กับโย้ใหญ่ (จีน) ถูกจำกักอยู่ในเชษฐภุทธภุมิรินก็อยู่แล้ว ถ้าโย้ไปปลุกโย้ใหญ่ให้ตื่นขึ้นมา โย้ใหญ่ก็จะยกกองทัพเข้ามาในประเทศไทย แล้วก็จะกระทบกรองประเทศไทยหนึ่งจะร้ายยิ่งกว่าญี่ปุ่น เพราะคนไทยทั่วทั้งประเทศไม่มีกำลังพอที่จะต่อต้านโย้โย้ใหญ่ในโค้ออกโค้จากประเทศไทยโค้

ถ้าปฏิเสธและความเห็นของ พล.ต.อ.อตุลา ดังกล่าวก็ทำให้จอมพลพิบูลฯ โย้พอใจ พล.ต.อ.อตุลา เป็นอันมาก

ตามเหตุผลที่เจียงไคเช็คทราบเรียนศาตมาแล้วนั้น แสดงว่าจำเลยที่ 1 โย้แก้แค้นเรื่องและบิดเบือน

ความจริงเพื่อจูงใจให้สมาชิกของพวกตนและผู้อ่านหลงเชื่อว่าการที่ พล.ต.อ.อดุล และคณะที่จอมพลพิบูลฯ วาภาพไว้ว่าจะส่งไปเจรจาร่วมกับจีนรบญี่ปุ่น อันเป็นวิธีช่วยชาติของจอมพลพิบูลฯ นั้นไม่สำเร็จองค์เพราะเหตุที่โลกกับเสรีไทยใช้วิธีการและอุบายต่าง ๆ ทำให้จอมพลพิบูลฯ ต้องออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การไล่ความของจำเลยที่ 1 ดังกล่าวนั้นจึงทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติคุณมาก

(3) อนุกระทงที่ 3

ตามที่จำเลยที่ 1 กล่าวไว้ในข้อความข้างต้นว่า

"พันตรี กวาง อภัยวงศ์ ซึ่งไต่ถามหมายนายกรัฐมนตรีสืบคอมมิวนิสต์มีแผนการที่จะส่งคณะผู้แทน

ไปยังเมืองจุงกิง"

ดังกล่าวนั้นจำเลยที่ 1 มีเจตนาจูงใจให้สมาชิกของพวกตนและผู้อ่านหนังสือจำเลยหลงเข้าใจผิดใจกันว่า เพราะเหตุที่โจทก์ใช้วิธีการและกลอุบายทำให้จอมพลพิบูลฯ ต้องออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทำให้วิธีช่วยชาติของจอมพลพิบูลฯ นั้นไม่สำเร็จและชาติไทยกับประชาชนไทยต้องได้รับความเสียหายมากมาย อันเป็นการสอกลองกับพวกของจำเลยที่ใดหนึ่งประมาทใจหกไว้ล่อลวงหนึ่ง

การกระทำของจำเลยดังกล่าวนี้มีเพียงแต่ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติคุณเท่านั้น หากเป็นการที่จำเลยจูงใจให้สมาชิกของพวกตนและผู้อ่านเห็นก็เห็นชอบในวิธีการช่วยชาติโดยคิดต่อกับจุงกิงดังที่โจทก์ขอทราบเรียนความจริงตลอดกาลก็ไปนี้

(ก) รัฐบาลกวาง อภัยวงศ์ นั้นประกอบด้วยรัฐมนตรีที่เป็นหัวหน้าใหญ่เสรีไทยหลายคนซึ่งได้ตกลงกันไว้กับนายกวาง อภัยวงศ์ ว่า รัฐมนตรีที่เป็นหัวหน้าใหญ่เสรีไทยนี้มีภาระดำเนินงานเสรีไทย คือ นายทวี บุณยเกตุ รัฐมนตรีศึกษาธิการและสังฆการสำหรับนายกรัฐมนตรีนาวาเอก บุง ฤทธิชัย รัฐมนตรีมหาดไทย พลโท ชิต มีนศิลป์สันักโยธาธิการ รัฐมนตรีและรองแม่ทัพใหญ่ นอกจากรัฐมนตรีดังกล่าวนี้ก็มี พล.ต.อ.อดุล อุดลเดชจรัส อธิบดีกรมตำรวจ, พลเรือตรี สังวร สุวรรณชีพ สารวัตรใหญ่ทหาร, นายภิรมย์ จันทนาม อธิบดีกรมตำรวจต่างประเทศ, รัฐบาลกวาง อภัยวงศ์ ก็ได้ช่วยเหลือขบวนการต่อต้านที่ไต่ถามกับเสรีไทยจากสหรัฐอเมริกาและจากอังกฤษเป็นขบวนการเสรีไทยด้วยกัน

(ข) ขบวนการต่อต้านหรือเสรีไทยได้ติดต่อกับรัฐบาลสัมพันธมิตร คือ รัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา รัฐบาลแห่งชาติจีน รัฐบาลไต้หวัน ซึ่งเป็นการติดต่อกับการเมืองเพื่อให้รัฐบาลเหล่านั้นรับรองว่าการประกาศสงครามที่รัฐบาลพิบูลฯ ได้ทำต่อมริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกาและกองสงครามกับประเทศจีนไทยไม่ประกาศสงครามนั้น มิใช่เป็นไปโดยเจตนาแท้จริงของประชาชนไทย หากรัฐบาลพิบูลฯ ได้ทำไปโดยหวังซึ่งเป็นโมฆะ จึงขอให้ประเทศเหล่านั้นถือว่าประเทศไทยไม่เป็นที่ครุของสัมพันธมิตรและไมตกเป็นฝ่ายแพ่งสงครามเมื่อสัมพันธมิตรชนะสงครามในที่สุด

ส่วนการทหารนั้นขบวนการต่อต้านหรือเสรีไทยติดต่อกับกองบัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตรภาคเอเชียอาคเนย์ ตามสายงานที่ถูกต้องตามระเบียบทหารทั่วโลกที่สัมพันธมิตรแยกออกเป็นกองบัญชาการสำหรับยุทธภูมิต่าง ๆ

ขบวนการต่อต้านหรือเสรีไทยไม่ร้องขอรัฐบาลจีนในการทหารที่จะร่วมกับรัฐบาลสัมพันธมิตร เห็นว่าถ้าเราขอร่วมกับจีนรบญี่ปุ่นแล้ว กองทัพจีนนั้นมากจะหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งเมื่อเสร็จสงครามแล้วก็ยากที่จะให้กองทหารจีนเหล่านั้นถอนออกจากประเทศไทยได้ อันจะเป็นภัยอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศไทยยิ่งกว่าที่ยอมให้ทหารญี่ปุ่นไม่กี่แสนคน เข้ามาอยู่ในประเทศไทย

ส่วนกองทหารอังกฤษภายใต้ พลเรือเอกแมกแทน ที่จะเข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยนั้น ก็ตกลงกันไว้ให้เข้ามาได้เพียงชั่วคราว และเมื่อปลดอาวุธกองทหารญี่ปุ่นและส่งกองทหารญี่ปุ่นกลับประเทศแล้ว กองทหารอังกฤษก็จะถอนออกจากประเทศไทย

(ค) ขอเขียนของจำเลยที่ 1 ที่จูงใจให้สมาชิกของพวกตนและผู้อ่านนิยมชมชอบความวิธของจอมพลพิบูลฯ ที่คัดค้านทางทหารหรือพยายามคิดต่อต้านทางทหารกับ เชียงโคเชกโกเม ฉากหากเจียงโคเชกโคกลองด้วย ก็จะเป็นภัยอันตรายแก่เอกราช เอกภาพ อธิปไตยของชาติไทยอย่างยิ่ง ดังที่โจทก์ได้กล่าวถึงความเห็นของ พล.ต.อ.อดุล อุดลเดชจรัส ไว้ในอนุกระทงที่ 2 แล้ว และที่โจทก์กล่าวถึงเหตุผลเพิ่มเติมในอนุกระทงที่ 3 นี้ ฉะนั้นการที่จอมพลพิบูลฯ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วไม่ได้คัดค้านทางทหารกับประมุขรัฐจีนจึงไม่ทำให้ชาติไทยต้องเสียเอกราช เอกภาพ อธิปไตยแต่อย่างใด

(ง) ภายหลังจอมพลพิบูลฯ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือนกรกฎาคม 2484 แล้ว ได้มีเหตุการณ์เกิดขึ้นซึ่งชาวไทยผู้รักชาติทั้งหลายควรทราบไว้ว่า มีบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตจากแม่ทัพใหญ่ (พระยาพลพลพยุหเสนา) โดละเมืกนิยทหารโดยแอบติดต่อกับนายทหารจีนชายแดนเชียงคองมาอีก เพราะบุคคลเหล่านั้นเชื่อว่าชาติไทยจะพ้นจากการตกเป็นฝ่ายแพ่งสงครามได้โดยร่วมมือทางทหารกับกองทัพของรัฐบาลจีน จึงเป็นเหตุทำให้ฝ่ายจีนเกิดเข้าใจผิดคิดว่าพวกของบุคคลเหล่านี้คือกองการให้ทหารจีนเข้ามาในประเทศไทยเพื่อช่วยขับไล่กองทัพญี่ปุ่น ดังนั้น จึงปรากฏความตามเอกสารหลักฐานของรัฐบาลอเมริกัน ซึ่งได้นำลงพิมพ์ในหนังสือของรัฐบาลอเมริกันชื่อ "Foreign Relations of the United States" แปลชื่อเป็นภาษาไทยว่า "ความสัมพันธ์ทางประเทศของสหรัฐอเมริกา" ค.ศ. 1945 เล่ม 6 หน้า 1275 คอห่ายบันทึกลงวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) ของรัฐบาลอเมริกันเกี่ยวกับปัญหาประเทศไทยดังต่อไปนี้

เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) ก่อน 15 วันที่พระจักรพรรดิญี่ปุ่นได้สั่งให้กองทัพและประชาชนญี่ปุ่นยอมจำนนสัมพันธมิตรนั้น ประชาชนจีนที่ทรนกล่อกับเจียงโคเชกโคถึงผู้บัญชาการยุทธภูมิจีนในอินโดจีนว่า จีนแผ่นดินจีนก็ได้เห็นนามที่ 16 อยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการทหาร

ผู้สกลสัมพันธมิตรภาคเอเชียอาคเนย์ (ลอร์ดหลุยส์ เมาทันเทเทน) ข้าเกินแดนเหนือเส้นขนานที่ 16 ขึ้นไปให้อยู่ในเขตพุทธภูมิจีนต่อไป เจียงไคเช็คได้ตกลงตามที่แบ่งเขตที่ไทยมีเงื่อนไขว่าบริเวณเส้นขนานที่ 16 ในเดือนนี้เป็นเขตที่ของพุทธภูมิจีนในประเทศไทย หมายความว่าดินแดนไทยเหนือเส้นขนานที่ 16 ประมาณตั้งแต่อำเภออุ้มผาง, อำเภอปางมะผ้า, กิ่งอำเภอหนองบัวแดง, อำเภอบ้านไร่, อำเภอเบญจ, จังหวัดร้อยเอ็ด, อำเภอเสลภูมิ, บ้านหนองหิมมา, อำเภอเขมราฐ ขึ้นไปนั้นอยู่ในเขตพุทธภูมิจีน ซึ่งเจียงไคเช็คจะบอกกองทัพจีนเข้ามาได้

เมื่อพระจักรพรรดิผู้นั้นได้สั่งให้กองทัพและประชาชนผู้นั้นยอมจำนนสัมพันธมิตรในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) แล้ว โจทก์ได้ขอให้นายทหารอเมริกันประจำกองบัญชาการเสรีไทยส่งโทรเลขความหมายของโจทก์ไปยังรัฐบาลอเมริกันว่า ถ้ากองทัพจีน เข้ามารับการดูแลในดินแดนส่วนเหนือของไทยตามที่เจียงไคเช็คได้ส่งเงื่อนไขแล้ว "ความไม่สงบเรียบร้อยจะเกิดขึ้น"

ต่อมาอีก 18 วัน คือในวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) ประธานาธิบดีทรูแมนได้ออกคำสั่งทั่วไปหมายเลข 1 ในคำสั่งทหารผู้นั้นทั่วทั้งประเทศไทยยอมจำนนต่อผู้บัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตรภาคเอเชียอาคเนย์ (ลอร์ดเมาทันเทเทน)

ดังนั้น กองทหารจีนจึงได้ไปปลดอาวุธทหารผู้นั้นที่ตั้งอยู่เหนือเส้นขนานที่ 16 ของอินโดจีน ฝรั่งเศส

เมื่อนายทหารสัมพันธมิตรประจำกองบัญชาการเสรีไทยได้ทราบคำสั่งทั่วไปของประธานาธิบดีทรูแมนหมายเลข 1 ตามนั้นแล้ว จึงได้มาแสดงความยินดีต่อโจทก์ "พลจัตวาเจกส์" โทกกล่าวว่

"I congratulate you for having saved your country from the Chinese Army's invasion, because once they came in they would remain for ever."

แปลเป็นภาษาไทยว่า

"ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีต่อท่านที่ปกป้องประเทศของท่านจากการรุกรานของกองทัพจีน เพราะถ้าทหารเหล่านั้นเข้ามา (ในประเทศไทย) แล้วก็จะคงอยู่ตลอดกาล"

โจทก์ขอประจานความเรียบร้อยว่า หนังสือของจำเลยที่สนับสนุนบุคคลที่ละเมิดกติกานัยทหารไทย แอนดริกก็อกกับนายทหารจีนรายคนจนเป็นเหตุให้เจียงไคเช็คทำเรื่องที่จะบอกกองทัพจีนเข้ามาในประเทศไทยดังกล่าวนั้น โจทก์ทำให้พรรคพวกของจำเลยนอกจากศึกษาและในสถานศึกษาบางแห่งนำไปเผยแพร่ และในหนังสือของจำเลยเป็นหลักในการสอนนิสิตนักศึกษาและนักเรียนให้หลงเข้าใจผิดเห็นแก่เห็นชอบในการกระทำดังกล่าวนั้น อันเป็นที่เสียหายไม่เฉพาะแก่ตัวโจทก์เท่านั้น หากเป็นที่เสียหายอย่างใหญ่หลวงแก่เอกราช เอกภาพ และอธิปไตยของชาติไทย โจทก์และเสรีไทยได้พยายามเติมกำลังความสามารถที่จะป้องกันกองทัพจีนของจีนที่จะยกเข้ามาในประเทศไทยซึ่งปรากฏตามเอกสารหลักฐานที่โจทก์กล่าวแล้วข้างบนนั้น

ข้อ 13. นอกจากที่โจทก์กล่าวไว้ในข้อ 5, ข้อ 6, ข้อ 7, ข้อ 8, ข้อ 9, ข้อ 10, ข้อ 11, ข้อ 12 นั้นเป็นความผิดของจำเลยแต่ละกระทรวงและอนุกระทรวงแล้ว การที่จำเลยเขียนว่าเป็นต่อความจริงเพื่อใส่ร้ายโจทก์กับเสรีไทยนั้นก็เพื่อให้สาธารณชนของพวกตนและผู้อ่านหลงเข้าใจผิดโดยปริยายจากข้อเขียนของจำเลยตนเอง และจากข้อเขียนของจำเลย (ที่โจทก์จะฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่งหรือหลายคดี) จึงสมควรที่หม่อมพระมหาโจทก์ได้อีกทางหนึ่งด้วยนั้น ว่าถ้าจอมพลพิบูลฯ ไม่ถูกอุบายของโจทก์และเสรีไทย ทำให้ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วชาติไทยก็ไม่ต้องชำระค่าเสียหายให้อังกฤษ และประชาชนก็จะไม่ต้องเดือดร้อน

การที่จำเลยที่ 1 ใ้กำลังใจให้สาธารณชนของพวกตนและผู้อ่านหลงเข้าใจผิดโดยตรงและโดยปริยายดังกล่าวนั้น เป็นการเขียนที่ฝ่าฝืนต่อความจริง ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติยศทั้งที่โจทก์ขอความเรียบร้อยศาลจึงขอไปนี้

(1) รายงานฉบับลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2489 ของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสภาฯ นั้นได้ลงมติเห็นชอบด้วยแล้ว

คณะกรรมการวิชาการวิสามัญได้ประกอบด้วยท่านผู้ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมที่น่าเชื่อถือและเป็นกลางอย่างแท้จริง คือ

- 1. พระยาเทพวิทูรฑุสสุตราชยาธิบดี อธิบดีวิภินที่ศาลฎีกา และอธิบดีเสนาบดีกรมกษัตริย์พิธีกรรม
- 2. พระยานรราชสุวัจน อธิบดีอินที่หลายศาล และอธิบดีกรมกษัตริย์พิธีกรรม
- 3. พระยาพิลาศสกรไพศาลย์ อธิบดีอินที่กรมกฤษฎีกา และอธิบดีอินที่ศาลอาญา และอธิบดีกรมกษัตริย์พิธีกรรม
- 4. พระยาศรีกรมรัตนสุภาส อธิบดีประธานศาลฎีกา
- 5. นายพิชานู บุลยง (มองนิเออร์เรอเน กียอง) อธิบดีที่ปรึกษากรมร่างกฎหมายและที่ปรึกษาคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการวิชาการนี้ก็ได้ทำการสอบสวนและเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงเสรีไทยได้ใช้จ่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศแล้ว ทั้งปรากฏในรายงานของคณะกรรมการอิน ซึ่งมีเก็บไว้ที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ซึ่งโจทก์ขออ้างเป็นพยานเอกสาร

คณะกรรมการอินก็ได้พิจารณาแล้วและลงมติว่า ขบวนการเสรีไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศได้จ่ายเงินของรัฐนี้มีเอกสารหลักฐานจ่ายจริงถูกต้อง ครั้นแล้วคณะกรรมการได้สรุปไว้ท้ายรายงานฉบับนี้ดังต่อไปนี้

"ขบวนการเสรีไทย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ขบวนการโลกนี้มี มีชื่อแท้จริง ซึ่งความหมายก็คือว่า ได้ปฏิบัติกรช่วยเหลือแก่แก่ราชศัตรูตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 110 อาจมีโทษถึงตาย

ก็เป็นได้ จึงเป็นผู้ที่เสียชีวิตเพื่อเห็นแก่ประเทศไทยในยามคับขัน เพราะมีอุดมคติที่ใจจะยอมถูกระงับของ
ประเทศนี้ให้เสียเอกราชฐานผู้แพสงคราม หรือมีละเมิดก็เป็นประเทศเอกราชแต่ในยามหลังสงคราม

ตามเอกสารหมายเลข ก. ซึ่งเป็นคำคอบของผู้บัญชาการในตำแหน่งรัฐมนตรีสหรัฐอเมริกาถึง
หัวหน้าเสรีไทย ให้คำรับรองว่าจะเคารพ (Respect) ความเป็นเอกราชของประเทศไทย และตาม
เอกสารหมายเลข ค. นายเอช.อาร์. เมิต (อุปทูตอังกฤษ) ก็กล่าวว่า ผลของขบวนการเสรีไทยคือทำให้คนไทย
ได้กระทำให้รัฐบาลอังกฤษและเสนอขอตกลงอย่างเบ้าที่สุด และว่าถ้าเป็นรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม
แล้ว ขอตกลงที่เสนอแนะจะหนักค่างกันอย่างยิ่ง เพราะจะถือว่าไทยเป็นประเทศที่ทรูทำนองเดียวกับเยอรมัน
และญี่ปุ่น

ตามเอกสารหมายเลข ง. เป็นสำเนาโดยแสดงของนายเบวิน (ร.ม.ต.การต่างประเทศอังกฤษ)
เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2468 เกี่ยวกับเสรีไทยว่า รัฐบาลอังกฤษยอมรับในเหตุการณ์ที่ขบวนการเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่น
ได้ให้ความช่วยเหลือ และจะลงนามการที่ไทยได้ประกาศสงครามต่ออังกฤษ นำยั้งรับเอาสิทธิแทนของอังกฤษ
ไปจากมือญี่ปุ่นหรือไม่ประการใดนั้น ต้องรอพิจารณาของฝ่ายไทยก่อนไปในการรับรองทหารฝ่ายอังกฤษที่จะเข้า
ไปในประเทศไทย

ตามเอกสารหมายเลข ห. เป็นโดยแสดงของนายโยสค์ (อุปทูตอเมริกัน ต่อมาเป็น ร.ม.ต.ว่า
การสหประชาชาติสมัยประธานาธิบดีทรูมัน) กล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 17 เมษายน
2469 ใจความเกี่ยวกับเสรีไทยว่า รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจำใจโดยอุปสมอความชอบคุณและชมเชยว่า
ขบวนการเสรีไทยได้กินใจต่อสู้ช่วยเหลือสัมพันธมิตร

ตามเอกสารหมายเลข ข. เป็นโดยแสดงของนายฮาร์ริงตัน เกี่ยวกับเสรีไทยว่า ขบวนการเสรีไทยได้
มีส่วนอย่างยิ่งที่ช่วยให้อเมริกาเชื่อมั่นว่า ไทยเป็นมิตร จึงพร้อมที่จะช่วยเหลือทางการเงินเพื่อบูรณะการ
เศรษฐกิจของประเทศ

ตามเอกสารต่าง ๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า ขบวนการเสรีไทยได้ยอมถูกระงับของประเทศไทย
เนื่องจากสงครามคราวนี้ได้เป็นอย่างดี สมควรเป็นเจ้าหนี้บุญคุณแก่ปวงชนชาวไทย และดำเนินทางใดที่ประเทศ
ชาติจะสมารถเผชิญที่เสียชีวิตเข้ามาในการยอมถูกระงับของประเทศไทยเช่นนี้ ก็น่าจะเป็นที่ยินดียิ่ง

(2) โจทก์และเพื่อนเสรีไทยได้หลักรู้เพื่อชาติในการต่อสู้ญี่ปุ่นผู้ทรูทรานและในการพยายาม
เจรจากับสัมพันธมิตร เพื่อให้รับรองว่าประเทศไทยมีอิศริ์ที่ที่จะคงตกเป็นผู้แพ้สงคราม ถ้าสัมพันธมิตรเป็น
ฝ่ายชนะสงคราม โจทก์กับเพื่อนเสรีไทยได้ใช้ความอดทนอดกลั้นที่จะยอมสัมพันธมิตร เห็นแจ้งว่าขบวนการต่อต้าน
หรือเสรีไทยก็มีอุปการะคุณแก่สัมพันธมิตรและยอมตกลงตามคำขอร้องของโจทก์ที่จะประกาศว่า การประ-
ทาศสงครามซึ่งรัฐบาลของจอมพลพิบูลยา ได้กระทำต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกาเป็นโมฆะ แต่สัมพันธ
มิตรไทยขอร้องโจทก์ว่า ให้รอดังโอกาสสมควรแล้วสัมพันธมิตรจะไ้แจ้งมายังโจทก์ให้ประกาศโมฆะกรรม
ซึ่งประกาศสงครามนั้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2468) พระจักรพรรดิญี่ปุ่นได้ประกาศให้
กองทัพและประชาชนญี่ปุ่นยอมจำนนต่อสัมพันธมิตรแล้ว ในวันนั้นเอง รัฐบาลอังกฤษโดยความเห็นชอบของ
รัฐบาลอเมริกันจึงแจ้งต่อไปยังรัฐบาลจีนด้วยแล้วนั้น โจทก์ให้ลอร์ดเมานท์แบตเทน ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
ภาคเอเชียอาคเนย์แนะนำโจทก์ให้นามรหัสว่า "รูธ" (RUTH) ให้รับประกาศโมฆะกรรมแห่ง
ประกาศสงครามที่รัฐบาลพิบูลยา ได้ทำต่อสัมพันธมิตรถึงปรากฏตามเอกสารเลขที่ 740/0010 พักฉิวบู-
เอส-1545 ของรัฐมนตรีแห่งประเทศอเมริกัน (เลขาธิการรัฐ) ถึงเอกอัครราชทูตอเมริกันฉบับลงวันที่ 15
สิงหาคม ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2468) เวลาบ่าย 3 โมงตรงกับเวลากรุงเทพฯ 3 นาฬิกาของวันที่ 16
เดือนนั้น โทรเลขของลอร์ดเมานท์แบตเทนมาถึงโจทก์เวลาบ่ายของวันที่ 16 นั้น รายละเอียดปรากฏใน
สำเนาโทรเลขฉบับนั้น รัฐบาลอเมริกันได้นำลงพิมพ์เปิดเผยแล้วในหนังสือของรัฐบาลอเมริกันชื่อ "Foreign
Relations of the United States" ไม่ไปชื่อเป็นภาษาไทยว่า "ความสัมพันธ์ทางประเทศของ
สหรัฐอเมริกา" ค.ศ. 1945 เล่ม 6 หน้า 1276 - 1279 ซึ่งโจทก์ขออ้างเป็นพยานเอกสาร

ใจความโทรเลขลอร์ดเมานท์แบตเทนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลอังกฤษและสัมพันธมิตรให้แจ้ง
มายังโจทก์นั้น คือ

ให้โจทก์รับบอกประกาศสงครามไทยที่ห้าต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกาและให้โจทก์กล่าว
ไว้ไม่ประกาศบอกกับข้าพเจ้าว่า รูธ (นามรหัสของโจทก์) ได้แจ้งให้รัฐบาลอังกฤษและรัฐบาลอเมริกันทราบ
ไว้แต่เนิ่น ๆ แล้วว่า "ขบวนการต่อต้าน" (Resistance Movement) ประสงค์จะกระทำการอย่างเปิดเผย
ต่อสู้ หากยังมิได้โดยคำขอร้องเฉพาะเจาะจงของสัมพันธมิตร เพื่อเหตุการณ์ปฏิบัติทางทหาร และให้โจทก์
ส่งตัวแทนไปเจรจากับเมืองแคนดี้ (เกาะลังกา) ถ้าโจทก์ปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นและ "because of
support by Thai Resistance Movement" แปลว่า "เพราะเหตุความอุปการะของขบวนการต่อต้าน"
รัฐบาลอังกฤษก็พร้อมที่จะไม่บังคับให้ประเทศไทยให้ทำข้อตกลงยอมจำนนโดยไม่มีเงื่อนไขอันเป็นวิธีธรรมดา
ที่จะต้องกระทำตามสภาพการณ์เป็นอยู่ (สถานะสงครามเพราะรัฐบาลพิบูลยา ได้ประกาศสงครามต่อบริเตน
ใหญ่และสหรัฐอเมริกา)

โจทก์จึงได้เชิญนายควานายกรัฐมนตรีและนายทวี บุณยเกตุ รัฐมนตรีว่าการสาธารณสุข
รัฐมนตรีมาปรึกษา ตลอดจน "ประกาศสิทธิภาพ" ในวันที่ 16 สิงหาคม บอกกับประกาศสงครามที่รัฐบาล
พิบูลยา ทำไว้ต่อบริเตนใหญ่และ ส.ร.อ.

ในข้อตกลงสมบูรณเมระหว่างไทยกับอังกฤษและอินเดียฉบับ 1 มกราคม 2469 จึงได้กล่าว
ไว้ในคำปรารภว่า

"โดยที่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียอาศัยข้ออ้างเนื่องด้วยการกระทำใน
การบอกปฏิเสธซึ่งรัฐบาลไทยปฏิบัติไปแล้ว และระลึกลักษณะเหมือนกันถึงความอุปการะที่กระบวนการ
เคลื่อนไหวต่อต้านไม่ประเทศไทยได้อำนวยให้ระหว่างสงครามกับญี่ปุ่น จึงมีความปรารถนาที่จะให้สถานะ
สงครามสิ้นสุดลงโดยทันที"

(3) เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) ลอร์ดเมานต์แบตเทน ขณะเป็น
ผู้บัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตรภาคเอเชียอาคเนย์ ได้เปิดเผยถึงการปฏิบัติของขบวนการต่อต้าน (Resis-
tance Movement) หรือขบวนการไทยที่ไม่ยอมจำนนแก่สัมพันธมิตร ซึ่งหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนใน
อังกฤษโคลงพิมพ์ไว้แพร่หลายเกือบทั่วโลก

ต่อมาเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) ก่อนหนึ่งวันที่โจทก์เดินทางไปถึง
ประเทศอังกฤษ โดยคำเชิญเชิญของรัฐบาลอังกฤษ ลอร์ดเมานต์แบตเทนได้แสดงสุนทรพจน์ที่ "ซิตี้ไลเวอรี
คลับ" โดยเชิญสื่อมวลชนมาฟังด้วย ซึ่งได้กล่าวไปลงพิมพ์แพร่หลายอีกครั้งหนึ่ง ถึงที่เซอร์แอนดรูว์กิลลิสต์ได้
นำมาลงพิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ "บางกอกทอปซีเครต" แปลชื่อเป็นภาษาไทยว่า "ความลับสุดยอดของบางกอก"

โจทก์ขอประทานทราบเรียนศาลถึงคำสรุปในท่อนท้ายแห่งสุนทรพจน์นั้นที่เกี่ยวกับประเด็นใน

(ก) และ (ข) นั้น ดังต่อไปนี้

In January, 1945, he sent a body of his key resistance leaders
under the command of the present Foreign Minister of Siam for consulta-
tions with me in Kandy. We got them out and back again by seaplane, or
by flying-boats. During our talks we laid concrete plans for future
action in conjunction with the main forces of my theatre. I had con-
stantly under review the need for Pradit himself to be flown out in an
emergency. By the end of the war he had organized sabotage and guerrilla
forces comprising some 60,000 fighting men and numerous passive suppor-
ters, who were in positions at all the key strategic points in Siam poised
to strike.

"Never Failed us"

I realized the difficulty he had to hold these forces in leash, but I had
also to keep in mind the tremendous danger of a premature move which would
bring down crushing Japanese counter action and disturb my strategic plans
for the theatre as a whole. The strain imposed on Pradit and the risks he
ran for over three years were very formidable, but his own discipline and
that which he inspired in his followers won out. He never failed us.

There are, I know, many who were prisoners of war in Siam who
have good reason to be grateful for Pradit's good will to us. So let us

honour a man who has rendered high service to the allied cause and to his
own contry, and who from my personal knowledge of him is a firm advocate
of Anglo-Siamese friendship. The chain of local resistance to Japanese
oppression in the occupied lands of South-East Asia had very few gaps in
it, and one of the strongest links was forged by Pradit in Siam, (Loud
and prolonged cheers.)

แปลเป็นภาษาไทยว่า

"ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1945 เขา (โจทก์ในคดีนี้) ได้ส่งคณะหัวหน้ากำลังของขบวนการ
"ต่อต้านภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐบาลต่างประเทศสยามสมัยปัจจุบัน (กิเรก ชัยยาม)
"เพื่อปรึกษากับข้าพเจ้าที่เมืองแคนดี้ เราให้เขาออกมาและส่งเขากลับโดยเครื่องบินทะเล
"หรือโดยเรือบิน ในระหว่างการสนทนาเราได้วางแผนการที่เป็นรูปธรรมสำหรับการปฏิบัติ
"การรายนหน้าในการสมานกันพลังหลักสำคัญแห่งยุทธภูมิของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้พิจารณาเป็น
"เนื่องถึงถึงความต้องการเพื่อให้ประณิษ (ชื่อโจทก์ที่ลอร์ดเมานต์แบตเทนนิยามเรียกโจทก์
"ตามบรรดาศักดิ์กึ่ง) ให้บินออกมาในกรณีฉุกเฉิน จนถึงปลายสงคราม เขา (โจทก์) ได้
"จัดตั้งกำลังรบเหล่าหลายและกำลังพลพรรคประมาณ 6 หมื่นคน และผู้สนับสนุนแบบพึ่งพา
"(passive resistance) อีกมากมายซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่สำคัญทางยุทธศาสตร์ใน
"สยามและกำลังรบคอยที่จะต่อสู้

"ไม่เคยพลาดจากเรา"

"ข้าพเจ้าเข้าใจความยากลำบากที่เขาต้องควบคุมให้พลังเหล่านี้ให้ขึ้นอยู่กับข้าพเจ้า
"ต้องทำให้จิตใจใหม่ถึงขั้นทรายใหญ่หลวงแห่งการเคลื่อนไหวที่ยังไม่ถึงเวลาที่จะถูกผู้คุม
"โค่นทำลาย และจะทำให้แผนยุทธศาสตร์แห่งยุทธภูมิแห่งปวงของข้าพเจ้าเกิดขึ้นได้ ความคั่ง
"เกรียคที่บังคับประณิษและภยันตรายที่เขาเผชิญตลอดเวลา 3 ปีนั้นใหญ่หลวงมาก แก้วนิย
"ของเขาเองกับที่เขาได้คิดริเริ่มใหญ่โตความของเขาได้รับความสำเร็จ เขาไม่เคยพลาด

จากเรา

"ข้าพเจ้ารู้ว่าบุคคลมากมายที่เคยเป็นเชลยก็ก่อกองการในสยามซึ่งมีความเห็นถูกต้อง
"กตัญญูต่อกว่าที่ก่อความปรารถนาดีของประณิษหรือเรา ดังนั้น ขอให้เราให้เกียรติแก่
"บุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติอย่างสูงต่ออ้อมค้อมของสัมพันธมิตรและต่อประเทศของเขาเอง และ
"ซึ่งเป็นบุคคลที่สหประชาชาติรวมเป็นส่วนตัวถึงเขาว่าเป็นผู้ส่งเสริมมิตรภาพระหว่างอังกฤษ
"สยาม สายโยงแห่งท้องถิ่นต่อต้าน การก่อกองที่บู๊ในดินแดนเอเชียอาคเนย์ภายใต้การบังคับ
"ครองของญี่ปุ่น ไม้ธนูวางอยู่เล็กน้อย และสายเชือกที่เข้มแข็งที่สุดก็ได้ทำให้เข้มแกร่ง

“ฉันโดยประจักษ์ในสยาม (เสียงซึ่งหมยบัณฑิตให้ร้องขึ้นเป็นเวลายาวนาน)

ข้อ 14. ส่วนที่เกี่ยวกับประวัติการศึกษาของโจทก์นั้น จำเลยที่ 1 เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 22 มีความตอนหนึ่งว่า

- “มหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศสจัดสอนรวมอยู่ในคณะเดียวกันคือคณิศาสตร์ ซึ่ง
- “ปัจจุบันนี้ชื่อว่า คณะนิติศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทางเศรษฐกิจ ส่วนปริญญาคุณวุฒิ
- “บัณฑิตในวิชากฎหมายหรือวิชาอื่นใดก็ตาม แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตของมหาวิทยาลัย (Docteur d'Université) และปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตของรัฐ (Docteur d'Etat) นายปรีทีย์ ทมยงค์ ได้รับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตของมหาวิทยาลัย”

โจทก์ขอทราบเรียนต่อศาลว่า การที่จำเลยอธิบายถึงระบบการศึกษาในฝรั่งเศสนั้น เป็นการนำ ครั้นแล้วก็กล่าวเอาเองว่า โจทก์ได้ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตของมหาวิทยาลัย (Docteur d'Université) ซึ่งจำเลยทราบที่ว่า ก.พ. เทียบวิทยฐานะคุณวุฒิบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเท่ากับ “ปริญญาโท” จำเลยมีเจตนาจงใจให้ผู้อ่านหลงเข้าใจผิดว่า โจทก์มีวิทยฐานะเพียงเทียบเท่ากับปริญญาโทเท่านั้น อันเป็นการที่จำเลยกล่าวว่าเป็นความจริงที่นักศึกษารุ่นใกล้เคียงกับโจทก์ได้เขียนไว้แล้ว อาทิ ศาสตราจารย์เกื้อน บูณนาค ที่เขียนไว้ในหนังสือชื่อ “ทนายปรีทีย์ รัฐบาลอาวุโส ผู้วางแผนเศรษฐกิจไทยคนแรก” พิมพ์ครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2500 และพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2517 ศาสตราจารย์เกื้อน บูณนาค ได้เขียนไว้ว่าความจริงว่า โจทก์เป็นคนไทยคนแรกที่สำเร็จการศึกษาชั้นคุณวุฒิบัณฑิตของรัฐ (Docteur d'Etat) อย่างสมบูรณ์ คือ โจทก์ได้ศึกษาอย่างนักเริ่ดฝรั่งเศสจนได้ปริญญาตรีทางกฎหมาย Baccarauréat en Droit) แล้วได้ปริญญา “ลิซองส์ ออง กัว” (Licence en Droit) แล้วจึงมีสิทธิศึกษาชั้นคุณวุฒิบัณฑิตของรัฐ

ข้อเขียนของจำเลยทำให้โจทก์เสียเกียรติคุณที่โจทก์ซึ่งมีความเป็นจริงแห่งวิทยฐานะของโจทก์ ซึ่งปรากฏความหนังสือของพระองค์เจ้าจรูญศักดิ์กฤดากร อัครราชทูตสยาม เลขที่ ก.3 ที่ 11/4838 ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2469 ถึงมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพิชัยญาติ ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ตามเอกสารท้ายฟ้องนี้หมายเลข 11

ท่านอัครราชทูตพระองค์นั้นได้รายงานผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมถึงวิทยฐานะของโจทก์มีความดังต่อไปนี้

- “ (1) ได้ปริญญาเอกกฎหมาย (ฝ่ายนิติศาสตร์) Docteur en Droit (Sciences Juridiques) ประกาศเกียรติคุณของรัฐบาลฝรั่งเศส
- “ (2) ได้ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูงในทางเศรษฐกิจ (Diplôme d'Etudes Supérieures d'Economie Politique) ซึ่งเป็น
- “วิชาซึ่งนายปรีทีย์ ทมยงค์ สอบไล่ได้เพิ่มขึ้นจากปริญญาเอกกฎหมายธรรมดา แต่
- “เป็นวิชาส่วนหนึ่งของการเรียนกฎหมาย

ก่อนนี้ว่า

- “ในฝรั่งเศส สิทธิของหมยกฎหมายฝรั่งเศสซึ่งได้ประกาศนียบัตรของการศึกษาระดับสูงเพิ่มเติมขึ้นอีกอย่างหนึ่งนั้น (ก) มีสิทธิที่จะเป็นศาสตราจารย์สำรองในมหาวิทยาลัย และ
- “ (ข) มีสิทธิที่จะเข้าสอบแข่งขันสำหรับตำแหน่งศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย (Concours "d'Agrégation des Facultés de Droit")”

ข้อ 15. เกี่ยวกับประวัติของโจทก์ จำเลยได้เขียนไว้ในหนังสือของจำเลยหน้า 255 มีความ

“ นายปรีทีย์ ทมยงค์ เกิดเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2443”

โจทก์ฟ้องขอประทานความกรุณาศาลโปรดให้ยกโจทก์ในการที่โจทก์นำเอาเรื่องเล็กน้อยนี้มากกล่าวในฟ้องนี้ โจทก์มีความจำเป็นที่ต้องขอความกรุณาศาลพิจารณา เพราะเหตุดังต่อไปนี้

- (1) ในฐานะจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์นั้น ผู้อ่านย่อมหลงเข้าใจผิดว่าเกิดของโจทก์ และสามารถคัดลอกออก ๆ ไปซึ่งทำให้โจทก์เสียหายไม่มากก็น้อย
- (2) วันเกิดที่ถูกต้องของโจทก์ คือ ตรงกับวันที่ 11 พฤษภาคมนั้น ช่างนิมิตและสานุศิษย์ของโจทก์ในประเทศไทยและในหลายประเทศได้รวมมาเพื่อบูชาในวันนั้นทุก ๆ ปี แต่เมื่อหนังสือของจำเลยแพร่หลายออกไปก็ก่อให้เกิดความสับสน

ข้อ 16. จำเลยที่ 1 ได้เขียนประเพณีก่อนหน้าตำแหน่งที่ 1 ของหนังสือจำเลยดังต่อไปนี้

- “ เมื่อก่อนเช้าตรู่วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 การเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เกิดขึ้น ยังผลให้ประเทศไทยเปลี่ยนการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการเปิดศักราชสมัยประชาธิปไตย ในเห็นผู้เขียนเรียกชื่อประเทศของประชาชนชาวไทยว่า สยาม ทั้งนี้ก็เพราะเป็นชื่อของประเทศในเวลานั้น
- “อันที่จริงพวกเราชาวไทยเรียกชื่อประเทศของเราตามชื่อของราชาชาติเข้างดแต่สมัยโบราณ
- “เช่น กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อก่อนนั้น แต่คนไทยทั่วไปยังไม่เรียกว่า “เมืองไทย” ทางราชการของไทยเริ่มใช้คำว่า “สยาม” ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลงนามในสนธิสัญญาทางไมตรีและพาณิชย์กับนานาประเทศ และมีความจำเป็นต้องแปลสนธิสัญญาเหล่านี้
- “ออกเป็นภาษาไทย เฉพาะชื่อประเทศของเราซึ่งในภาษาฝรั่งใช้คำว่า Siam พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบัญญัติให้แปลเป็นภาษาไทยว่า “สยาม” ดังปรากฏในสนธิสัญญาไมตรีและพาณิชย์ที่ได้มีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันกับอังกฤษเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2399 “สยาม” เป็นชื่อประเทศของเราต่อมาจนถึงวันที่ 24 มิถุนายน 2482 จึงเปลี่ยนเป็นประเทศไทยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา”

ต่อมาในหน้า 111 จำเลยได้เขียนไว้ดังต่อไปนี้

- ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง นายวินสตัน เชอร์ชิล นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ปฏิเสธที่จะเรียก Siam ว่า Thailand คงยืนยันที่จะใช้ Siam ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองแล้ว กองทัพอากาศหรือสหประชาชาติได้เข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นและสังหารผู้แพ้สงครามที่นั่น รัฐบาลไทยพยายามเอาใจมหาอำนาจพันธมิตร ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากำลังกำโจกชะตาของประเทศไทยไว้ จึงเปลี่ยนชื่อประเทศไทยที่เป็นนามาอังกฤษว่า Thailand กลับไปเป็น Siam ตามเดิม เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2488 ซึ่งเป็นสมัยที่จอมพล แปลก พิบูลสงคราม พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปแล้ว ครั้นท่านกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยหลัง ท่านก็ยังยืนยันที่จะใช้ Thailand ตามเดิม ในวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2492 ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดให้ใช้ Thailand แทน Siam ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นมา ปรากฏว่าได้รับการรับรองจากนานาประเทศโดยสมบูรณ์ ส่วนคำว่า "ประเทศไทย" ยังคงใช้สืบต่อมาโดยมิได้มีการเปลี่ยนแปลงเลย อย่างไรก็ตาม ประชาชนชาวไทยบางคนก็ยังสนใจที่จะใช้ประเทศสยามดังปรากฏในการอภิปรายเรื่องชื่อของประเทศ ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2511 ในสภาวาระรัฐธรรมนูญ และฉบับ 2517 ในสภาที่ปรึกษา แต่ในที่สุดสภาทั้งสองลงมติให้ชื่อประเทศไทย หรือ Thailand ไปตามเดิม จึงเขียนเห็นว่าเป็นการเหมาะสมแล้วตั้งแต่โดยมีชื่อทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน

พ.ศ. 24๘2

- จอมพลแปลก พิบูลสงคราม มุ่งที่จะสร้างชาติให้เจริญวัฒนาถาวร จึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญอีก 12 ฉบับ แต่มีผู้วิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการส่งเสริมลัทธิชาตินิยม แต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศไทยจะยืนยันรักษาเอกราชไว้ได้ก็จะต้องอาศัยลัทธิชาตินิยมของประชาชนชาวไทย

โจทก์ขอประทวนกรณียุทธคดีว่า ความตอนที่ว่า

- ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง นายวินสตัน เชอร์ชิล นายกรัฐมนตรีอังกฤษปฏิเสธที่จะเรียก Siam ว่า Thailand คงยืนยันที่จะใช้ Siam ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองแล้ว กองทัพอากาศหรือสหประชาชาติได้เข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นและสังหารผู้แพ้สงครามที่นั่น รัฐบาลไทยพยายามเอาใจมหาอำนาจพันธมิตร ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากำลังกำโจกชะตาของประเทศไทยไว้ จึงเปลี่ยนชื่อประเทศไทยที่เป็นนามาอังกฤษว่า Thailand กลับเป็น Siam ตามเดิม

นั้นมีใจเป็นการที่จำเลยแสดงความเห็นในหลักวิชาการว่า โจทก์กับรัฐบาลไทยสมัยนั้นมีความคิดเห็นต่างกันเรื่องอุดมคติของยูโซลลิตาตามกฎหมายที่จะวิจารณ์ความคิดเห็นใด ๆ ได้ แต่จำเลยได้เขียนข้อความนั้นไว้เพื่อใส่ร้ายโจทก์ ทั้งที่โจทก์ได้อ้างไว้แล้วในคำฟ้องชอกรอน ๆ ว่าจำเลยถือว่านายทวี บุณยเกตุ เป็นผู้ร่วมมือใกล้ชิดกับโจทก์ และคำว่า "รัฐบาลไทย" ที่จำเลยที่ 1 อ้างถึงนั้น คือ รัฐบาลซึ่งนายทวี บุณยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรีภายใต้โจทก์ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จำเลยจึงมีเจตนาใส่ความโจทก์กับนายทวี บุณยเกตุ ว่าการเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษของประเทศไทยดังกล่าวนี้ โจทก์ไปเพื่อเอาใจนายเชอร์ชิล และสัมพันธ์มิตรเป็นสำคัญยิ่งกว่าที่โจทก์กับนายทวี บุณยเกตุ ถือเอาความถูกต้องเหมาะสมของประเทศชาติ ข้อเขียนของจำเลยมีใจเป็นไปโดยเจตนาวิสัย หากเป็นการเขียนเพื่อสนับสนุนข้อเขียนของจำเลยที่หมิ่นประมาทโจทก์ทั้งที่โจทก์กล่าวไว้ในคำฟ้องหลายข้อดังกล่าวข้างต้น ข้อเขียนของจำเลยที่ผ่านเป็นความจริงจึงทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติยศตั้งที่โจทก์ขอกรณียุทธคดีดังต่อไปนี้

(1) นายวินสตัน เชอร์ชิล เป็นนายกรัฐมนตรีอังกฤษเมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1939

(พ.ศ. 2482) รัฐบาลผสมของเขาลาออกในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 24๘๘) และรักษาการในระหว่างการเลือกตั้งทั่วไป นายวินสตัน เชอร์ชิล กับพวกอนุรักษนิยมแพ้การเลือกตั้งแล้ว นายคลีเมนต์ อัทลีย์ (ATTLEE) หัวหน้าพรรคแรงงานที่ชนะการเลือกตั้งนั้นเป็นนายกรัฐมนตรี ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 24๘๘)

แต่โจทก์ในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ให้ความเห็นชอบแก่รัฐบาลทวี บุณยเกตุ เปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษของประเทศไทยว่า "SIAM" (โรมม) นั้น เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2๔๘๘ ภายหลังจากที่นายเชอร์ชิลออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอังกฤษแล้ว จึงเป็นไปไม่ได้ที่โจทก์กับรัฐบาลทวี บุณยเกตุ เปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษของประเทศไทยดังกล่าวนี้เพื่อเอาใจนายวินสตัน เชอร์ชิล

(2) แม้ว่าไม่มีกองทหารอังกฤษเข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย แต่โจทก์กับ

รัฐบาลทวี บุณยเกตุ ก็ไม่มีความจำเป็นอย่างใดที่จะเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษของประเทศไทยเพื่อเอาใจกองทหารอังกฤษเหล่านั้นที่เข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นเพียงชั่วคราวแล้วก็ต้องถอนออกจากประเทศไทย การที่คนของชาติหนึ่งจะเรียกชื่ออีกประเทศหนึ่งนั้น ก็เป็นเรื่องความเคยชินของแต่ละชาติ เช่น รัฐบาลไทยเรียกประเทศ "จุงกีวะ" ว่า "ประเทศจีน" มาช้านานแล้วก็ยังเรียกประเทศนั้นว่า "ประเทศจีน" อยู่ตลอดเวลา หรือคนไทยเคยชินต่อการเรียกประเทศเวียตนามว่า "จวน" ก็เรียกเช่นนั้นอยู่ตลอดเวลา อันเป็นชื่อของราชวงศ์ "เหวียน" สมัยเก่าที่ปกครองเวียตนาม เพิ่งไม่นานมานี้ทางราชการไทยจึงเปลี่ยนเรียกว่า "เวียตนาม" ส่วนรัฐบาลอังกฤษที่เคยเรียกประเทศเยอรมันว่า "GERMANY" (เยอรมัน) ก็เรียกเช่นนั้น ความเคยชินตลอดเวลา แทนที่จะเรียกตามชื่อทางการของประเทศเยอรมันว่า "DEUTSCHLAND" (ดอยช์-ลันด์) ฯลฯ

(3) จำเลยที่ 1 ทราบคำว่าโจทก์และนายทนาย บุญเอก โคกค้ำคานคิ "เชื้อชาติยิ่งใหญ่" (SUPER-RACE) ของลัทธินาซีเยอรมันที่ถือว่าคนเชื้อชาติอารยันเป็นเชื้อชาติยิ่งใหญ่ในประเทศเยอรมัน รวมทั้งในยุโรปด้วย จอมพลพิบูลฯ ที่โฆษณาสถาปนามหาอาณาจักรไทยก็กล่าวถึงหนามหัวอย่างของอีกเลอร์ด คือ จอมพลพิบูลฯ ถือเอาคนเชื้อชาติไทยซึ่งอยู่ในดินแดนแห่งเอเชียใต้และเอเชียอาคเนย์ว่าเป็นเชื้อชาติที่ยิ่งใหญ่ โดยไม่คำนึงว่าพระมหากษัตริย์แห่งบรมราชจักรีวงศ์ที่เรียกว่า "สยาม" นั้นก็โดยพระองค์ทรงเห็นวาระอาณาจักรของพระองค์ประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ พระองค์จึงทรงปรารถนาให้สภานิติกรของพระองค์พระองค์ทุกเชื้อชาติมีความเสมอภาคกัน จำเลยที่ 1 ทราบก็จากบทความที่โจทก์เขียนไว้ชื่อ "ความเป็นมาของชื่อ "ประเทศสยาม" กับ "ประเทศไทย" " ซึ่งโจทก์ได้เคยเสนอต่อจอมพลพิบูลฯ ที่ทำไว้จะเปลี่ยนชื่อประเทศสยามมาเป็นประเทศไทย โดยโจทก์แสดงความคิดเห็นว่าชื่อของประเทศสยามนั้นมีใจเป็นไปตามที่นักประวัติศาสตร์บางคนอ้างว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เป็นผู้บัญญัติขึ้นเพื่อทรงปรารถนาเอาใจฝรั่ง หากปรากฏชัดแจ้งในกฎหมายตราสามดวงอันมีลักษณะเป็นประมวลกฎหมายซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ โททรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการรวบรวมกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โททรงบัญญัติไว้และใช้สืบต่อมาในสมัยกรุงธนบุรีจนถึงต้นรัชกาลที่ 1 นั้น แล้วโจทก์ในคณะกรรมการรวบรวมแก้ไขเป็นบางตอน ประกาศเมื่อจุลศักราช 1166 (พ.ศ. 2347) ต่อมาพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ สมัยดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมได้ทรงพิมพ์กฎหมายนี้แก้ไขวิธีพิมพ์สมัยใหม่ ซึ่งนักกฎหมายรู้จักกันในนามว่า "กฎหมายราชบุรี" เพื่อประชาชนจะได้ศึกษาค้นคว้าหรืออ้างอิงได้สะดวกกว่าที่จะต้องอ่านจากสมุดข่อยโบราณ จำเลยที่ 1 ทราบก็ในฐานะเป็นราชบัณฑิตประจำกระทรวงยุติธรรม และกฎหมายตราสามดวงนั้นก็โดยที่โจทก์ได้ให้เรียกชื่ออาณาจักรของพระองค์ว่า "สามเทศ อันว่า "สยามประเทศ" นี้ประมวลกฎหมายตราสามดวงที่ทรงบัญญัติขึ้นโดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ นั้นได้รับการแก้ไขหลายแห่งที่ไม่เกี่ยวกับชื่อของประเทศนั้น ส่วนที่เหลืออยู่ที่แก้ไขเป็นกฎหมายตลอดมา แม้ได้มีประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ใน พ.ศ. 2464 แล้ว แต่ประมวลกฎหมายนี้ก็มีโดยยกเลิกกฎหมายตราสามดวง หากมีบัญญัติไว้แต่เพียงว่าบทกฎหมายอันใดมีความขัดต่อประมวลกฎหมายใหม่ จึงให้ใช้ประมวลกฎหมายใหม่ โดยเฉพาะชื่อประเทศสยามนั้นไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายใหม่ ดังนั้น จึงได้โจทก์มาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับ 10 ธันวาคม 2475 ก็เรียกชื่อประเทศตามกฎหมายตราสามดวง

โจทก์ได้แสดงความเห็นต่อจอมพลพิบูลฯ ในครั้งกระเทียวในสมัยรัชกาลที่ 1, ที่ 2, ที่ 3 ก็มีหลักฐานแสดงว่า ก่อนพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ พระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีที่เรียกชื่อประเทศว่าสยาม โจทก์ยังได้แสดงหลักฐานอีกหลายประการว่าตั้งแต่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานีก็มีหลักฐาน นอกจากนักประวัติศาสตร์บางคนก็อ้างเพียงถ้อยคำเดียวจากศิลาจารึก คือ ยังมีหลักฐานเอกสารอื่น ๆ ที่แสดงว่า

แน่นอนอันเป็นประเทศของกรุงสุโขทัยนั้นเรียกว่า "สยาม" และยังมีเอกสารหลักฐานในรัชสมัยพระบรมไตรโลกนาถ และในรัชสมัยพระเจ้าทรงธรรม ที่ได้ส่งคณะสงฆ์ไปตั้งศาลาบำเพ็ญกุศลที่เมือง "สยามวงศ์" มาตราบนานเท่าที่นับ

(4) จอมพลพิบูลฯ จึงใช้วิธีบัญญัติสิ่งที่เรียกว่า "รัฐนิยมฉบับที่ 1" ซึ่งไม่มีผลในทางกฎหมายที่จะเปลี่ยนชื่อประเทศ แต่ก็มีบุคคล เช่น จำเลยที่ 1 ที่กล่าวไว้ในข้อความที่โจทก์อ้างไว้ข้างต้นนั้นแล้วว่า "ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการเหมาะสมแล้วตั้งแต่โดยในชื่อนี้ทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2462"

คือ จำเลยที่ 1 แสดงถึงความเชื่อและทำความเข้าใจที่เห็นใจเมื่อได้กับวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยจำเลยไม่รอกอว่าสภาผู้แทนราษฎรจะลงมติเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ต่อมาจอมพลพิบูลฯ จึงถือเอาการที่บุคคลบางคนว่าเห็นด้วยกับรัฐนิยมฉบับนี้มาเป็นหลักเสนอรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเดิมว่าด้วยนามของประเทศซึ่งเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบด้วยแล้ว คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงลงนามประกาศใช้รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของประเทศตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2462 มีใช้เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2462 โดยรัฐนิยมที่ไม่ได้กฎหมาย

(5) เพื่อใส่ความโจทก์และรัฐบาลทนาย บุญเอก ว่าเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษของประเทศไทยเป็น "SIAM" (ไซแอม) นั้นเพื่อเอาใจต่างชาติ จำเลยที่ 1 จึงได้เขียนความตอนหนึ่งในข้อความที่โจทก์อ้างข้างต้นนั้นว่า "ครั้นท่านกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยหลัง ท่านคงยืนยันที่จะใช้ "THAILAND" (ไทยแลนด์) ตามเดิม ในวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2492 ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดให้ใช้ "THAILAND" (ไทยแลนด์) แทน "SIAM" (ไซแอม) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ปรากฏว่าได้รับการรับรองจากนานาประเทศโดยคุณูปภาพ"

จำเลยที่ 1 จึงใจให้สาบสูญของพวกตนและผู้อานหลงเข้าใจว่าโจทก์และรัฐบาลทนาย บุญเอกได้เปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษของประเทศไทยโดยเอาใจต่างชาตินั้นไม่โดยลำพัง หากต่างชาติรับรองโดย "คุณูปภาพ" ตามที่จอมพลพิบูลฯ เปลี่ยนชื่อประเทศ

โจทก์ได้ทราบเรียนศาลแล้วว่าต่างชาติใดจะเรียกชื่ออีกประเทศหนึ่งว่าอย่างไรนั้น เป็นเรื่องสมควรใจที่จะถือความเคยชินหรือจะเรียกตามที่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ เปลี่ยนชื่อประเทศก็ได้ ฉะนั้นจึงไม่ใช่เรื่อง "คุณูปภาพ"

โจทก์ขออ้างนิตยสารชื่อ "ฟาร์อีสเตอร์น เอโคโนมิค รีวิว" ฉบับ 13 มกราคม ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2521) ตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 13 ที่ได้ลงพิมพ์ความตามจดหมายของ มร.เบอร์แมน บี. อันนาช อัครราชทูตอเมริกันที่ปรึกษาสถานทูตอเมริกันประจำกรุงเทพฯ เป็นเวลาหลายปีนั้น ขณะที่ยังอัครราชทูตอเมริกันซึ่งมีตำแหน่งอยู่ในกรุงเทพฯ ก็แสดงมารยาททางการทูตอย่างสุภาพต่อจอมพลพิบูลฯ แต่

ภายหลังที่ มร. ฮันนาห์ ครอบงำขบถออกจากงานประจำแล้ว ท่านผู้นี้ก็ได้แสดงความเห็นอย่างจริงจังของ
 คนออกมาอย่างเสรี จึงได้เขียนจดหมายถึงนิตยสารฉบับนั้นกล่าวถึงเรื่องจนสืบเนื่องจากสิ่งที่เรียกในภาษาไทยว่า "รัฐนิยม" ของจอมพลพิบูลฯ แต่ มร. ฮันนาห์ เรียกสิ่งนี้ว่า "Pibul's dictatorial decree"
 แปลเป็นไทยว่า "กฎหมายเผด็จการของพิบูลฯ" มร. ฮันนาห์ โศกถวิลถึงความเห็นของโจทก์เกี่ยวกับข้อของ
 ประเทศว่า คำว่า "ไทย" หมายถึงชนชาติหนึ่งเท่านั้น ถึงแม้จะเป็นประชากรจำนวนข้างมากของประเทศก็
 ตาม ก็ไม่หมายถึงประชากรทั้งหมดของประเทศ ยังมีชนชาติมลายู ชนชาติเขมร ชนชาติลาว ชนชาติฉาน
 อีกมากมายและรวมทั้งชนชาติอื่น ๆ ที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยอีก จึงเป็นที่แน่นอนว่าโจทก์ก็ออกไปอย่าง
 ไม่เป็นธรรมจากการเปลี่ยนชื่อประเทศเป็น "ประเทศไทย" มร. ฮันนาห์ โศกถวิลต่อไปว่า แม้ว่าประชา-
 ชาติไทยในประเทศไทยต้องล้มลุกคลุกคลานมาหลายครั้งก็ตาม แต่อุดมการณ์แห่งรัฐบาลราชอาณาจักรไทยภาย-
 ใต้รัฐธรรมนูญที่โคกกลางเมื่อปี ค.ศ. 1932 (พ.ศ. 2475) นั้นจะต้องไม่พลิกกลับไป มร. ฮันนาห์ เรียก
 ชื่อโจทก์ยกยวดว่า "Loyal Pridi" แปลว่า "ปรีดีผู้สัตย์" ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าน้ำใสใจจริงของ
 อภิศักดิ์รัฐทูลอเมริกันนั้นมิได้แสดง "คุณูปภาพ" ที่แปลเป็นไทยว่า "สภาพแห่งความยินดีหรือสภาพแห่งความ
 ชื่นชม" ถ้อยคำที่จอมพลพิบูลฯ ได้เปลี่ยนชื่อสยามเป็นประเทศไทยและวิธีประกาศสิ่งนี้เรียกว่า "รัฐนิยม"
 หากอภิศักดิ์รัฐทูลอเมริกันผู้ใดกลับแสดง "คุณูปภาพ" ต่อโจทก์จึงต่างกับจำเลยที่ 1 และพวกที่ขึ้นแฉงเรื่อง
 นิคเหมือนความจริงใส่ร้ายโจทก์ตามที่โจทก์กราบเรียนศาลในข้อนี้ และในคำฟ้องของโจทก์ที่กราบเรียนศาล
 ในข้อต่าง ๆ ในข้อนี้

(6) โดยเฉพาะการที่จำเลยที่ 1 ได้ใส่ความโจทก์เกี่ยวกับข้อของประเทศนั้น จำเลยที่ 1
 มิเพียงแต่ใส่ร้ายโจทก์โดยเฉพาะ หากจำเลยได้ใส่ความพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ที่ทรงเป็นบูรพมหมา
 ในการที่ทรงไว้ชื่อประเทศว่า "สยาม" เพื่อไม่เสียเวลาอันมีค่าของศาล โจทก์จึงขอประทานอำนาจให้โจทก์แจ้ง
 เรื่องนี้ไว้ในเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 14

ข้อ 17. เท่าที่โจทก์ได้กราบเรียนศาลมาแล้วตั้งแต่ต้นแห่งคำฟ้องนี้ การกระทำของจำเลย
 ที่ 1 จึงเป็นความผิดฐานละเมิดทำให้โจทก์เสียหายชื่อเสียงและเกียรติคุณมากมายหลายประการ อีกทั้ง
 เป็นการกระทำที่จำเลยที่ 1 บนันแต่ละเมิดคือเป็นสัจจะแห่งประวัติศาสตร์ของชาติไทย อันเป็นการทำให้
 เสียหายแก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญพระราชวิไลย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ
 ได้พระราชทานไว้เป็นหลักชัยของสยามรัฐราชสีมา หนังสือของจำเลยจึงไม่สมควรที่จะไร้เป็นหนังสือคู่มือ
 สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

อนึ่ง โจทก์ขอประทานกราบเรียนศาลได้โปรดพิจารณาความมาตรา 423 แห่งประมวลกฎหมาย
 แห่งและพาณิชย์ด้วยว่า ถ้าจำเลยที่ 1 อ้างว่าข้อความบางตอนในหนังสือของจำเลยที่ขึ้นประมาทโจทก์นั้น
 จำเลยมิได้รู้ว่าจะข้อความนั้นไม่จริง แต่หากในฐานะที่จำเลยเป็นศาสตราจารย์ทางประวัติศาสตร์และราชบัณฑิต

กษาประวัติศาสตร์ จำเลยควรจะรู้ได้ ฉะนั้น จำเลยจึงต้องรับผิดชอบ
 ส่วนจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ และจำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นโรงพิมพ์ ก็ต้องมีความผิดในการเป็น
 ผู้จัดพิมพ์ ผู้พิมพ์โฆษณา และจำหน่ายจ่ายแจกหนังสือที่ละเมิดโจทก์นี้

จำเลยทั้งสามจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบค่าขอโจทก์ห้าหมื่น
 ข้อ 16. ตามที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า โจทก์มีส่วนสำคัญเกี่ยวแก่กิจการบ้านเมืองและการ

เมืองของประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ร่วมคณะก่อการวันที่ 24 มิถุนายน 2475 เพื่อใหม่การเปลี่ยนแปลงระบอบการ
 ปกครองของประเทศไทย จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบปรีชาธิปไตย หรือระบอบ
 ประชาธิปไตย และเป็นรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี ร่วมเป็นคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และเป็น
 สำเร็จราชการแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับยังเป็นรัฐมนตรีอาวุโส จดทะเบียนกับ
 ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โจทก์เป็นหัวหน้าต่อต้านผู้ขึ้นผู้ทราน หรือกระบวนเสรีไทยในประเทศไทย
 โดยประสานงานและร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร (โคก อังกฤษ จีน และอเมริกา และเสรีไทยในอังกฤษ
 และอเมริกา เพื่อรักษาไว้และกอบกู้เอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยด้วยเสียงวิญญูและเสียงกึ่งจำเลย
 กี่รัฐหรือราษฎรผู้ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีส่วนเกี่ยวพันบุคคลอื่นตลอดเวลา จำเลยเป็นศาสตราจารย์ ได้
 เขียนประวัติศาสตร์แห่งประเทศไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ตาม
 เอกสารหมายเลข 2 ย่อมแสดงว่า เป็นนักประวัติศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญ มีความรอบรู้เหตุการณ์ขอเท็จจริงย้อน
 หลังขึ้นไปจนถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง ใน พ.ศ. 2475 และก่อนนั้นขึ้นไป ทั้ง ๆ ที่มีหนังสือที่นายถึก
 ชัยนาม, นายทวี บุณยเกตุ และ ดร. เคือน บูณาคู เขียนไว้ตามความจริง แต่จำเลยก็ไม่สนใจศึกษาค้นคว้า
 กลับเขียนถึงเหตุการณ์ขอเท็จจริงอันเป็นประวัติศาสตร์เกี่ยวกันตัวโจทก์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโจทก์ รวมทั้ง
 ขอเท็จจริงที่เชื่อมโยง ลงในหนังสือประวัติศาสตร์เล่มดังกล่าว ด้วยวิธีสอดแทรกขอเท็จจริงหรือเหตุการณ์อัน
 ซัดความจริง ซึ่งความจริงหาได้เป็นไปเช่นนั้นไม่ ทั้ง ๆ ที่รู้ความจริงและไม่รู้ความจริงแท้แน่นอน ทั้งนี้
 ก็ด้วยเจตนาใส่ร้าย กับการจงใจหรืออย่างน้อยก็ด้วยความประมาทเลินเล่อไม่รู้อะไรจริงแน่นอนแท้จริง แต่
 การเขียนลงไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์อันเป็นการบิดเบือนความจริง เจ้าลักษณะความจงใจ ซึ่งหนังสือเล่มนี้
 จำหน่ายจ่ายแจกแพร่หลายแก่ผู้สอบไปโรงเรียน หรือในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาอื่น ตลอดทั้งนิสิต
 นักศึกษา นักเรียน และอนุชนรุ่นหลัง ทำให้บุคคลอื่นหลงเข้าใจผิดตามหนังสือเล่มนี้ และประวัติศาสตร์ของ
 ประเทศผิดจากความจริง ไม่เป็นประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์และถูกต้อง สัตถะของการเขียนหนังสือเล่มนี้คือ
 จำหน่ายจ่ายแจก นอกจากเป็นการหมิ่นประมาท ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อันเป็นความผิดทางอาญาแล้ว
 ยังเป็นการโฆษณาให้แพร่หลายอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณ เป็นที่เสียหายแก่
 ทำมาหากิน และความเจริญของโจทก์ อันเป็นการละเมิดสิทธิคือโจทก์ จำเลยที่ 1 ผู้เขียน จำเลยที่ 2
 ที่ 3 ผู้พิมพ์ออกจำหน่ายจ่ายแจก ต้องร่วมรับผิดชอบโจทก์

ปารีส วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2521

โดยเฉพาะค่าเสียหายเกี่ยวกับโจทก์ นอกจากต้อง เสียชื่อเสียงหรือเกียรติคุณแล้ว ยังเสียหายในทางเงินทองอีก โจทก์ขออีกค่าเสียหายเพียง 300,000 บาท.

คำขอท้ายพ้องแห่ง

เพราะฉะนั้นขอศาลออกหมายเรียกจำเลยมาพิจารณาพิพากษาและบังคับจำเลยตามคำขอต่อไปนี้

1. ขอให้ศาลโปรดพิพากษาสั่งให้จำเลยทั้งสามร่วมกันเก็บและทำลายหนังสือของจำเลยชื่อ "ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ" ที่ฝ่าฝืนต่อความจริงอันเป็นการหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์ อันทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงและเกียรติคุณและหมิ่นเจ้าหน้าและเผยแพร่ซึ่งหนังสือดังกล่าวโดยทันที
2. ขอให้ศาลโปรดพิพากษาสั่งให้จำเลยทั้งสามร่วมกันและแทนกันใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในแต่โจทก์เป็นเงินจำนวน 300,000 บาท (สามแสนบาท) ทันที หากไม่ชำระทันทีให้จำเลยร่วมกันและแทนกันชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องตลอดไปจนกว่าจำเลยจะชำระเสร็จสิ้น

3. หากจำเลยไม่จัดการตามคำขอในข้อ 1 ขอให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์เป็นผู้เก็บและทำลายหนังสือดังกล่าว โดยให้จำเลยทั้งสามรวมมือกันหรือแทนกันใช้ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นแทนโจทก์

4. ให้จำเลยทั้งสามร่วมกันและแทนกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนโจทก์ด้วย ข้าพเจ้าไต่ถามสำเนาการฟ้องไทยข้อความถูกต้องเป็นอย่างเดียวกันมาด้วยสามฉบับ และรอฟังคำสั่งอยู่ ถ้าไม่รอให้ถือว่าทราบแล้ว

(ลงชื่อ) ปาล พมยงค์ โจทก์
ผู้รับมอบอำนาจ

คำฟ้องฉบับนี้ข้าพเจ้านายจินดา ชัยรัตน์ ทนายความในอนุญาทที่ 85/2516 อยู่บ้านเลขที่ 124 - 126 ถนนจักรเพชร ตรอกหรือซอย - โกลเดียง - ตำบลวังบูรพาภิรมย์ อำเภอพระนคร จังหวัด กรุงเทพมหานคร เป็นผู้เขียน

(ลงชื่อ) จินดา ชัยรัตน์ ผู้เขียน

คำฟ้องฉบับนี้ข้าพเจ้านายปาล พมยงค์ อยู่บ้านเลขที่ 172 ถนนสาทรใต้ ตรอกหรือซอยสวนกุ โกลเดียง - ตำบลทุ่งมหาเมฆ อำเภอยานนาวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นผู้เขียนหรือพิมพ์

(ลงชื่อ) ปาล พมยงค์ ผู้เขียนหรือพิมพ์

ข้าพเจ้านายปรีดี พมยงค์ มอบอำนาจให้นายปาล พมยงค์ เป็นตัวแทนอำนาจเริ่มทำการฟ้องนายรอง สยามานนท์ และบริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพาณิช จำกัด และบริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพาณิช จำกัด ซึ่งร่วมกันโฆษณาแพร่หลายข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงในหนังสือชื่อ "ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ" พิมพ์ใน พ.ศ. 2520 โดยนายรอง สยามานนท์ เป็นผู้เรียบเรียง และบริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพาณิช จำกัด กับบริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพาณิช จำกัด เป็นผู้พิมพ์และจำหน่าย ซึ่งทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณและทางเจริญของข้าพเจ้า ข้าพเจ้า มอบอำนาจให้นายปาล พมยงค์ เป็นตัวแทนฟ้องบุคคลดังกล่าวนี้ และฟ้องบุคคลอื่น ๆ ที่ร่วมกระทำความผิดกับบุคคลดังกล่าวนี้ ให้นายปาล พมยงค์ มีอำนาจขอให้ศาลพิพากษาบังคับให้บุคคลดังกล่าวนี้ จัดการให้ชื่อเสียงและเกียรติคุณของข้าพเจ้ากลับคืนมา และจัดการทำลายหนังสือของบุคคลดังกล่าวนี้ ที่ยังมีประมวลข้าพเจ้า อีกทั้งให้ผู้ละเมิดข้าพเจ้าใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายทุกประการให้แก่ข้าพเจ้า เพื่อการนี้ให้นายปาล พมยงค์ มีอำนาจแต่งตั้งทนายความและค่าเินทนายความ จีราภคาใด ๆ แทนข้าพเจ้าได้ตามที่เห็นสมควร เพื่อรักษาผลประโยชน์ของข้าพเจ้า รวมทั้งให้มีอำนาจใช้สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา ขอให้พิจารณาคดีใหม่ เก็บฟ้องและถอนฟ้องได้.

ลงนาม	ปรีดี พมยงค์	ผู้มอบอำนาจ
ลงนาม	สุภา พมยงค์	พยาน
ลงนาม	วิจิณี จตุรฤกษ์	พยาน
ลงนาม	ปาล พมยงค์	ผู้รับมอบอำนาจ

ที่ 246/2521 รับรองลายมือชื่อของนายปรีดี พมยงค์
ณ. วันพฤหัสบดี (นายเฉลิม วิเศษฤกษ์)
เลขานุการเอก (ปฏิบัติหน้าที่กงสุลไทยกรุงปารีส)

เอกสารท้ายพ้องหมายเลข 2

หนังสือชื่อ
"ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ"
แห่งประเทศไทย
นายรอง สยามานนท์

JUN 1946

DEPARTMENTAL NO. 1.

[CYPHER]

FROM BANGKOK TO FOREIGN OFFICEMr. Thompson,
No. 769

D. 1.05 p.m. 12th June 1946

12th June 1946

R. 3.06 p.m. 12th June 1946

Repeated to Singapore. Personal for Lord Killearn

IMPORTANTDEYOUTOP SECRET

Since this is a country "where the blindest bluffs hold good and wildest tales are true" I feel I should report to you the visit paid to me last night after dinner by a leading member of the Royal family who arrived in a British military car driven by a senior British officer whom I know well. My conversation with the Prince lasted almost two hours and it will be convenient if I record in my two immediately following paragraphs firstly what he said and secondly what I answered.

2. His Royal Highness told me that there was no doubt whatever that the late King had been murdered. He himself had seen the remains and he could assure me that the bullet had entered the back of the head and emerged in the front. The motive for the crime had been [grp. undec. ? to] prove once and for all to the Royal family that they must toe the line. It was because this was fully realised that a number of his relations had agreed to allow their names to appear in the communiqué indicating that the tragedy had been due to accident. The new King would never be allowed to attain his [? grps. omitted] politicians in power bring about a Republic or even feared that once British troops were withdrawn there would be a reign of terror. It had been fear of British intervention that had prevented massacre of the Royal family after the coup d'état of 1932. Could British support be expected should such a danger arise again?

3. I told His Royal Highness that internal affairs of Siam were not (repeat not) the concern of His Majesty's Government and that he and his relations and friends would be guilty of most dangerous wishful-thinking if they entertained for one moment any idea, whatever the circumstances, we would take a hand in these mysterious affairs. I repeated this several times with the utmost

emphasis.

emphasis. I explained that the independence and also [grp. undec. ? defence of] Siam remained to-day as they always had been of vital interest to Britain. For the rest we wished to see an early recovery of the country because only through such recovery could internal order be restored and Anglo-Siamese trade re-established. As regards our troops they were here for the primary purpose of ensuring the orderly repatriation of Japanese. In the event of trouble they would not (repeat not) take sides between opposing Siamese factions, but would confine themselves to protection of British subjects, property and installations. As regards the King's death I knew that a spate of sensational and even terrible rumours were circulating and that the political atmosphere had suddenly grown alarmingly tense. But I could not discuss the varied accusations that were being made. I would, however, venture to extend, purely personally, and as an old man with some experience of the world, a word of advice. This was that the Royal family would do well not (repeat not) to be carried away by their emotions at a very dangerous moment. Frankly it seemed to me that certain of his relations were like the Bourbons; for they forgot nothing and they learnt nothing. For good or ill the country was going forward along a new path of constitutional development and the impulse could not now be reversed. There were strong and determined men at the controls. A false step on the part of the Opposition might have the most serious consequences for them and if they provoked a crisis it would be useless to look for outside help.

4. His Royal Highness eventually left close to midnight in a calmer and I hope more realistic mood. He thanked me warmly for the frankness with which I had spoken. I can only hope my words sank in for I do not doubt that he was sent here by elements who under the impact of recent events may be contemplating some wild initiative.

5. I have shown this telegram to G.O.C. and to Mr. Whittington. After it has been cyphered by Mr. Hopkirk I am destroying the draft. Lord Killearn please burn after perusal.

[Note by Communications Department:
Repetition of missing groups being obtained].

O.T.P.

2 10 18

เอกสารทนายฟ้องหมายเลข 3 ก.

F8710/G 47

Mr. ENSTEN

เอกสารทนายฟ้องหมายเลข 3 ก.
คำแปลภาษาไทยใหม่เลขเอกสารราชทัณฑ์

(รหัส)

เลข. 8710

มิถุนายน 1946 (พ.ศ. 2489)

เอกสารแนบเลขที่ 1

F.8710/4 C. 40

Bangkok
No. 705

12
13

Situation in Siam

Reports conversation with a member of the Royal Family, who stated that the late King had been killed in order to prove the dependence of the monarchy on the politicians. Mr Thompson warned not to rely on British intervention. impersonated child is undesirable.

Last Paper.

(Minutes)

Curious & curious. Mr. Thompson

took the right line in his conversation.

References.

Schubert
1/6

The suggested motive for the alleged crime does not seem a very likely one. On the other hand I understand that the Siamese are not given to suicides & that this was no particular occasion for King Bhumibol to take his life.

Mr. Thompson speaks well & I think we should approve his language off. Lt. Wilson
1576

Seen by Mr. Dunning & Sir G. Sargent.

157

จากกรุงเทพฯ ถึงกระทรวงการต่างประเทศ (พลเรือน ออฟฟิศ)

มร. ชอมป์สัน,

เลขที่ 769

12 มิถุนายน 1946 (พ.ศ. 2489)

ส่งมาถึงสิงคโปร์. เพื่อ สรคิลเลอร์เฉพาะ

ส่งเวลาบ่าย 1.05 น. 12 มิถุนายน 1946 (พ.ศ. 2489)

รับเวลาบ่าย 3.06 น. 12 มิถุนายน 1946

สำคัญมาก

ภัย

ความลับสุดยอด

โดยที่ (ประเทศไทย) เป็นประเทศหนึ่งซึ่งค่าหลกของชาวมหาชาติที่ถือกันว่าเป็นเชื้อโคก และคำบอกเล่าที่ฟังได้สดกนั้นถือกันว่าเป็นความจริง ข้าพเจ้ารู้สึกว้าหว้าใจว่าต้องรายงานเขายังท่าน ถึงการมาพบข้าพเจ้าเมื่อค่ำวันนั้นภายหลังรับประทานอาหารเรียบร้อยแล้ว โดยสมาชิกในหมู่หนึ่งแห่งพระราชวัง ที่ไคมาถึง (สถานีรถไฟ) โดยนั่งมาในรถยนต์ทหารอังกฤษซึ่งขับโดยนายทหารอังกฤษคนหนึ่งซึ่งข้าพเจ้ารู้จักดี การสนทนากับเจ้าองค์นั้นใช้เวลาถึง 2 ชั่วโมง และจะเป็นการสะดวกถ้าข้าพเจ้าบันทึกไว้ทันทีใน 2 วรรคต่อไปนี้ คือ วรรคที่หนึ่งเขาได้ท้าวอย่างไร และวรรคที่สองข้าพเจ้าได้กล่าวอย่างไร

(2) เจ้าองค์นั้น (ภาษาอังกฤษใช้คำว่า "HIS ROYAL HIGHNESS") ซึ่งหมายถึงพระราชวงศ์ชั้นสูงซึ่งเทียบเท่ากับพระราชวงศ์ไทยชั้น "พระเจ้า" ซึ่งอาจเป็น "พระเจ้าบรมวงศ์เธอ" หรือ "พระเจ้าวรวงศ์เธอ") โดยบอกข้าพเจ้าว่าไม่มีข้อสงสัยเลยในหลวงองค์นี้แล้วถูกฆาตกรรม เขาเองได้เห็นพระบรมศพและเขาสามารถยืนยันข้าพเจ้าว่ากระสุนปืนเข้าทางหลังพระเศียรและออกทางหน้าพระคัตกร เหตุแห่งฆาตกรรมโคกเป็น (เจ้าวรวงศ์ฯ บยูเอ็นค็อซี. 7 นู - คำระหัดที่ไม่วัดแจ้ง) แสดงอีกครึ่งหนึ่งและเป็นครึ่งสุดท้ายที่พระราชวงศ์ต้องทูลลง ทั้งนี้เพราะแสดงให้เห็นเป็นจริงเต็มที่โดยสมาชิกองค์หนึ่งแห่งพระประยูรญาติของเขา โคกตกลงยอมให้พระนามของเขาปรากฏในแถลงการณ์แสดงว่า โคกนวกกรรมนี้เกิดขึ้นเพราะอุบัติเหตุ ในหลวงองค์ใหม่จะไม่ได้รับอนุญาตเลยใหม่บรรลุ (? จีทีอาร์เอส. - คำขาดไป) นักการเมืองที่มีอำนาจกำลังจะสถาปนาสาธารณรัฐ หรือโคกกลัวว่าอาชญากรรมวิเศษ (อังกฤษ) โคกออกไปแล้ว (ภายหลังสังหารผู้ปกครองประเทศเสียแล้ว) การประหัดประหารก็จะเกิดขึ้น (คณะราษฎร) โคกเคยกล่าวการแหกแครงของวิเศษมาแล้วที่ไปป้องกันการทำลายเช่นข้าพเจ้าพระราชวังภายหลังรัฐประหาร ค.ศ. 1932 (การอภิวัตน์มิถุนายน 2475)

(Print.)

(How disposed of.)

2. Bangkok ho. 705.

A. Singapore Special Commission

ho. 828.

June 17.

(Action completed.)

(if lost.)

Be. 1

14/6

(ท่านเจ้าองค์นั้น) จะหวังความสนิมสนมจากบริติช (อังกฤษ) ไทหรือไมได้กษัตริย์นั้นได้เกิดขึ้นอีก

(3) ข้าพเจ้าโทลเจ้าองค์นั้นว่า กิจการภายในของสยามไม่เคย (ย่ำคำว่า "ไม่") เกี่ยว
 กับรัฐบาลของพระราชาธิบดี (อังกฤษ) และแจ้งว่าเรา (เจ้าองค์นั้น) และพระประยูรญาติกับมิตรของเขา
 จะมีความรัก เพราะจริงใจที่รักเราที่เป็นอันครายอย่างยิ่ง ถ้าพวกเขาคงมีความคิดเช่นนี้อยู่ก็ไม่มีเหตุอะไร
 ไม่ว่าสภาพการณ์อย่างไร, เราจะไม่ยื่นมือเข้าเกี่ยวข้องกับกิจการสักสิ่งเหล่านี้ ข้าพเจ้าโทลกล่าวซ้ำหลายครั้ง
 หลายหนหลายครั้งอธิบายความในใจที่จริงที่สุด ข้าพเจ้าโทลอธิบายว่าเอกราชรวมทั้ง (เจ้าองค์นี้ - รัชกาล
 ไม่ออก. การป้องกันประเทศของ) สยามคงเป็นอยู่ทุกวันนี้เหมือนที่เคยเป็นมาว่าเป็นประโยชน์สำคัญของ
 บริเตน (อังกฤษ). นอกจากนั้นเราปรารถนาเห็นการกลับคืนสู่ประเทศ (สยาม) โดยเร็วที่สุด เพราะ
 โทลการที่มุ่งในนั้นเท่านั้นความสงบเรียบร้อยภายในจะสถาปนาขึ้น และการค้าระหว่างอังกฤษกับสยามก็
 จะกลับสถาปนาขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับกองทหารของเรา(อังกฤษ) อยู่ในประเทศ (สยาม) นั้น วัตถุประสงค์
 เบื้องต้นเพื่อทำเนิการสงบภายในประเทศอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ในกรณีมีความวุ่นวายเกิดขึ้น (ใน
 สยาม) กองทหาร (อังกฤษ) จะไม่ (ย่ำคำว่า "ไม่") เข้าข้างฝ่ายใดของชาวสยามที่ขัดแย้งกัน, แต่จะ
 จากักตัวเองในการป้องกันคนในบังคับบริติช, ทรัพย์สินและสถานที่ (ของบริติช). ในส่วนที่เกี่ยวกับการสำรวจ
 ของในหลวง ข้าพเจ้ารู้ว่าการแพร่ข่าวที่เด่นชัดอย่างทรมานแก่ทั้งชาวสยามที่รักการกษัตริย์ไทยกำลังแพร่หลายมาก
 และบรรยากาศทางการเมืองเกิดขึ้นที่ไทยที่ถึงเคยไกลไกล. แต่ข้าพเจ้าไม่อาจมีไปถึงการกล่าว
 หาคาง ๆ ที่โกหกขึ้น อย่างไม่รู้ตัว ข้าพเจ้าขอเสียที่จะชี้แจงเป็นส่วนตัวโดยแท้ และในฐานะที่เป็นคนมี
 อายที่มีระบอบการในโลกมาบ้าง จึงกล้าแนะนำสักคำหนึ่ง ทั้งนี้คือว่า พระราชวงศ์จะทำการที่ไม (ย่ำคำว่า
 "ไม่") คำนี้เป็นการโกโดยความรู้สึกอันไหวไหวในขณะที่เป็นอันครายอย่างยิ่ง ข้าพเจ้ารู้สึกอย่างตรงไปตรงมา
 ว่า มีพระประยูรญาติบางส่วนทรงเป็นเหมือนราชวงศ์บริติช (ราชวงศ์ของพระเจ้าหลุยส์ที่ 16) เพราะเขา
 > เหล่านั้น (พระประยูรญาติส่วนที่กล่าวถึง) ไม่ล้มอะไรเลยและไม่โกเรียนอะไรเลย. จะที่หรือเลิกก็ตาม
 ประเทศ (สยาม) นั้นกำลังเดินก้าวหน้าไปตามวิถีทางแห่งการพิชิตระบอบรัฐธรรมนูญ และการยกเลิกกษัตริย์
 กำลังไหลลึกลงไปในเวลานี้ไม่ควรใหม่ขึ้น ใ้มีบุคคลที่เข้มแข็งและไม่โลเลนั้นความคม (รัฐบาลอยู่) การก้าว
 ที่ผิดปกติกองฝ่ายค้านอาจนำมายังผลเสียหายอย่างมากสำหรับเราทั้งหลาย และถ้าพวกเขา (ฝ่ายค้าน)
 ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์จะไม่มีความหวังที่จะขอความช่วยเหลือจากภายนอก

(4) เจ้าองค์นี้ไปเมื่อประมาณเพียงคืนเดียวอารมณ์สงบขึ้นและข้าพเจ้าหวังว่า (เขา)
 มีอารมณ์ในทางความแท้จริงมากขึ้น. เขาโคชอบใจข้าพเจ้าอย่างอนอบอนอต่อการตรงไปตรงมาที่ข้าพเจ้าโทล
 ข้าพเจ้าโทลแก่หวังว่าถ้อยคำของข้าพเจ้าลงสู่ส่วนลึก (ในจิตใจเจ้าองค์นั้น) เพราะข้าพเจ้าไม่สงสัยเลยว่า
 เขา (เจ้าองค์นั้น) โทลถูกส่งมาที่นี่ (สถานทูตอังกฤษ) โดยพวกที่อาศัยความคั่นเตนจากเหตุการณ์ใหม่อาจ
 กำลังพยายามริเริ่มนำเดือนขึ้นบางอย่าง

(5) ข้าพเจ้าโทลส่งไปเลขที่แก่ จี.โอ.ซี. (ผู้มีจัดการทหารอังกฤษ) และแก่ มร. วิทชิงตัน
 (ต่อมาโทลได้รับที่รักที่ชื่อ "เซอร์" และเป็นเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำกรุงเทพฯ) ภายหลังที่โคเขา
 รัชกาลโดย ม.ตอปเปิร์กแล้ว ข้าพเจ้าโทลหลายคนร่าง (รัชกาล). ลอร์ดกิลเลอรัปโปรกเนา (สำเนา)
 ภายหลังอ่านด้วยความยินดีใจดีแล้ว
 (ในโตโดยกระทรวงคมนาคม : ทบพวนกำลังหายไปแล้ว)

โอ.พี.พี.

เอกสารพยานหมายเลข 3 ง.

กัปตัน		๖. พยานบันทึกความเห็นเจ้าองค์นี้ที่กระทรวงการต่างประเทศอังกฤษที่โตเกียว, ธรมปี เอกอัครราชทูตอังกฤษ	
๑๑๑๑	(กรม) กระทรวงกลาโหม	ชื่อ Date/ปี ๑๓ มิถุนายน ๑๖	
ชื่อ Date/ปี มกราคม ๑๙ - ๑๑ มิถุนายน ๑๙ - ๑๑	สถานที่เกิดในสยาม รายงานการสนทนากับเอกอัครราชทูตอังกฤษที่กล่าวไว้ในหลวงอังกฤษที่กรุงเทพฯ เพื่อพิสูจน์ว่า พระราชวงศ์บริติชอยู่ไม่มีการเมือง มร.ธรมปีได้เขียนเราว่าข้าพเจ้าต้องการทราบของบริติช และการรับคืนเลือกตั้งไม่เป็นผู้ปรารถนา		
เอกสารผู้พยาน	(บันทึก) แม่ทัพเรือหลวง, มร.ธรมปีได้ใช้เวลาเพราะสนมอันในกาสนทนารองเรา (ธรมปี) จี.อี.วิกเคอริท (เจ้ากรมกอง กองเรือรักษาเขตปกครองบริติช)		
อ้างอิง			
พิมพ์	สถานที่เสนอเพื่อการดูการที่อ้างนั้น ไม่มีการเป็นได้ นอกจากนั้นข้าพเจ้าใจว่า ธรมปีได้ทำการแจ้งว่าพระองค์เอง และไม่มีโอกาสใดที่เขาสามารถมีในทางอันใดที่จะ ปลงพระชนม์อังกฤษ		
วิธีการอย่างไร โทเรส กรุงเทพฯ เธที่ ๑๐๕ สิงคโปร์ (เจ้าหลวงสีเทา) เธที่ ๑๒ ๑๓ มิถุนายน	มร.ธรมปีในกรุงเทพ และข้าพเจ้าได้ความที่ตรงกับขององค์การเรา (กรมการบริติช)		
(การบันทึกที่ สำเนา)	(ธรมปี)	(ธรมปี) โอ.วี.สัน บัง (ผู้ช่วยรองปลัดกระทรวง ผู้ตรวจการแห่งกรมบริติช ไทย)	
(อักษรย่อ)	(อักษรย่อ)	โทลโทม, เคนิง (บันทึก) และ เรอโอ.ซาน เคนิง (รองปลัดกระทรวง ผู้ตรวจการกรมบริติชไทย) (ธรมปี) โอ.บ.	

หมายเหตุ มร. เคนิงขณะนั้นเป็นปลัดกระทรวงบริติชไทยทำหน้าที่ราชการของปลัดกระทรวง นายเคนิงเคยเป็นผู้อำนวยการ
 รัฐบาลอังกฤษในรัชกาลของสมเด็จพระบรมราชาที่ ๑ ม.ค. ๑๘๔๖ จึงกล่าวไว้ในคำบรรยายว่า "โคที่รัฐบาล
 แห่งราชอาณาจักรบริติชและรัฐบาลอินเดีย ชาติบริติชหนึ่งเนื่องด้วยกรมการค้าในการบอกปฏิเสธ (ประกาศสงครามกับ
 ไทย) ซึ่งรัฐบาลไทยในเวลานั้นแล้ว และระลึกถึงความเกี่ยวข้องกันถึงฐานะที่กระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดใน
 ไทยที่ความผิดในระหว่างสงครามกับญี่ปุ่น จึงมีความปรารถนาที่จะให้คณะผู้ตรวจการบริติชไทย"

เอกสารท้ายพ้องหมายเลข 4

"แถลงการณ์รัฐบาลฉบับ ๖ ธันวาคม พ.ศ. 24๘4"

ท้ายเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม 24๘4 ตั้งแต่เวลาประมาณ 2.00 น. กองทหารญี่ปุ่นได้เข้าสู่ประเทศไทยโดยทางทะเลในเขตจังหวัด สงขลา ปัตตานี ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี (บ้านดอน) และบางปู ส่วนทางบกได้เข้ามาทางจังหวัดพระตะบอง และพิบูลสงคราม เกือบทุกแห่ง ทหารและตำรวจไทยได้ทำการต่อสู้อย่างเข้มแข็ง

อนึ่ง ในเวลาเดียวกันก็ยังมีข่าวจากต่างประเทศว่า กองเรือญี่ปุ่นได้เข้าโจมตีเกาะฮาวาย และฟิลิปปินส์ของสหรัฐอเมริกา ได้ส่งทหารขึ้นบกที่โคคาบารูในเขตมลายูของอังกฤษ และได้เข้าโจมตีสิงคโปร์โดยเครื่องบินอย่างหนัก

ในเรื่องนี้ เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้มาที่ทำเนียบนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 7 ธันวาคม 24๘4 เวลา 22.30 น. โค้ชแจ้งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศว่า โค้ชประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแล้ว แต่มีใต้อไทยเป็นศัตรู หากแต่มีความจำเป็นต้องขอทางบ้านอาณาเขตไทย

รัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พิจารณาปรึกษาหารือกันโดยรอบคอบแล้ว เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งนี้ เป็นสิ่งซึ่งไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ แม้ประเทศไทยพยายามโดยสุดกำลังก็ไม่สามารถจะหนีเหตุการณ์อันนี้ได้ และเนื่องจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น การที่จะต่อสู้กันไปก็จะเป็นการเสียเลือดเนื้อชาวไทยโดยเปล่าประโยชน์ จึงจำเป็นต้องพิจารณาตามข้อเสนองของรัฐบาลญี่ปุ่น และผ่อนผันให้ทางนักกองทัพญี่ปุ่น โดยได้รับคำมั่นจากรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะเคารพเอกราช อธิปไตย และเกียรติศักดิ์ของไทย ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ตกลงให้ทางเดินทัพแก่ญี่ปุ่น และการต่อสู้ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นก็หยุดลง

ขอให้ประชาชนชาวไทยจงระงับความตื่นเต้นและพยายามประกอบกิจการงานต่อไปตามเดิม รัฐบาลจะหาความพยายามอย่างสูงที่สุดในอันที่จะให้เหตุการณ์ทั้งหลายผ่อนหนักเป็นเบาให้มากที่สุดจะทำได้ ขอให้ประชาชนชาวไทยจงรักษาความสงบและพึงคำสั่งและคำตักเตือนของรัฐบาลทุกประการ"

คำพิพากษา

วันที่ ๑๒ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔
ความอาญา

คณะกรรมการการตามพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามระหว่าง { (พระยาอรรถกรมมณฑลศึก) โจทก์
(จอมพลแปลก พิบูลสงคราม) จำเลย
ฐานความผิดอาชญากรรมสงคราม

ซึ่งคณะกรรมการการตามพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามได้สอบสวนแล้ว

ข้าพเจ้ากรรมการการตามพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม โจทก์ ขอชี้แจง (๑) จอมพลแปลก พิบูลสงคราม จำเลย กับบ้านเรือนอยู่ตำบลหลักสี่ อำเภอ บางเขน จังหวัดพระนคร เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย มีความผิดอาชญากรรมสงคราม

ข้อ ๑. เมื่อเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ผู้คุมอำนาจการปกครองประเทศเยอรมันในระบอบเผด็จการได้ใช้กำลังทหารเข้าทำสงครามรุกรานประเทศโปแลนด์ และประเทศอื่นๆ ก่อให้เกิดสงครามขึ้นในยุโรป สงครามนี้ ต่อมาได้แผ่ไพศาลกลายเป็นสงครามโลก ระหว่างกลุ่มประเทศที่นิยมนโยบายการใช้อำนาจและวาททำสงครามรุกราน มีประเทศเยอรมัน อิตาลี และญี่ปุ่นเป็นต้น ซึ่งเรียกกันว่าประเทศอักษะฝ่ายหนึ่ง กับกลุ่มประเทศซึ่งต่อต้านการรุกราน มีบริเตนใหญ่ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต และจีนเป็นต้น ซึ่งเรียกว่าสหประชาชาติอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้นได้ส่งทหารเข้าทำการรุกรานประเทศจีนอยู่ก่อนเริ่มสงครามในยุโรปแล้ว ทั่วไปใน พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๔ ได้เกิดอันกำลังทหารลงมาจากอ่าวของเอเชีย ทุกเข้ามาในประเทศอินโดจีนของฝรั่งเศส และต่อมาเมื่อ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ ได้ส่งกำลังทหารเข้ายึดฟิลิปปินส์ และเข้ารุกรานราชอาณาจักรไทย ผ่าน ไปตีแหลมมลายูและประเทศพม่าเป็นลำดับ เปิดฉากสงครามขึ้นทางบกวันออกไกลและมหาสมุทรแปซิฟิก โดยประกาศสงครามกับบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา ให้ชื่อว่า

สถาปนาทางใหญ่ขึ้นสำหรับชาวเอเชีย

ข้อ ๒. ส่วนประเทศไทยนั้น ประชาชนชาวไทย มีนิสัยรักสงบ ไม่มีเจกเจ้านจะทำสงครามรุกรานประเทศใด และไม่ได้ยินยอมในนโยบายและการกระทำของผู้นำทำสงครามรุกราน เมื่อสงครามยุโรปเกิดขึ้นและมีท่าทีจะลุกลามมา ทวีปเอเชีย ประเทศไทยได้มีนโยบายแน่วแน่ในอันที่จะรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และเตรียมพร้อมที่จะต่อสู้กับทหารผู้รุกราน ซึ่งละเมิดความเป็นกลางในทุกวิถีทาง ถึงแก่ได้กระทำพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ทหารไทยในเวลารบ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขึ้นไว้ ฉะนั้นในเวลาที่ญี่ปุ่นได้ยกพลเข้ารุกรานราชอาณาจักรไทยดังกล่าวในข้อ ๑ บรรดาทหาร ตำรวจและราษฎรไทยจึงได้ร่วมมือกันทำการกั้นทานอย่างเข้มแข็ง

ข้อ ๓. จำเลยในคดีนี้ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี กิจการอันมาทางแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ ถึงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๘๒ ในระหว่างนั้นจำเลยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ ๗ อีกหลายกระทรวง และจำเลยยังมีตำแหน่งที่สูงสุดคืออธิบดีมหาดไทย และตำแหน่งแม่ทัพใหญ่ตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช ๒๔๘๑ อีกด้วย จำเลยเป็นผู้มีนิสัยไม่สูงและมีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะคุมอำนาจบริหารราชการแผ่นดินไว้ในมือของตนโดยเด็ดขาด จำเลยนิยมลัทธิการปกครองแบบเผด็จการและลัทธิชาตินิยมอย่างรุนแรง ตลอดจนการทำสงครามรุกราน โดยเป็นลัทธิการกระทำที่เบียดเบียนและขู่ขู่ทางเพื่อที่จะเพิ่มพูนอำนาจตนให้แก่บุคคลที่มีความปรารถนาและอยู่ในฐานะที่จำเลยได้เป็นเออยิ่ง ฉะนั้นจึงเห็นว่าผู้ญี่ปุ่นได้เริ่มกระทำการสงครามรุกรานในทางภาคเอเชียดังกล่าวแล้ว จำเลยนี้จึงได้ประกอบอาชญากรรมสงครามขึ้น โดยลำพังคนเดียว สนับสนุนกับก๊กอักษะบ้าง ค่ายกรรมกำลังวาระกัน เป็นความผิดกฎหมายหลายมาตราหลายกระทงจึงจะกล่าวต่อไป

ก. ในระหว่างเวลาตั้งแต่ ๘ มกราคม ๒๔๘๔ จนถึงวันที่จำเลยพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เวลาดำรงตำแหน่งและดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี การ

ผู้เข้าร่วมสงครามกับประเทศญี่ปุ่นและกองทัพญี่ปุ่น
ผู้ทำสงครามรุกราน กล่าวคือ

(๑) จำเลยได้สมคบกับพวกซึ่งยังมีใจต้อง ทำ
ความตกลงกับญี่ปุ่นเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๘๔ ที่จะ
ร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น ทั้งการรุกรานและการป้องกัน
กัน และวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๔๘๔ ได้ทำสัญญาตกลง
มีใจความว่ากองทัพญี่ปุ่นและกองทัพ ไทยจะทำการร่วม
ต่อสู้กับกองทัพชาติในอเมริกา ไทยแบ่งหน้าที่ปฏิบัติ ถึง
ปรากฏความละเอียดในเอกสารหมายเลข ก. ข. ท้ายห้อง
เหตุเกิดที่ในทำเนียบนาครรัฐมนตรี กองบัญชาการทหาร
สูงสุด ตำบลสุทศิ อำเภอสุทศิ จังหวัดพระนคร

(๒) จำเลยได้สมคบกับพวกซึ่งยังมีใจต้อง ทำ
คดีกบฏกบฏกบฏในทวีประหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น ลง
วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๔ มีใจความว่า ภาคของ
สัญญาแต่ละฝ่ายจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางการเมือง
ทางเศรษฐกิจและการทหารเมื่อภาคอีกฝ่ายหนึ่งมีกรณีขัด
กันทางอารยกับประเทศภายนอก ซึ่งมีหนังสือแนบ
เปลี่ยนฉบับข้อกำหนดความเข้าใจกัน ถึงปรากฏความ
ละเอียดในเอกสารหมายเลข ก. ข. ท้ายห้อง เหตุเกิดใน
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ตำบลพระบรมมหาราชวัง
อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร

(๓) จำเลยได้สมคบกับพวกที่ยังไม่ได้ฟ้องประ
ทศสงครามแก่บริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา โดยจัดทำ
เป็นประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม
๒๔๘๔ และทำคำแถลงการณ์ของรัฐบาลลงวันเดียวกัน
ประกอบอ้างเหตุที่ประเทศไทยได้ประกาศสงครามดังกล่าว
แล้ว ถึงปรากฏความละเอียดในเอกสารหมายเลข ๒ และ
๓. ท้ายห้อง เหตุเกิดที่ทำเนียบนาครรัฐมนตรี ตำบล
สุทศิ อำเภอสุทศิ และกระทรวงการต่างประเทศ ตำบล
พระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร

(๔) จำเลยได้สมคบกับพลโทจรูญ รัตนกุล เตรี
เวงดุทธิ กับพวกซึ่งใจทักยังมีใจต้อง ตั้งกำลังทหารเข้า
ทำสงครามรุกรานร่วมกับญี่ปุ่น โดยให้ พล.ท. จรูญ
รัตนกุล เตรีเวงดุทธิเป็นแม่ทัพพาทัพ ให้มีหน้าที่นำกอง
ทัพไทยเข้ารุกรานภูมิภาคในเขตสหรัฐไทยเดิม ซึ่ง
เป็นดินแดนของจักรวรรดิบริติช เพื่อยึดไว้ในความ

ครอบครอง และเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม และวันที่ ๒๕
มาจนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๔๘๕ พลโทจรูญ รัตนกุล
เตรีเวงดุทธิ ได้เคลื่อนกองทัพ ไทยรุกเข้าภูมิภาคจนทำ
สงครามกับทหารของสหประชาชาติ และยึดดินแดนทั้ง
กล่าวแล้วไว้ในครอบครอง เหตุเกิดที่กองทัพบัญชาการ
ทหารสูงสุด ตำบลสุทศิ อำเภอสุทศิ จังหวัดพระนคร
และที่จังหวัด ป่าง จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน และสหรัฐไทยเดิม

๕. จำเลยได้กระทำการโฆษณาด้วยตนเอง และ
โดยสมคบกับบุคคลอื่น และใช้ให้บุคคลอื่นโฆษณาชัก
ชวนด้วยประการต่าง ๆ ให้บุคคลเห็นดีเห็นชอบในการ
กระทำของประเทศไทยกับผู้กระทำสงครามรุกรานหลายครั้ง
หลายหน กล่าวคือ

(๑) เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๔ และ
วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๘๔ เวลากลางวัน จำเลยได้กล่าว
ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ชักชวนโดยอ้อมด้วยประการ
ต่าง ๆ ให้รัฐมนตรีเห็นดีเห็นชอบด้วยกับความดีเห็น
ของจำเลยในการที่จะให้ประเทศไทยเข้าร่วมทำสงคราม
เข้าข้างประเทศญี่ปุ่น โดยจำเลยได้อ้างเหตุขู่ใจเป็นใจ
ความว่า ถ้าหากญี่ปุ่นเริ่มออกจะจะได้หลายอย่าง
และถ้าบริเตนจะยึดดินแดนเก่าที่เสียไปกลับคืนด้วย ข้อ
ความละเอียดปรากฏตามรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี
๒ ฉบับ ตามเอกสารท้ายห้องหมายเลข ๓. และ ๔. เหตุ
เกิดที่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ตำบลสุทศิ อำเภอสุทศิ
จังหวัดพระนคร

(๒) ในระหว่างวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๔๘๔ กับ
วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ เวลากลางวันและ
กลางคืน จำเลยได้โฆษณาทำปราศรัยแก่ประชาชนชาว
ไทยโดยทางวิทยุกระจายเสียง และให้บุคคลอื่นโฆษณา
ทำปราศรัยนั้น โดยทางเอกสารและหนังสือพิมพ์ที่ออก
โฆษณาในประเทศไทย กล่าวถึงการทำที่ให้ความตกลง
กับรัฐบาลญี่ปุ่น ขอร่วมในทางการทหารทั้งการรุกและ
การรับนั้น ว่ามีทางที่จะนำความดีเป็นประโยชน์โลกผล
ความสมบูรณ์มาสู่เราทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจำเลย
ของสมัครใจแน่นอนในอันที่จะปฏิบัติตามสัญญาอัน
มีผลหากจะยังใช้กำลังเข้าทำสงคราม จำเลยก็จะรับ และ

จะเป็นอย่างไรก็ตาม รมภคณไปจนกว่าจะเกิดเหตุ
มาสู่เรา และจำเลยได้กล่าวต่อไปเป็นใจความว่าประเทศ
ญี่ปุ่นควรเป็นที่นับถือและไว้วางใจ เพราะแต่เดิมมา
ญี่ปุ่นไม่เคยหาความเจ็บช้ำน้ำใจ ครรภักดิ์เข้ามาจับเป็นผู้
ไกลเกลียดให้โคกดินแดนคืนมา ฝ่ายชาติอังกฤษผู้รังแะ
นั้นเราก็คงเสียคืนแดนให้ไป จำเลยได้ยกตัวอย่างและ
พยายามเกลี้ยเกลี้ยงให้เห็นว่าญี่ปุ่นซื่อสัตย์ต่อไทย และชัก
ชวน ให้ประชาชน ทำเนียบนาครมนตรีกับญี่ปุ่น
และให้ทหารตำรวจเห็นใจร่วมสนทนากับกองทัพญี่ปุ่น
ต่อไปด้วย ถึงปรากฏความละเอียดเอกสารท้ายห้อง
หมายเลข ก. เหตุเกิดที่ในทำเนียบนาครรัฐมนตรี ตำบลสุทศิ
อำเภอสุทศิ ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
ตำบลปทุมวัน อำเภอปทุมวัน และที่กรมโฆษณาการ
ตำบลพระนคร อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร

(๓) ในระหว่างวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๘๔ ถึง
วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๖ เวลากลางวันและกลางคืน
จำเลยได้กระทำเองและใช้ให้คนอื่นกระทำการโฆษณา
ซึ่งสุนทรพจน์ของจำเลยทางวิทยุกระจายเสียงและทาง
เอกสารและหนังสือพิมพ์ ออกโฆษณาในประเทศไทย
กล่าวถึงการทำที่ทำความดีด้วยดี ไม่กิริระหว่าง
ประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม
๒๔๘๔ เป็นใจความว่า โดยคดีกบฏกบฏกบฏกบฏ
ทหารไทยกับทหารญี่ปุ่นจะไว้ร่วมมือกันกระทำการสู้รบ
เพื่อเกิดศักดิ์ของเอเชีย และเพราะเหตุที่รู้สึกอยู่เสมอ
ว่าญี่ปุ่นเป็นมิตรที่ดี มิได้เคยเบียดเบียนไทย จำเลยว่า
จำเลยมีความไว้วางใจในชาวญี่ปุ่น จำเลยเชื่อมั่นว่าประ
วัติศาสตร์จะดำเนินตามแนวเดิมอยู่เสมอ จำเลยได้หุ้เทศ
ความเชื่อถือของจำเลยไว้ในหัวใจของชาวญี่ปุ่น ซึ่งประ
ทศด้วยภูมิธรรมอันสูง และเชื่อมั่นว่าภารกิจดีของ
จำเลยครั้งนี้เป็นการที่คิดจิตใจถูกต้อง จำเลยได้กล่าว
ออกอย่างว่าทหารญี่ปุ่นอยู่ในประเทศไทยอยู่ในระเบียบวินัย
อันดียิ่ง ชาวไทยได้แสดงไมตรีจิตอันรับเป็นอย่างดีทุก
แห่ง ทหารของไทยที่ได้อ้อมเฝ้าไปด้วยความหวังที่จะ
ร่วมรบกับทหารญี่ปุ่นในการรบเพื่อเกิดศักดิ์ของเอเชีย
จำเลยได้กล่าวต่อไปโดย ใจความที่จะชักชวนชาวอินเดียน
และชาวพม่าในประเทศไทยให้เห็นดีเห็นชอบกับการกระทำ

ที่ของประเทศไทยกับชาว ปรากฏความละเอียดเอกสาร
เอกสารท้ายห้องหมายเลข ก. และเหตุเกิดที่ตำบลสุทศิ
ความดีที่กล่าวมาในข้อ (๑)

(๔) ในระหว่างวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๘๔ กับ
วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๔ เวลากลางวันและกลางคืน
จำเลยได้กระทำเองและใช้ให้บุคคลอื่นกระทำการโฆษณา
ตักเตือนส่วนที่ว จำเลยได้ขอมพลเจียงไคเช็ค ประมุข
แห่งประเทศจีน โดยทางวิทยุกระจายเสียงและโดยลงพิมพ์
ในหนังสือออกในประเทศไทยตลอดมา มีใจความยกย่อง
ชาติญี่ปุ่น และชักชวนให้เห็นดีเห็นชอบในการกระทำ
สงครามของญี่ปุ่นว่าญี่ปุ่นทำด้วยเจตนาที่ดีขอชาวเอเชียด้วย
กันด้วยความบริสุทธิ์ใจ และจำเลยชักชวนให้จอมพล
เจียงไคเช็คทำความเข้าใจและปรองดองกับญี่ปุ่นเสีย แล้ว
เข้าร่วมงานดีเกิดของเอเชียเท่านั้น ข้อความละเอียด
ปรากฏความละเอียดเอกสารท้ายห้องหมายเลข ก. เหตุเกิดที่ตำบล
สุทศิกับความดีที่กล่าวมาใน (๑)

(๕) ในระหว่างวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๔๘๖ กับ
วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๔๘๖ เวลากลางวันและกลางคืน
จำเลยได้กระทำเองและใช้ให้บุคคลอื่นกระทำการโฆษณา
บทประพันธ์ของจำเลยชื่อ "โครงการระดมสงครามคราวนี้"
ซึ่งจำเลยใช้ชื่อผู้ประพันธ์ว่า "สามัคคีไทย" โดยทางวิทยุ
กระจายเสียง และโฆษณาในหนังสือพิมพ์ออกในประเทศไทย
ไทย มีใจความว่าอังกฤษปล้นเอาดินแดนไป แต่ญี่ปุ่น
เป็นฝ่ายชุกกินแต่ให้ไทย ญี่ปุ่นจึงมีนามจักรไทยแท้
และจำเลยพยายามชักชวนให้เห็นว่าฝ่ายอักษะ คือเยอรมัน
ญี่ปุ่น อิตาลี จะต้องระดมสงคราม โดยจำเลยอ้างเหตุผล
เพื่อพิสูจน์ยืนยันให้เห็นว่าฝ่ายรุกจะต้องใช้กำลังมากกว่า
ชาติที่สามเท่าจึงจะได้ชาติใด อังกฤษ อเมริกา รัสเซีย
รวมกันมีพลเมืองไม่เกิน ๒๕๐ ล้านคน ฝ่ายฝ่ายอักษะ
เยอรมัน ญี่ปุ่น อิตาลี รวมกันมีพลเมือง ๒๖๐ ล้านคน
อังกฤษเป็นฝ่ายรับไทยไป และในเอเชียก็ยังมีและ
ยอมแพ้จนหมดสิ้น อย่างฝ่ายอังกฤษ อเมริกา รัสเซีย
จะชาติใดอย่างไร จำเลยสรุปว่าโครงการระดมสงครามคราว
นี้ไม่ได้ นอกจากฝ่ายอักษะประเทศ ถึงปรากฏความ
ละเอียดเอกสารท้ายห้องหมายเลข ก. เหตุเกิดแห่งเดียว
กับความดีที่กล่าวมาใน (๑)

(๖) ในระหว่างวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๘๖
ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖ เวลากลางวันและกลางคืน

โฉมหน้าประเทศผู้ครองเจ้าเลขชื่อ "วิชาตังกรม" วันนี้ ซึ่งจำเลยใช้ชื่อผู้ประพันธ์ว่า "ตามศักดิ์ไทย" โดยทางวิทอกระจำเลยและ โฆษณาทางหนังสือพิมพ์ ออกในประเทศไทยทุกวันและรายกัณฑ์หลายฉบับ มีใจความว่าในเวลาวิทอของฝ่ายอังกฤษกำลังล่าพองด้วยชัยชนะอย่างรณานใหญ่ทุกสถาน ทุกวันทุกเวลามีแต่ชาวอังกฤษกับพรรคพวก โดยกดขี่จนเกาะ ชีชีลี และชนะแล้ว ยิ่งกว่านั้นอังกฤษกับพวกได้ลงมือกำจัดกับชีชีลีนี้ ซึ่งแม้ยังไม่สำเร็จและเชื่อว่าไม่ข้ามฝั่งโดยกลับ ไปอย่างทันทีก็รีบเห็น ว่าอังกฤษกับพวกเพื่อทำเป็นชาวรวมเชื้อ ผิดกับฝ่ายอังกฤษซึ่งรบแล้วเอาไปไว้ ถึงกับไป และจับใส่ห้องขังกับพวกให้ยอมแพ้จริงๆ แล้วโฆษณาเพียงเล็กน้อย วิธวิธีเพื่อเป็นข่าวโฆษณาของอังกฤษนั้นสำเร็จได้เสมอ แต่จะรวมเพื่อซึ่งชัยชนะคงไม่ทันแน่นอน อังกฤษหวังนึกถึงขอยเป็นสาเหตุให้พูดกันว่าชนะกันนั้นชนะกันพอแล้วโดยจะให้เห็นว่าชนะสงครามเด็ดขาด แล้วจะไ้มาช่วยอังกฤษกับพวกรบ สมบัติว่าอังกฤษกับพวกอีกเกาะชีชีลีได้ ท้องไรเวลาเตรียมการจนถึงสองปีกว่า ก็ถึงปารีสก็จะต้องใช้เวลาเตรียมการอีกก็สืบปี และจะเอากำลังมาจากไหน เพราะเพียงเกาะชีชีลีก็ระดมกำลังมาหมดแล้ว จำเลยว่ามองไม่เห็นทางจะทำได้เลย ซึ่งจะไปถึงเบอร์ลินด้วยจะต้องใช้กำลังอีกก็แสนเท่าของเกาะชีชีลี ฯลฯ ในที่สุดจำเลยสรุปว่าถาวรบริวารนี้เป็น การต่อสู้ระหว่างพวกกันกับได้แก่ฝ่ายอังกฤษ กับพวกต่อต้าน ได้แก่ฝ่ายอังกฤษกับพวก ซึ่งฝ่ายอังกฤษจะครองชนะ ในที่สุด ปรากฏความละเอียดความเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๓ เหตุเกิดแห่งเดียวกับความผิดที่กล่าวใน (๑)

ข้อ ๔. โขเหตุที่อาชญากรรมสงครามเป็นภัยอันร้ายแรงต่อความสงบของโลก เป็นเหตุให้มนุษย์ต้องสูญเสียชีวิตและร่างกายตลอดจนทรัพย์สินอันเกิดที่ระพรณนาค่าอันมหาศาล โดยเฉพาะประเทศไทยนอกจากประชาชนต้องสูญเสียชีวิตและสมบัติไปอย่างมากมายเช่นเดียวกันแล้ว ผลสุดท้ายรัฐบาลและประชาชนชาวไทยจำต้องรับผิดชอบต่อประเทศที่ถูกรุกรานอย่างมากมา ทั้งการเศรษฐกิจ การเมืองของประเทศก็ต้องตกอยู่ในฐานะลำบากยุ่งยาก และเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของชาติอีกด้วย เมื่อสงครามสงบลงแล้วปรากฏว่าแทบทุกประเทศ ได้กำหนดคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมสงคราม สำหรับประเทศไทยได้กระทำพระราช

โองการเป็นผู้สืบสวนสอบสวนและฟ้องคดี โงกจึงได้ทำการจับจำเลยและ ได้ทำการสอบสวนการกระทำผิดของจำเลยแล้ว จำเลยให้การภาคเสธ ก็มีมูลความผิดหลายกระทงทั้งได้กล่าวในข้อ ๕ ส่วนจำเลยได้สมคบกับผู้อื่นกระทำความผิดมีอีกบางกรณี ซึ่งคดีการสอบสวนแต่จริงนั้นปรากฏว่าคดีมีมูล โงกจึงได้ฟ้องเพิ่มเติมต่อไป ระหว่างการสอบสวนจำเลยถูกควบคุมตัวตั้งแต่วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๔๘๘ ตลอดจน และได้ศาลได้ตั้งจำเลยไว้ตามคำสั่งที่ พ. ๑/๒๔ ๘๘ ตลอดจนมาตั้งวันฟ้อง ขอศาลได้โปรดมีคดีจำเลยมาพิจารณาต่อไป

คำขอท้ายฟ้องอาญา

การที่จำเลย ได้กระทำความผิดตามที่กล่าวมาในคำฟ้องนั้น ข้าพเจ้าถือว่าเป็นความผิดที่อกฎหมายและบทมาตราทั้งนี้ คือ พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พุทธศักราช ๒๔๘๘ มาตรา ๓ (๑) และ (๔) มาตรา ๔ ประกอบกับกฎหมายลักษณะอาชญากรรม มาตรา ๖๓-๖๔ และ ๘๑ ขอให้พิจารณาคดีพาดกลางโทษจำเลยตามกฎหมาย และขอศาล ได้สั่งวินทรัพยสมบัติส่วนตัวของจำเลยทั้งสิ้น กับขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนสิทธิออกเสียงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งที่มีกำหนด ๑๒ ปี นับแต่วันพ้นโทษในคดีนี้ด้วย

ข้าพเจ้า ได้ยื่นสำเนาคำฟ้องโดยข้อความถูกต้อง เป็นอันอย่างเดียวกันมาด้วยหนึ่งฉบับ

(ลงชื่อ) พระยาอรรถกรมมณฑลคดี โงก

คำฟ้องฉบับนี้ ข้าพเจ้า ร้อยคำวางเอก ชมภู อรรถจินดา กรมการกรมการพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามเป็นผู้เรื่อง

(ลงชื่อ) ชมภู อรรถจินดา ผู้เรื่อง

คำฟ้องฉบับนี้ ข้าพเจ้า นายโชติ วิวิธรัตน์ ตำแหน่งประจำสำนักงานคณะกรรมการการพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามเป็นผู้เขียนหรือพิมพ์

(ลงชื่อ) นายโชติ วิวิธรัตน์ ผู้เขียนหรือพิมพ์

เอกสารฟ้องร้องหม่อมเจ๊

คำฟ้อง

ศาลฎีกา

วันที่ 12 เดือน มกราคม พุทธศักราช 2489

ความอาญา

ระหว่าง คณะกรรมการการพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม (นายกรมล วรรณประภา) โงก

โจทก์ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม (ที่) พลทวิ ประยูร วรรณนครี (ที่) ๒ จำเลย

ฐานความผิด อาชญากรรมสงคราม

ซึ่งคณะกรรมการการพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม ได้สอบแล้ว

ข้าพเจ้าคณะกรรมการการพระราชบัญญัติอาชญากรรม สงคราม

โจทก์

ขอขึ้นฟ้อง (1) จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นจำเลยที่ 1 และ

พลทวิ ประยูร วรรณนครี เป็นจำเลยที่ 2

จำเลย

ตั้งบ้านเรือนอยู่

ตำบล จำเลยที่ 1 หลีกสี จำเลยที่ 2 ถนนราชวิถี

อำเภอ จำเลยที่ 1 บางเขน จำเลยที่ 2 ศุภกิจ

จังหวัด จำเลยที่ 1 พระนคร จำเลยที่ 2 พระนคร

เชื้อชาติ ไทย-ไทย

สัญชาติ ไทย-ไทย

มีข้อความตามที่กล่าวต่อไปนี้

ข้อ 1. เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2482 บัญชีอำนาจการปกครองประเทศเยอรมัน ในระบอบเผด็จการ ได้ใช้กำลังทหารเข้าทำสงครามรุกรานประเทศโปแลนด์และประเทศอื่นๆ ก่อให้เกิด สงครามขึ้นในยุโรป สงครามนี้ต่อมาได้แผ่ไพศาลกลายเป็นสงครามโลกในระหว่างกลุ่มประเทศ นิยมนโยบายการใช้อำนาจและการทำสงครามรุกราน มีประเทศเยอรมันปี อิตาลี และญี่ปุ่นเป็นต้น ซึ่ง เรียกกันว่าประเทศอักษะฝ่ายหนึ่ง กับกลุ่มประเทศซึ่งต่อต้านการรุกรานมีบริเตนใหญ่ ฝรั่งเศส สหรัฐ อเมริกา สหภาพโซเวียต และจีนเป็นต้น ซึ่งเรียกว่า สหประชาชาติอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้น ได้ส่งทหารเข้าทำการรุกรานประเทศจีนอยู่ก่อนเริ่มสงครามในยุโรปแล้ว ครั้นในปีพุทธศักราช 2483-2484 ได้เริ่มเคลื่อนกำลังทหารลงมาทางภาคใต้ของอาเซียม รุกเข้ามาในประเทศอินโดจีนของฝรั่งเศส และต่อมาเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2484 ได้ส่งกำลังทหารเข้าที่อ่าวเทอ เกาะฟิลิปปินส์ และเข้ารุกรานราช

อาณาจักรไทย ย่นไปสี่แหลมมลายู และประเทศพม่าเป็นสำคัญ เปิดฉากสงครามขึ้นทางข้ามวันออกไกล และมหาสมุทรแปซิฟิกโดยประกาศสงครามกับบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา ให้ชื่อว่าสงครามมหาเอเชีย-บูรพา และโฆษณาออกอ้างว่าเพื่อสถาปนาวงศ์ใหญ่ลงขึ้นสำหรับชาวเอเชีย

ข้อ 2. ส่วนประเทศไทยนั้น ประชาชนชาวไทยเป็นผู้ที่มีนิสัยรักสงบ ไม่มีเจตจำนง จะหาสงครามรุกรานประเทศใด และมีกติกามโนในนโยบายและการกระทำของผู้ทำสงครามรุกราน เมื่อสงครามยุโรปเกิดขึ้นและมีท่าทีจะลุกลามมาทางทวีปเอเชีย ประเทศไทยไม่มีนโยบายแน่วแน่ในอันที่จะรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และเตรียมพร้อมที่จะต่อสู้ต้านทานผู้รุกราน ซึ่งละเมิดความเป็นกลางในทุกวิถีทาง ถึงแก่โค่นราชระชาธิปไตยก่อกำหนดหน้าทีคนไทยในเวลารบ พุทธศักราช 2484 ขึ้นไว้ ฉะนั้น ในวันที่ผู้บุกรุกพดลเจ้ากรุงธนบุรีราชอาณาจักรถึงกล่าวในข้อ 1 บรรดาทหาร ตำรวจ และราษฎรไทยจึงไกร่วมมือกัน ทำการต้านทานอย่างเข้มแข็ง

ข้อ 3. จำเลยที่ 1 ได้รับความหมายจากไปรษณีย์แห่งเจ้าแห่งให้คำร่างตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก็ถือกันมาตั้งแต่วันที่ 16 ธันวาคม 2481 ถึงวันที่ 26 กรกฎาคม 2487 ในระหว่างนั้นจำเลยได้รับแต่งตั้งให้คำร่างตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างๆอีกหลายกระทรวง และจำเลยยังมีตำแหน่งหน้าที่สูงสุกทางทหารอีกหลายตำแหน่ง คือ เป็นผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือพิเศษ ผู้บัญชาการทหารอากาศ พิเศษ และเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดอันเทียบเท่ากับตำแหน่งแม่ทัพใหญ่ตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช 2487 อีกด้วย ส่วนจำเลยที่ 2 มียศทหารเป็นพลตรี มีตำแหน่งหน้าที่ในราชการหลายตำแหน่ง และจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในรัฐบาลชุดที่จำเลยที่ 1 จำเลยทั้งสองเป็นผู้มีนิสัยใฝ่สูงและมีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะคุมอำนาจบริหารราชการแผ่นดินไว้ไม่มือกับไทยเกิดจาก ไทยจะเพาะจำเลยที่ 1 เป็นผู้ถือความปรารถนาของตนเป็นใหญ่ โกรธชังใจชิงความประสงค์ แม้จะเป็นไปในทางถูกก็ถือถูกจำเลยลงโทษหรือฉีกเสียด้วยประการต่างๆเพื่อให้พ้นทางของจำเลย จำเลยทั้งสองนิยมลัทธิการปกครองแบบเผด็จการและลัทธิชาตินิยมอย่างรุนแรงตลอดถึงการกระทำสงครามรุกราน ไทยเป็นลัทธิและการกระทำที่เปิดโอกาสและช่องทางที่จะเพิ่มพูนอำนาจนาให้แก่บุคคลที่มีความปรารถนา และอยู่ในฐานะเช่นจำเลยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้จำเลยทั้งสองได้กระทำการต่างๆโดยสมัครใจเข้าร่วมสงครามกับประเทศญี่ปุ่นและกองทัพญี่ปุ่น ผู้ทำสงครามรุกราน และโฆษณาใหญ่กลลเห็นดีเห็นชอบในการกระทำของผู้ทำสงครามรุกรานทั้งได้ยื่นฟ้องมาแล้วตามคดีที่ 1/2489 และ 4/2489 นั้นแล้ว จำเลยทั้งสองนี้กับพรรคพวกซึ่งยังไม่ได้ฟ้องยังได้สมคบกันประกอบอาชญากรรมสงครามขึ้นอีก ไทยสมคบกับกระทำการละเมิดกติกามโนขรรณการกระทำซึ่งมุ่งหน่วงการ เมืองด้วยความมุ่งหวังที่จะช่วงชิงอำนาจบริหารราชการแผ่นดินไว้ไม่อำนาจของจำเลยแต่ผู้เดียวและด้วยเจตนาที่จะให้เป็นความสะทกสะท้านการที่จำเลยกับพวกได้เข้าร่วมสงครามกับผู้ทำสงครามรุกรานทั้งได้ฟ้องแล้วนั้น ทั้งนี้ จำเลยได้กระทำความผิดก่งการทางวาระอื่นเป็นความผิดหลายบทหลายกระทง ถึงจะกล่าวต่อไป

ก. เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2486 จำเลยที่ 1 ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้มอบมติให้จำเลยออกแล้ว ซึ่งตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญจะต้องดำเนินการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ แต่จำเลยก็กลับลักลอบใจเข้าเป็นนายกรัฐมนตรีอีก ครั้นแล้วจำเลยทั้งสองกับพวกซึ่งยังไม่ได้ฟ้องได้สมคบกันกระทำการก่อกวนวิธิการต่างๆอันเป็นการละเมิดกติกามโนขรรณการกระทำกรกชซึ่งมุ่งหน่วงการ เมือง กล่าวคือ เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2486 เวลากลางวัน จำเลยทั้งสองกับพวกได้สั่งบังคับเจ้าหน้าที่กรมการและเจ้าหน้าที่วิทยุกระจายเสียงให้มีการแก้ข่าวทางวิทยุกระจายเสียงว่า ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีให้จำเลยลาออกนั้นเป็นการคลาดเคลื่อน ซึ่งไม่ตรงกับความจริง และจำเลยทั้งสองยังสมคบกันกับพรรคพวกทำการบังคับชักจูงมิให้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเลือกนายกรัฐมนตรี ส่วนใบลาออกจากนายกรัฐมนตรี จำเลยที่ 1 ก็รู้เห็นเป็นใจให้พรรคพวกของจำเลยลอบเอามาฉีกทิ้งเสีย อันเป็นการไม่ชอบด้วยวิถีแห่งการ เมือง ในวันที่เดียวกันนั้นเองจำเลยที่ 1 ได้เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นพิเศษ โดยเชิญพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา และนายปรีดี พนมยงค์ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และพระยามานวราชเสวี ประธานสภาผู้แทนราษฎรไปประชุมด้วย โดยจำเลยที่ 1 ไม่มีอำนาจและไม่ชอบมาพากลในทางการเมือง จะทำเช่นนั้นได้ จำเลยที่ 1 ได้กล่าวเป็นทำนองขู่เชิญคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ให้ประชุมกันว่า ทางคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พอได้รับใบลาปรากฏว่าผิดกันเกินไป ยังไม่ทันอะไรก็จะคืนเสีย จำเลยที่ 1 ว่ารู้สึกเสียใจจะต้องลงโทษกับบ้าง แม้จะต้องลงโทษอย่างแรงด้วย ซึ่งในวันต่อมาคือวันที่ 31 มีนาคม 2486 นั้นเอง จำเลยที่ 1 ก็อาศัยอำนาจในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดสั่งมรยุผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทั้งสองนี้ไปประจำในกองบัญชาการทหารสูงสุด อันเป็นตำแหน่งในบังคับบัญชาของจำเลย เป็นการเอาผู้แทนองค์พระมหากษัตริย์ไปลงโทษอย่างแรงสมคำจำเลย

ส่วนพระยามานวราชเสวี ประธานสภาผู้แทนราษฎรนั้น จำเลยที่ 1 กล่าวหาว่าชอบทำผิดระเบียบเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ต่อจำเลยเสมอๆ จำเลยที่ 1 จึงได้มีหนังสือลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2486 เป็นการก่อกวนหน่วงการ เมือง เพื่อไม่ให้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรปรึกษาการบ้านเมืองจนเกินไปได้ โดยจำเลยอ้างว่าเป็นเมื่อเกิดแห่งการรวเรในการปกครอง ซึ่งโดยพฤกษการไม่มีเหตุผลให้เป็นเช่นนั้น พระยามานวราชเสวี ประธานสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นสภาผู้แทนราษฎรทั้งชาติก็จำเป็นต้องรับทำคามหน้าที่จำเลยที่ 1 มีหนังสือไปนั้น

ในการที่จำเลยลาออกจากนายกรัฐมนตรี และระหว่างเวลาถึงกล่าวข้างต้นนั้น จำเลยที่ 1 กล่าวหานานาพหวิ บุญยเกตุ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในขณะนั้นว่า ไปร่วมคิดกับคณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินรวมปรึกษาราชการให้ลาออกเป็นทำนองร่วมหัวกันไว้จำเลย จำเลยที่ 1 ไม่พอใจนานพหวิ บุญยเกตุและกล่าวว่าจะลงโทษอย่างหนัก จำเลยไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ นายพหวิ บุญยเกตุ จึงได้ลาออกจากตำแหน่งไป สำหรับนายคง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้น

ในระหว่างวันเวลาดังกล่าวแล้ว นายควง อภัยวงศ์เห็นว่าจำเลยออกจากนายกรัฐมนตรีกแล้ว จำเลย
ที่ 1 กล่าวว่านายควง อภัยวงศ์มีความเห็นไม่ตรงกับจำเลย จำเลยไม่ยากให้ทำงานร่วมกับ นาย
ควง อภัยวงศ์จึงได้ลาออกจากรัฐมนตรี

อนึ่ง เมื่อระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2486 ตลอดจนจนถึงวันที่ 8 กรกฎาคม
2486 ในการที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ออกคำสั่งขึ้นเนงทางการ เมืองจากจำเลยนั้น พลเรือตรีสังวร
สุวรรณพิท ร.น. โคน้ำทหารเรือเจ้าให้ความอารักขาแก่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่ทรงร้องขอ
จำเลยที่ 1 ไม่พอใจ จำเลยอาศัยอำนาจในตำแหน่งบัญชาการทหารสูงสุด สั่งย้ายพลเรือตรีสังวร สุวรรณ-
พิท ร.น. ไปประจำกรมเสนาธิการแล้วในที่สุดสั่งให้พักราชการ ไม่มีอำนาจบัญชา

เหตุทั้งนี้ เกิดที่ค่ายเสนาธิการ อำเภอบึงสามพัน และค่ายลลิต อำเภอลลิต ตำบล
พระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร

ข. เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2486 จำเลยที่ 1 ได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาให้
ปฏิบัติตามคำสั่งของบัญชาการทหารสูงสุด พุทธศักราช 2486 ไปยังคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพื่อ
ลงมติเห็นชอบ โดยมีหลักการที่จะให้ประชาชนทุกคนปฏิบัติตามคำสั่งของบัญชาการทหารสูงสุดอันเป็นการ
ปกครองรูปเผด็จการ แก่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไม่เห็นชอบด้วย ซึ่งในที่สุดจำเลยที่ 1 ก็พลัด
ตกลงออกเป็นกฎหมายเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2486 และการที่คณะผู้สำเร็จราชการ
การแทนพระองค์ขัดขวางการกระทำของจำเลยเช่นนี้ ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้จำเลยที่ 1 อาศัยอำนาจในตำแหน่ง
บัญชาการทหารสูงสุดสั่งย้ายนายควง อภัยวงศ์และนายทวี บุณยเกตุ ไปประจำกรมประสานงานกับสมิทธิ
สุก ในความบังคับบัญชาของจำเลย เป็นการลงโทษและกีดกันทางการเมืองดังกล่าวในข้อ ก.
เหตุเกิดที่ค่ายพระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร และค่ายลลิต อำเภอลลิต จังหวัด
พระนคร

ค. เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2486 สภาผู้แทนราษฎรทำเนียบการประชุมเพื่อเลือกประ
ธานสภาและรองประธานสภาใหม่ นายทองเปลว ชลภูมิ เสนาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับพรรคพวกมีความ
ประสงค์ที่จะให้สภาผู้แทนราษฎรเลือกนายทวี บุณยเกตุ และนายควง อภัยวงศ์ โดยมีเหตุผลทางการเมือง
เพื่อแสดงให้สหประชาชาติทราบว่า ประชาชนชาวไทยมีความรักกับญี่ปุ่น แต่จำเลยไม่พอใจ จำเลย
อาศัยอำนาจในตำแหน่งบัญชาการทหารสูงสุด สั่งย้ายนายทองเปลว ชลภูมิไปประจำกองบัญชาการทหาร
สูงสุด และในที่สุดสั่งจับตัวไปคุมขังไว้ประมาณ 20 กว่าวัน จึงปล่อยตัว ครั้นวันที่ 26 มิถุนายน
2486 สภาผู้แทนราษฎรลงมติเลือกนายทวี บุณยเกตุ เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร และเลือกนายควง อภัย
วงศ์เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร จำเลยทั้ง 2 กับพวกซึ่งยังไม่พอใจก็ยังไม่ยอมลงมติลงนาม
ขึ้นเนงโดยไปชุมนุมกันที่ประชุมต่างๆเพื่อที่จะให้นายทวี บุณยเกตุถอนตัวออกเสียจากการถูกเลือกเป็นประ
ธานสภาผู้แทนราษฎร และให้นายควง อภัยวงศ์ ถอนตัวจากรองประธานสภาผู้แทนราษฎรอีก แต่นายทวี
บุณยเกตุและนายควง อภัยวงศ์ ไม่ยอมถอน จำเลยทั้งสองกับพวกได้ใช้อำนาจบังคับจำเลยทั้งสองไปขู่เชิญ

เพื่อให้นายทวี บุณยเกตุถอนตัว และไม่ให้นายควง อภัยวงศ์ ไปประชุมสภา คนทั้งสองก็ไม่ยอมเชื่อ
ซึ่งในที่สุด วันที่ 1 สิงหาคม 2486 จำเลยที่ 1 กับพวกสมคบกันเร่งไปบังคับสภาผู้แทนราษฎร ขอให้
สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเลือกประธานสภาและรองประธานสภาใหม่ อ้างว่านายทวี บุณยเกตุ ไม่สมัคร
ใจที่จะรับตำแหน่งนี้ และขอให้จำเลยที่ 1 หาทางที่จะให้พ้นจากตำแหน่ง อันไม่ตรงกับความจริง และ
ก่อนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้ จำเลยทั้งสองกับพวกได้ใช้อำนาจบังคับก่อกวนและให้สินน้ำใจแก่
สมาชิกสภา เพื่อมุ่งใจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วย ยิ่งกว่านั้นในระหว่างเวลาประชุม
จำเลยที่ 1 ได้ส่งจดหมายของเหลือไปให้อ่านในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เป็นใจความว่า ที่สภา
เลือกประธานและรองประธานไปแล้ว จำเลยไม่สามารถลงนามรับสนองได้ ถ้าจีนเลือกนายทวี บุณยเกตุ
จะทำให้ชาติเสียหาย จำเลยที่กล่าวความเป็นท่านองผู้สภาผู้แทนราษฎรว่าจำเลยมีการกระทำความผิด
สงครามมากเหลือเกิน ถ้าจีนอีกใจชักความประสงค์ของจำเลย ชาติจะไม่พ้นภัย ซึ่งในที่ประชุม
ก็ต้องลงมติให้เลือกประธานสภาผู้แทนราษฎรใหม่ตามที่จำเลยที่ 1 ขอ และในวันที่ 2 กรกฎาคม 2486
สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเลือกให้นายควง อภัยวงศ์ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร แต่จำเลยก็ยัง
ไม่ยอมที่จะรับสนองพระบรมราชโองการอีก ทั้งนี้จำเลยไม่มีเหตุผลทางการเมืองประการใดเลยที่จะระ
งทำเช่นนั้น จำเลยทั้งสองกับพวกก่อกวนประชุมกันเพื่อบังคับให้นายควง อภัยวงศ์ ถอนถอนตัวจากรองประธาน
สภาผู้แทนราษฎร นายควง อภัยวงศ์ จึงจำต้องถอนและในวันเดียวกันนั้นเอง จำเลยที่ 1 ได้ใช้อำนาจ
ผู้บังคับการทหารสูงสุดสั่งย้ายนายควง อภัยวงศ์และนายทวี บุณยเกตุ ไปประจำกรมประสานงานกับสมิทธิ
เป็นการลงโทษเช่นเดียวกับที่กระทำกับผู้อื่นมาแล้วดังกล่าวข้างต้น เหตุเกิดที่ค่ายเสนาธิการ อำเภอลลิต
ตำบลชอชยเกษมสันต์ ถนนพระราม 1 ตำบลลลิต อำเภอลลิต จังหวัดพระนคร และที่ค่ายลลิต ชาว กิ่งอำเภอล
คลองสาน จังหวัดชลบุรี

ง. เมื่อเดือนกรกฎาคม 2487 จำเลยที่ 1 ได้ลาออกจากรัฐมนตรีและสภาผู้แทน
ราษฎรได้ลงมติเลือกนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว จำเลยที่ 1 ได้กล่าวแก่พระเจ้าวรวงศ์
เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ว่า สภานายกรัฐมนตรีกับนายควงค
บ่า ถ้าทั้งนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ฝ่ายทหารรับรองไม่ได้ว่าจะไม่ยุ่ง กองทัพอากาศและกอง
ทัพบกที่ 1 คงจะเคลื่อนลงมาเป็นแน่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการขู่เข็ญและเร่งใจมิให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
อาทิตย์ทิพอาภาทรงลงพระนามประกาศแก่ทั้งนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี และจำเลยยังได้
ทุกในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อมุ่งใจให้เห็นชอบกับจำเลยเช่นเดียวกัน ขณะนั้นจำเลยยังคงดำรงตำแหน่ง
บัญชาการทหารสูงสุดอยู่ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาทรงหลงเชื่อและมีความกลัว
จะยุ่งอย่างจำเลยว่า จึงได้ลาออกจากรองประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จำเลยทั้งสองกับพวก
ได้พยายามชักชวนนอกสภาผู้แทนราษฎรในอันที่จะกีดกันชักชวน เพื่อให้นายควง อภัยวงศ์ ได้เป็น

๘:
 นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายและวิธีทางแห่งรัฐธรรมนูญ กรณีระหว่างเวลาตั้งแต่ก่อน
 ทรกฏาคมจนถึงเดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2487 เมื่อนายควง อภัยวงศ์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี
 ถูกก้องแล้ว จำเลยที่ 1 ก็ยังใช้อำนาจในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดกษัตริย์แห่งอยู่อีก จำเลยที่ 1
 สั่งแต่งตั้งนายทหารโทมิได้มีความเห็นชอบเป็นทางการ จำเลยที่ 1 พยายามที่จะให้นายทหารชั้นผู้ใหญ่
 ไม่รับรองรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ จำเลยที่ 1 ไซ้ให้ผู้อื่นชุกสนามทะเลาะและสั่งให้บุคคลาภิวิทย์กระจาย
 เสี่ยงที่จังหวัดสมุทรและเรียกประชุมนายทหารชั้นผู้ใหญ่เพื่อยกยอราหัทเข้าก่อการร้ายในจังหวัดพระนคร
 เหล่านี้ จนเป็นเหตุให้นายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรีต้องไปขอรับรองและปรับความเข้าใจกับจำเลยที่ 1
 ที่จังหวัดสมุทรถึง 2 ครั้ง เหตุเกิดที่ตำบลกุสุมา อำเภอกุสุมา จังหวัดพระนคร และที่ที่หักของจำเลยที่ 1
 อำเภอเมืองสมุทร จังหวัดสมุทร

ข้อ 4 โจทก์ให้การสอบสวนความผิดของจำเลยแล้ว ก็มีหลักฐานและจำเลยต้อง
 จึงอยู่ในอำนาจของศาลนี้แล้ว ขอให้ไปเรียกตัวจำเลยมาพิจารณา

คำขอท้ายฟ้อง

พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พุทธศักราช 2488 มาตรา 3 (3) มาตรา 9
 ประกอบกับกฎหมายลักษณะอาชญากรรม มาตรา 63, 64 และมาตรา 71

และขอศาลให้สั่งวินัยทัณฑ์ส่วนตัวของจำเลยทั้งสิ้น กับขอให้ศาลพิพากษาเพิก
 ดอนสิทธิออกเสียงตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งมีกำหนด 12 ปี นับแต่วันพ้นโทษในคดีนี้ด้วย และจำเลย
 ทั้งสองเป็นคนๆเดียวกับจำเลยของศาลนี้ที่ 1/2489 และ 4/2489 ขอให้มอบโทษจำเลยคดีต่อกันด้วย

จะมีความใฝ่ใถ้กฎหมายที่มีผลย้อนหลังไปชักแย้งต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไม่ไว้ มิฉะนั้นพระราชบัญญัตินี้จะตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๖๑ แห่งรัฐธรรมนูญ การกระทำที่โจทก์ฟ้องกล่าวหาจำเลยในคดีนี้เป็นการใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญโดยชอบ จึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามตามฟ้องของโจทก์ไม่ได้

ข้อ ๑๑. การใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นด้วยความไว้วางใจของสภาผู้แทนราษฎร จำเลยและคณะรัฐมนตรีของจำเลยก็ได้รับ ความไว้วางใจตลอดเวลาที่ใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินในเรื่องที่ถูกกล่าวหาตามฟ้อง สภาผู้แทนราษฎรไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญที่จะออกกฎหมายมาแสดงในภายหลังว่าการใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินเช่นนั้นเป็นความผิดทางอาญา โดยเฉพาะคดีนี้สภาผู้แทนราษฎรที่ออกพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามที่โจทก์ฟ้อง ก็เป็นสภาผู้แทนราษฎรอันเดียวกับที่ได้ให้ความไว้วางใจจำเลยและคณะรัฐมนตรีของจำเลยนั่นเอง จึงเห็นเจตนารมณ์อย่างแจ่มชัดว่าพระราชบัญญัตินี้ไม่มีบังคับการกระทำที่โจทก์กล่าวหาจำเลยอันหนึ่งอันหนึ่งเป็นไปไม่ได้ที่สภาผู้แทนราษฎรของชาติไทยจะมาลบเลือนด้วยเหตุอันสิ่งซึ่งได้เขียนไว้เองด้วยมือ

ข้อ ๑๒. ตามฟ้องโจทก์ข้อ ๔. ที่กล่าวว่า อาชญากรรมสงครามเป็นเหตุให้ประชาชนของประเทศไทยต้องสูญเสียสันติภาพและทรัพย์สินสมบัติไปอย่างมากมายและต้องรับผิอย่างหนัก ทั้งทางเศรษฐกิจการเมืองของประเทศก็ต้องอยู่ในฐานะลำบาก ยุ่งยาก และเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของชาติอีกด้วยนั้น จำเลยขอต่อสู้ว่าจำเลยและคณะรัฐมนตรีของจำเลยได้เลือกเอาทางที่อันดีที่สุดในทันทีแล้ว ประชาชนจะสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินสมบัติยิ่งกว่าที่เป็นมาก็มากมาย ป่าเมืองจะแหลกราญจนไม่สามารถตั้งเป็นประเทศเอกราชมีอธิปไตยได้อีกต่อไป เมื่อเป็นประเทศเอกราชไม่ได้แล้วก็จะหาเกียรติศักดิ์ของชาติไม่ได้เลย ครวงกันข้ามเวลาชาติเราจะมีเอกราชอธิปไตยไทยยังมีเกียรติสมบูรณ์

เกี่ยวกับทางเศรษฐกิจการเมือง ความจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ย่อมปรากฏอยู่ว่า

๑. สหรัฐอเมริกาถือว่าไทยได้ประกาศสงครามกับเขาเพราะเหตุที่เนื่องมาจากกองทัพญี่ปุ่นเข้ามาอยู่ในประเทศไทยแล้ว ไม่ใช่ทำสงครามด้วยความสมัครใจของประชาชน เขาจึงไม่นำพาท้องการประกาศสงครามนั้น และเขารับรองว่ากองทัพของไทยไม่ได้ทำกรรกับฝ่ายสัมพันธมิตรจริง ๆ เลย และไทยยังได้ตั้งกองก้อกวันพร้อมที่จะต่อต้านญี่ปุ่นอย่างเบ็ดเสร็จโดยทันที ในเมื่อฝ่ายสัมพันธมิตรต้องการ

บริเตนใหญ่ก็ไม่ได้บังคับไทยให้ทำสัญญาสันติภาพตามแบบฉบับสงคราม

ทั้งนี้ย่อมแสดงโดยปริยายว่าชาติทั้งสองที่กล่าวแล้วเขาไม่ได้ถือว่ารัฐบาลไทยในขณะเกิดเหตุที่โจทก์ฟ้องได้บริหารราชการแผ่นดินไปในทางสมัครใจช่วยญี่ปุ่นกระทำสงครามรุกราน

๒. ในทางเศรษฐกิจ ผลแห่งสงครามทำให้ของแพง นี้ก็เพราะไม่มีสินค้าเข้าประเทศ เราออกธนบัตรให้ญี่ปุ่นเอาไปใช้ซื้อของตั้งกลาภกินทุ่นสำรองมาก และการคมนาคมถูกทำลายย่อยยับจากภาวะโจมตีทางอากาศ ซึ่งอังกฤษก็ต้องการกระทำเพื่อชัยชนะ

รัฐบาลสมัยจำเลยเป็นนายกรัฐมนตรีก็ยอมรับผิดชอบเฉพาะในกรณีที่ให้ญี่ปุ่นยืมเงินไปใช้เท่านั้น แต่ได้กระทำด้วยความจำใจ และได้ให้เขาเอาทองคำ เครื่องจักรและสินค้ามาแลกเปลี่ยน เงินส่วนตัวเขาญี่ปุ่นยืมไปภายหลังเมื่อจำเลยพ้นตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วโดยไม่มีอะไรมาแลกเปลี่ยน แต่ตัวรัฐบาลไทยไม่ให้ญี่ปุ่นยืมเงินไปใช้ ญี่ปุ่นก็จะเอาเงินยืมทหารของเขามาใช้ซึ่งจะทำให้เกิดผลร้ายยิ่งกว่า เพราะเขาจะเอาออกไปไม่จำกัดจำนวนทั้งมีพยานอยู่ว่า ในพม่า มาลาญ พิลิปปินส์และที่อื่น ๆ การใช้เงินยืมทหารได้ทำให้ช่องแห่งจนถึงราษฎรต้องอดตายกัน เมื่อเสร็จสงครามแล้วเงินของทหารก็หมดค่าเลย เงินบาทของเรายังมีค่าอยู่ แม้จะโดนลดลงมากก็ตาม ราษฎรก็ยังใช้ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคในการครองชีพได้ไม่แร้นแค้นเหมือนที่อื่น

๓. เวลาในประเทศไทย ราษฎรมีที่อยู่อาศัยเพียงพอ มีอาหารและเครื่องใช้ในการครองชีพพุ่มเพี้ยงยิ่งกว่าเพื่อนบ้านของเราที่ประสบภัยสงครามคราวนี้ ของเขานั้นบ้านเรือนพังพินาศ ราษฎรไม่มีที่อยู่อาศัยกันมาก

บางแห่งอาหารการกินก็ขาดแคลนจนถึงกับอดตายกัน ชาวต่างประเทศที่เข้ามาจากดินแดนใกล้เคียงเรากำลังพวกันยึกกันว่าสงครามคราวนี้ทำความเสียหายให้แก่ประเทศไทยน้อยอย่างเอาอัครวิธี และเขาเพิ่งจะมีโอกาสมาสนทนสนานรื่นเริงกันได้แต่ในประเทศนี้เท่านั้น นี่แหละคือผลที่ได้รับจากการที่รัฐบาลไทยซึ่งจำเลยเป็นนายกรัฐมนตรีไม่ได้บริหารราชการแผ่นดินไปในทำนองแมลงเม่าบินเข้าถู่กองไฟ โดยหักโหมเข้าถู่กองไฟญี่ปุ่นในทันที

๔. เกี่ยวกับการเมืองต่างประเทศ น.ร.ว. เดียปราโมช นายกรัฐมนตรีแห่งคณะรัฐบาลที่ทำความตกลงเล็กสงครามและประชาชนพลเมือง ก็แสดงความปริศนาปราโมชในข้อตกลงเล็กสงครามจนถึงกับมีงานฉลองสันติภาพกันอย่างมโหฬาร ฟ้องโจทก์ที่กล่าวว่าการเมืองตกอยู่ในฐานะลำบากยุ่งยากและเสื่อมเสียเกียรติยศของชาติจึงรักแข่งกับความจริงอย่างตรงกันข้าม

ขอให้ศาลพิพากษาขงฟ้องโจทก์ ปลดปล่อยจำเลย (ลงชื่อ) ป. พิบูลสงคราม จำเลย คำให้การฉบับนี้หาใช่เป็นของผู้เรียงพิมพ์

คดีพิพาทคดี

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒๕๔๕

วันที่ ๒๓ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

ความอาญา

คณะกรรมการการทรมานพระราชบัญญัติอาชญากรรม

ระหว่าง (โดยพระยาวรณกรมนตรี) โจทก์
(จอมพล แปลก พิบูลสงคราม) จำเลย

คณะกรรมการการทรมานพระราชบัญญัติอาชญากรรม

ระหว่าง (โดย พันโท หลวงเจริญนิติศาสตร์) โจทก์
(จอมพล แปลก พิบูลสงคราม) ที่ ๑
(นายเพชร ราชธรรมนิเทศ) ที่ ๒ จำเลย
(นายสังข์ พิธินทย์) ที่ ๓

เรื่อง ทว่ากระทำความผิดฐานเป็นอาชญากรรม
ในจำนวนที่ ๑ โจทก์ฟ้องว่าจำเลย
ได้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติอาชญากรรม
รวมทั้งการทรมานหลายบทหลายกระทง เช่นสมภารใจชั่ว
กรรมกรรมกรหาญผู้เป็น โดยร่วมยุทธทางพม่าและ
กบฏ กับโฆษณาชักชวนให้เห็นชอบในการกระทำ
อาชญากรรม ความผิดหลังที่สุดโจทก์ทว่าจำเลยได้
กระทำความผิดระหว่างวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่
๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติ
อาชญากรรม พุทธศักราช ๒๕๔๔ มาตรา ๓ (๑)
และ (๔) มาตรา ๔ ประกอบด้วยกฎหมายลักษณะอาญา
มาตรา ๖๓, ๖๔ และ มาตรา ๗๑ กับขอให้ริบทรัพย์สิน
และเพิกถอนสิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วย

ส่วนวันที่ ๒ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสามสมคบกัน
กระทำความผิดหลายบทหลายกระทง เช่นโฆษณา
ชักชวนให้ประชาชนเห็นดีเห็นชอบในการกระทำของ
การทรมาน ความผิดหลังที่สุดเกิดเมื่อวันที่ ๖
กรกฎาคม ๒๕๔๖ ขอให้ลงโทษเช่นเดียวกับจำนวนที่ ๑

จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ปฏิเสธความผิดผิด ต่อผู้ว่า
กฎหมายอาชญากรรมสงวนมิตบทบังคับให้มีผลต่อหลังขัด
แย้งกับรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นเป็นโมฆะตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๖๑

จำเลยที่ ๓ ต่อผู้ว่าจำเลยไม่มีความผิด อ้างว่าทำ
ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา

ศาลได้พิจารณาคดีสองสำนวนนี้รวมกัน เพราะ
กรณีคดีก่อนเป็นเรื่องเดียวกัน

ศาลฎีกาได้พร้อมกันประชุมปรึกษาคดี เห็นว่าคดี
เป็นปัญหากฎหมายในเบื้องต้นที่จะต้องวินิจฉัยเกี่ยวกับ
การบังคับใช้บทพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงวน ศาลนี้
เห็นว่าพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงวน พุทธศักราช
๒๕๔๔ เฉพาะที่บัญญัติย้อนหลังให้การกระทำก่อนวันใช้
พระราชบัญญัติเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติก็ย้อน
ขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔ และ
เป็นโมฆะตามมาตรา ๖๑ ทั้งข้อความพิพาทที่ศาลได้
บรรยายไว้ในคำพิพากษาของศาลนี้ คดีอาชญากรรม
ที่ ๑/๒๕๔๕ ในระหว่างคณะกรรมการการทรมาน
อาชญากรรมโจทก์ พระยาวรณกรมนตรีที่จำเลยแล้ว
การกระทำที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองสำนวนได้กระทำ
ผิดเกิดก่อนวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ อันเป็นวันที่
พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงวนได้ออกใช้ทั้งสิ้น เมื่อ
บทบัญญัติที่โจทก์ฟ้องขอให้เอาผิดแก่จำเลย ศาลนี้ได้
วินิจฉัยแล้วว่าเป็นโมฆะอันจะลงโทษจำเลยไม่ได้ ก็ไม่มี
ประโยชน์อันใดที่ศาลจะสั่งทำพยานหลักฐานโจทก์ใน
เรื่องนี้ต่อไปอีก จึงพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์เสีย ปลด
จำเลยทั้งสามพ้นข้อหาไป

คดีพิพาทคดี
เลขวินิจฉัยคดี
ชวรมบัณฑิตสิทธิคดี
ชัยประชา

(สำเนา)

บันทึกการสนทนาระหว่างประธานาธิบดีเจียงไคเช็ค กับ ท่านปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโสประเทศไทย
กรุงนานกิง วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๕ (ค.ศ. ๑๙๘๗)

ผู้ร่วมสนทนาฝ่ายจีน (๑) ประธานาธิบดีเจียงไคเช็ค (๒) ดร.พี.วี.ซุง ประธานสภาบริหาร
(นายกัฐมนตรี)

ผู้ร่วมสนทนาฝ่ายไทย (๑) ท่านปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโสประเทศไทย (๒) หลวงสุขุมพันธ์ประสิทธิ์
โรจนการุญ

สถานที่สนทนา
สถานที่ใช้ในกรุงนานกิง
ประธานาธิบดีเจียงไคเช็ค
ประธานาธิบดีสภาบริหาร
ท่านปรีดี พนมยงค์
ท่านปรีดี พนมยงค์

(๑) ประธานาธิบดีจีน : ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีที่มีโอกาสสนทนา
ข้าพเจ้าจะขอขอบคุณท่านปรีดีว่า ท่านได้ช่วยเราในยามที่เรามีโอกาสสนทนา
ระหว่างสงคราม และได้ช่วยเราในยามที่เรามีโอกาสสนทนา
รัฐบาลจีนยินดีที่จะว่ารัฐบาลไทยมีเรื่องใดที่
การให้รัฐบาลจีนช่วยบ้างขอให้บอกโดยไม่หวังอะไร

(๒) ท่านปรีดี : ขอบคุณท่านประธานาธิบดีอีกเรื่องหนึ่งในการที่
อย่างอบอุ่นที่ไค เจียงไคเช็ค และขอบคุณที่เชิญมาสนทนา เป็นพิเศษ
รัฐบาลฝ่ายจีนมา สนองตอบความสนับสนุนรัฐบาลจีน
ซึ่งมีผู้หนุนอยู่ในสภาความมั่นคงสหประชาชาติให้ลงมติ เห็นชอบกับ
สมาชิกสหประชาชาติ

ประธานาธิบดีจีน : จีนยินดีสนับสนุนเต็มที่ แต่อเมริกา อังกฤษ
โซเวียต ฝรั่งเศส สนับสนุนหรือไม่

ท่านปรีดี : อเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ให้ทราบแล้วว่า สนับสนุน
ส่วนโซเวียตและฝรั่งเศสนั้น ข้าพเจ้าจะเกณฑ์บางประเทศที่สนับสนุน
ฝ่ายความเข้าใจกับเรา ถ้าเราทราบว่าจีน อเมริกา อังกฤษ สนับสนุนแล้ว
ฝรั่งเศส โซเวียต คง
ไม่คัดค้าน

(๕)

(๖) รายงานฉบับที่ ๖๕ เมษายน ค.ศ. ๑๙๕๕

นายทหารโทชยามกนแจ้งว่า เขา(พิบูลฯ) รื้อนใจมากอดกอดอ้อมร่วม
กับผู้อื่น และอ้างว่าพิบูลฯสร้างฐานให้เพื่อผู้อื่นไว้ที่นครปฐมแล้ว นายทหารแสดงความคิดเห็นของตน
ต่อท้ายรายงานที่เสนออยู่ปัจจุบันว่า

(๑) เมืองใหม่สร้างด้วยไม้บ้าง ไม้บ้าง ไม่มีรั้วกุดสร้างแข็งแรง

ด้านถนนหนทาง มีรถคันแรกก็เห็นพอ

(๒) ฐานประตูถูกเผาไฟไปสร้าง เมืองใหม่มีท่าขายผลไม้เพราะไร่จีน

อาหารไร่น้ำพอ พริกไทยที่เริ่มงอกขายมากเพราะราคาถูก

(๓) กว่าจะสร้างเมืองใหม่สำเร็จต้องใช้เวลาหลายสิบปี ไม้พื้นสงคราม

ที่โดยสิ้นเชิง จำนวนตัว

(๔) เพชรบูรณ์ไม่เหมาะเป็นฐานให้ ถ้าผู้ไปดอยมาทางนมัสการ สัก

วันก็เสียเพชรบูรณ์

(๕) พ.ทหารไทยห้าประเทศมีประมาณ ๖ แสนคน จะย้ายไปเพชรบูรณ์

โดยประมาณ ๕ หมื่นคน ทหารไทยที่เหลืออยู่ในภาคอื่นๆต้องถูกผู้ไปทำลาย

ประธานาธิบดีก็เริ่มเรียนในหัวเราะกันว่า

(๑) เห็นกันว่าเรื่องสร้างฐานให้เพชรบูรณ์เหลวไหล

(๒) สร้างเพชรบูรณ์เพื่อพิบูลฯเอาหัวรอด เพราะเห็นว่าผู้ไปกำลัง

จะดี หรือเป็นกบฏของเร(จีน)ให้รักกับเมามันแทน

(๓) หวังนางออกไปอยู่ที่เพชรบูรณ์ ผู้ไปจะบ่อนเอาของก็มีทำของไหมและ

ของเงิน ผู้ไปจะขโมยจากของผู้อื่นว่าผู้ไป คนไทยและทหารไทยที่ไปอยู่ที่เพชรบูรณ์ก็จะออกข่าวตาม

(๔) จีนไม่กล้าว่าผู้ไปของเมามันแทน แต่พิบูลฯจะให้กองกำลัง

ไปเจ้าอยู่ในประเทศไทยได้

ก.ศ.ร. ร. ร. : ผู้ไป(ทหารอเมริกัน) และอาสาสมัครสงครามจีนที่ออกถือ

ธง(รัฐบาลจีน) เมื่อเอาหัวรอดเมื่อเห็นว่าผู้ไปกำลังจะแพ้ แต่ก็ไปลอบพูดว่าเรา(รัฐบาลจีน) ก็คงต้องสู้

ต่อไป จะอ้างว่าคิดกับเรา มีเพียงเท่านั้นไม่มีความหมาย มิฉะนั้นอาสาสมัครสงครามทุกคนก็อ้างได้

รัฐบาลจีนขอสนับสนุนว่าไม่เคยขโมยของผู้อื่นอ้างว่า จะร่วมมือกับเรา(จีน) รนผู้ไป

ความผิดปกติ : อดทนประธานาธิบดีและ ก.ศ.ร. ร. ร. หันแสดงรายงานและขึ้นใจ

รายงานให้ทราบ เพราะไปขึ้นใจแก่ผู้ต้องการทราบความจริง

(๕)

พิบูลหรือที่จริงเป็นเวลาอีกหลายเดือน

จากเจ้าก็เป็นนายกรัฐมนตรียุ่เพียง ๕ เดือนเศษ ต้องเผชิญกับปัญหาสำคัญ
หลายอย่างจึงไม่มีเวลาพอที่จะรักษาอย่างใกล้ชิดกับอาสาสมัครสงครามตามข้อตกลงระหว่างประเทศได้ ส่วน
รัฐบาลอ้างว่ารับหน้าที่ต่อจากข้าพเจ้านั้นจะพิจารณาอย่างไร ข้าพเจ้าไม่ทราบ เพราะรัฐบาลใหม่ไม่
บอกให้ทราบก่อนที่ข้าพเจ้าจะเดินทางมากรุงเทพฯ

ความผิดปกติ : อดทนที่ผ่านประธานาธิบดีทำให้เกิดกับข้าพเจ้า แต่การร่วมกันสมัยนี้สมัคร
นั้นไม่ไร้อาหารจากเดิม หากเป็นเรื่องของเสรีไทยทั้งหมดและของประชาชนไทยที่รักชาติทุกคน

ส่วนทางจอมพลพิบูลฯนั้นก็มีความหวังว่าในกองทหารหลายหน่วยและในหลาย
สถานการศึกษากว่า จอมพลพิบูลฯได้นายทหารไทยที่ขายคนคิดต่อกับนายทหารจีน และว่าจอมพลพิบูลฯถูก
วิพากษ์วิพากษ์โดยกองทัพที่นำประธานาธิบดี ถ้าความจริงเป็นเช่นนั้น สมดังที่จอมพลพิบูลฯให้หาอาสา
สมัครสมัครที่ไทยก็ควรระวัง หรือนั้นก็คงปล่อยพิบูลฯ

ประธานาธิบดีจับ : (สำหรับพลอง สันติภาพพลอง แล้วกล่าว) ระยะเวลาของสัญญา
เราเริ่มที่นายทหารไทยขายคนของข้าพเจ้ากับนายทหารจีนที่ทำงานอยู่ทุกส่วนทำงานของนายพลในโอกาส
นายสีเต็มเต็มรับว่า พิบูลฯก่อกบฏและถูกวิพากษ์วิพากษ์ที่ประธานาธิบดีจับ

(คลื่นแล้วประธานาธิบดีจับให้ ก.ศ.ร. ร. ร. และรายงานนายทหารจีน

ขายคนและคำสั่งที่ประธานาธิบดีจับลงในหัวรายงานนั้นว่า

ก.ศ.ร. ร. ร. : ภาพของพิธีการต้อนรับที่สโมสรในเกอตันแกชาน ค.ศ. ๑๙๕๓ (ค.ศ.
๑๙๕๓) และเยอรมันที่สถานีรถไฟ สโมสรที่ห้างเรือ ทางอากาศ และห้างที่ห้างนครไทย
แห่งใหม่และในนครมาดริดของแล้ว ท่านเจ้าได้รับรายงานจากนายทหารที่ขายคน ๒ ฉบับ

(๓) ฉบับ ๑๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๕๕

นายทหารจีนรายงานว่านายทหารไทยที่ขายคนก็ก่อสมคบคิด
ของพิบูลฯว่าจะปลิดชีวิตจากผู้ไปมาร่วมจีนกับผู้ไป ประธานาธิบดีจับได้เขียนคำสั่งให้หัวรายงานนั้นว่า

(๑) เมื่อเราเห็นว่าผู้ไปชนะในกองทัพนคร เราขอเรา(จีน)

กับเราให้ผู้ไป เราสามารถพิจารณาหรือพูดว่าเราขอผู้ไป เพื่อกองทัพที่อาสาสมัคร

(๒) นายสนับนายร้อยจีนผู้ไปบอกกันว่าเราทำสงครามของฝ่ายสมัครสมัคร

นั้นบอกกับเราการสูงส่งออกเป็นเรกเพชฌุณีต่างๆ ข้าพเจ้า(จอมพลฯ) เป็นผู้บัญชาการสูงส่ง
บุชฌุณี เมามันแทนเป็นผู้บัญชาการสูงส่งจากเราเองเป็นมากแน่ เพื่อกองทัพที่ไม่ดีกับเมามันแทน

(๓) กองทัพผู้ไปรักษา หัวทำให้สมัครสมัครทุกคน

(๖)

ขออภัยที่จะเรียนถามว่า จะนับว่า สมญาว่าจอมพลพิบูลย์พิบูลย์
ไพโรจน์กับประธานาธิบดีนั้นว่าอย่างไร

(ประธานาธิบดีนั้นละ คร.ศ.ร. รุ่ง หัวใจระลอกและสันติวิธีทาง
แล้วประธานาธิบดีนั้นกล่าวไปว่า)

ประธานาธิบดี : คนไทยเรื่อว่าคอกนั้นมากน้อยเพียงใด
ทวนประวัติ : จำเจ้าไม่เรื่อว่าคอกนั้น แต่ก็มีคนจำนวนหนึ่งเรื่อเรื่อคอก

ประธานาธิบดี : ท่านประวัติเป็นหัวหน้าเสรีไทย รื้อยุ่นแล้วจึงจัดการศึกษาการเมือง
กับการทหารตอนนั้นอยู่ระหว่างสงครามนั้น ไม่มีชาติใดใช้วิธีพิบูลย์ไพโรจน์ที่ระหว่างกันเพราะเจ้าศึกษา
ใจง่ายมาก แม้ว่าจะทางวิบูลย์ไพโรจน์เองก็ยังไม่รู้ที่คอกนั้นไว้ก่อนล่วงหน้าแต่ต้องเปลี่ยนจุดเจ้าใหม่ทุก
ครั้งและก็ต้องมีผู้นำมาอุปถัมภ์ไว้ เช่นเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ.๑๙๔๓(พ.ศ.๒๔๘๖) กองกำลังเรือใน
ฝักรับกับวิบูลย์ไพโรจน์อยู่กันแล้ว ผู้นำมาอุปถัมภ์ก็มีความว่า จอมพลเรือยามาไม่ใคร่เกินทาง
โดยเครื่องบินไปตรวจฐานทัพในแปซิฟิกใต้ เครื่องบินอเมริกันจึงคอยสกัดเครื่องบินญี่ปุ่น เมื่อเห็นว่าเป็น
เครื่องบินนั้นมาตรงตามเส้นทางนั้น เครื่องบินอเมริกันก็โจมตีทำลายเครื่องบินญี่ปุ่น ชยามาไม่ใคร่กลัวปืน
ลึบๆจะไร้อาณาอะไรพิบูลย์ไพโรจน์กับเจ้า(ประธานาธิบดี)

เพราะเจ้าศึกษาใจง่ายกว่าคนอื่น ถ้าจะพูดเรื่องการเมืองกับทหารหาญที่วันสูงถึงกับใจร้อนที่มีความรู้สึก
สองภาษา เช่น วันนี้อยู่ที่หน้าประวัติมาสนทนา ก็คือขอให้ คร.ศ.ร. รุ่ง ที่รู้ภาษาจีนและภาษาอังกฤษก็มา
ช่วยเป็นอ้อม จึงค้างกับการสนทนาธรรมดาว่าไปไหนมา กินข้าวแล้วหรือยัง ก็ไร้อ้อมตามคอกได้
มีคนเงินเองทางเมืองก็ไร้สำเนียงของตน บางคนพูดภาษากลางไม่ชัด แปลคำผิดคำเดียวก็เสียความ
หมาย ทำให้เข้าใจผิดกันได้

ถ้าพิบูลย์ไพโรจน์กับเจ้า(ประธานาธิบดี) ญี่ปุ่นก็คอง
คอกทั้งโลกแล้วก็จะหาอาชญากรรมและบางคอกกับเพชรบูรณ์หนี แม้จะใช้วิบูลย์ไพโรจน์เองก็คองคอก
ระหัดกันก่อน แต่เจ้า(ประธานาธิบดี)ไม่เคยคองระหัดกับพิบูลย์ไพโรจน์ เจ้า(ประธานาธิบดี
จีน) จะเรื่อพิบูลย์ไพโรจน์ว่าจะไม่เอาระหัดไปให้ญี่ปุ่น

การศึกษากับเจ้า(ประธานาธิบดี) เรื่องการเมืองกับทหารหาญ
นั้น ท่านประวัติกล่าวแล้วที่ส่งความหมายเจ้าที่รุ่งถึง

ทวนประวัติ : ขอบทวนประธานาธิบดีละ คร.ศ.ร. รุ่งที่สละเวลาอันมีค่าของท่าน
ในการวิเคาระห์มาสนทนา เป็นพิเศษในวินนี้

(ลงนาม) รุ่งเป็นประภังค์ ผู้จากมโหฬการสนทนา

(๗)

จากบันทึกที่ถูกต้องความสนทนาแล้ว
ให้ดวงสุมา กับคนดบยไว้
และให้ส่งสำเนาไปยัง ศ.ร.
เสนอประธานาธิบดี

(ลงชื่อ) ปรีดี

คร.ศ.ร. รุ่ง ไพโรจน์ว่าได้รับสำเนา
บันทึกสนทนาแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ภาษาไทย
แปลเป็นภาษาจีนเพื่อความทรงถัม
ชาติสนทนา

(ลงชื่อ) รุ่ง

ก.ต.ที่ ๑๑/๕๕๐๑๘

กรุงเทพฯ

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๔

เรียนมายัง มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาสิทธิไชยที่ บูรี
ตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

ด้วยนายปรีดี ทัศนพงศ์ นักวิชาของกระทรวงยุติธรรม

ได้สำเร็จการศึกษาวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัยฝรั่งเศส ณ กรุงปารีส

คือ ๑) โดปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (docteur en droit

(science juridiques) ประกาศนียบัตรของรัฐบาลฝรั่งเศส ๒) โดปรี

ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูงในทางเศรษฐศาสตร์ (diplôme d'études supé-

rieures d'économie politique) ซึ่ง เป็นวิชาซึ่งนายปรีดี ทัศนพงศ์

สอบไล่ได้เกียรตินิยมจากปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และ เป็นวิชาตาม

หนึ่งในของกระทรวงยุติธรรมในฝรั่งเศส และ ชื่อของหมอดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ซึ่ง โดปรีประกาศนียบัตรของกระทรวงศึกษาชั้นสูงเพิ่มเติม เกียรตินิยมอย่างหนึ่งนั้น

ก) มีสิทธิที่จะเป็นศาสตราจารย์ประจำโรงเรียนมหาวิทยาลัย และ ข) มีสิทธิ

ที่จะเข้าสอบแข่งขันสำหรับรับตำแหน่งศาสตราจารย์ประจำมหาวิทยาลัย

(concours d'agrégation des facultés de droit)

จากเราได้จัดการให้เกิดขึ้นทางฤดูร้อน โดย เรือรถไฟ

ในวันพฤหัสบดี ซึ่งจะออกท่าเรือเมืองมาร์เซอ วันที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช

จากเราขอเสนอขอความความกตัญญูจากท่าน มาเพื่อเราขอ

ได้ทราบ พร้อมกันนำส่งตัวนายปรีดี ทัศนพงศ์ โดยสนับลือของที่นี่

ข้าพเจ้าขอแสดงความนับถืออย่างสูงมาค้อม

(สมเด็จพระมหาพรหมองค์เจ้าครูแพทักษิณฤทธิสาร
อัครราชทูตสยามประจำกรุงปารีส)

Handwritten note: ปรีดี

ความปรากฏว่าคำว่า "สยาม" มาจากภาษาบาลี "สาม" (สามะ) ข้าพเจ้าจึงขอคัดความตอนหนึ่งในหมวด "พระธรรมศาสตร์" ดังต่อไปนี้

".....อนึ่ง สดุดี อันว่าคำภีร์อนันโต โลกहित เป็นประโยชน์ แก่สัตว์โลกชน ปากฎิ ปราบกฎิ ธรรมสัดดี อิติ ชื่อว่าคำภีร์พระธรรม ศาตร มนุสาเรณ อันพระมหินสาธราฐิ ภาสิคิ กล่าว อาทิตโต ในคัน มุลาสาช คัยมคตภาษา ปรมปรภาคิ อันปรัปวารารยนำสืบกันมา ปคิฎฐิตี ตั้งอยู่ รามณญุส ในรามณูประเชช ภาสาช คัยอภาษา รามณญุสสง แห่งรามณุกคิ อิทานิ ในกาลยคัน ปรีเสน อันบุรุษผู้ เป็นวินิจจอำมาตช ทูลคาพหิ จะยังรู้เป็นอนันตภา อหิ สามทะเล ในสยามประเทศนึ คสมา เหตุคังนึน อหิ อันว่าน้า รจิสสิ จักคคคคัง ตั ธรรมสัดดี ซึ่งคำภีร์พระธรรมศาตรนึ สามภาษา คัยอสยาม ภาษา ตุมเห อันว่าท่านทั้งหลาย สดุดา จงหัง ตั สดุดี ซึ่งคัมภีร์ พระธรรมศาตรนึ สนคิภา แต่ค้านคัน เม แห่งเรา"

3. คำว่า "ทะเล" เป็นคำบาลีที่แปลงท้ายคำตามไวยากรณ์ บาลี (วิภคิต) ของมูลศัพท์ "ทะเล" ซึ่งแปลว่าบ้านเมือง, แคว้น แคว้น มีความหมายตรงกับ "ปาดเส" (PADESA)

คำว่า "สาม" (สามะ) ในภาษาบาลีมีความหมายหลายอย่าง ตามที่พจนานุกรมบาลี-อังกฤษ ของวิเศษกิจกล่าวไว้เช่น

(1) สัตว์

(2) สัตว์เลี้ยง, สัตว์ทอง. ตามความหมายนี้ "สามปาดเส" จึงหมายถึงแคว้นแคว้นแห่งเมืองทองหรือสุวรรณภูมิดังที่เพลงชาติของ ประเทศสยามก่อนเปลี่ยนชื่อเป็นประเทศไทยมีเนื้อร้องดังนี้ด้วยประโยคที่ว่า "ประเทศสยามนามประเทืองว่าเมืองทอง....." ต่อมาเมื่อเปลี่ยนชื่อประเทศจากสยามเป็นประเทศไทยแล้วทางราชการ ได้เปลี่ยนเนื้อร้องเพลงชาติว่า "ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อ ไทย" ซึ่งไม่ตรงตามหลักวิชาว่าด้วยเชื้อชาติเพราะในประเทศไทยมี คนเชื้อชาติอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย เนื้อเพลงนี้จึงเป็นการคิดเอาแต่ได้ฝ่าย เดียว เพื่อรวมคนเชื้อชาติไทยในดินแดนอื่น ๆ ด้วยโดยไม่คำนึงว่า คนเชื้อชาติไทยในดินแดนเหล่านั้นจะยอมผนวกเข้ากับประเทศไทยหรือ จะเรียกร้องเป็นอย่างอื่น

(3) ข้าพเจ้าเห็นว่ายังมีความหมายที่อาจแสดงมาจากคำบาลี "สม" (สามะ) ที่แปลว่า "ความสงบเรียบร้อย" "ความเสมอภาค" ถ้าพิจารณาถึงชื่อ "ครุฑสร้อยธยา" ที่แปลว่ากรุงแห่งไม่มีการบ่อน ประเสวีรัฐคือสันติภาพอย่างขังแล้วก็ควรเชื่อได้ว่าพระมหากษัตริย์แต่

ปางก่อนได้ใช้คำว่า "สยาม" โดยแสดงจากคำว่า "สาม" ทั้งในความหมายของ "เมืองทอง" และในความหมายที่แสดงมาจาก "สม" (สามะ) ที่แปลว่าความสงบเรียบร้อยและความเสมอภาค เพราะพระมหากษัตริย์แต่ปางก่อนทรงทราบเป็นอย่างดีว่าราชอาณาจักรที่พระองค์ ทรงเป็นประมุขนั้น แม้ประกอบด้วยชนเชื้อชาติไทยเป็นส่วนมากก็ตาม แต่ก็ยังมีคนเชื้อชาติอื่น ๆ รวมอยู่ด้วยจึงทรงเห็นเป็นการเหมาะสมที่จะเรียกราชอาณาจักรนั้นว่า "สยาม" หมายความว่าทุกชนชาติที่รวมอยู่ใน ประเทศของเรา มีความเสมอภาคกันและมีอุดมคติสันติภาพคง อยู่ในแคว้นแคว้นแห่งเมืองทองหรือสุวรรณภูมิ

4. สาเหตุแห่งการเปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทย นั้นสืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2481 นายพันเอกหลวงพิบูล สงคราม (ยศและบรรดาศักดิ์ขณะนั้น) ได้รับแต่งตั้งจากคณะผู้สำเร็จ ราชการในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เป็นนายกรัฐมนตรี ในบรรดากรัฐมนตรีแห่งรัฐบาลนั้นมีข้าพเจ้าด้วยผู้หนึ่งซึ่งเป็นที่รัฐมนตรีว่า การกระทรวงการคลัง และมีหลวงวิจิตรวาทการ อธิบดีกรมศิลปากร เป็นรัฐมนตรีลอย (ไม่ว่าการกระทรวง)

ต่อมาประมาณอีก 4-5 เดือน หลวงวิจิตรวาทการได้เดินทางไป ยานอัยเพื่อชมกิจการโบราณคดีของสำนักตะวันออกไกลฝรั่งเศส เมื่อ หลวงวิจิตรฯ กลับจากยานอัยได้แนะนำแผนทลฉบับหนึ่งซึ่งสำนักฝรั่งเศสนั้น ได้จัดทำขึ้นแสดงว่ามีคนเชื้อชาติไทยอยู่มากมายหลายแห่งในแหลม อินโดจีน, ในประเทศจีนใต้, ในพม่า, และในมณฑลอสสัสมของ อินเดีย

ครั้นแล้วผู้พิงวิฑูยกระจ่ายเสียงได้ขึ้นและหลายคนยังคงจำกันได้ ว่าสถานีวิทยุกรมโฆษณาการ (ต่อมาปัจจุบันคือกรมประชาสัมพันธ์) ได้กระจายเสียงเพลงทลหลวงวิจิตรฯ ราพินถึงชนเชื้อชาติไทยที่อยู่ใน ดินแดนต่างๆ และมีกรมโฆษณาเรื่อง "มหาอาณาจักรไทย" ที่จะรวม ชนเชื้อชาติไทยในประเทศต่างๆ เข้าเป็นมหาอาณาจักรเดียวกันทำนอง ท้ายคือเรื่องกำลังทำอยู่ในยุโรปในการรวมชนเชื้อชาติเยอรมันในประเทศ ต่างๆ ให้เข้าอยู่ในมหาอาณาจักรเยอรมัน

ในการประชุมวันหนึ่ง นายกรัฐมนตรีได้เสนอให้คณะรัฐมนตรี พิจารณามัญหาว่าदनนอกระเบียบวาระ โดยให้หลวงวิจิตรวาทการเป็นผู้ แดลงให้เปลี่ยนชื่อ "ประเทศสยาม" เป็น "ประเทศไทย" โดย นำสำเนาแผนที่ฉบับที่สำนักตะวันออกไกลฝรั่งเศสทำไว้ว่าด้วยแห่ง ของชนเชื้อชาติไทยต่างๆ มาแสดงในที่ประชุมด้วยโดยอ้างว่า "สยาม" มาจากภาษาสันสกฤต "สามะ" แปลว่า "คำ" จึงไม่ใช่ชื่อ ประเทศของคนเชื้อชาติไทยซึ่งเป็นคนผิวเหลืองไม่ใช่ผิวดำ และอ้างว่า คำว่า "สยาม" แผลงมาจากจีน "เซียมล้อ"

ข้าพเจ้าได้คัดค้านว่าโดยที่ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่ได้นับคณาภิพหมาย เก้าของไทยโดยอาศัยหลักฐานเอกสารที่จารึกไว้โดยพระมหากษัตริย์ แต่ปางก่อนรวมทั้ง "กฎหมายตราสามดวง" ซึ่งรัชกาลที่ 1 (พระ พุทธยอดฟ้าฯ) ได้โปรดเกล้าฯ ให้สังคายนา (ตามที่ข้าพเจ้ากล่าว ในข้อ 2) และมีใช้คำว่า "สยาม" แผลงมาจากคำจีนแต่จิว "เซียม ล้อ" (ตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วในข้อ 1) แต่จุดประสงค์เบื้องหลัง ของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีส่วนหนึ่งต้องการเปลี่ยนชื่อประเทศว่า

๑๑

ประเทศไทยเพื่อรวมชนชาติไทยในดินแดนต่าง ๆ เข้าอยู่ในมหาอาณาจักรไทย ดังนั้นรัฐมนตรีส่วนมากจึงตกลงตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็น "ประเทศไทย" ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายข้างน้อยในคณะรัฐมนตรี

ต่อมาสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ลงมติเห็นชอบในการเปลี่ยนชื่อประเทศซึ่งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ลงนามให้ตราเป็นรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2482

5. เมื่อได้ตรารัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทยแล้วก็ได้เกิดปัญหาว่าในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ต้องเขียนชื่อประเทศไทยนั้นจะใช้คำอังกฤษและฝรั่งเศสอย่างไร

ผู้ที่ได้รับคำขอร้องว่ามีความรู้ในภาษาต่างประเทศรวมทั้งหลวงวิจิตรวาทการได้เสนอให้เรียกประเทศไทยเป็นภาษาอังกฤษว่า "THAILAND" และภาษาฝรั่งเศสว่า "THAÏLANDE" และพลเมืองของประเทศนั้นเรียกเป็นภาษาฝรั่งเศสว่า "THAÏLANDAIS" ซึ่งฝรั่งเศสก็นิ่ง

ข้าพเจ้าได้เสนอว่าควรให้เรียกชื่อประเทศไทยเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสว่า "SIAM" ตามที่คนทั่วโลกได้รู้จักชื่อประเทศของเราในนามนั้นอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็คล้ายอย่างเช่นประเทศเยอรมันซึ่งเรียกชื่อประเทศเป็นภาษาเยอรมันว่า "DEUTSCHLAND" นั้น เขาก็มิได้กำหนดให้เรียกชื่อประเทศของเขาเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสตามชื่อภาษาเยอรมัน หากเรียกชื่อประเทศของเขาในภาษาอังกฤษว่า "GERMANY" และภาษาฝรั่งเศส "ALLEMAGNE" ตามที่คนอังกฤษและฝรั่งเศสเคยเรียกและเคยรู้จักชื่อประเทศของเขาในนามนั้น

รัฐบาลนั้นจึงได้ประกาศให้ใช้ชื่อประเทศไทยในภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสว่า "SIAM" ตามที่เกือบทั่วโลกรู้จักประเทศไทยในค่านามมาหลายศตวรรษแล้ว

ฉนั้นเอกสารทางราชการที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสจึงเรียกชื่อประเทศไทยว่า "SIAM" รวมทั้งหนังสือเดินทางให้เขียนเรียกชื่อประเทศในภาษาไทยว่า "ประเทศไทย" ส่วนในภาษาฝรั่งเศสให้เขียนว่า "SIAM" และสัญชาติของผู้ถือหนังสือเดินทางให้เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศสว่า "SIAMOIS"

ทั้งนี้ ก็ตรงกับที่ข้าพเจ้าได้เคยเสนอครั้งกล่าวไว้แล้วในข้อ 5 ว่าแม้ประเทศเยอรมันเรียกชื่อประเทศของเขาเป็นภาษาเยอรมันว่า

"DEUTSCHLAND" แต่ในภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า "GERMANY" และในภาษาฝรั่งเศส "ALLEMAGNE" ส่วนในประเทศในวันออก

ไกลเช่นประเทศจีนซึ่งเรียกตามภาษาจีนว่า "จงกั๋ว" แปลว่า "ประเทศกลาง" นั้น ทางราชการจีนก็เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า

"CHINA" และภาษาฝรั่งเศสว่า "CHINE" ตามที่เกือบทั่วโลกรู้จักประเทศจีนในภาษานามมาแล้วหลายศตวรรษ ประเทศญี่ปุ่นเรียกชื่อ

ประเทศเป็นภาษาญี่ปุ่นว่า "นิปปอนโกกุ" แปลว่าประเทศแห่งพระอาทิตย์ออกขึ้น นั้น ทางราชการญี่ปุ่นเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "JAPAN" และภาษาฝรั่งเศสว่า "JAPON" ตามที่เกือบทั่วโลกรู้จักประเทศญี่ปุ่น

ในภาษานามมาหลายศตวรรษ แม้ว่าลัทธิแสนยานุภาพญี่ปุ่นจะมีที่ตน "ลัทธิชาตินิยม" (CHAUVINISM) แต่ก็ไม่กล้าจนถึงขนาดทำให้อันเกือบทั่วโลกงดใช้หากต้องเรียกชื่อประเทศญี่ปุ่นตามภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ

ข้าพเจ้าได้ให้ความเห็นต่อไปว่ากรณีที่เอาคำว่า "LAND" ต่อท้ายคำว่า "THAI" เป็น "THAILAND" ก็คือยอมทำให้คล้าย

กันกับประเทศเมืองขึ้นในอาฟริกาของอังกฤษ (สมัยนั้น) และเมืองขึ้นของฝรั่งเศส (สมัยนั้น) ที่ลงท้ายด้วยคำว่า "LAND" หรือ "LANDE" ข้าพเจ้าได้ให้ข้อสังเกตว่าประเทศ "IRELAND" ได้

เมื่อได้เป็นเอกราชจากอังกฤษแล้วก็ตัดคำว่า "LAND" ออก โดยเรียกชื่อประเทศของตนว่า "EIRE" ส่วนในประเทศยุโรปบางประเทศที่มีคำท้ายว่า "LAND" เช่น "ICELAND" ก็เพราะภาษาของเขา

อยู่ในตระกูลเดียวกับกับภาษาอังกฤษจึงไม่จำเป็นที่เราจะต้องเอาตัวอย่างนั้น แต่ความเห็นส่วนข้างมากในคณะรัฐมนตรีให้เปลี่ยนชื่อประเทศไทยในภาษาอังกฤษด้วยตามที่ผู้เสนอให้เปลี่ยนเป็น "THAILAND" ในภาษาอังกฤษ และ "THAÏLANDE" ในภาษาฝรั่งเศส

ข้าพเจ้าได้เสนอต่อไปอีกว่าถ้าส่วนข้างมากต้องการให้ชาวโลกเรียกชื่อประเทศไทยเป็นภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสโดยมีคำว่า "THAI" เป็นสำคัญแล้วก็ขอร้องเอาคำว่า "LAND" หรือ "LANDE" ไป

ต่อท้ายไว้ด้วยเลขคือให้ใช้ภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสทับศัพท์ตามทสามัญชนคนไทยเรียกชื่อประเทศของตนว่า "เมืองไทย" เป็นภาษาอังกฤษ "MUANG THAI" ฝรั่งเศส "MUANO THAI" แต่ส่วนมากในคณะรัฐมนตรีไม่เห็นด้วย

6. เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สิ้นสุดลง รัฐบาลทวีปเอเชียได้เห็นว่ามีรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งเปลี่ยนชื่อประเทศสยามมาเป็นประเทศไทยนั้นใช้บังคับเฉพาะชื่อประเทศไทยในภาษาไทยเท่านั้น

7. เมื่อได้เกิดรัฐประหาร 8 พ.ย. 2490 แล้ว นายควงเป็นนายกรัฐมนตรีประมาณ 3 เดือนเศษ รัฐบาลจึงเรียกชื่อประเทศไทยเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสว่า "SIAM" ต่อไปอีก

ต่อมาในเดือนเมษายน 2491 รัฐบาลพิบูลสงครามเข้ารับตำแหน่งแทนรัฐบาลควงแล้วก็ได้กลับไปเรียกชื่อประเทศไทยในภาษาอังกฤษว่า "THAILAND" และในภาษาฝรั่งเศส "THAÏLANDE" ซึ่งรัฐบาล

ต่อ ๆ มาได้ไว้ตามจนปัจจุบัน

8. ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 2511 ที่ใช้เวลานำนานที่สุดประมาณ 10 ปีนั้น ได้มีสมาชิกแห่งสภาว่ารัฐธรรมนูญจำนวน

หนึ่งซึ่งเป็นคนเชื้อชาติไทยแท้ๆ และมีนายทหารชั้นนายพลคนหนึ่งร่วมด้วยในการเสนอให้ร่างรัฐธรรมนูญเปลี่ยนชื่อประเทศไทยเป็นประเทศสยามตามเดิม แต่สมาชิกส่วนมากไม่ยอมรับความเห็น

ต่อมาในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 2517 ก็มีกรรมการบางคนเสนอให้ร่างรัฐธรรมนูญเปลี่ยนชื่อประเทศไทยเป็นประเทศสยาม แต่กรรมการส่วนมากไม่ยอมรับความเห็นเพราะบางคนให้ความเห็นว่า

"เรื่องชื่อประเทศเป็นเรื่องเล็ก" ครั้นแล้วรัฐบาลได้เสนอว่ารัฐธรรมนูญฉบับ 2517 คอสภาบันบัญญัติ สมาชิกสภาบันบัญญัติหลายคน

ได้แสดงความเห็นขอแก้ชื่อประเทศไทยให้เป็นประเทศสยามตามเดิม ดังนั้นก็มีหลายคนขอแปรญัตติในคณะกรรมการฯ แต่เสียงข้างมาก

ในคณะกรรมการฯ และในสภานิติบัญญัติจะเห็นด้วยหรือไม่ที่สุดเท่าที่ทัศนะซึ่งท่านเหล่านั้นยึดถือ

๑. ผู้สนใจที่ศึกษาปรากฏการณ์แห่งความเป็นมาของการเปลี่ยนแปลงประเทศสยามเป็นประเทศไทยย่อมเห็นได้ว่าปัญหาในไม่อาจจบลงได้อย่างง่าย ๆ แม้มีรัฐธรรมนูญแล้วก็ตามผู้ต่อสู้เพื่อเปลี่ยนชื่อประเทศไทยเป็นประเทศสยามตามเดิม หรือเปลี่ยนเฉพาะชื่อภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส เรืองนไม่ควรวิจารณาอย่างผิวเผินว่าเป็น "เรื่องเล็ก" เพราะการเปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทยนั้นสืบเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างคนเชื้อชาติไทยที่มีทัศนะทางสังคมแตกต่างกันคือฝ่ายหนึ่งถือ "ทัศนะรักชาติ" (PATRIOTISM) กับอีกฝ่ายหนึ่งถือ "ทัศนะเบียดชาตินิยม" (RACISM) ประกอบด้วย "ทัศนะคลั่งชาติ" (CHAUVINISM) ที่เกินขอบเขตยิ่งกว่าทัศนะคลั่งชาติของอิตเลอริและแสนยานาฟายูเป็น

(1) ความขัดแย้งเกี่ยวกับที่มาแห่งมูลศัพท์ (นิรุกติศาสตร์) ของคำว่า "สยาม" นั้นเป็นปัญหาของเชิงนิเวศวิทยาการผู้สนใจในวิชาการนิรุกติศาสตร์แท้จริงโดยไม่มีอุปาทาน จากทวาททัศนะเชื้อชาตินิยมและทัศนะคลั่งชาติก็ย่อมค้นคว้าหาสิ่งจะทางวิชาการนี้ได้

ส่วนผู้จงรักภักดีแห่งวังในสถาบันพระมหากษัตริย์ก็คงศึกษาพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ (รัชกาลที่ 4) หรือได้ขียนพระภิกษุสงฆ์ที่รอบรู้เล่าให้ฟังบ้างว่า พระจอมเกล้าฯ ทรงพระปรีชาสามารถรอบรู้ภาษาไทย, ภาษาบาลี-สันสกฤต, ภาษาลาติน, ภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่ปรากฏว่าคนในสยามจนถึงปัจจุบันนี้มีความรู้เท่าเทียมพระองค์ได้ ดังนั้นเราจึงควรใช้ความคิดว่าถ้าพระองค์เห็นคำว่า "สยาม" ซึ่งพระมหากษัตริย์แต่ปางก่อนใช้เรียกราชอาณาจักรของ

พระองค์ไม่ถูกต้องในทางภาษาและนิรุกติศาสตร์แล้วพระองค์ก็จะได้เปลี่ยนชื่อราชอาณาจักรก่อนชนรุ่นหลังแล้ว ส่วนคำอังกฤษ ฝรั่งเศส "SIAM" นั้นพระองค์ก็ใช้ต่อมาในการเรียกชื่อราชอาณาจักรตามภาษานั้น ยิ่งกว่านั้นพระองค์ยังได้ทรงลงพระปรมาภิไธยเป็นภาษาลาตินตามมูลศัพท์ "SIAM" ว่า "REX SIAMENSIS" แปลว่า "พระราชทานแห่งสยาม" ซึ่งตรงกับ "สยามินทร์" หรือ "สยามินทราธิราช" ซึ่งมีคำนี้อยู่ในพระปรมาภิไธยเต็มของพระมหากษัตริย์รวมทั้งองค์ปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

"พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จิกรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร"

พระปรมาภิไธยขององค์ปัจจุบัน ได้จารึกในคำปรารภ ในรัฐธรรมนูญและธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรหลายฉบับรวมทั้งจะจารึกในฉบับ 2517 ด้วย แต่ในสมัยที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 2517 เรียกชื่อราชอาณาจักรประเทศไทยซึ่งไม่สอดคล้องกับพระปรมาภิไธย

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าความขัดแย้งเรื่องชื่อของประเทศสืบเนื่องจากรากฐานแห่งทัศนะทางสังคมซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญได้ยึดถือเป็นสำคัญยิ่งกว่าทางวิชาการนิรุกติศาสตร์

(2) "ทัศนะรักชาติ" (PATRIOTISM) เป็นทัศนะประชาธิปไตยซึ่งรักทุกเชื้อชาติและชนชาติที่ประกอบเป็น "ชาติ" เดียวกันคืออบครอบดินแดนประเทศเดียวกันถือเป็นปิตุภูมิ (PATRIE) เดียวกัน มีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจอันเป็นรากฐานของสังคมเดียวกันยอมเสียสละส่วนตัวเพื่อชาติและมีปิตุภูมิเป็นส่วนรวม

ทุกชาติในปัจจุบันนี้ต่างก็กลมเฝ้าพันซึ่งประกอบด้วยคนเผ่าพันธุ์เดียวหรือเชื้อชาติเดียว ทุกชาติเป็นผลแห่งวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ยาวนานซึ่งประกอบด้วยหลายเชื้อชาติและชนชาติซึ่งเดิมมีดินแดนโดยเฉพาะ แล้วค่อย ๆ มาได้สมานกันประกอบเป็นชาติเดียวกัน

ประวัติศาสตร์ชาติไทยเพียง 200 ปีก็แสดงให้เห็นแล้วว่าก่อนนั้นมีแว่นแคว้นหรือรัฐมากหลายซึ่งแต่ละเชื้อชาติและชนชาติแยกย้ายกันอยู่ครั้นแล้วก็ค่อย ๆ วิวัฒนาการประกอบเป็นชาติเดียวกันแห่งประเทศสยาม เอกภาพของชาติจะมั่นคงได้ก็โดยระบบประชาธิปไตยสมบูรณ์คือประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ, ทางการเมือง, ทัศนะประชาธิปไตย ซึ่งรวมทั้ง "ทัศนะรักชาติ" (PATRIOTISM)

(3) "ทัศนะเบียดชาตินิยม" (RACISM) เป็นทัศนะที่นิยมหรือยกเฉพาะคนเชื้อชาติเดียว อันเป็นทัศนะกับแคบที่สืบมาจากทัศนะสังคมคลั่งเผ่าพันธุ์โดยมิได้คำนึงถึงความเป็นจริงในปัจจุบัน และในประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของ "ชาติ" ดังกล่าวในข้อ (2)

ทวาทของ "ทัศนะเบียดชาตินิยม" (RACISM) ยังคงคก้างอยู่ในหลายชาติจึงเป็นเหตุให้คนจำนวนหนึ่งแห่งเชื้อชาติ ในชาตินั้น ๆ ถือว่าเชื้อชาติของตนอยู่เหนือเชื้อชาติและชนชาติอื่นซึ่งเป็นส่วนข้างน้อยอยู่ในชาติเดียวกัน อันเป็นการบั่นทอนเอกภาพของชาติซึ่งทำให้ชนส่วนน้อย (MINORITY) ในชาติดินแดนแยกดินแดนคงปรากฏอยู่ในหลายประเทศ

พวก "เบียดชาตินิยม" ได้ผลักดันทัศนะของตนเป็นการ "คลั่งเชื้อชาติ" หรือ "คลั่งชาติ" (CHAUVINISM) เพราะถือว่าชาติเป็นของเชื้อชาติเขาเท่านั้น ครั้นแล้วก็คิดรวมคนเชื้อชาติเดียวกันที่อยู่ ในดินแดนต่าง ๆ เข้าเป็นอาณาจักรเดียวกันเช่นที่อิตเลอริได้ดำเนินซึ่งเป็นการล้มเหลวและนำความพ่ายแพ้มาสู่ประเทศเยอรมัน

ส่วน ในสยามนั้นความฝันของพวกเชื้อชาตินิยมที่จะสถาปนามหาอาณาจักรไทยรวบรวมคนเชื้อชาติไทยต่าง ๆ ในเอเชียอันไม่มีทางเป็นไปได้ แต่ทว่าความฝันนั้นก็ยังคงมีอยู่ที่เป็นมรดกตกทอดมา

(4) นักโฆษณา และผู้เขียนประวัติศาสตร์ชนเชื้อชาติไทยซึ่งโดยมากเขียนจากหนังสือที่ชาวยุโรปอเมริกันเขียนไว้ก็ดี เขียนจากความสันนิษฐานตามข้อเท็จจริงแล้วเดาว่าเป็นภาษาไทยก็ดี ได้ทำให้ผู้อ่านที่บริสุทธิ์หลงเชื่อว่าชนเชื้อชาติไทยมีอยู่มากมาย ในทวีปเอเชีย ข้าพเจ้าจึงเห็นสมควรขูแจ้งตามที่ได้เคยไปขยงท้องที่นั้นและเท่าที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

(ก) ในประเทศจีนมีคนเชื้อชาติไทยในเขตปกครองตนเองของชนชาติจ้วง (ไทยชว่ง) แห่งกวางซีมีสถิติ ค.ศ. 1963 แจ้งว่ามีประมาณ 7,780,000 คน ชนชาติจ้วงนี้เป็นชนเชื้อชาติไทยพูดภาษาไทยเดิมคล้ายกันกับชนเชื้อชาติไทยอื่น ๆ ในสิบสองปันนาในมณฑลยูนนาน, สมัยที่กมินตั๋งนั้นกวางซีเป็นมณฑลหนึ่งของจีนกลางของจีน ในสมัยปัจจุบัน สาธารณรัฐของราษฎรจีน ได้สถาปนา กวางซีเป็นเขตปกครองตนเองโดยมีคณะกรรมการบริหารและมีสภาผู้แทนราษฎรของเขตปกครองตนเอง

๑๘

ในมณฑลยูนนานมีเขตปกครองตนเองของชนชาติไทยหลายเขต
รวมประมาณ 500,000 คน แต่ละเขตมีคณะบริหารและสภาผู้แทน
ราษฎรของเขต

ส่วนในเวียดนามเหนือ, ในลาว, ในพม่า และในมณฑลฮกตัม
ของอินเดียนั้นข้าพเจ้ายังไม่มีความแน่นอน

ปัจจุบันนี้สาธารณรัฐของราษฎรจีนได้แถลงแล้วหลายครั้งว่าไม่
ต้องการผนวกดินแดนของชาติอื่น ข้าพเจ้าจึงหวาดคิดว่าถ้าเป็นในสมัย
ที่กมินตั๋งแล้วถ้าพวก "เชื้อชาติจีน" ยังมีความคิดแผนกรรมหาอาณา
จักรไทยอยู่อีกแล้ว สมมติว่าคนเชื้อชาติไทยในดินแดนดังกล่าวนี้เกิด
ชอบรบว่าจะเข้าร่วมเป็นมหาอาณาจักรไทยขึ้นมาจริง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม
เขาเป็น "ไทยเดิม" จึงให้ประเทศสยามที่เปลี่ยนชื่อเป็นประเทศไทย
ซึ่งเขาเรียกว่า "ไทยบางกลอง" อันเป็นไทยใหม่เข้าร่วมเป็นมหา
อาณาจักรเดียวกันกับ "ไทยเดิม" ดังนั้น พวก "เชื้อชาติจีน"
ก็คงไม่ยอม ถ้าจะทำให้ได้ก็จะต้องทำสงครามกัน ซึ่งก็ต้องอาศัยจักรวรรดิ
นิยมให้หนุนหลัง

(ข) นักประวัติศาสตร์บางคนเขียนประวัติศาสตร์เชื้อ
ชาติไทยตามที่ฝรั่งเขียนไว้เช่นเขียนว่า ชนเชื้อชาติไทยเดิมอยู่ที่
"ตาลีฟู" และอ้างว่ากษัตริย์ไทยเดิมชื่อ คีโลโกะ โคะโลผิง อะไร
ทำนองนั้นถ้าหากเราใช้สามัญสำนึกก็จะเห็นว่าชื่ออื่น ไม่ใช่ภาษาไทย
เลย ส่วนคำว่า "ฟู" นั้น เป็นคำที่ราชวงศ์เซ็ง (แมนจู) เมื่อ
ประมาณ 3 ศตวรรษมานี้ใช้เป็นชื่อเขตต่างๆ ในประเทศจีนซึ่งเมื่อ
ราชวงศ์เซ็งล้มแล้วสาธารณรัฐจีนได้แบ่งเขตปกครองโดยเล็กใช้คำว่า

"ฟู" แต่ฝรั่งเขียนหนังสือในปลายสมัยวังเซ็งจึงเรียกคนชื่อสมัย
นั้นซึ่งมิใช่เป็นชื่อเขตปกครองของจีนสมัยโบราณและสมัยปัจจุบัน

ส่วนคำว่า "ตาลี" นั้นภาษาจีนกลางออกเสียง "ตาลี"
แปลว่า "การปกครองสงบเรียบร้อยใหญ่", "ศีลธรรมจรรยาใหญ่"
 ฯลฯ แต่กึ่งสันนิษฐานบางคนเขา ๆ ว่าคำนี้ตรงกับภาษาไทยว่า "ทาด"
โดยให้เหตุผลว่าจีนพูดภาษาไทยไม่ชัด ออกเสียง "ก" ไม่ได้จึง
ต้องออกเป็น "ล" ข้าพเจ้าได้ไปเยือนชนชาติในเขต "ตาลี"
ปรากฏว่าคนพื้นเมืองเป็นเชื้อชาติ "ไป" พูดภาษาที่ต่างกับคนไทยเดิม
แม้แต่การนับซึ่งคนจีนกวางตุ้งนับคล้ายกับคนไทย เช่นคือ ยี่ ยี่ สาม
สี่ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ บัด เก้า สิบ แต่คนเชื้อชาติ "ไป" นับแล้วไม่มีคำใด
คล้ายคำไทยเดิมเลย

ในมณฑลยูนนานปัจจุบันมีชนหลายเชื้อชาติ

(ค) เมื่อก่อน พ.ศ. 2500 ในระยะปลายสมัยรัฐบาล
พิบูลฯ หลวงวิจิตรวาทการ ได้แสดงละครเรื่องพ่อขุนรามคำแหง และ
เขียนแผนที่แสดงว่าในสมัยโบราณแดนของชนชาติไทยแผ่คลุมไปถึง
ตอนเหนือของมณฑลเสฉวน โดยเขียนชื่อที่ตั้งของเมืองจนถึงปัจจุบัน
ว่า "แป" เพื่อให้ตรงกับภาษาไทยที่หมายถึง "ไม้เครื่องเรือนสำหรับ
เอากลอนพาด" ท่านผู้ทรงจำต้องแผนที่สมัยเก่าซึ่งฝรั่งเขียนไว้ว่า
"PE" แล้วสันนิษฐานว่าเป็นคำไทย ข้าพเจ้าได้ไปเยือนเมืองนี้และ
เมืองเจ็ดตนนครหลวงของเจ้าเปี้ยแล้วต้องมาตามแม่น้ำฉางเจียง (แยงซี
เกียง) สอบถามบัณฑิตโบราณคดีจีนได้ความว่าในสมัยโบราณเมืองนี้

จีนเรียกว่า "เต" แปลว่า "กำแพงหลังบ้าน", "การเลี้ยงดู",
"การอบรม", "ลัทธิแห่งศักดิ์สิทธิ์" ฯลฯ แต่ฝรั่งเขียนทับสำเนียง
เพี้ยนไปเป็น "PE"

แผนที่ซึ่งหลวงวิจิตรฯ เขียนประกอบลครเรื่องนั้นได้ทำให้พวก
"เชื้อชาติจีน" สนใจมาก

(ง) บางคนหลงเชื่อว่าชนเชื้อชาติไทยเดิมอยู่ที่บริเวณ
ภูเขา "ALTAI" โดยสันนิษฐานว่าท้องถิ่นนี้มีคำกลางที่ชื่อว่า "TAI"
แต่คำว่า "ALTAI" นั้นเป็นภาษามองโกลแปลว่า "ทอง"
มิใช่เป็นคำผสมระหว่าง "อัล" กับ "ไท" ภูเขาอัลไตจึงหมายถึง
"ภูเขาทอง"

บริเวณนี้ตั้งอยู่เหนือเส้นศูนย์สูตร 48 ถึง 53 องศา อยู่ในเขต
สหภาพโซเวียต ติดต่อกับเขตแดนตะวันตกเฉียงเหนือของมองโกลเลีย
และของจีน ภูเขานาวอนอหุมไตศูนย์ 35-47 องศาเหนือเขต

ตามประวัติชนชาติจีน ในสมัยโบราณกลุ่มเผ่าพันธุ์ "อูร์ไต"
ซึ่งเป็นเผ่าผสมระหว่างมองโกลกับทุ่งกุสซัยอยู่

ถ้าถือตามพวก "เชื้อชาติจีน" ว่าชนเชื้อชาติไทยเดิมเป็น
เจ้าของเขตนี้อีกก็ขออธิบายด้วยว่าอยู่ในยุคใดแล้วเคลื่อนมาทาง
เมือง "แป" (PE), ยูนนาน, กวางซี, ค่อมมาถึงสยามตั้งแต่เมื่อใด
โดยถูกเผ่ามองโกล-คองกู ขบีไล่หรืออย่างไร เพราะเผ่านี้มีจำนวนคน
เล็กน้อยเท่านั้น หรือถูกราชเซียขบีไล่มา แต่ราชเซียก็เพิ่งไปยึดครอง
เขตนี้นี้เมื่อประมาณ 300 ปีมาแล้ว

69

ในด้านทวีปอากรธรรมชาตินั้น เขตนี้นับคงอุดมสมบูรณ์จนถึง
สมัยปัจจุบันก็ยังมีการเลี้ยงสัตว์, เพาะปลูกได้ผลสมบูรณ์ อุดมด้วย
แร่ตะกั่ว สังกะสี และทองคำซึ่งทำกันอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ ถ้าเชื่อ
ตามพวก "เชื้อชาติจีน" แล้ว เราก็คงใช้สามัญสำนึกว่าเหตุใด
ชนเชื้อชาติไทยเดิมจึงตั้งถิ่นที่อุดมสมบูรณ์รวมทั้งทองคำ แล้วพากัน
อพยพข้ามทะเลทรายที่อึดคักหลายพันกิโลเมตรมาหาทองคำในดิน
แดนใหม่ที่เรียกว่า "สามปเทศ" แล้วปล่อยให้เผ่ามองโกล-คองกู
เสวยสุขสำราญจากทวีปอากรธรรมชาตินั้น

ปัจจุบันนี้สหภาพโซเวียตได้จัดตั้งเขตปกครองตนเองในบริเวณ
ภูเขาอัลไตหลายเขต โดยเฉพาะเขตปกครองตนเอง "GORNO-
ALTAYSKAYA AVTONOMNYA OBLAST" เนื้อที่ 92,600 ตาราง
กิโลเมตรนั้น เมื่อ ค.ศ. 1969 พลเมือง 169,000 คน, ทุ่งหญ้าเลี้ยง
สัตว์ 7 ล้านไร่, ที่เพาะปลูกเมล็ดพืช 1 ล้านไร่, 239 โรงเรียนประถม
และมัธยม, วิทยาลัยเทคนิคหลายโรงเรียนมีนักศึกษาชั้นอุดม 4000 คน,
34 โรงพยาบาล และแพทย์ 188 คน, 173 สถานเลี้ยงเด็กทารกและ
โรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็ก 6,100 คน เราจึงน่าจะเทียบกับจังหวัดกำแพง
เพชร, ตาก, ชุมพร, ยะลา ที่มีพลเมืองจำนวนใกล้เคียงกัน และอีก
หลายจังหวัดในสยามว่ามีความสมบูรณ์เทียบกันได้กับคนในบริเวณ
ภูเขาอัลไตหรือไม่แล้วใช้สามัญสำนึกตามธรรมชาติว่าสมควรที่คนเชื้อ
ชาติไทย (หากเคยเป็นเจ้าของท้องถิ่นจริง) จะพากันละทิ้งถิ่นอุดม
สมบูรณ์เดินทางผ่านทะเลทรายโดยสมออันยังมิรู้แผนที่ว่าจุดหมาย
ปลายทางจะมีสุวรรณภูมิที่อุดมสมบูรณ์กว่าหรือไม่ สามัญสำนึกที่

ปราศจากอุปาทาน “เชื้อชาตินิยม” เป็นพื้นฐานแห่งหลักวิชาว่าด้วย
การอพยพของมนุษยชาติซึ่งต้องย้ายที่อยู่เดิมอันมีความอึดคึดไปสู่ดิน-
แดนใหม่ที่อยู่เหมาะสมกว่า

(จ) สมัยแต่อาณาจักรช่วงชิงดินแดนของชาติอื่นนั้น จักร-
วรรดินิยมใช้วิธีหลายอย่างรวมทั้งวิธีเขียนบนกระดาษแผนที่แล้วประ-
ภาศเป็นทางการว่าดินแดนนั้นๆ เป็นของคน เช่นจักรวรรดินิยมอังกฤษ
ได้เขียน “เส้นแมคมหาสอน (MAC MAHON LINE)” บนแผนที่
ระหว่างอินเดียกับธิเบตของจีน ถือว่าดินแดนใต้เส้นนั้นเป็นของ
อังกฤษ ประเทศจีนคงแต่ราชวงศ์ชิงได้คัดค้าน แต่จักรวรรดินิยม
อังกฤษก็ได้ถือว่าดินแดนส่วนนั้นเป็นของอังกฤษ

ส่วนพวก “เชื้อชาตินิยม” จำพวกที่กล่าวแล้วใช้วิธีแปลก-
ประหลาดง่ายยิ่งกว่าวิธีกฎทางแผนที่คือ ใช้วิธีที่กักเอาจากชื่อ ที่
เรียกท้องถิ่นตามคำออกเสียงว่า “ไท” หรือ “ไต” ก็ดี หรือเดา
ว่าเป็นคำไทยก็ดี ท้องที่นั้นเป็นของคนเชื้อชาติไทยมาก่อน ซึ่งไม่ถูก
ต้องตามความจริง

ชานกรุงปารีส

2 เมษายน 2517

ว. ส. วัฒนวงศ์

ฉบับ 13 มกราคม ค.ศ. 1978 (ท.ศ. 2521)

On the lighter side, Hannah recalls his personal experience of the effect of Pibul's dictatorial decree that all Thai girls must wear hats. In Shanghai in 1948, "an aged refugee German-Jewish immigrant explained to the consulate that he would support himself in the US with a US\$30,000 bank balance which he had accumulated by making and exporting straw hats to Thailand to meet the insatiable demand resulting from Pibul's law."

Pridi still insists that Thailand should be called Siam. He pointed out to Hannah that "the word 'Thai' refers to a specific people, who, although a majority of the country's population, are by no means all. There are many Malays, Khmers, Laotians, Shans and other residents who certainly are unfairly excluded by implication from the name 'Thailand'."

Hannah concludes his letter to the REVIEW on an optimistic note: "Despite the many trials of democracy in Thailand, the fundamental concept of limited constitutional government which was adopted in 1932 will not be reversed. Let us wish the new Prime Minister, my friend General Chiangak Chamavand, well!" (Perhaps the loyal Pridi could now be invited to return to his beloved homeland?)

คำแปลภาษาไทย ฟาร์อีสต์เอควิน เอโคโนมิก รีวิว ฉบับ 13 มกราคม ค.ศ. 1978 (ท.ศ. 2521)

.....
 มีเรื่องชาติที่ได้นานา ไ้เล่าถึงเรื่องที่เขาประศกกับตนเองอันเป็นนสนมาจากกฤษฎีกาเบ้กิจการของพิบูล"ซึ่งกัับให้หญิงทกวงสวมหมวก เรื่องเกิดที่เชียงไ้เมื่อค.ศ. 1948 "ผู้ขอเข้าเมือง(สหรัฐ)ซึ่งเป็นผู้อยู่เยอรมันเชื้อชาตินิวซูลันด์คนหนึ่ง ไ้ขอขิบายทศสถานคงศุล(สหรัฐ)ว่าเขามีเงินในบัญชีธนาคารจำนวน 30,000 เหรียญสหรัฐอเมริกาทศที่จะเป็นค่าใช้จ่าบในการทวงรชในสหรัฐ เงินจำนวนนี้เขาเก็บรวบรวมจากเงินกำไรที่ไ้จากกาการทวงละส่งหมวกฟางไปขายในประเทศไทยเพื่อสนองความต้องการชนิดฉิพเทมไม่ทันของกลางในประเทศไทยอันเป็นนสนมาจากกฎของพิบูล "

ปรีดียังคงยืนยันในความเห็นของเขาว่าประเทศไทยควรใช้ชื่อประเทศว่าสยาม เขาไ้ขอขิบายให้นายอันทนาทนามว่า คำว่า ไทย หมายถึงชนชาติหนึ่งเท่านั้น ถึงแม้จะเป็นประชากรจำนวนมากของประเทศก็ตาม ก็ไม่หมายถึงประชากรทั้งหมดของประเทศ ยังมีชนชาติมิชลาญ ชนชาติเขมร ชนชาติลาว ชนชาติฉาน อีกมากมายและรวมทั้งชนชาติอื่นๆที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศที่อยู่อีก ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าไ้ถูกกั้นออกไปอย่างไม่เป็นธรรมจากการเปลี่ยนชื่อประเทศเป็น "ประเทศไทย"

อันทนาเขียนข้อความตอนสุดท้ายในจดหมายของเขาที่มีถึงนิกายสารของเราทศวทรศนะที่มองในแง่ที่ว่า : แม้ว่าประชาธิปไตยในประเทศไทยต้องล้มลุกคลุกคลาหลายครั้งก็ตาม แต่กฏหมายหลักในเรื่องระบอบรัฐธรรมนูญของคณะราษฎรเมื่อปีค.ศ. 1932 จะคงไม่ถูกหักล้าง อวยพรให้นายกรัฐมนตรีคนใหม่ทศเอคเกรียงศักดิ์ เพื่อนของนายจงประสมโชค" (ปรีดี ผู้ถือสัจย์ควรจะได้รับเชิญให้กลับบ้านเมืองอันเป็นที่รักของเขาไ้ ?) "

หมายเหตุ

1. นร.อันทนา อธิศกักรรัฐทศอเมริกาเรียก "รัฐนิยม" ของจอมทศพิบูลว่า " PIBUL'S DICTATORIAL DECREE " แปลว่า "กฤษฎีกาเบ้กิจการของพิบูล" นายอันทนาจึงเข้าใจถึงนสนะของ "รัฐนิยม" ท่างกับนายรอง ศยามานนท์ จ่าเคยในทศนี้
2. นร.อันทนา สทนทานกับไ้ทศในค.ศ. 1948 (ท.ศ. 2491) ที่เชียงไ้ ก่อนสทนาประชาสารณัฐประชาชนจีน

จดหมายที่ทรงนามเลข ๑๔

ในหนังสือชื่อ "ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ" เรียบเรียงโดยนายรอง สมานานนท์ นั้น ผู้เขียนได้เริ่มต้นด้วยว่า * รองหนังสือเดิมมีว่า

เมื่อตอนเจ้ากรุงธนบุรีที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๖๔ การเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เกิดขึ้น อธิปไตยประเทศสยามเปลี่ยนการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นถาวรแก่ศิภาคราชสมัยประชาธิปไตย ในที่นี้ผู้เขียนเรียกชื่อประเทศของประชาชนชาวไทยว่า ประเทศสยาม ทั้งนี้ก็เพราะเป็นเรื่องของประเทศในเวลานั้น อันที่จริง พวกเราชาวไทยเรียกชื่อประเทศของเราตามชื่อของราชธานีมาแต่เดิมมิใช่อย่างอื่น เช่น กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้นมา แต่คนไทยทั่วไปมักเรียกว่า "เมืองไทย" ทางราชการของไทยเริ่มใช้คำว่า "สยาม" ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลงนามในสนธิสัญญาทางไมตรีและพาณิชย์กับนานาประเทศ และมีความจำเป็นต้องแปลสนธิสัญญาเหล่านี้ออกเป็นภาษาไทย เฉพาะชื่อประเทศของเราซึ่งในภาษาฝรั่งใช้คำว่า Siam พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบัญญัติให้แปลเป็นภาษาไทยว่า "สยาม" ดังปรากฏในสนธิสัญญาไมตรีและพาณิชย์ที่ได้มีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันกับอังกฤษเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๔ "สยาม" เป็นชื่อประเทศของเราต่อมาจนถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๖ จึงเปลี่ยนเป็นประเทศไทยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ทั้งภาคก่อนที่นายรอง สมานานนท์ จะได้ใช้ความโจทก์ก็มีรัฐบาลหัว หนึ่งเรียกว่าเปลี่ยนชื่อประเทศไทย กลับไปเป็นชื่อภาษาอังกฤษว่า " Siam " (ไซแอม) เพื่อเอาไว้ใช้ในอินทรีอัน *อินทรี* ตามความในหน้า ๑๑๑ หนังสือชื่อรองว่า เข็มซึ่งโจทก์กล่าวในท้องข้อ ๑๔ แลว่านั้น จำเลยได้ใช้ความพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวชื่อในหน้า ๑๑๑-๑๑๑ ทั้งก่อนนี้

รัฐชองฉบับที่ ๑ เปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทย และในภาษาอังกฤษเปลี่ยนจาก Siam เป็น Thailand ส่วนประชาชนและสัญชาติ ก็ให้ไว้ว่าไทย (Thai) แทนสยาม (Siam) ในเอกสารของทางราชการทุกอย่างได้เปลี่ยนคำว่า "สยาม" เป็นไทย ประชาชนชาวไทยรับเจ้าเมืองและผู้ใหญ่ส่วนหนึ่งไปเห็นชอบกับการเปลี่ยนชื่อประเทศโดยอ้างว่าสยามหรือ Siam เป็นชื่อที่รู้จักกันทั่วไป ประกอบกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกำหนดให้เป็นชื่อของประเทศด้วย ซอกกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่งว่า อันที่จริง เราไม่เรียกชื่อประเทศของเราว่าสยาม จนกระทั่งถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังที่บอกกล่าวมาแล้วข้างต้น เรามีคำสามัญเรียกประเทศของเราว่า "เมืองไทย" คือลาจารึกของพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นจักรพรรดิเจ้าทิพย์ว่า "คือชนอันมีในเมืองไทย" ในทางราชการเรียกชื่อประเทศของเราตามชื่อเมืองหลวง เช่น กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงลงพระนามในสนธิสัญญาทางไมตรีและพาณิชย์กับนานาประเทศ และมีความจำเป็นต้องแปลสนธิสัญญาดังกล่าวเหล่านั้น ๆ ออกเป็นภาษาไทย เฉพาะชื่อประเทศของเราจึงในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Siam มาตั้งแต่รัชกาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พ.ศ. ๒๑๓๓-

๒๔๔๑) ซึ่งตรงกับตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบัญญัติเป็นภาษาไทยว่า "สยาม" ในสนธิสัญญาทางไมตรีและพาณิชย์ที่ได้มีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันกับอังกฤษใน พ.ศ. ๒๓๙๔

๒. นายรอง สมานานนท์ จำเลยที่ ๑ ในฐานะเป็นศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์จึงกองรัฐแล้วว่า กฎหมายกรมการส่วนกลางอันเป็นประมวลกฎหมายสยามซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ๑๑๖๖ (พ.ศ. ๒๓๔๗) นั้นได้บัญญัติไว้ในบทต้นแห่งกฎหมายนั้น ถึงแนวความคิดว่า "พระธรรมศาสตร์" มีความดังต่อไปนี้

".....อนึ่ง สดุด์ อันว่าคำภีร์อันโค โลกพิศ เป็นประโยชน์นักดีด้วย ปากฎี ปราบฎี อุมพสุดี อิติ นี้อันว่าคำภีร์พระธรรมศาสตร์ มนุสสาเรณ อันพระอภิธรรมปิฎก อภิปิฎก อภิตโต ในคัมภีร์ศาสนา คัมภีร์คถาภาษา ปรมุขปราคดี อันปรมุขปราคธนีอันได้กับมา ปกติฐิติ คัมภีร์ รามณญสุดี ในรามณญูปเทษ ภาษา คัมภีร์ภาษา รามณญสุดี แห่งรามณญุคคิ อิทานี ในกาลสมัยนี้ ปรีเด็น อันบุรุษผู้เป็นวิจิตรจดีอำนาจยศ ทุกคหาคหิ จะขวัญเป็นอันฮอก อพิ สามเทเส ในสยามปรพเทษนี้ สดุดมา เทศคณันน อพิ อันว่าข้า รจิตดี อักคณคกรดี อุมพสุดี นี้อันว่าคำภีร์พระธรรมศาสตร์นั้น สามภาคคถา คัมภีร์คถา ภาษา คุมเท อันว่าท่านทั้งหลาย สดุดา ฉงหัง คี สดุดี นี้อันว่าพระธรรมศาสตร์นั้น สนุกคิภา นคคานันคิ เม แห่งเร"

โจทก์กล่าวไว้ในคำฟ้องข้อ ๑๔ (๒) (ค) ว่ากฎหมายนี้ซึ่งในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีรัชชธรรมนูญในนามประเทศฉบับที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ชื่อว่า "สยาม" เป็นชื่อประเทศที่กำหนดไว้ตามกฎหมายกรมการส่วนกลางของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เอาใจฝรั่งแล้วจึงเรียกชื่อใหม่

๓. ผู้แก้การฟ้องผู้ฟ้องว่ากรมการพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์มีพระราชาโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ใช้ชื่อว่า "สยาม" เป็นชื่อประเทศ ดังปรากฏในพระราชนิพนธ์ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปวเรศวริยวราทิตย์ (กรมพระวชิรญาณวโรรส) แห่งวัดบวรนิเวศวิหาร (พ.ศ. ๒๔๗๖) มีความตอนหนึ่งว่าดังนี้

- โทมมรามนเรศสุตม์
- อภิศักขนิบ กวีฐานดังแห่งสยาม
- และใน "ทะเลสาบ" มีความตอนหนึ่งว่าดังนี้
- พุทธเจ้าจอมภักทัน นเรนศบาน
- เขมรระบคเป็นสยาม ๙๗๖๑

๔. พ.ศ. ๒๓๙๔ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ (รัชกาลที่ ๓) กรมหมื่นวิสุทธิวงษ์กับอังกฤษใน พ.ศ. ๒๓๙๔ ตามที่นายรอง สมานานนท์ อ้างนั้น ขณะนั้นเจ้าท่านหม่อมกุญแจทรงสมุหเทศาภิบาลมณฑลพายัพ "พระวชิรญาณวิเศษ" นั้นได้รับอาราธนาจากพระนั่งเกล้าฯ ให้ร่างสมณลิขิต ซึ่งรัชกาลที่ ๓ จะใช้ส่งไปบอกกับคณะสงฆ์เถลิงกา พระวชิรญาณวิเศษจึงได้ร่างสมณลิขิตตามที่เรียกชื่อประเทศว่า "สยาม" ว่าดังนี้

- กรุงรัตนโกสินทร์ เทศมหานครมวราชธานี นานแสนบุรีรัตน
- (กฎหมายชื่อเรื่องประคิฐานพระสงฆ์ "สยามวงศ์" ของผู้แก้การฟ้องกรมการราชการสยาม)

นายรอง สยามานนท์ จำเลยไต่อา้งเพียงบิดาจาริกของพระเจ้าบรมวงศ์แห่งเพียงกัจจาริก
เกี่ยวเพี้ยนข้อความว่า

▪ ควบคุมชัยมิในเมืองไทย

นายรอง สยามานนท์ ในฐานะเป็นศาสตราจารย์ประวัติศาสตร์ได้รวมเรียกเขาว่ากันไป

โดยมีใต้อ้างถึงเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในหนังสือ "อินคาอมาลีปกรณ" ซึ่งกฤษณ์รัตนัญญาแต่งขึ้น
เป็นภาษาบาลีไว้ว่า - (๓) ความว่าดังนี้

-โกโก นรี เป็น สมณานุกรมสูงสุด บริณิกทานโก อฏฐารณสนธิ อฏฐารณสาธิต สกตกตกราราเซ
- ทหาตฤทธิเป บูชทฤทธิตติยกราราเซ สมณเพเด เอกโก โรจนราชานาม สุโขทัยปุเร รฐธิ การเส
-ในรัชสมัยพระเจ้าบรมวงศ์แห่งเพียงกัจจาริก
- ...มีเจ้าเคิมทกสมเด็จพระเจ้าเจ้าสุภริณิกทานมาตั้งที่กรุงศรีอยุธยา มีกษัตริย์
- องค์หนึ่งทรงพระนามว่า โรจนราช โคเสวนราชย์ในกรุงสุโขทัย ณ สมณประเทศ (สยามเพละ)
- ในชมพูทวีป

ทั้งนี้แสดงว่าในดินแดนที่ประเทศไทยตั้งอยู่ในทุกวันนี้มีชื่อว่า "สยามประเทศ" ดังนั้นในมาตรา

แห่งรัฐธรรมนูญฉบับ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ จึงบัญญัติว่า

▪ สยามประเทศเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกไม่ได้

อันเป็นชื่อประเทศซึ่งตั้งแล้วตั้งแก่กรุงสุโขทัย เป็นเมืองหลวง

ซึ่ง นายรอง สยามานนท์ จำเลยก็ ไต่อา้งไว้หลายแห่งในหนังสือของตนว่า บิดาของจำเลยที่

เป็นผู้บันทึกชื่อในรัชกาลที่ ๒ และเลขเล่มละครเรื่อง "พระร่วง" ที่รัชกาลที่ ๒ ทรงมีหนังสือว่า ฉะนั้นจำเลยที่

ต้องรู้หรือควรรู้ว่า รัชกาลที่ ๒ ได้ถวายพระนามแก่พระกฤษณ์ที่ทรงสร้างขึ้นพระกฤษณ์ เป็นที่ระลึกแก่พระร่วงเจ้า

โดยพระราราชานามพระกฤษณ์ของกษัตริย์ว่า "พระร่วงโรจนฤทธิ์" คือรัชกาลที่ ๒ ได้ทำเอาว่า "โรจนราช" ดัง

กล่าวในคำบาลีข้างบนนี้มาเป็นสร้อยคำว่า "พระร่วง" ซึ่งแสดงว่ารัชกาลที่ ๒ ทรงมีพระนามว่า "สยาม" ไซ้

เป็นชื่อประเทศมาตั้งแก่สุโขทัย เป็นราชธานี

๖. ในรัชสมัยพระบรมไตรโลกนาถ. ก็มีบันทึกปรากฏอยู่หลายประการ อาทิ

ในหนังสือ "ลิลิตยวนพ่าย" ที่ทรงจดจำลงในกองทักรของสยามไว้ ดังต่อไปนี้

- สรรเวศวรเทพึงท่าง และสยาม
- สดุดีสวดสองนางอน เจือกัท่า

นพราชาภิเษกหลวง กัศนหาราช ก็ได้กล่าวไว้ดังนี้

- ทโก อุตส สหุตธานี ชันกันัน ม้ารบรบงมรบของ
- แลบทันรังกวราช บัณณและสยามอภัพ

๗. ในรัชสมัยพระเจ้าทรงธรรมที่อาราชนากระอุมาลีไปรบ รัชฐานคณะสงฆ์สยามวงศ์ในลังกาทวีป
เมื่อ พ.ศ. ๒๒๔๕ นั้น ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกทัพไปรบไว้ว่า

▪ ทรงอาราชนาคณะสงฆ์สยามวงศ์ที่อุมาลีเป็นต้น ให้ขอขมาพระราชาผู้ยกไปรบอาราชนา

(กฤษณ์เรื่องพระกฤษณ์ที่สยามวงศ์ในลังกาทวีป, สมเด็จพระบรมราชาที่ ๒ ราชวราวุฒ)

๘. ในปลายรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีนั้น สมเด็จพระสังฆราชก็ได้ถวายพระนามให้พระองค์
ทรงใหม่ว่า

▪ สมเด็จพระสยามมอโกภาจาร

๙. ตามที่โจทก์ได้กล่าวมาแล้วทั้งสองข้างนั้นก็แสดงให้เห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า

มีใต้อีกคำว่า "สยาม" ขึ้นโดยพระราชดำริเองเพื่อเอาใจปวง นาคพระองค์ที่ทรงปฏิบัติราชการราชการประเพณีอัน
แล้วทั้งนกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี และตามกฎหมายราชสนามวงษ์ขึ้นเป็นกฎหมายที่โรมันกับอังกฤษตรา ดังที่โจทก์กล่าว
แล้วในฟ้องข้อ ๘ (๒) (๓) และ (๓) นั้น

๑๐. การ เปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทยทำให้มีผลต่อชนกรมหิงชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ ดังต่อไปนี้

(๑) ผลต่อชนกรมหิง เอกภาพของชาติ ซึ่งปรากฏว่า คนเชื้อชาติต่างๆที่รวมอยู่ในราชอาณาจักร
จักรสยามนั้นได้เคยเรียกราชอาณาจักรที่ตนรวมอยู่นั้นว่า "เซียม" เกิดปฏิบัติวิชาขึ้นมา การเคลื่อนไหวที่จะแบ่ง
แยกดินแดนก็เริ่มก่อตัวขึ้นอีก ต่อมาเมื่อรัฐบาลสยามทัญญาได้ประกาศสงครามกับอเมริกาและสหรัฐอเมริกา
แล้ว ทวนกู โฆเนบิกกิน ทายาทแห่งอัครราชบัณฑิตกานักได้เลิกออกเดินทางไปยังอินเดียของอังกฤษ กลับแล้ว
ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๔๓ (พ.ศ. ๒๔๒๖) ทลเอกโกใจ นายกรัฐมนตรีขึ้นกับรัฐบาลทัญญาได้ตกลงกับสหรัฐ
บาลาจหมทัญญารับเอารัฐเซียงกง, รัฐเมืองทาน, แห่งสหพันธรัฐทาน และรัฐเปอติส, รัฐโทรบุรี, รัฐกันตัน, และ
รัฐรังกานู แห่งสหพันธรัฐทานขึ้นผนวกรวมอยู่ในประเทศไทย ชาวอังกฤษอุ้มหนังสือที่กรุงนิวเดลี จึงได้ตั้ง
เป็นเกียรติแก่กษัตริย์ โฆเนบิกกินและคำให้พรว่า "Long live the King of Pattani" แปลเป็น
ไทยว่า "ขอให้พระราชชนกแห่งมัททานี จงเจริญ"

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อรัฐบาลสหรัฐและไทยเห็นชอบของโจทก์ในฐานะผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์ ได้เปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษว่า Thailand "ถัฒมาเป็น Siam (ไซแอม)
ทวนกฤษณ์ได้ไต่อา้งและทักกับโจทก์ ขึ้นบันทึกข้อเท็จจริงสยามไทยไม่ติดแบ่งแยกดินแดน

โจทก์ได้เขียนเรื่องนี้ไว้ลงชื่อในหนังสือที่ระลึกงาน มุขมุนประจำปี ๒๔๘๕ ของชาวธรรมศาสตร์ใน
สหราชอาณาจักร และได้กล่าวไว้ในปาฐกถาในการชุมนุมสมาชิกศิษย์สมาคม (สมาคมศิษย์ไทยในอังกฤษ) เมื่อวันที่
๒๔ กรกฎาคม ๒๔๗๗ อีกครั้งหนึ่งแล้ว

(๒) ในทางพุทธศาสนาที่ได้รับความกระทบกระเทือน อาทิ มงคลกถาที่มีมาแต่โบราณกาล ซึ่งพระมหาเถระสาวกถวายรับมงคลพระมหากษัตริย์นั้น มีกถาที่ถวายพระพร "สยามินโท มหาราชชา" ตามคำนำมาดีนั้น ก็คงเปลี่ยนเป็น "โชนินโท มหาราชชา" ซึ่งพระมหาเถระบางองค์ก็คิดว่าหนักใจกว่าทำหนังสือประกาศที่ไม่เคยมีคำว่า "โชนินโท" มาก่อนในภาษามวลี แต่ก็จำใจต้องขออนุญาตทางราชการ

ส่วนกรณีขอมโบราณที่ดีว่ามีเทวราชกุมภกรวดนามว่า "พระสยามเทวาธิราช" ก็จะคงถูกเปลี่ยนพระนามเป็นพระไทย เทวาธิราช" ซึ่งเรื่องนี้ก็กระทบถึงจิตวิทยาของคนไทยจำนวนมากที่บังนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่

(๓) กระทั่งถึงสมัยพระมหากษัตริย์ คือ พระปรมาภิไธย "สยามินทร์" ที่เคยมีมาแต่ปางก่อน หลานพระองค์ และต่อมาคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ไปประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลว่า "พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล อดุลยเดชวิกรมราชินี จักรีนถุมกษัตริย์ สยามินทรเทวาราช" พระมหากษัตริย์ แห่งประเทศไทย

แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็ทรงมีพระปรมาภิไธยว่า "พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิราวุธ มหิตลธิเบศร์ ราชวชิร จักรีนถุมกษัตริย์ สยามินทรเทวาราช" บรรณานถกิต

ทั้งนี้แสดงว่าพระมหากษัตริย์ทรงมีศักดิ์การ ราชศาสตรและธรรมศาสตรที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณกาล ที่ปวงชนชาวสยามได้ถวายในพระมหากษัตริย์ทรงเป็นเทวราชหรือเป็นเทวาราชแห่งสยามสืบต่อกันมา ฉะนั้นการ เปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทย จึงชักก่อความปรารถนาอันแท้จริงของปวงชนชาวสยาม

๑๑. การที่นายรอง ทยานานนท์ จำเริญที่ • โกลีเจ็นฝ่าฝืนความจริงถึงกล่าวแล้วเพื่ออาศัยเป็นข้ออ้างหมิ่นประมาทโจทก์ทั้งที่โจทก์กล่าวในฟ้องข้อ ๒๐ นั้น จำเริญที่ • จึงกระทำเพื่อสนับสนุนพรรคพวกที่ยังมีทรนสนาซื่อและทรนสนะทำผิดผิดค้างอยู่ ซึ่งฝ่าฝืนต่อระบอบประชาธิปไตยของราษฎร โจทก์จึงขอประทานความกรุณาศาลไปรื้อล้างทำลายหนังสือของจำเริญที่ • และที่ ๒ และไปรื้อล้างบันทึกหรือบันทึกใด ๆ ที่ถูกเขียนขึ้นทำนองทำเอกสารเหมือนกันฟ้องนี้

วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๑

นายบรีกี ทมมรงค์

(นายบรีกี ทมมรงค์)